

PAMĚTNÍ KNIHA

Která je vedena na základě c. k. Zemského presidiálního dekretu ze dne 31. srpna 1835 čís. 5952., c. k. Krajského listu ze dne 21. října 1835, § 239, potom dle úředního nařízení ze dne 10. července 1836 o

Farnosti FRYMBURK

a k ní patřící vesnice, jako na

panství Rožmberk:

Blatná	(Platten)
Hrdoňov	(Heinrichsöd)
Hruštice	(Wadetstift)
Kovářov	(Schmiedschlag)
Milná	(Mühlköd)
Náhlov	(Nachles)
Posudov	(Stüblern)
Svatonina Lhota	(Wadetschlag)

panství Vyšší Brod:

Kobylnice	(Goblentz)
Lipno n./Vlt.	(Lippen)
Moravice	(Mörovitz)
Plískov	(Stockern)
Slupečná	(Lupetsching)
Studené	(Studene)

správa farnosti Frymburk :

Frýdava	(Friedau)
Mýtinka	(Wanetschlag)

od 1. ledna 1896 bude vedena pod dohledem městského rychtáře Josefem Böhmem, toho času vedoucím pozemkové knihy ve Frymburku.

Z německého, kurentem psaného originálu přeložil a sepsal Stanislav J a g r .

Grafická úprava, sazba a tisk Bohuslav Králíček.

1997

ÚVODNÍ SLOVO PŘEKLADATELE

Tato pamětní kniha - kronika je psána ručně starým německým písmem - kurentem. Věty, nebo slova uvedená v překladu v uvozovkách, jsou citáty za starých listin. Pokud jsou uvedena v závorkách vedle jména osoby čísla, jde o číslo domu ve kterém osoba bydlela. Jména domů jsem ponechal v německém originále (jsou většinou uvedena za jménem majitele v uvozovkách a v závorkách), jména měst, městysů a vesnic jsem, pokud to bylo možné, přeložil do češtiny. Pokud se v překladu objevuje v závorce zkratka „*pozn. překl.*“ a text, jde o poznámku překladatele.

Dovolil jsem si dále seřadit události nejen podle letopočtů, nýbrž i podle datumů, aby byla zachován chronologický sled událostí.

Pisatel kroniky, hlavně v první její části do roku 1889, zapisoval události tak, jak je čerpal z jednotlivých pramenů a nevyhnul se tomu, aby při dopisování do volných listů, které si ponechal, nezapsal události časově přeházeně.

Pokud jde o pisatele pamětní knihy, nejsou všude uvedena jejich jména a povolání. Podle charakteristiky rukopisu jsem napočítal 16 pisatelů. Pokud kronikář neznal čísla, nebo datumy, vynechával volné místo, snad k dodatečnému dopsání. Tato místa jsem označil takto:

Protože jsou v textu uvedeny různé druhy peněžních měn, chtěl bych čtenáři přiblížit v krátkosti historii peněžnictví této doby.

Až do roku 1766 byla peněžní hodnota vyjadřována v kopách, groších a denárech. V tomto roce byl jako měna zaveden „zlatý“ a to konvenční mince (označovaná za peněžní částkou písmeny „C.M.“ nebo „K.M.“), protože tehdy uzavřelo Rakousko a Bavorsko smlouvu (konvenci) o zavedení „konvenčního zlatého“, který měl 60 krejcarů.

V roce 1800 zavedlo město Vídeň méněhodnotnou měnu, tak zvanou „vídeňskou“ (byla označována za peněžní částkou písmeny „W.W.“ nebo „V.M.“). Na jeden zlatý K.M. připadlo 1^{1/2} zlatého V.M.. Poprvé se objevily v této vídeňské měně papírové peníze (Banko-Zettel = bankovní listy), lidově zvané bankocetle.

V roce 1856 zavedl stát rakouskou měnu (označovaná za peněžní částkou písmeny „Ö.W.“ nebo „R.M.“) byla to měna „stříbrná“.

Zákonem ze dne 2. srpna 1892 přešlo Rakousko od stříbrné ke „zlaté“ měně, to byla měna „korunová“. Jedna Koruna měla 100 haléřů a 2 Koruny platily za 1 zlatý.

První československé peníze se objevily postupně v letech 1919 až 1925.

V textu je uvedena řada starých rakouských měr a vah:

Míry délkové

1 sáh = 6 stop (střevíců) = 1,8965 m

1 stopa = 12 palců = 144 čárek = 0,3161 m

1 loket = 77,921 cm

Míry plošné

1 lán = 32 jiter

1 jitro = 2 korce = 3 míry = 1.600 čtverečních sáhů = 5.754,462 m²

1 čtvereční sáh = 3,596652 m²

Míry prostorové

1 krychlový sáh = 6,821 m³

1 krychlová stopa = 0,03158 m³

Míry duté

1 korec = 93,3623 l

1 měřice = 61,486882 l

1 vědro = 40 mázů = 160 žejdlíků = 56,589 l

1 máz = 1,4147 l

1 žejdlík = 0,3536 l

Váhy

1 centýř = 100 liber = 56,006 kg

1 libra = 32 lotů = 0,56 kg

1 lot = 4 kventlíky = 240 gránů = 17,5 g

Za účinnou technickou pomoc při sestavování tohoto překladu a jeho grafickou úpravu děkuji z celého srdce panu Bohuslavu Králíčkovi z Horní Plané.

V Horní Plané, říjen 1997

Stanislav J a g r

Jordan Cajetan Markus, učitel ve Frymburku,

vyšel vstříc výzvě ctihodné správy obce ohledně sepsání pamětní knihy a dá si záležet na tom, aby objevil prameny, z nichž se nechají čerpat pamětihodnosti dávných dob.

Nejsou ale k dispozici starší kroniky nebo jiná privilegia a nebo akta, z nichž by se dala zviditelnit doba, druh a způsob vzniku naší domovské obce. Dá se však zjistit mnoho důvěryhodného z tradice od zešedivělých mužů, z úst jejich prarodičů a očitých svědků.

Vzal jsem si nyní za povinnost, toto všechno podle jejich a mého nejlepšího vědomí a svědomí uvést v knize, abych dostal výše uvedené výzvě a abych byl prospěšný našim potomkům v historických a ostatních několikanásobných vztazích.

Nechť potomci toto s námahou sesbírané vděčně přijmou a ať nezanedbají nikdy vedení této knihy !

Frymburk dne 22. ledna 1855.

J.K. Markus

FRYMBURK

V nejzazším jihu naší krásné vlasti se na hornorakouské hranici zvedá mohutná Šumava. Na jejím drsném hřbetu ční vážně do údolí vzhlížející hrad Vítkův Kámen. Jak se zdá byl tento hrad postaven Vítkem, praotcem rodu Vítkovců z Krumlova, Nových Hradů a Rožmberka. Protože byl nejvyšším truksasem na dvoře Vladislavově, byl tímto pověřen, aby vyhnal na Vltavě žijící pohany a aby tam následně založil tvrz. Kostel sv. Tomáše dal později lesu a osadě své jméno.

V údolí, východně od této tvrze, se vine, podobná stříbrné stuze, zelenými loukami a pestřými nivami, mírně tekoucí Vltava. Přes ní vedl již v šeru dávných časů se ztrácející, u nynějšího městyse Frymburka most, který umožňoval spojení s Horním Rakouskem a od něhož má jméno, za ním se nacházející vesnice „Zámostí“.

První osídlenci této krajiny byli s největší pravděpodobností rybáři a jak se hlavně při vyklučování lesů stávalo, byli to také skláři.

Jméno „Huťský les“ vypovídá, že tento dostal své jméno podle tam se nacházející sklářské huti. Východní část na úpatí Huťského lesa se nazývá „Pufér“ t.j. sklářská stoupa. V nynějším Kraufsteinerově domě č. 31. za kostelem, bylo vykopáno při stavbě sklepa mnoho sklářského materiálu a střepů.

Zámostí (v českém kalendáři uvedeno u jména Frymburk) se jmenovala vesnice až do roku 1352. Po následujících událostech došlo ke změně.

Šlechta na zemské hranici Čech a Horního Rakouska vedla téměř neustálé hraniční spory a tak došlo také v roce 1351 ke krvavému boji.

Jindřich z Jindřichova Hradce, mocný český šlechtic z rodu Rožmberků, táhl se svými spojenci Petrem ze Šternberka a Oldřichem z Landštejna proti rakouským šlechticům z Wallsee a Kierchheimu. Češi pronikli přes Freistadt až do Helmonsöd a Ottensheimu a na zpětném tažení vypálili všechny městyse a vesnice. Zemský hejtmán Eberhart z Wallsee se s nimi utkal u Stelmondöd v nerozhodném boji a podruhé se utkali u Freistadtu. Češi chvátali se svými lidmi domů a Rakušané táhli za nimi a u Hluboké se spojili se zdejšími vrchními pražským purkrabím a tak došlo u Zámostí (v budějovickém kraji) dne 16. listopadu 1351 ke krvavému boji v němž byl Jindřich z Jindřichova Hradce poražen a se svými spojenci byl zajat. Většinu jejich vojáků stihl stejný osud a z nich mnozí byli pro spáchané krutosti sťati. Vedoucí museli putovat do Vídně a Rotensteinu a museli se vykoupit za těžké peníze.

Tato bitva, která přinesla na krátkou dobu mír - nejméně pro tuto krajinu - dala místu jméno Zámostí.

VZNIK MÍSTNÍCH JMEN

FRYMBURK (FRIEDBERG)

Prapůvodně „Zámostí“, později „Friederberg“, ještě později zkráceně „Friedberg“. Ve starých dobách se psávalo „früberg“, „fryberg“, „freyburg“, „frimburgh“ může nás podezřít z tohoto odvození ze základu a nesmí nás mýlit, protože se tehdy psaní „ie“, „y“ a „ü“ nebralo tak vážně a „d“ se pro zde obvyklou výslovnost vynechávalo.

BLATNÁ (PLATTEN)

Vzniklo ze slova „abgeblatert“ (*pozn. překl.: = odlistěná*), hranice krumlovského a rožmberského panství.

FRÝDAVA (FRIEDAU)

Pojmenovaná po Frymburku. Byla to prapůvodně bažinatá niva, která větším dílem patřila k farnímu hospodářství, postupně byla osídlována a osídlenci byli proto až do roku 1849 poddanými fary, stejně tak jako vesnice Mýtinka a někteří ve Frymburku.

HRDOŇOV (HEINRICHSÖD)

Jméno složeno z Heinrich a Öde (*pozn. překl.: = pustina*), tedy Jindřichova pustina.

HRUŠTICE (WADETSTIFT)

Jméno je složeno a pochází z „Waldstift“ (*pozn. překl.: = Lesní Lhota*).

KOVÁŘOV (SCHMIEDSCHLAG)

Jméno je složeno ze „Schmied“ (*pozn. překl.: = kovář*) a „Schlag“ (*pozn. překl.: = těžba dřeva, výsek dřeva*). Zde těžil dřevo kovář a bral si ho, nebo z něho páčil uhlí.

MILNÁ (MÜHLNÖD)

Jméno složeno z „Mühle“ (pozn. překl.: = mlýn) a „Öde“ (pozn. překl.: = pustina), tedy mlynářova pustina.

NÁHLOV (NACHLES)

Prapůvodně „Nachlas“, „Nachlassung“, „Nachläs“ a podobně (pozn. překl.: = odkaz).

POSUDOV (STÜBLERN)

„Stube“, „Stübl“ (pozn. překl.: = světnice, světnička), byla prapůvodně malá obydlí, světničky. Četní obyvatelé těchto obydlí byli nazýváni „Stüblern“ (pozn. překl.: = světničkáři) a od toho jméno vesnice.

SVATONINA LHOTA (WADETSCHLAG)

Jméno je složeno z „Wald“ (pozn. překl.: = les) a „Schlag“ (pozn. překl.: = těžba dřeva, výsek dřeva).

VŘESINA (HAIDBERG)

Jméno je složeno z „Haide“ (pozn. překl.: = vřesoviště) a „Berg“ (pozn. překl.: = hora, kopec). Jako první obyvatel zde byl buquoiský revírník jménem Ježek, který dříve bydlel v Posudově.

PŘILOŽENÝ SITUAČNÍ NÁČRT

Situační náčrt obce Frymburk vypracoval z pověření Okresního úřadu v Kaplici 6. dubna 1935 provizorní ředitel měšťanské školy ve Frymburku Eduard Luh.

Na tomto jsou uvedena následující německá místní jména, mimo již výše uvedených místních jmen.

PUFFER - od puffen t.j. mlátiti, v „Huťském lese“ bývaly sklářské hutě a v místě nyní nazývaném Puffer, byla sklářská stoupa (německy zvaná Pucher). První dům zde postavil Tomáš Pröll kolem roku 1830.

MITTERTHEIL = střední část obecních lesů, nazývaný také Nová Amerika. První dům zde postavil Arnošt Schifler v roce 1853.

Vesnice patřící ke klášternímu vyšebrodskému panství:

KALIŠTĚ	(GOLITSCH),
KOBYLNICE	(GOBLENC),
LIPNO	(LIPPEN),
MORAVICE	(MÖROWITZ),
PLÍSKOV	(STOCKERN),
SLUPEČNÁ	(LUPPETSCHING)
STUDENÉ	(STUDENE)

dostaly svoje jména, jak se zdá, od českých duchovních uvedeného kláštera.

CHRONOLOGICKÉ POZNÁMKY

ROK 1277

- vystupuje jako svědek na jedné listině vystavené Vítkem z Krumlova jistý farář Prebyslaus z Frymburka.

ROK 1305

- 29. května daroval Jindřich z Rožmberka již existující zdejší faru klášteru ve Schläglu.
- byl Oldřich Wosner (světý kněz) farářem ve Frymburku.

ROK 1313

- spor mezi kláštery Schlägl a Ostrov byl rozhodnut ve prospěch kláštera Schlägl.

ROK 1315

- daroval Petr z Rožmberku mlýn ve Frymburku zdejší faře.

ROK 1317

- biskup Jan z Prahy potvrdil rozsudek z roku 1313.
- opat Otto z Ostrova odřekl svůj nárok na frymburskou faru.

ROK 1347

- Petr z Rožmberka opakoval darování svých předků.
- Povolil 1 rybáře faráři z Frymburka v Pernau.

ROK 1350

- Johannes, premonstrát ze Schläglu farářem ve Frymburku.

ROK 1373

- Petrus ze Schläglu farářem ve Frymburku.
- Jindřich II. probošt ze Schläglu spolu s pány z Růže ukončili spor mezi frymburskými a jejich farářem o desátky.

ROK 1374

- 6. července arcibiskup Jan z Prahy potvrdil tuto smlouvu.

ROK 1375

- 12. září předal Petr z Rožmberka vesnici Mýtinku faře frymburské pod podmínkou, že bude vydržovat dalšího kněze. Velkou lesní parcelu darovanou vesnici Frýdava si vzal zpět.

ROK 1385

- Jan z Rožmberka postavil ve Výtoni obydlí pro osídlence. Kostel byl ale postaven asi po roce 1200.

ROK 1388

- Spor mezi frymburskými a jejich farářem ukončil Jan z Rožmberka a bechyňský arcidiakon Borso.

ROK 1389

- v září zemřel Jan z Rožmberka a byl pohřben v Třeboni.

ROK 1410

- zdejší farářem se stal Ondřej.

ROK 1411

- 10. března ukončil notář Laurencius Wen de Lypa spor mezi frymburským farářem Ondřejem a Przeckem ze Světlíka.

ROK 1419 až 1436

- v průběhu těchto let přinesl také Žižka smrt s oběma Prokopy do celých Čech, dále vtrhl do sousedních zemí kde vraždil a boudal zvláště kláštery - se svými divokými hordami vtrhl také do naší krajiny a ve Výtoni byli tehdy žijící antonínští osídlenci dílem zabiti a dílem vyhnáni. Po tomto hrubém čase bylo osídlení opět opraveno jinými bratry podle vzoru „Pavla osídlovatele“ a bylo tedy toto osídleno Pavlovými řádovými bratry. Brzo nato ale došlo ke sporu mezi faráři, nebylo potom proto v této době pokračováno ve stavbě. Poslední dva mniši zemřeli ve Vyšším Brodě. Výtoň byla osídlenci obydlená po celých 212 let.

ROK 1492

- obdrželi frymburští privilegium od Voka z Rožmberka, že mohou svůj majetek odkázat svým příbuzným ve stejném panství. Nejsou-li ale tito v jejich panství, tak má připadnout domovské obci.

ROK 1495

- listina uložená v obecním archívu, nejstarší z tam uložených, vystavená Petrem z Rožmberka a na Krumlově udává a potvrzuje prodej louky tehdy ustavenému Bratrstvu nebo-li „Cechu naší milé Paní“ (o tomto cechu svědčí nástavec figur na zdejších márách).
- listina od opata Tomáše z Vyššího Brodu o tak zvané výtoňské pastvině, kterou mají frymburští od vyšebrodského kláštera a patří Božímu domu, mohou používat k pastvě a křoviny a mladé dřevo před lesem mohou odstraňovat a vysekávat.

ROK 1498

- osídlení ve Výtoni získalo nákupem od frymburského měšťana Mikuláše Eywana louku zvanou v „Haid“, ležící za hamernickou kovárnou blízko Frymburka.

ROK 1499

- 29. srpna Jan IV. vrchní převor ve Schläglu nechal ve Frymburku přistavit kapli ke cti sv. Kateřiny.

ROK 1521

- 26. června mlynář Michel Lang a jeho žena Dorothea z Frymburku prodali faráři Sigismundovi ze Schläglu svůj mlýn, ležící ve Frymburku pod městysem.

Z jindřichohradecké kroniky jsem četl Žižkovy zásady, které často doporučoval svým přívržencům: „Udržujte s pány z Růže jako s mocnými sousedy mír ! To se má stát i kdyby měli být našimi nepřáteli.“ Perchta z Liechtensteinu, rozená z Rožmberku byla údajně viděna na rožmberských sesterských zámcích jako **Bílá paní** měnící noc v den. S ní současně:

se zdržoval Aeneus Sylvius Piccolomini v letech 1447 až 1451 častěji u Pánů z Rožmberka. Tu byl jednou také předložen veleváženému hostu hrách, který mu tak výtečně přišel vhod, že se rozhorlil, stal-li by se jednou papežem vydal by zvláštní výnos Čechům pro tyto žluté kuličky. Pod jménem Pius II. se stal papežem a vzpomenuv si na toto vyrušení, měl nechat také vydat Bulu, jejíž moc by Pány z Rožmberka, obdařila, jak často by někoho hrachem podarovali, dokonalými odpušky.

- v prosinci a na podzim **1495** a **1521** způsobily zhoubné nemoci v Čechách **ohromnou úmrtnost a hladomor**, který se v roce **1550** opět opakoval.

Otakar z Čech byl zakladatel bohatého kláštera Zlatá Koruna, který Žižka zničil.

Král Otakar přinesl mariánský obraz do Kájova a tak vzniklo velice navštěvované poutní místo.

U Kájova směrem na Výtoň stojí zlomený kamenný sloup na němž stávala modla. Byla zničena Kristovou rukou.

Z „Budějovického oznamovatele“ ze dne 8. 3. 1856 vyjímám následující: „Oproti dnes panujícímu zdražování by nebylo docela bez zajímavosti uveřejnit ceny z roku **1514** ve Vídni platné a to:“

1 měřice chutné mouky	5 zlatých
1 měřice ovsa	3 zlaté 3 krejcare
1 měřice ječmene	3 zlaté 1 krejcar
1 měřice žita	2 zlaté 2 krejcare
1 libra skopového masa	1 ^{1/2} krejcaru
1 libra uzeného špeku	1 zlatý
1 sele	1 krejcar
1 jednoletý kapoun	1 zlatý 2 krejcare
1 husa	1 zlatý 2 krejcare
1 velké kuře	3 krejcare
1 malé kuře	2 krejcare
1 slepice	1 zlatý
chléb pro 3 lidi	2 krejcare
1 fůra dřeva	6 zlatých 1 krejcar
1 máz smetany	2 krejcare
1 máz nejlepšího vína	1 zlatý
1 máz středního vína	3 krejcare
1 máz medu	1 zlatý 1 krejcar
5 kusů vajec	1 krejcar
1 libra másla	1 zlatý
3 libry sýra	1 zlatý
3 libry svíček	1 zlatý

ROK 1555

- 21. března potvrdil frymburským Vilém z Rožmberka **městské právo** udělené Petrem Vokem.

ROK 1567

- listina od Viléma z Rožmberka obsahuje **povolení pro frymburské vařit** bílé, pšeničné a ječné **pivo** a to v množství kolik je v městyse potřeba, za roční poplatek 60 kop míšenských a to každé čtvrtletí 15 kop.

ROK 1573

- 18. července v Krumlově. Vilém z Rožmberka vydal **Privilegium o osvobození od odúmrťi** pro vesnice patřící pod frymburskou rychtu: Blatná, Hrdoňov, Hruštice, Kovářov, Milná, Mýtinka, Náhlov, Posudov a 4 mlýny (Reistovský, Hamerský, Blatenský, Náhlovský).

Od tohoto času připadá po úmrtí domácího hospodáře, pokud nezanechá tělesné potomky, poloviční díl do vrchnostenské pokladny a druhý díl zůstane vdově. Zemře-li tato vdova, tak případně také druhý díl panství. Když ale zanechá majitel domu děti, nemusí být nic odvedeno panství, zemře-li ale jedno takové dítě, tak případně také tento díl panství.

ROK 1575

- spor mezi frymburskými a jejich farářem ve věci držení kaplana byl rozhodnut Vilémem z Rožmberka ve prospěch frymburských.

ROK 1577

- 28. března udělil Vilém z Rožmberka frymburským měšťanům právo vařit bílé a ječné pivo.

ROK 1581

- František Lüben, opatrovník na Třeboni, potvrdil hrdoňovským kup louky, ležící na pravém břehu Vltavy, zvané „Wörth“.

ROK 1582 a 1583

- panovala **moru podobná nemoc**. Na mor zemřelo v Praze od května do listopadu 20.000 a v samotné Kutné Hoře 6.000 lidí.

ROK 1587

- v sobotu po Svatodušních svátcích napadlo v horách mnoho sněhu.

ROK 1598

- 15. září bylo pocítěno **zemětřesení** také zde v Čechách.

ROK 1592

obdaroval Petr Vok z Rožmberka vyšebrodský klášter nadacemi bývalého výtoňského kláštera, k nimž patřil také mlýn v Zámostí.

ROK 1593

- opat Michael Fabricius z Vyššího Brodu uzavřel s frymburskými smlouvu o určitých sporných loukách.

ROK 1594

- 19. května hodně sněžilo.
- září byl vybrán každý desátý muž z poddaných a poslán k válčícímu vojsku proti Turkům do Maďarska.

ROK 1596

- Petr Vok z Rožmberka potvrdil listinu vystavenou v roce 1492, týkající se odkazování majetku. Nařídil zdanění vaření piva a to za sud 6 grošů. Dále potvrdil konání výročních trhů a stejně tak týdenních trhů, obchod s vínem a různá kramářství.

ROK 1611

- 2. listopadu **zemřel Petr Vok** poslední z Pánů z Růže a byl dne 3. ledna 1612 pohřben ve vyšebrodském klášteře.

ROK 1612

- 20. října potvrdil Hanuš ze Schwamberka listinu z roku 1596. Dále darování Mostního mlýna v městyse Frymberk, za to museli ale všichni poddaní v městyse Frymberku a ti, kteří patřili pod rychtu Frymberk, mlít v tomto mlýně, oproti tomu museli dodávat vrchnosti 50 korců žita a 2 vykrmená prasata ročně, polovinu ke sv. Jiří a druhou polovinu ke sv. Havlu.

ROK 1613

- 12. září zrušil Hanuš ze Schwamberka frymburským povinnost dodávat ročně 2 vykrmená prasata.

ROK 1618

- 3. prosince byl v nočním čase přepadnut hrad Vítkův Kámen rakouskými rebely a byl dobyt.

ROK 1621

- byl na Vítkově Kameni posádkou český královský hejtman Lux se 200 muži. Když se přiblížili Švédové, byl celý hrad v plné bojové připravenosti, k tomu ještě šance v Šancovním lese.

ROK 1623

- stál v lednu korec žita 7 zlatých a pšenice 10 zlatých. V červnu pšenice 18 zlatých, hrachu 10 zlatých. Pinta vína stála 1 zlatý 12 krejcarů a vědro bílého piva 13 zlatých.
- 18. června potvrdila Marie Magdaléna hraběnka a vdova Boquoiová listiny vydané 18. 7. 1573 Vilémem z Rožmberka o osvobození od odúmrtí.

ROK 1633

- stál korec žita 36 krejcarů, pšenice 1 zlatý 10 krejcarů a opět 1654 stál korec pšenice 42 zlatých, mladé kuře stálo 1 tolar, kapoun 3 zlaté, sud bílého piva 30 zlatých a sud starého piva 150 zlatých, žejdlík vína 1 zlatý a libra hovězího masa 40 krejcarů - bylo všechno drahé, ale peněz bylo dost.

ROK 1634 a také v roce 1645

- byly celé vesnice v Čechách vylidněny v důsledku války, domy stály prázdné - pole byla neobdělána.

ROK 1636

- dnešní **obecní pivovar** byl dříve soukromým domem, který patřil jistému Klampslovi. Dům byl převzat do majetku obce, jakým způsobem není známo. Buď majitel zemřel, nebo odtud odešel a nechal vše ležet, jak se tehdy často stávalo. Pozemky byly jednotlivě prodány až na louku u domu až dolů k potoku, dům byl stržen a v tomto roce znovu postaven jako radnice a pivovar. Pivovarečné právo bylo odkoupeno od dřívějších měšťanských pivovarů a bylo přeneseno na nově postavený pivovar. Měšťanstvo z počátku vařilo pivo na vlastní účet a zaměstnávalo jednoho sládeckého chasníka. Protože se ale stále vyskytovala trvalá ztráta, tak pivovar pronajali. Prvním nájemcem byl Tomáš Postel.

Dříve než byl postaven pivovar a radnice, putoval obecní archiv od jednoho obecního představeného ke druhému. Tito nemuseli mít pro jeho uložení žádnou zvláštní místnost než svůj obývací pokoj, což je vidět na některých starých knihách, jak jsou začerněné, jak mohly být zastrčené za trámem povalového stropu. Tímto vandrováním nebo zajisté požárem, také musely naše staré listiny o vzniku místa a nejstarších událostech zmizet.

ROK 1638

- 14. července vydala v Nových Hradech Marie Magdaléna hraběnka z Buquoi privilegium, v němž nařizovala, že nemá být provozován ve vesnicích týdenní trh, nýbrž jenom v městysích a městech. Jinak bude obchodníkům zboží z trestu zabaveno a polovina jeho ceny bude odvedena vrchnosti a druhá polovina případně dotčenému městysovi nebo městu.

ROK 1645

- V dobách švédských válek musel odejít katolický farář a na jeho místo přišel protestantský farář. Katolickými zůstaly vesnice: Hrdoňov, Hruštica a Lipno, které se přifařily k faře sv. Tomáš a ještě dnes slaví obyvatelé sv. Tomáše a výše uvedených vesnic, jako potvrzení této pravdivosti, posvícení ve stejný den.

Také se vypráví, že sedláci z Lipna měli po nějaký čas stávat s obětní krabicí u kostelních dveří a sbírat dary, aby si mohli postavit kostelíček a nemuseli postupovat tuto obtížnou cestu (?).

Existence protestantismu netrvala ve Frymburku dlouho, protože zde žil pastor, který provdal své dvě dcery, jednu do Frýdavy na tak zvaný „Wertlfranthaus“ č. 17. a tu druhou na dnešní „Löflerův mydlářský dům“ č. 30., naproti farní budovy.

ROK 1648

- knížecí Eggenberská posádka hradu Vítkův Kámen pod, velením korneta Ondřeje Wintříře, byla při vpádu Švédů v pohotovosti, ale Švédové k Vítkovu Kameni nepřišli.

ROK 1649

- Adam Wagner se stal vedoucím školy ve Frymburku.

ROK 1651

- na pranýř byl umístěn požární zvonec.
- vypráví se, že když švédská vojska pustošila zdejší krajinu, že zakopali frymburští na tajných místech cennější kusy bytového zařízení. Některé ženy ukryly svoje cennější šatstvo na půdě opuštěného výtoňského kostela s důvěřivým vědomím, že tam budou v bezpečí. Jak byly ale překvapeny, když po několika dnech tyto šaty vydražovali Švédové ve Frymburku na náměstí u pranýře. Jednu po druhé bylo slyšet: „To je moje sukně!“ a podobně.

v budějovickém týdeníku „Oznamovatel z jižních Čech“ jsem četl následující článek: „Budějovice 7. října 1854. V našem chrámu na hlavním oltáři se nacházející obraz (namalovaný v roce 1648 Jiřím Bachmannem), jehož vysokou uměleckou hodnotu teprve opět v novější době uznávají četní umělci, je právě se vzácnou čistotou věrně a mistrovsky restaurován známým historickým a portrétním malířem C.F. Muckem. Zde je nutné připomenout, že mistr našeho obrazu na hlavním oltáři Jiří Bachmann se narodil ve Frymburku u Krumlova a zemřel v roce 1651 ve Vídni. Bachmann byl vynikající historický a portrétní malíř a byl pověřován pracemi pro nejpřednější kostely v Rakousku. Bachmann je stále ještě počítán mezi nejpřednější malíře naší vlasti.

Náš obraz pro hlavní oltář byl tehdy při zvláštní příležitosti a pro zvláštní účely objednan u tohoto mistra knížetem z Eggenbergu. L.H.“

ROK 1652

- opat Martin Greising postavil na starogotickou kostelní klenbu (nyní presbyterium) tak zvanou kostelní loď, další klenbu bez pilířů, zřídil oltáře a postavil také vysokou, štíhlou věž s milou kopulí.

ROK 1669

- 3. října přišla rychta Posudov s prosbou ke Karlovi Filipovi z Lonqual, hraběti z Buquoie, že ve válečných dobách, za jeho paní matky Magdaleny zůstali dlužní zbytek obilí a to 165 korců žita a 3.098 korců ovsu, aby jim milostivě zcela nebo polovinu odpustil. Po zvážení jejich dřívější poslušnosti jim toto v Rožmberku 3. května 1669 odpustil.
- 3. srpna byly rychtě Posudov zvýšeny poplatky za robotu. Rychta přišla opět prosit k Jeho Excelenci Ferdinandovi z Lonqual, hraběti z Buquoie se žádostí, aby vedle dřívějších peněz za robotu ještě každoročně mohli dovézt 136 korců pšenice z Libigic do Rožmberka, jeho špalky z blatenského lesa do Hamerského mlýna a Pavlova mlýna, stejně tak 40.000 šindelů ze jmenovaného lesa na Rožmberk. Tato žádost byla přijata na Rožmberku dne 31. srpna.

ROK 1676

- byla pořízena kamenná vodní kašna.

ROK 1679

- byla v Rakousku rozšířena moru podobná nemoc.

ROK 1680

- selské povstání, k němuž se frymburští nepřipojili.
- v prosinci byla vidět **kometa** s dlouhým ohonem.

ROK 1681

- 9. prosince byla vyhotovena hrabětem Ferdinandem Buquoiem na Nových Hradech listina, ve které potvrdil dřívější privilegia a listiny a vyjádřil svou vůli v následujících bodech:
 1. Doporučuje svým poddaným křesťansko-katolické náboženství a odvolává se na výnos generálních zemských stanov království českého, podle kterých nemůže být přijat žádný jiného vyznání víry do měšťanského stavu.
 2. Každý nově přijatý měšťan nebo příslušník obce panství má být oznámen a má prosit o povolení. Ale jinak je to u měšťanských dětí, které nedědí majetek po svých rodičích, také nemusí měšťanské děti platit úředníkům obvyklý poplatek.
 3. Frymburští jsou vyvázáni zcela od břemene odúmrtí a mohou svobodně bez vrchnostenského souhlasu majetkem vládnout a tento odkazovati.
 4. Ráčí jim klidně ponechat jejich roční a týdenní trhy tak, jako dříve.
 5. Potvrzuje se oprávnění k vaření piva, začez mají odvádět na vrchnostenský důchodkový úřad proti potvrzení ročně 257 rýnských zlatých, každý počítán po 6 krejcarech v dobrých použitelných mincích, ke sv. Jiří a ke sv. Havlu.
 6. Potvrzuje se jeho paní Andělou Marií Markétou udělené zrušení nevolnictví. Frymburští mohou svobodně nakupovat a bez překážek prodávat, ale je třeba z prodaného zboží, když prodávající se stěhuje ze země české, odvádět desetinu, z 10 kop jednu a za 100 kop 10 kop. Vzhledem k velkorysosti udává následující klausuli: V případě, že by mně nebo mým potomkům připadl k mému dvoru nebo hospodářství tento nebo jiný měšťanský subjekt, těm osobám jejich kapacitě oproti levné odměně by upotřebili, mohou jím být tyto opět na požádání vráceny.
 7. Z peněžitých pokut bude polovina odvedena vrchnostenskému úřadu a druhá polovina zůstane ve Frymburku, vedle zvýhodnění četných dřívějších robot na jeden den řezat, jeden den dřevo nahazovat a jeden den zajíce honit.
 8. Potvrzuje pokutu za mletí v jiném mlýně než v tak zvaném „Panském mlýně“ a výčep piva ve vesnici Frýdově, protože 7 poddaných patří k městyso.

- byla také rozdělena rychta Posudov na dvě rychty. První rychtář v Blatné byl Jan Stuzenstein a to po 8 let.
- v tomto roce byl zvýšen poplatek za robotu z důvodu:

několik sedláků jménem Jäul usazených na Jäulově dvoře se dopustilo buřičství proti tehdy vládnoucímu pánovi hraběti Ferdinandovi Vítkovi z Buquoi tím, že všichni sedláci chtěli mít opět stará dřívější práva.

Tato jim nebyla ale panem hrabětem dána a tak ho chtěli obžalovat u císaře. Takto a podobně se nechali sedláci slyšet, proto se na ně pan hrabě rozzlobil a nechal mnoho z nich tvrdě potrestat.

ROK 1682

- za panství Rožmberků měli sedláci svoje tělesné děti stejně jako sirotky také představit sirotčímu úřadu. Důvodem byl hněv a rozhorlení hraběte nad buřičstvím výše uvedeného Jäundla. Sedláci poslali písemnou prosbu, na níž pan hrabě nechal vydat uspokojující dekret milosti.

ROK 1693 a 1694

- došlo k neobyčejnému zdražení. Korec žita stál na samotném venkově 7 zlatých 30 krejcarů, korec pšenice 6 zlatých, ječmene a ovsu po 5 zlatých.

ROK 1694

- 29. listopadu byla vystavena listina knížetem Emanuelem z Langval na Nových Hradech: podle nařízení Rožmberků k placení 50 korců žita a 2 vykrměných prasat, jako povinnost pro bydlicí 2 hodiny cesty okolo Frymburka, kteří museti mlíti jenom v Panském mlýně, bere výše jmenovaný kníže ročně 95 míšenských zlatých. Dále obsahuje listina pokutu bečku soli pro ty, co by mleli v jiném mlýně, z čehož se polovina odvede vrchnosti. Také dává frymburskému starostovi moc nad všemi mlýny nacházející se v jeho okrsku, jako: Pavlův mlýn, Hamerský mlýn, Reisův mlýn, Nachlingrův mlýn, Blatenský mlýn a malý mlýn v městysu, podle svého uvážení delší nebo kratší dobu pokutovati nebo učinit jiná opatření (toto jsem vypsal z rodinné kroniky starého rychtářského domu Leutgöbů ve Svatonině Lhotě - kronikář).

- v tomto roce bylo takové zdražení, že stál :

korec žita 6 zlatých 15 krejcarů,
 korec pšenice 8 zlatých 30 krejcarů,
 korec ječmene 6 zlatých,
 korec hrachu 9 zlatých,
 korec ovsu 3 zlaté,
 libra chleba 5 krejcarů,
 libra hovězího masa 3^{1/2} krejcaru,
 libra telecího masa 3 krejcaru,
 libra vepřového masa 5 krejcarů.

ROK 1695

- 31. ledna vyšel od téhož knížete dopis o zastavení nadměrných sazeb a seznam sazeb pro magistrátní a městyské písaře.

ROK 1696

- byl velice bohatý a na žito požehnaný rok, za korec žita se platil 1 zlatý, ale také 54 krejcarů.

ROK 1698 a 1699

- opět došlo ke zdražení, korec stál :
pšenice 5 zlatých,
žita 4 zlaté,
ovsa 2 zlaté 30 krejcarů,
ječmene 3 zlaté 30 krejcarů.

V této době prohospodařili lidé mnoho, neboť nejlepší sedláci na dvorech museli obilí nakupovat.

ROK 1703

- procházely krajem velké útvary vojsk, nejprve do Itálie a později do Pasova, tím zůstalo uhájené toto samotné místo v tomto roce.

ROK 1704

- leden: Pasov byl s pevností Oberhaus v Bavorsku dobrovolně předán kardinálem hrabětem z Lamberthu, který napsal později omluvný dopis, že by nebylo bývalo možné uhájit pevnost obleženou 5.000 muži. Po velké bitvě a porážce u Hochstätt v srpnu 1704 přešel Pasov bez ztráty jediného vojáka opět k Rakousku. Pro originalitu specifikuji, při této příležitosti, ztráty francouzské strany v hochstättské bitvě:

Zajatci:

Pan Eulart francouzský generalisimus se synem a manželkou, 20 generálů, 15 plukovníků, 600 důstojníků, 400 poddůstojníků, 11.000 pěších a 3.400 jízdních vojáků.

Ukořistěno:

6.300 naložených vozů proviantem a municí včetně koní, 40 karet a bryček s markytánkami, 330 naložených mul, 82 velkých a malých děl, 24 moždířů, 129 praporů, 47 standart, 24 párů bubnů, 8 truhlic s penězi, 24 malých vaků s penězi, francouzská a bavorská válečná kancelář, plní lékárna včetně všech pacientů, 7.600 malých a velkých stanů, 2 měděné pontony, 15 malých měděných lodí atd.. Na bojišti zůstalo 20.900 mužů, do vody bylo nahnáno 4.200 mužů, zajato bylo také 100 markytánek. Dále bylo zajato 4.600 mužů z řad Francouzů.

Celkový počet všech mrtvých a zajatých: 39.638 mužů a 100 žen.

ROK 1705 a 1706

- se zde všude dobře dařilo žitu.

ROK 1711

- ve zdejším kostele postavil opat Siard ze Schläglu hlavní a dva vedlejší oltáře, které stály dříve ve Schläglu, dále lavice na kůr a kazatelnu.

ROK 1713

- byl dobrý rok na obilí, u nás stál korec:
pšenice 5 zlatých 10 krejcarů,
žita 4 zlaté 54 krejcarů,
ovsa 4 zlaté 14 krejcarů,

ale na jaře a v létě tohoto roku nastala svízelná doba a hladomorem tak poznamenaná doba, že o těchto cenách již nebylo slyšet.

- 24. a 25. září (ze Svatoniny Lhoty), byla provedena kontrola pozemků a dobytka podle tehdejšího kontribučního dopisu ze sv. Tomáše (třeboňské panství) dvěma přespolními rychtáři, především knížecím Eggenberským rychtářem ze Světlíka a z klášterního panství vyšebrodského rychtářem ze Slupečné, při tomto vyšetřování bylo udáno mnohem méně než při předcházejícím.

ROK 1720

- 2. a 3. prosince byl proveden opětovně takový soupis písařem Janem Bamerem z Cetvin.

ROK 1721

- 25. ledna v 11 hodin v noci byl podpálen zlovolným člověkem dům Kryštofa Leutgöba ve Svatonině Lhotě, kde mu shořel celý selský dvůr včetně 130 korců obilí, velkého množství krmení, 19 kusů skotu, prádla a jiných věcí až na dvě místnosti výměnku a tak zvané chlebové půdy. Dobrosrdečností frymburských a ostatních obcí si mohl postavit následujícího jara dvůr znovu. Jeho vysokohraběcí milost z Rožmberka, hrabě Buquoi, mu dal v Pavlově a Hamerském mlýně nařezaná prkna ze 40 kusů kmenů za velmi levnou cenu 20 zlatých. Pomohl mu také s ostatním potřebným listnatým dřevem. Tak mu také prominul na dobu tří let poplatky za robotu.

ROK 1724

- 14. května v noci, kdy již všichni lidé spali, uhořel blesk do domu Eliáše Liebenweina a vyhořelo 9 domů od pivovaru až po Greiplův dům. V tento den slíbili měšťané, že půjdou procesím každoročně do Výtoně.

ROK 1731

- 29. června na den Petra a Pavla uhořel opětovně blesk do Leutgebova domu ve Svatonině Lhotě a shořely mu dvě půdy s krmivem. Škoda byla odhadnuta na 215 zlatých.

ROK 1735

- postavil na náměstí Mariánský sloup jeden vyšebrodský kněz, bratr zdejšího měšťana na č. 74. („Greiplhaus“) Řehoře Leticha a věnoval na jeden růženec týdně (modlitbu) každou neděli, kapitál 30 zlatých na jmenovaný dům k provádění nutných oprav. Dárce se jmenoval, podle vytesaného nápisu, Jan František Latich. Nápis zní:

B. MarIa AbsqVe Labe ConCepta eX Voto saCra

VIt Ioan franCIsCUs LatICh.

ROK 1739

- byla postavena první veřejná školní budova ve Frymburku. Sestávala se z jedné třídy a vedlejší komůrky a jedné obytné místnosti s vedlejší komorou, sklepa a prostorné půdy.

ROK 1740

- byla velice tuhá zima a nedostatek krmiva, takže mnoho dobytka v okolí uhynulo vyhladověním.
- na sv. Floriána (4. 5.) bylo ještě tolik sněhu, že se muselo jezdit se saněmi.

ROK 1744

- 19. prosince začalo pršet a přšlo po tři dny a noci tak strašně, že vltavská voda vnikla v noci dveřmi do Reisoval mlýna a okny vytékala ven. Malé domky vedle Vltavy byly přivázány lany ke stromům, aby byly ochráněny před odplavením.
- v lesích strhla tato záplava a tato bouře tolik dřeva, že sáh byl prodáván za groš.

ROK 1748

- 16. října došlo na prosebnou žádost Privilegium od opata Františka ze Schläglu, podle něhož všichni poddaní ve farnosti Frymburk budou zcela osvobozeni od břemene odúmrtí neboli relativní oprávnění dědění za výkupní cenu 750 zlatých.
- v tomto roce řádily po luzích celých Čech **kobylky**.

ROK 1757

- 6. května nešťastná bitva u Prahy.

ROK 1762

- 28. prosince vypadl z okna zámku ředitel Václav Novák, hejtman panství Rožmberků a zůstal ležet mrtvý. Úřadoval přísně po dobu 9 let.

ROK 1765 :

- 10. ledna byla provedena opět kontrola stavu obilí a stavu dobytka dvěma starosty, jedním ohněstrůjcem a jedním obyčejným mužem. Pravděpodobně kvůli zásobování tábořícího vojska.

ROK 1767

- byly zavedeny rakouské místo starých českých měr. Jeden český centýř měl našich 120 liber. Bankocetle byly tenkrát po 5, 10, 25, 100, 500 a 1.000 zlatých. Berním úřadům muselo být odváděno polovinou hotových peněz a druhou polovinou v bankocetlích.

Obvyklý kurs v roce 1771 :

<u>stříbro</u>	<u>měď</u>
5 krejcarů	1 ^{1/2} krejcaru
10 krejcarů	1 krejcar
20 krejcarů	3/4 krejcaru

ROK 1769

- nastalo na podzim zdražení, že stál:
1 korec žita5 zlatých,
1 korec pšenice7 zlatých,
ještě hůře bylo v roce následujícím.

ROK 1770

- až do konce měsíce května stál:
1 korec žita9 zlatých,
1 korec pšenice10 zlatých,
1 korec ovsá3 zlaté,
1 korec ječmene8 zlatých,

samotné obilí bylo našimi sedláky dováženo až z Maďarska.

ROK 1771

- bylo poněkud levněji
 - 1 korec žita..... 7 zlatých 30 krejcarů,
 - 1 korec pšenice 9 zlatých,
 - 1 korec ječmene 7 zlatých,
 - 1 korec ovsa k setí..... 4 zlaté,
 - 1 libra hovězího masa 4^{1/2} krejcaru,
 - 1 libra vepřového masa 8 krejcarů,
 - 1 libra skopového masa.... 4 krejcarů,
 - 1 libra telecího masa 4^{1/2} krejcaru.

- domy byly opatřeny čísly.

ROK 1772

- bylo opět strašlivě drahé. V posledních dvou letech zuřili v Čechách choroby, takže vymřely celé vesnice. V mnohých farních obcích byl hřbitov příliš malý. Také bylo v posledních letech velké zdražení dobytka, takže hovězí a telecí maso stálo za 1 libru 5 krejcarů. V Praze stála 1 libra hovězího masa 8 krejcarů, Židé museli platit za totéž 10 krejcarů. Toto zdražení dobytka bylo důsledkem dobytčích nemocí.
- zdražování v tomto roce bylo tak velké, že lidé připravovali mouku z trav a kořenů, který byl mazlavý a nasládlý. Kořeny byly řezány na řezanku a mlety v Pavlově mlýně.

ROK 1773

- 18. června byla **strašná bouřka**, která zpusťovala pole devíti okolních farností tak, že v klasech nezbylo jedno jediné zrníčko. Toto počasí mělo být tak strašlivé, že se lidé domnívali, že již přijde poslední den. Nastalo opětovné zdražení na krátkou dobu, korec žita stál 6 zlatých. Později stál v zemi 2 zlaté 15 krejcarů a to v roce 1774.

ROK 1778

- vypukla velká válka s Pruskem a bylo zvláště velké množství odvodů.

ROK 1779

- 26. června bylo velmi zlé bouřlivé počasí, ale ne tak zlé jako v roce 1773. Nebyl žádný vítr. Mandel žita dal při mláčení 2 mázy zrna.
- 4. září byla opětovně bouřka s hromy a blesky, že vesnice ležící proti lesům trpěly ozvěnou hromů.
- v tomto roce po vánocích již téměř nesněžilo a do sv. Trojice nepršelo (*pozn. překl.: 7.června*). Přece ale v této době narostlo dostatek ječmene a ovsa.

ROK 1780

- V těchto letech, pravděpodobně v tomto roce, byl ve svatotomášském zámeckém lese zastřelen při lovu **poslední rys** Josefem Herrle, právě když chtěl na něho skočit ze stromu. Rána šla do hlavy a tento byl okamžitě mrtvý. Dva drápy se ještě zachovaly v rodině Herrle dodnes. Herrle je švábské jméno a zdá se, že tito Herrle jsou již prastará frymburská rodina a je pozoruhodné, že od prvního až do dnešní doby slouží ve Frymburku jako lékaři. Byli zde pouze 3 jiní chirurgové v poslední době vedle nich: jako první Martin Perutschiner, jako druhý jistý Václav Huber a jako třetí jistý Wögerbauer. Lékaři Herrle vlastnili a postavili následující domy:
 1. nynější dům rodiny Wagnerů na „Turnbergu“ č. 64.,

2. dům rodiny Bruckbauerů č. 57.,
3. dům rodiny Hoferů na náměstí č. 39.,
4. dům Alberta Herrleho vedle školy č. 35., který obdrželi od obce a který byl dříve domem obecního bednáře. Jeden Herrle na něj přistavil poschodí,
5. dům postavený od Bernarda Herrle v roce 1843 č. 73. v Horní obci na louce u domu, koupené od Alberta Liebenweina.

Je to právě 450 let, co tito Herrle jsou prokazatelně ve Frymburku.

ROK 1781

- byl proveden opětovný soupis polí, luk a lesů.

ROK 1783

- byla na rozkaz císaře Josefa II. zřízena výtoňská farnost. Dříve byla tato oblast zaopatřována z Frymburku.

ROK 1788

- válka s Turky trvala tři roky.
- 11. 10. se narodil **Šimon Sechter**, pozdější dvorní varhaník a skladatel pravé církevní hudby, jako syn Jakuba Sechtera, zdejšího měšťana a bednářského mistra.

ROK 1792

- válka s Francouzi trvá devět let. Velké odvody. Z rychty Svatonina Lhota bylo vzato 43 mužů. Byly velké dodávky a dobré výdělky. V tomto roce jsme platili 62 měsíčních dávek.

ROK 1793

- 21. listopadu bylo vydáno privilegium z c.k. hlavního a rezidenčního města Vídně, Jeho Majestátem římsko-německým císařem Františkem II., pozdějším císařem rakouským I., které potvrdilo císařem Josefem II. dne 28. 4. 1789 vydané povolení konat každé úterý týdenní trh a o sv. Anně konat roční trh. Toto privilegium nemohlo být ale vyhotoveno pro náhlé úmrtí J. M. císaře Josefa, stejně tak J. M. císaře Leopolda II., tak bylo vyhotoveno teprve výše uvedeným Majestátem.
- 23. listopadu se narodil **Ondřej Baumgartner**, pozdější ministr financí, obchodu a veřejných staveb, jako syn Floriána Baumgartnera, pekařského mistra a hostinského ve Frymburku. Jak si mohl tento dobrý muž kdy pomyslet, že se stane otcem barona ?

ROK 1795

- 22. února se narodil **Matyáš Pernstein**, pozdější dirigent kůru a skladatel v Kufsteinu v Tirolích, jako syn zdejšího měšťanského hostinského Jakuba Pernsteina.

ROK 1796

- byl velice výhodný rok. Šest týdnů nebyl vidět žádný sníh a sice od vánoc až do masopustních dnů. Lidé osévali pole.
- u Floriána Baumgartnera č. 8. se zdržoval cizí honák dobytka a náš **dobytek se nakazil morem**, takže 136 kusů skotu uhynulo.
- Koželuh Albert Markus postříkal vápnem nohy dobytka dříve než ho přivedl do domu a tím si nezavlekl do domu nákazu.

- Abdeckrův domek patřil kdysi obci a bylo s ním spojené právo vodního mistra, pro sebe ho zakoupil Adam Prachinger.
- měšťan Vojtěch Greipl dal každému měšťanovi, kterého Bůh navštívil dobytčí nákazou, 20 zlatých, protože slíbil, že když jeho dobytek zůstane ušetřen, odkoupí padlý dobytek od svých nešťastných spoluobčanů.
- ve Frymburku existovaly **soukromé pivovary**. V nynějším č. 13. byl pozoruhodně velký sklep, který sahal horní frontou až proti přední obývací místnosti a teprve posledního majiteli s námahou, když se snažil jít níže s oběma obývacími místnostmi, na něho narazil. Dolní fronta byla vlastní varnou, kterou nyní přestavěli na stáje. Naši předkové také pamatovali na tomto domě větší dřevěnou věž, která svým pádem na náměstí vyvolala velké zděšení. Také byla u tohoto domu tak zvaná Mlýnská louka, od Pavlova mlýna až proti hamernické kovárně. Tato byla kdysi dána k farnímu hospodářství dcerou, dědičkou Magdalenou Stadlbauerovou na zádušní mše a několik bochníků chleba. Frymburští měšťané si brali na sušení sena Telecí pastvinu. Tehdy měl být velký hladomor a rok nejistý.
- V domě „Fleischfranzla“ č. 80. zemřel **Kryštof Kratter**, který se pro Frymburk zvěčnil. Přišel do zdejšího kraje jako podomní obchodník a prodavač jižního ovoce přibližně v roce 1770 se svým bratrem z Udine.
- Jeho bratr se ale usadil v Rožmberku. Prodejní místnosti a sklad měl Kryštof ve výše jmenovaném domě č. 80. v dřevěném bednění ve vjezdu do domu, který osvětlovalo malé okénko, proražené do ulice. Bydlel společně s majitelem domu v jedné místnosti. Kratter věnoval před svou smrtí obnos 20 zlatých jednomu učitelskému pomocníkovi a na fundaci kaplanského místa věnoval kapitál ve výši 4.000 zlatých (roční výnos 200 zlatých), nechal znovu postavit a zvětšit měšťanský špitál, který byl na spadnutí, nákladem 6.400 zlatých kapitálu, z něhož napadající úroky měly být použity k rozdělení nadacím, jak o tom svědčí zde ležící věnovací dopisy. Za svého života koupil hasičskou stříkačku za 2.000 zlatých tehdejší měny. Obec téhož zvýhodnila, ale také proto, že za jeho života s jižním ovocem nikdo neobchodoval. Po jeho smrti obdržel tehdejší městský písař a majitel domu č. 16. Matyáš Pösenböck, na zákrok politického úřadu toto kramářství. Toto kramářství ale po smrti Kryštofa Krattera Pösenböck zrušil.
- V domech „Greipl“ č. 45., „Pösenböck“ č. 16., „Steininger“ č. 49., „Herenmühle“ č. 52., „Mühlandresl“ nebo „Greiplmühle“ č. 23., tak také v „Mugrauer“ č. 76, „Christian“ č. 4. a v nynějším „Mauthhaus“ č. 50. byly pálenice kořalky. Dům „Mugrauer“ byl majetkem rožmberských kavalírů a jak se zdá tak také „Marktlöfler“ č. 10. a „Liedl“ č. 15. ve Frýdavě, neboť jsou označeny na štítové zdi růží. Na domě „Mugrauer“ zemřel potom jeden z rožmberských kavalírů. Ve světničce v domě s velkým oknem a mříží byl berní úřad a později zde bydlel vedoucí školy (nezkoušený).
- Rodina **Löffler** pochází z domu č. 42. ve Frymburku. Jeden z majitelů měl 2 syny z nichž jeden se přiřazenil do Dolní Vltavice a druhý dostal tento dům. Ten měl opět dva syny, starší se jmenoval Jan Pavel a mladší Josef. A tak přišel jednou jejich otec z Dolní Vltavice na návštěvu a když poznal blíže svoje synovce, poradil svému bratrovi Janu Pavlovi, aby je nechal něčemu vyučit, neboť jeden bude šťastný a Pepovi dej dům, ten byl potom školským pomocníkem ve Světlíku. Jan Pavel se oženil s jedinou dcerou z „Niaklova“ domu ve Vyšném u Nových Hradů. Z tohoto manželství vzešli: Tereza (provdaná Greiplová ve Frymburku) a Eberhart. Druhé manželství uzavřel po smrti své ženy s Eleonorou, dcerou Greipla z Frymburka. Z tohoto manželství vzešli: Jan Pavel, František Hanuš, Antonín a Josef, který dostal otcovský dům a provozoval plátenický obchod jako jeho bratr ve Vyšném u Nových Hradů, ale neměl v obchodě takové úspěchy jako jeho bratr. Sňatkem získal dům č. 87. a knížecí schwarzenberské a rožmberské výsadní právo. Domek a výsadní práva byla připsána mladé manželce do pozemkové knihy a s knížecím svolením si postavil na „Louce“ dům, kde zřídil bělidlo plátina a vodu si přiváděl kanálem k tomu zřízeným a zařídil si plátenickou stoupu. V dražbě si zakoupil dům č. 42. a totéž obdržel měšťanský řezník a majitel domu č. 4. Matěj Bayer, rozdělil si pozemky se svými bratry Františkem a Martinem (první na domě č. 80., druhý na č. 77., oba řezníci). Dům opět prodal a sice Václavovi Pernsteinovi, bývalému domkáři ve Frýdavě. Syn Martina Bayera prodal svůj otcovský dům Adalbertovi, obchodníkovi s prasaty.
- v devadesátých letech našli při kopání hůřečtí sedláci v Černé tuhu.

- 28. prodal Josef Herrle, lékař a starosta ve Frymburku, jménem celé obce Mostní nebo-li Panský mlýn Matějovi Preitschopfovi za 2.600 zlatých s četnými břemeny. Tento prodej byl potvrzen hrabětem Janem z Buqoiů. Dříve mělo měšťanstvo tento mlýn ve vlastní režii jako pivovar, později na něm byli nájemci, předposledním nájemcem byl Jan Postl a právě posledním jistý Tahedl, za něhož byla postavena pila na prkna, pročež musel platit vyšší nájem o 20 zlatých.

ROK 1802

- velké zdražení nastalo před vánocemi a stál:
 - 1 korec žita 9 zlatých,
 - 1 korec ječmene..... 8 zlatých,
 - 1 korec ovsá..... 4 zlaté 30 krejcarů,
 - 1 korec hrachu 12 zlatých,
 byl, to špatný, mokrý rok, nevydařil se vůbec len, zelí, řepy a ani brambory.

ROK 1803

- v lednu a únoru stoupla cena obilí a stál:
 - 1 korec pšenice 12 zlatých 15 krejcarů,
 - 1 korec žita 11 zlatých 30 krejcarů,
 - 1 korec ovsá na setí 6 zlatých,
 - 1 libra chleba 6 až 7 krejcarů,
 - 1 libra hovězího masa..... 8 krejcarů,
 - 1 libra telecího masa..... 7 krejcarů,
 - 1 libra vepřového masa..... 17 krejcarů,
 také byl v tomto roce velký nedostatek vody. Mlýny všeobecně stály a oves se drtil mezi dvěma kameny a pekl se z něho chléb.

ROK 1804

ceny obilí na mletí stouply a tak stál:

- 1 korec žita 12 zlatých,
 - 1 korec žita také..... 13 zlatých,
 - 1 korec žita na setí..... 15 zlatých,
 - 1 libra hovězího masa..... 10 krejcarů,
 - 1 libra telecího masa..... 12 krejcarů,
 - 1 libra skopového masa 8 až 9 krejcarů,
 - 1 libra vepřového masa..... 17 až 18 krejcarů,
- jedlo se mnoho ovesného chleba.

ROK 1805

- stál
 - 1 korec žita 14 zlatých,
 - 1 korec pšenice 15 zlatých,
 - 1 korec ječmene..... 10 zlatých,

1 korec ovsa.....4 zlaté,
 1 korec brambor.....4 zlaté,
 1 libra hovězího masa.....9 až 10 krejcarů,
 1 libra telecího masa10 krejcarů,
 1 libra vepřového masa.....17 krejcarů,
 v měsíci květnu ale:
 1 korec žita16 zlatých,
 1 korec pšenice20 zlatých,
 1 korec ječmene.....12 zlatých,
 1 korec ovsa.....6 zlatých,
 v měsíci červnu ale:
 1 korec žita20 zlatých,
 1 korec žita v Netolicích..... 25 zlatých,
 1 korec pšenice ve Frymburku...25 zlatých,
 1 libra chleba9 krejcarů,
 na vimperském panství stál korec žita 28 zlatých.

- byl na podzim velice mokrý a studený. Oves se sklízela, poté co zapadl sněhem, teprve o Všech svatých. Jiří Feirer v Náhlově ho svezl do stodoly teprve s nadcházejícím jarem. To bylo 10. dubna 1806.

ROK 1806

- vévodství Solnohrad bylo připojeno k Rakousku.
- 24. června na den sv. Jana byla velká jinovatka, že žito a brambory na mnoha místech z poloviny zmrzly.

ROK 1810

- 24. května dala správa obce Frymburk k věčnému užívání měšťanovi **Jakubovi Pernsteinovi**, s ohledem na dobře vybudovanou silnici v Pröllově ulici a za závazání se udržovat v dobrém stavu můstek vedle ochranné boudy (kde v současnosti stojí stodola), louku od rohu farního hospodářství - stodolní louky a Ešského potoka. O těchto Pernsteinech je třeba ještě připomenout, že jsou staří frymburčané a k tomu staří muzikanti. V jedné prastaré knize obecního archívu je připomínán jistý Matyáš Pernstein jako houslista. Hudba je pěstována v Pernsteinerově rodině dodnes. Rodový dům frymburských Pernsteinů je č. 31., který byl původně sklářskou hutí.

Výše uvedený Jakub Pernstein vyoral v novější době na svém Šibeničním poli umrlčí lebku ze země. Toto by mohlo potvrzovat pověst, že v tamním okolí stávala šibenice, po níž tato pole dostala jméno.

- v této době prodal měšťan Jakub Schmiedinger na domě č. 10. svůj majetek Františkovi Löflerovi z Dolní Vltavice a odstěhoval se na hostinec do Leonfelden, který zakoupil za 20.000 zlatých v bankocetlích.

ROK 1812

- od 16. prosince 1811 do 15. ledna 1812 platily v okolí Nových hradů tyto ceny:
 1 dolnorakouská měřice pšenice50 zlatých 40 krejcarů,
 1 dolnorakouská měřice žita30 zlatých 46 krejcarů,
 1 dolnorakouská měřice ječmene.....28 zlatých 12 krejcarů,

1 dolnorakouská měřice ovsa 17 zlatých,
 1 dolnorakouská měřice hrachu 55 zlatých 40 krejcarů,
 1 sud piva 120 zlatých,
 1 máz piva 45 krejcarů,
 1 sáh tvrdého palivového dřeva 57 zlatých,
 1 sáh měkkého palivového dřeva 40 zlatých,
 uvedené ceny jsou v bankocetlích.

ROK 1816

- byl rokem špatným, obilí k mletí se kupovalo za:
 - 1 korec žita 45 zlatých,
 - 1 korec pšenice 50 zlatých,
 - 1 korec ječmene 30 zlatých,
 - 1 korec ovsa 15 zlatých.

ROK 1817

- byl rokem velké drahoty :
 - 1 korec žita 50 zlatých,
 - 1 korec ječmene 45 zlatých,
 - 1 korec ovsa 20 zlatých,

v těchto letech se jedlo mnoho ovesného chleba, také brambory konaly dobrou službu. Jeden z největších sedláků Leutgeb ze Svatoniny Lhoty vymlátil pouze 26 korců žita a musel nakoupit obilí za 2.300 zlatých.

ROK 1818

- jak se museli těšit lidé v tomto roce, když stálo obilí
 - 1 korec žita 5 zlatých,
 - 1 korec pšenice 10 zlatých,
 - 1 korec ječmene 4 zlaté,
 - 1 korec ovsa 2 zlaté 30 krejcarů,

sedlákům to bylo ale nepříjemné, neboť naříkali na velké daně.

ROK 1819

- ceny obilí - jedna dolnorakouská měřice ve vídeňské měně nebo výměnných listech :
 - pšenice 7 zlatých 15 krejcarů,
 - žito 4 zlaté,
 - ječmen 3 zlaté 12 krejcarů,
 - oves 2 zlaté.

ROK 1820

- ceny obilí ve vídeňské měně :

1 měřice pšenice6 zlatých 39 krejcarů,
1 měřice žita4 zlaté 40 krejcarů,
1 měřice ječmene2 zlaté 36 krejcarů,
1 měřice ovsa2 zlaté.

ROK 1821

ceny obilí za dolnorakouskou měřici:

	K. M.	V. M.
pšenice	3 zlaté 40 krejcarů	9 zlatých 12 krejcarů,
žito	1 zlatý 36 krejcarů	4 zlaté,
ječmen	1 zlatý 30 krejcarů	3 zlaté 45 krejcarů,
oves	1 zlatý 4 krejcarů	2 zlaté 45 krejcarů.

ROK 1822

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici:

	K. M.	V. M.
pšenice	4 zlaté	10 zlatých,
žito	2 zlaté 40 krejcarů	6 zlatých 40 krejcarů.

ROK 1823

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici

pšenice	8 zlatých 40 krejcarů V. M.,
žito	6 zlatých V. M..

ROK 1824

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici

pšenice	5 zlatých 40 krejcarů V. M.
žito	3 zlaté 20 krejcarů V. M..

ROK 1825

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici

pšenice	6 zlatých V.M.,
žito	3 zlaté 40 krejcarů V. M..

ROK 1826

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.

pšenice	5 zlatých 48 krejcarů,
žito	3 zlaté 30 krejcarů,
ječmen	3 zlaté,
oves	2 zlaté.

ROK 1827

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.

pšenice	6 zlatých,
žito	3 zlaté 30 krejcarů,
ječmen	3 zlaté 20 krejcarů,

oves.....2 zlaté 6 krejcarů.

ROK 1828

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice10 zlatých,
žito6 zlatých 40 krejcarů,
ječmen5 zlatých 20 krejcarů,
oves.....2 zlaté 40 krejcarů.

ROK 1829

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice11 zlatých,
žito8 zlatých,
ječmen7 zlatých 20 krejcarů,
oves.....4 zlaté.
- vstoupila v život potravní daň, dříve byla daň z příjmu z prodeje nápojů, ale týkala se jenom vína.

ROK 1838

- až do tohoto roku vedla linecká silnice od mostu přes vesnici Frýdavu. Pod Svítícími kameny se vinula na hranice frýdavských pozemků s knížecím schwarzenberským lesem a opět dolů k Vltavě.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice8 zlatých,
žito6 zlatých,
ječmen6 zlatých,
oves.....3 zlaté.

ROK 1831

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice8 zlatých,
žito6 zlatých,
ječmen4 zlaté,
oves.....2 zlaté.

ROK 1832

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice10 zlatých,
žito5 zlatých 20 krejcarů,
ječmen4 zlaté,
oves.....2 zlaté.

V zimě 1832/33 vyhořel „Jelení dům“ č. 40., rychlým zásahem bylo ale zabráněno rozšíření plamenů. Zvláště činným byl také tehdejší řádový kaplan Ignác Baumgartlinger, jemuž omrzly při hašení ruce.

ROK 1833

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice9 zlatých 21 krejcarů,
žito5 zlatých,
ječmen4 zlaté,
oves2 zlaté.

ROK 1834

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice6 zlatých 21 krejcarů,
žito4 zlaté 21 krejcarů,
ječmen4 zlaté,
oves2 zlaté.

ROK 1835

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice10 zlatých,
žito6 zlatých 40 krejcarů,
ječmen6 zlatých,
oves4 zlaté.

ROK 1836

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice8 zlatých,
žito4 zlaté 39 krejcarů,
ječmen4 zlaté,
oves3 zlaté.

ROK 1837

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice6 zlatých 39 krejcarů,
žito3 zlaté 21 krejcarů,
ječmen3 zlaté,
oves2 zlaté.

ROK 1838

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice 6 zlatých 39 krejcarů,
žito 3 zlaté 21 krejcarů,
ječmen 3 zlaté,

oves 2 zlaté.

- byla postavena silnice z Černé, existovala ale jenom do roku 1842 se špatným nouzovým mostem přes Hamerskomlýnský potok, který byl často odnesen velkými masami vod.

ROK 1839

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.:
pšenice8 zlatých,
žito5 zlatých,
ječmen zlaté,
oves.....2 zlaté.
- Ve starých dobách byl Frymburk spojen jen povozovou cestou od Vyššího Brodu přes Slupečnou s Rakouskem. Ve Slupečné bylo cestní mýto v nynějším Mýtném domě. Tato povozová cesta vedla od Frymburka přes Vltavu, přes Frýdavu a přes Šancovní les. Tento les měl jméno podle šancí, které byly zhotoveny k obraně hradu sv. Tomáše nebo Vítkova kamene. Stopy této cesty jsou patrné ze znaků na balvanech. V pozdější době se tvořily tu a tam takové povozové cesty. Vlastní **výstavba silnic** započala v roce **1826** za ředitele Stangla v Rožmberku. Za něho byly postavena krumlovská silnice. V roce 1838 ale teprve z Černé až k mostu u Hamerského mlýna, most sám byl postaven v roce 1842.

ROK 1840

- 22. července na den sv. Markéty, odpoledne mezi 4. a 5. hodinou zpusťošilo ozimy i jařiny v naši krajině **strašně krupobití**, největší, jaké by mohli pamatovat jenom nejstarší lidé. Toto obsáhlo a plochu 14 mil od Bavorska až po Dolní Rakousko. Zelná pole byla přeorána a vyseta byla řepa vodnice, která potom po vyschnutí byla požívána místo zelí a brambor po celou zimu. Ta trocha žita, která se zachovala, byla velice malozrnná. Také oves, který mlátili 4 lidé po celý den vydal pouze jeden korec zrna velice špatné kvality. Všechna kostelní okna byla vytlučena, stejně tak okna v soukromých domech. Aby nás Bůh ochránil od takového zla, bylo přislíbeno, ročně v tento den putovat v procesí ke kapli.
- v tomto čase byl spatřen ve svatotomášském lese **medvěd**. V dřívějších dobách museli sedláci strpět mnoho škody v našem kraji na polích, od těchto šelem, které zpusťošili celá pole.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice10 zlatých,
žito4 zlaté 30 krejcarů,
ječmen4 zlaté,
oves.....3 zlaté.

ROK 1841

- v lednu stála dolnorakouská měřice obilí ve V. M.
pšenice10 zlatých,
žito5 zlatých 20 krejcarů,
ječmen5 zlatých,
oves.....3 zlaté.
- byl postaven nový most přes Vltavu ze strany vyšebrodského kláštera a byl zvětšen o 2 horní břevna, stará břevna byla snesena a nová natřena. Ministerstvem bylo povoleno vybírání mýta. Před císařem Josefem II. existovalo zde také mostní mýto, které vybírali výtoňští mniši, císař Josef II. toto zrušil. K údržbě tohoto mostu dostali jmenovaní mniši dva lány lesa „Kirchmais“ a díl pastviny blízko Vřesiny. Když ale výtoňský klášter osiřel, byly tyto pozemky převedeny do vlastnictví vyšebrodského kláštera, tak také jmenovaný les a most.

ROK 1842

- byl postaven most u Hamerského mlýna.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.:
 - pšenice8 zlatých 39 krejcarů,
 - žito.....4 zlaté 39 krejcarů,
 - ječmen4 zlaté,
 - oves2 zlaté.
- v noci ze čtvrtka na pátek v postním týdnu vyhořela koželužna zdejšího koželužského mistra Ondřeje Markuse blízko odtoku od Stavebního mlýna. Příčinou byla nadměrná vodní síla, kterou vypouštěl odtokem mlynář. Tato se zahřála natolik, že se vznítla a koželužna zcela vyhořela.
- bylo v důsledku guberniálního nařízení ze dne 16. června č. 26822 **provedeno rozdělení společných lesů** na Nachlingerově kopci a jednoho dílu ze Středních dílů o přibližné rozloze 114 jiter 648 korců čtverečních mezi 68 oprávněných měšťanů. 34 tak zvaných „velkých měšťanů“ nechali si rozdělení vyměřit z jednoho Středního dílu až teprve v roce 1846.

ROK 1843

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.:
 - pšenice10 zlatých,
 - žito.....4 zlaté 39 krejcarů,
 - ječmen4 zlaté 30 krejcarů,
 - oves3 zlaté.
- 15. července mezi 12. a 1. hodinou ve dne uhodil **strašlivý blesk** do našeho farního kostela. Roztříštil kostelní kříž (vnější), klenbou varhany a na štěstí nezapálil.
- v tomto roce nás poctil svou návštěvou hrabě Jiří Buquoi (pro nás poslední pozemkový pán) se svou mladičkou manželkou kněžnou Walensteinovou. Tito se zdrželi přibližně 2 hodiny v domě zdejšího měšťana a obchodníka Ondřeje Martina Greipla, potom nastoupili cestu do ostatních ochranných okrsků.

ROK 1844

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
 - pšenice11 zlatých 20 krejcarů,
 - žito.....5 zlatých 20 krejcarů,
 - ječmen5 zlatých 20 krejcarů,
 - oves2 zlaté 40 krejcarů.
- v noci ze 4. na 5. srpna uhodil strašný blesk do krovu hřebene střechy právě do větrníčku domu Václava Löflera č. 16. Byl ale utlumen hnojem a močůvkou. V té samé noci uhodilo také u Jana Stoibera č. 103., ale naštěstí nezapálilo.

ROK 1845

- byl postaven most u kapličky u fary.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
 - pšenice9 zlatých 20 krejcarů,
 - žito.....6 zlatých 42 krejcarů,
 - ječmen6 zlatých,

oves.....2 zlaté 40 krejcarů.

ROK 1846

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice13 zlatých,
žito10 zlatých,
ječmen8 zlatých,
oves.....3 zlaté 40 krejcarů.
- na jaře byl nejvyšší stav vody, ve Vltavském mlýně tekla voda okny dovnitř a opět okny ven.
- v tomto roce byla zahájena stavba silnice v tak zvané Pröllově ulici (Panský mlýn), byl stržen „Hutterův“ dům č. 73. mezi domy č. 46. a 71., poté co byl obcí odkoupen za 1.100 zlatých V.M.. Výstavba této silnice v této ulici byla zakončena v roce 1847. Číslo domu a měšťanské právo obdržel před několika lety postavený Herrleho dům.

ROK 1847

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice13 zlatých 20 krejcarů,
žito9 zlatých 20 krejcarů,
ječmen9 zlatých,
oves.....4 zlaté.
- začal zde pan Václav Romersdorfer, zdejší učitel s vysazováním stromků jádrového ovoce a zřídil tak školku ovocných stromků za budovou špitálu.

ROK 1848

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.:
pšenice18 zlatých,
žito9 zlatých 20 krejcarů,
ječmen9 zlatých,
oves.....4 zlaté.
- udělil ve dnech 13., 14. a 15. března Jeho Majestát císař Ferdinand I., zvaný též Dobrotivý, svým národům **ozbrojení lidu, svobodu tisku a ústavu (konstituci)**.

Také ve Frymburku se vytvořila Národní garda v síle 42 mužů. Pan Matyáš Greipl byl zvolen hejmanem, Karel Seihter a Antonín Sub poručíkem, dva vysloužilí vojáci šikovateli. Účel Národní gardy (svobodná národní stráž) byl převážně chránit právo a svobodu. Císař Ferdinand Dobrotivý vzal sám pod ochranu zemská knížata, záštitu ústavy a zákonů, přenesl těmto dodržování veřejného klidu a pořádku v zájmu státu - zachování nezávislosti a integrity celého státu, stejně tak obranu proti každému nepřátelskému útoku zvenčí.

Úkolem frymburské gardy bylo starat se o klid a pořádek. Když o pouti (výročním trhu) zpupný selský lid a proletariát pod kramářskými boudami, navzdory zákazu začal kouřit, začal nadávat měšťanům a způsobil jiné skandály a vystoupení, byla to frymburská garda, která tu nastolila klid, povstalce zavřela a mladíkům pohrozila odvedením k vojsku. S obecní kanceláří sousedící místnost sládka, se stala strážnicí, stráže ale pochodovaly před radnicí sem a tam. Na náměstí pilně přecházely hlídky. Konala také čestnou službu v postní dny, když plnila náboženské povinnosti, sloužila nejdůstojnějšimu jako doprovod a držela stráž. Mrtvolu zdejšího vrchního sládeckého mistra Josefa Wurzingera, vysloužilého a vyznamenaného veterána, držitele a majitele řádu sv. Jiřího, doprovodila k hrobu a uctila salvou. Když v srpnu byla sloužena v městysu Hořicích polní mše pro Národní gardy z Chvalšín, Hořic a Frymburka, byla zvláště pochválena frymburská národní garda pro její dobrou execírku a vynikající hudbu. Její vnější vážnosti se těšila také proto, že garda byla oblečena ve stejných stejnokrojích. Tato letní uniforma se skládala

z blůzy, pruhované křížovým vzorem rybí kosti, kalhot z plachtoviny s rudými paspulemi, modré čepice s červeno-bílými šňůrami a na růži byl český lev. Opásání byli černým lesklým řemenem, který nesl tašku s municí a boční palnou zbraň.

- v tomto roce nás poctil návštěvou velebný pan biskup Ondřej Lindauer z Budějovic a provedl zde biřmování. Strávil zde 2 noci a vysvětil také nově postavenou školní budovu.

ROK 1849

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice9 zlatých 20 krejcarů,
žito5 zlatých 20 krejcarů,
ječmen4 zlaté 30 krejcarů,
oves2 zlaté.
- byly uvedeny v život císařské okresní rychty neboli **okresní hejtmanství** na místo vrchnostenských úřadů. Také u nás byla komise a sice 8. února, ale našla městys mokrý, protože právě přelo a podívala se na podruhy, protože ti bydleli blíže u lesa, podle jejich názoru by zde úředníci zdivočeli, nalezla oproti tomu Vyšší Brod, který právě dříve poznali, jako velice vhodný a tak se stalo, že Frymburk jako středisko zdejšího soudního okresu ve svém oprávněném očekávání byl zklamán. Tak se stalo, že jsme byli přidělení nyní k soudnímu okresu Vyšší Brod a okresnímu hejtmanství Kaplice.

ROK 1850

- postavil obchodník se dřevem Václav Stiasny svou pilu na prkna a dům v „Puffer“.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.:
pšenice10 zlatých 42 krejcarů,
žito5 zlatých 42 krejcarů,
ječmen5 zlatých,
oves3 zlaté 30 krejcarů.
- 4. září byl za předsednictví kaplického okresního hejtmana Urbana zvolen za starostu dříve úřadující obecní představený Karel Seihter.

ROK 1851

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
pšenice11 zlatých 20 krejcarů,
žito6 zlatých 40 krejcarů,
ječmen6 zlatých,
oves4 zlaté.

ROK 1852

- poctil nás svou návštěvou Jeho Excelence pan rytíř **Ondřej von Baumgartner**, c.k. ministr financí a obchodu se svou manželkou Elisou. Rány moždírů oznámily o půl druhé hodině odpoledne jejich příjezd. Již při jejich průjezdu Výtoní byly opáleny salvy. Mezi domy č. 45. a 74. (se táhne Linecká ulice) na vchodu do náměstí byl umístěn velkolepý triumfální oblouk s nápisem „Vítáme Vás“. Dva velké prapory, jeden černožlutý a jeden bíločervený vlál nad ním. Vysocí hosté byli ubytováni v Greiplově domu. Portály byly vyzdobeny zeleným chvojnám, prapory a nápisy.

Večer mu zahráli frymburští muzikanti dostaveníčko. Když byly potom, mezi jiným zahrány národní hymny, byli zde shromážděné davy lidí zcela okouzleny, všichni zpívali, volali „Vivat“ a do toho hřměly moždíře a otřásaly domy frymburských předků. Rodný dům Jeho Excelence č. 8. byl osvětlen a 6 transparentů s následujícím obsahem zdobily okna:

O. B.

Je šťastné malé místo, kde stála tvá kolébka.

Vysoko ční tvé zásluhy pro císaře a jeho zemi .

Uvedené verše složil Emanuel Baier, ředitel knížecích Schwarzenberských statků.

Obě Excelence se procházeli po náměstí v doprovodu manželů Greiplových a prohlíželi si transparenty. Po promenádě se bavila Excelence-paní s na náměstí dlícími pány a ženami, dokonce tančila s některými měšťanskými syny.

V příštích dnech přicházeli z blíže položených měst, městysů a úřadů úředníci ve svých uniformách, a jiní významní mužové a přátelé ministra z mládí, aby se presentovali Jeho Excelenci. Když se to tak dělo po celý den, panoval zde velký ruch, jakoby se stal Frymburk rezidenčním městem.

V neděli se zúčastnili obě Excelence kázání a velké mše. Kazatel P. Florenz Queis, výpomocný kněz z bývalého minoritského kláštera v Krumlově se jim velice líbil. V kázání byla ohlášená sbírka na chudé školní děti, která se bude konat na den sv. Václava a Jeho Excelence dala ihned místnímu školnímu dozorcí p. Greiplovi 20 zlatých K.M.. Odpoledne se vydali Excelence na výlet v doprovodu Greiplovy rodiny a jeho přítele ze studií Emanuela Baiera, ředitele knížecích Schwarzenberských panství na Hluboké, do severozápadně položené „Greipreith“ (*pozn. překl.: asi Greiplovy Lhoty ?*).

Frymburská školní mládež spěchala se svým katechetou Eduardem Wirmsbergerem, aby zde také přijala vysoké hosty. Když jsme se blížili Lhotě, viděli jsme lidi, kteří se zaměstnávali úklidem zeleného místa a přinášením několika sedadel. Dvě služky se otáčely kolem ohně a vařily na kastrolech a opékaly brambory. Tak jak je to zde zvykem, po sklizni udělali pasácci na volném poli oheň a vložili syrové brambory do popela. Při této příležitosti si vzpomněl pan ministr na svá mladá léta, ve kterých také na podzim směl hlídat děti svého otce. Malý nožík a stejné drobnosti vlastní Ondřej von Kraugartner dodnes. Na to předstoupili chlapec a děvče a předali Jeho Excelenci kytičky květin. Pan Eduard byl paní Greiplovou mladší (rozená von Pachner z Krumlova) vyzván, aby se připojil ke společnosti. Tehdejší frymburští učitelé pan Václav Romersdorfer, nadučitel Jordan Markus, podučitel, jehož bratr pan Vojtěch Markus, učitel z Lince a několik muzikálních pánů z Lince a Aigenu se snažilo, zatímco se společnost věnovala požitku z pečených brambor, ji zabavit pěveckým kvartetem a jinými písněmi.

Velice naivní byla výzva dvouletého chlapce Rudolfa (Greipla), který seděl se služebnou dívkou blízko na kamenné zdi a když se někteří členové společnosti k němu blížili, zavolal na Jeho Excelenci: „Mistře pojd' také sem!“, což mělo znamenat: „Ministře pojd' také sem !“

Baron Baumgartner vystoupil, během svého pobytu, jednoho dopoledne na shromáždění ve zdejší radnici a mluvil tam o pěstování lnu, protože Frymburk pro svou polohu nic od okresního hejtmanství neobdržel a tak chtěl jim dopomoci ke lněné podpoře, bohužel se to ale nesplnilo.

Zdá se, že Jeho Excelence neměla Frymburk v milosti, jakmile odtud odjela.

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.
 - pšenice 16 zlatých 40 krejcarů,
 - žito 10 zlatých 40 krejcarů,
 - ječmen 10 zlatých,
 - oves 5 zlatých 20 krejcarů.

ROK 1853

- ceny obilí za dolnorakouskou měřici ve V. M.

pšenice 15 zlatých,
žito 12 zlatých,
ječmen 11 zlatých,
oves 5 zlatých 20 krejcarů.

- bylo zahájeno srovnávání náměstí, které bylo v následujících letech zcela dokončeno.

ROK 1854

- k oslavě svatby Jeho c.k. Majestátu Františka Josefa I. a Alžběty, Amalie, Evženie vévodkyně z Bavorska, byly po velké mši, sloužené za tyto vysoké Majestáty, byly před vchodem do školní budovy vysazeny v upomínku na tento krásný den zdejší školní mládeží dva krásné topoly.
- zemřel náš velebný pán farář Dr. Siard Kohlbauer, kanovník premonstrátského kláštera ve Schläglu, doktor theologie, na mnohokrát opakovanou mrtvici. Pohřeb se konal slavný za řízení pana opata Dominika ve Schläglu s 18 jinými duchovními.
- 30. července strhla strašná **větrná smršť** v našich obecních lesích ve Středním dílu a na Černém vrchu 274 kmenů dřeva, které byly prodány v dražbě za 781 zlatých K.M..
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici v K. M.
pšenice 9 zlatých 18 krejcarů,
žito 4 zlaté 36 krejcarů,
ječmen 5 zlatých,
oves 2 zlaté 48 krejcarů.
- vycestoval Jan Jiří Gilhofen, stávající mlynář v „Reisenmühle“, se ženou a dětmi do Ameriky.

ROK 1855

- 18. května vycestovali do Ameriky:
Arnošt Schifler se svou manželkou Kateřinou a svými 4 dětmi,
Václav Baier z Náhlova s ženou a dětmi a
Jiří König z Vřesiny včetně rodiny.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici v K. M.
pšenice 9 zlatých 30 krejcarů,
žito 6 zlatých 45 krejcarů,
ječmen 5 zlatých 20 krejcarů,
oves 3 zlaté 15 krejcarů.

ROK 1856

- 20. února byla povolena rezignace našemu panu starostovi Karlovi Sechterovi. 25. t. m. se nechal tento na žádost výboru přemluvit, aby pokračoval do vyjití zákona o obcích.
- ceny obilí za dolnorakouskou měřici v K. M.
pšenice 8 zlatých 32 krejcarů,
žito 5 zlatých,
ječmen 4 zlaté 48 krejcarů,
oves 1 zlatý 50 krejcarů.

Pisatel této kroniky uzavřel tímto svoji pracně shromážděnou práci. Jeho povolání ho volá pryč a jeho zálibou, jeho rodným Frymburkem byl posedlý, odchází do krásné země, Horního Rakouska a loučí se svým boдрým lidem.

Následující poznámky by mohly být mnohem, mnohem podrobnější, což doposud v sesbírané, dodatečné práci nebylo možné.

Zůstaly tak mnohé listy prázdné, pokud by se něco ještě dalo doplnit, muselo by se tak stát v přísně časovém sledu.

Prameny ze kterých pisatel čerpal jsou:

- frymburský obecní archiv,
- rodinná kniha Leutgebů ze Svatoniny Lhoty,
- některé díly novohradecké kroniky,
- ústní podání od Františka Grilla, kolářského mistra a z doby co ještě pamatují, pan obecní představený Karel Sechter a pan Jan Preitschopf, majitel Panského mlýna, toho času sládek, který musí být uznán za horlivého spolupracovníka.

Frymburk koncem dubna 1856.

Jordan Kajetan Markus v.r.

ROK 1856

- 7. srpna dopoledne kolem 9 hodiny vypukl v domě Antonína Bauera č. 51. na střeše vedle komína **požár** který ihned zachvátil uskladněné seno a slámu a rozšířil se rychle po celé půdě.

Protože vanul pouze lehký vánek od severu, věřilo se, že jádro ohně se lehce zvládne, brzo se ale ukázalo, že jsme se strašlivě mýlili. Oheň se rychle rozšířil a zaměřili jsme proud vody na podlahu světničky, která se nacházela na straně Panského mlýna a kde vlastně bylo jádro ohně.

Sotva se proud vody dotkl střechy, rozlétl se oheň se strašlivou silou na všechny strany, vodní proud byl rozlomen a oheň s vodou udeřily na hasičskou stříkačku. Současně jsme uslyšeli volání: „Ve městysu hoří!“, protože jsme zde shledali veškerou námahu za marnou, přetáhli jsme stříkačku k ohroženým domům v městysu, ale také zde jsme zjistili, že veškeré pokusy o záchranu jsou marné a že oheň nikdo nezastaví.

Stodola Františka Wipplingerera č. 40. byla již v jednom plameni a silný západní vítr způsobil rychlé rozšíření ohně na protější domy a zasáhl obě strany náměstí tak rychle, že během jedné hodiny stálo téměř celé náměstí v jednom plameni a na hašení již nebylo ani pomyslení. Všichni pospíchali zachránit něco ze svého majetku, svůj život a svých blízkých. Vcelku se 54 domů stalo obětí plamenů. Zázračným způsobem zůstal uchráněn kostel, farní dvůr a škola a za nimi stojící domy. Žel vedle četných zvířat přišli o život 3 lidé, jmenovitě žena Josefa Feyrera č. 20. jménem Tereza, 39letá, rozená Danninger, matka 5 dětí. Tato chtěla u své sestry Kláry v domě č. 19. něco odnést z podkrovní světničky a již se nevrátila. Shořela na úhel.

Druhá byla dcera Františka Pernsteinera č. 42. jménem Františka, 29letá, tato uprchla do sklepa, kde se zadusila. Třetí byla Anna Jungbauerová, penzionovaná vdova po dozorcím, 70letá, ta se popálila natolik, že po 12 dnech zemřela v městském špitále.

Oheň zuřil až do pozdní noci, ano ještě druhý a třetí den bylo vidět kouřící domy, skoro všechny domy vyhořely se svým obsahem, výjimky byly nepatrné. Dokonce v klenutém sklepě, kam bylo uložení majetku považováno za bezpečné, vnikl oheň a všechno zničil.

Vyhořely následující domy č.: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., - 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44., 45., - 50., 51., - 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., - 90., 104. a 107.

Dne 16. srpna vyšel v „Oznamovateli z jižních Čech“ článek, v němž popisuje požár ve Frymburku tamní pan farář František Holzhammer.

Frymburk 11. srpna 1856.

Strašný požár dne 7. srpna změnil městys Frymburk, rodiště Jeho Excellence c. k. ministra financí, svobodného pána von Baumgartner, v hromady popela. Byl to pohled na hrůzu zmaru. Padesát a čtyři domy se stejným množstvím hospodářských budov jsou ruiny. Žádná domněle nehořlavá stavba, žádné železné kování, žádné klenutí, žádný sklep neposkytnul ochranu a bezpečnost.

Dokonce čtyřem požárním sborům z Frymburka, Vyššího Brodu, Horní Plané a Černé se stříkačkami se nevedlo dobře, byly sami v nebezpečí uhoření. Mnoha osobám shořely šaty na těle, jiné ztratily z poloviny svůj zrak. Jedna ženská osoba zuhelnatěla, druhá se udusila v kouři, třetí a čtvrtá se musely potopit do vody potoka a rybníka aby si zachránily život. Krávy a ovce a prasata a psi a velký počet drůbeže se zadusily a uhořely. Holubi byli v letu upečeni.

Oheň dělal skoky dlouhé čtvrt hodiny chůze a zapaloval okamžitě tam kde spadl dolů. Ano, ve vzdálenosti dvou hodin chůze odtud (v „Steindlhammer“ u Vyššího Brodu) spadl jednomu tesařovi, který odpočíval na zeleném pažitě, hořící smolný chomáč na kůži obličejě.

Ale uprostřed plamenů a ochráněna od bouře a větru zůstala nedotčena fara s hospodářstvím a třemi mladíky, kteří spali na seně.

Přestože doutnaly ohněm krovy, přestože se plazily ohniví hadi také na dřevě, přestože létaly podobné raketám nad domem hořící uhlíky a hadry do sena, ochranná ruka Boží odvála všem těmto látkám vlastnost a schopnost a pozoruhodně , nejen vlastní nálet tmy a kouře je na jeho nejsvatějším úmyslu patrný. Bez zázračného zákroku nebes je záchrana tohoto domu nevysvětlitelná.

Z vypověděného si lze nyní lehce udělat obraz, jaké musí být ve Frymburku úpění a nouze. Mnoho rodin nemá nad hlavou nic než nebeskou oblohu, místo postele pouze zem, žádná jídla mimo vzduchu a není slyšet žádné jiné volání než: „Milosrdenství !!!“

A hled', jako první se otevřela vrata pohostinné fary a až dodnes je to ještě společný dům, společná stáj, společná ložnice, opatrovna dětí, sklad sena a slámy a rejdiště zlodějské čeládky.

Současně vyšla v uvedeném listě následující:

V Ý Z V A !

Obyvatelům Budějovic a okolí

Naše sousední městečko Frymburk bylo, jak je vidět z podrobné zprávy tamního velebného pána faráře v dnešním listě, postiženo strašlivým požárním neštěstím.

Obracíme se tímto na všeobecně známý spolusoucít obyvatel našeho kraje a prosíme jménem mnoha neštěstím postižených o mírné dary, o nichž budeme v daném čase v našem listě referovat. Stejně tak oznamujeme právě, že dary, ošacení, prádlo a podobně budeme přijímat a tyto neprodleně dodávat jejich určení, neboť rychlá pomoc je ta nejlepší !

L. E. Hansen v.r.

obchodník s knihami jako nakladatel tohoto listu

E. F. Richter, redaktor v.r.

Během požáru se dostavil c. k. okresní aktuár pan Jakabeck a četnická stanice z Vyššího Brodu a Horní Plané, aby se starali o pořádek a bezpečnost, zjistili příčinu vzniku požáru a předběžně odhadli vzniklou škodu.

Okolo 12 hodiny přijel c. k. krajský komisař Schuster s darem pro postižené od Jeho biskupské milosti Jana Valeriána Jirsíka z Budějovic ve výši 200 zlatých a od města Budějovice ve výši 143 zlatých 18^{4/5} krejcaru, které byly okamžitě rozděleny mezi potřebné. Pan krajský komisař sestavil rozdělovací výbor, který se skládal z pana faráře Františka Holzhammera jako předsedy, starosty Karla Sechtera, obecních radních Matyáše Greipla a Josefa Sulzbachera, vedle dvou členů výboru Leonharda Herrle, lékaře a Václava Romersdorfera, učitele.

- dne 18. srpna vyšla v „Budějovickém oznamovateli“ následující děkovaná adresa, sestavená farářem Františkem Holzhammerem:

DĚKOVNÁ ADRESA

městysu Frymburk krajskému městu Budějovice:

„S nesmělými tvářemi, se slzami v očích, napůl s blahými, napůl s dojatými pocity vzhlížíme k velkomyslnému městu Budějovice ! Skláníme se a vrháme se k Tvým nohám na kolena a prosíme upřímně, abys výlevu našeho srdce poskytlo nejmilostivější ucho.

Budějovice, Tys uhodilo se svou apoštolskou pastýřskou holí jako Mojžíš na naše napůl shořelé kameny a tu vytryskl utišující, osvěžující doušek z jejich potoků a žil. Tys pozvedlo svoje ruce k nebi a mračna vylila sladký déšť zrněk many dolů na nás. Tys nám podalo ruku, aby z troskek opět povstala sídla. Tys uvedlo opět naše nohy v chod, naše ruce v pohyb, zní opět jasněji naše hlasy, a naše srdce mají lehčí a klidnější tep. Tys nám setřelo závoj slz z očí.

Tys nám darovalo šaty, v nichž můžeme nyní vycházet. Tys nám dalo první kameny k opětovnému postavení našich hospodářství. Tvoje prkna a trámy sedí a stojí právě na zdívu a dokonce si přišlo samo k nám a proměnilo se v osobu z lásky k nám postiženým, sem se obtěžovalo a tolik bohatých darů nám dalo vlastnoručně ! Celý svět s pokorou vzhlíží k Tobě město Budějovice ! Kněžna kraje navštívila žebračku.

Budějovice! Tys naše milá paní! Tys naše prostřednice, utěšovatelka. Tys matka milosrdenství!

Nechť náš zkroušený dík postačí a dovol nám ještě jeden vřelý dík vtisknout na Tvoji ruku.

Frymburk dne 18. srpna 1856.

- dne 24. srpna nás poctil návštěvou sám pan c.k. krajský prezident baron von Sohrenk z Budějovic a předal podporu ve výši 100 zlatých K.M..
- dne 30. srpna nás poctil svou návštěvou Jeho biskupská milost Jan Valerián Jirsík z Budějovic na své vizitační cestě a přednesl slova pokory ke shromážděným věřícím.
- dne 20. srpna vydal Nejvelebnější pan budějovický biskup Jan Valerián Jirsík následující provolání na kněžstvo diecéze:

„Strašlivý požár proměnil dne 7. tohoto měsíce městys Frymburk v popel. Vyhořelo 54 domů vedle stodol, stájí a ostatních vedlejších budov. Žádná zdánlivě bezpečná stavba, žádná klenba, žádný sklep nezajistil ochranu. Samotné hasičské stříkačky byly ohroženy ohněm. Jedna ženská osoba zuhelnatěla, druhá se zadusila v kouři, jiní se museli s hořícími oděvy vrhnout do vody, aby si zachránili život. Stav postižených nešťestím je nanejvýš žalostný. V známé horské, chudé krajině bydlicí, bez domu, majetku a statku, v nejnuznějším nedostatku ve všech životních potřebách, jsou postižení ruce vzpínající na hromadách popela a neví, jak si svoje obydlí znovu obnoví.

I kdyby byl předmětem křesťanské lásky každý člověk, hlavně ve všech zemích a zónách a tato láska každého člověka bez rozdílu jeho blahobytu, tak bychom měli přece v daleko významnějším druhu a způsobu projevit úctu těm kterým a s nimi spojití nejužšími svazky.

Nešťastní frymburčané jsou s námi v našem diecézním svazku, oni jsou našimi druhy v diecézi, oni jsou naši bližní v církevním vztahu, oni jsou současně naši domácí soukmenovci, jak bychom my tedy jim nepospíchali pomoci?

Ctihodní bratři a synové v Kristu ! Já vím, že neklepu marně na brány vaší milosti plné a neobracím se na vaše oběti ochotné srdce a jsem přesvědčen, že také vaši věřící otevrou svou milosrdnou ruku, když vy je upozorníte na moji výzvu ve jménu Ježíše našeho pána, proto prostě. Já se proto nevzdávám naděje, že kněží a národ přinesou bohaté dary k podpoře nešťestím postiženým příslušníkům naší diecéze.

Protože kdo rychle dává, dvakrát dává, proto vyzývám velebné pány okresní vikáře, aby současnou výzvu dodali podřízeným duchovním a zatím co já opakovaně vyslovuji svoji důvěru, že velebné kněžstvo ve svém obvyklém lidském přátelství a dobročinnosti nejen samo podle míry svých sil podá bohaté podpůrné příspěvky, nýbrž bude působit na to, aby se na tom podílely i děti farnosti vyrovnanou měrou, dodávám jen naléhavou prosbu, aby touto sbírkou došlé příspěvky byly bez jakéhokoliv zdržení, tak rychle jak je to jen možné, byly cestou vikariátů zaslány na moji konsistoř.“

- 30. srpna nechal vyjít pan Adalbert Stifter (rodák z Horní Plané), c.k. školní rada v Horním Rakousku následující zprávu v „Lineckých novinách“:

„Linec, 30. srpna. Bylo mi dovoleno, abych přinesl zprávu o strašném požáru, který 7. t. m. v jižních Čechách ležící městys Frymburk obrátil v popel, hlavně podle zpráv očitých svědků, aby zajisté někdo, který by byl ochotný přispět přátelským darem na pomoc, byl nejen informován o situaci, ale aby byl vůbec přesvědčen s velikostí nouze a potřebnosti pomoci postiženým. Mým narozením a vyrůstáním v této krajině, tak jako častým pobytem v této, jsem poněkud v situaci, že mohu poměry obyvatel posoudit. Frymburk leží na mírném návrší, které se táhne od západu k východu a táhne se podél Vltavy. V malém domku u Vltavy vypukl oheň asi v 9. hodin ráno dne 7. srpna za silného jihovýchodního větru. Lidé byli okamžitě po ruce a domnívali se, že budou moci

oheň ihned zvládnout. Zatím co zde sami hasili, vynesl vítr plameny nahoru na návrší a zde stály upravené domy na náměstí a bělidla plátina obchodníka Greipla, které se nacházela na úbočí, vzplanuly. S nepopsatelnou rychlostí zachvátily plameny velké prostory a hořely téměř současně na protilehlých koncích městyse. V tomto, z toho vzniklého nepopsatelného zmatku, se myslelo jenom na záchranu dobytka a majetku. V rychlosti bylo všechno plně ohně a kouře, muselo se prchat z domu zády napřed, neboť na velice prostorném náměstí by zabilo vedro každého, přispěchavši hasiči se stříkačkami nemohli na toto místo proniknout a prázdné vozy, které stály uprostřed náměstí, shořely až železné části, ano žár byl tak veliký, že skla výkladů se prohnila jako papírové oblouky a v dobrých obchodech uložené věci vzplály a shořely. Tráva, obilí a stromy úplně zplihly.

Padesát čtyři domy, včetně hospodářských budov shořely, kostel, farní budova a hospodářství a škola a několik domů na východě a stejně tak některé na západě zůstaly ušetřeny. Tak silně zuřil oheň, že v těch 54 vyhořelých domech nezůstalo víc jak 6 obydlí, tato vyhořela větším dílem, samotné klenby a zdi se zřítily. Škoda byla úředně odhadnuta na 135.000 zlatých K.M.. Letošní úroda je ještě na polích, ale krmivo pro domácí zvířata shořelo a větší část obyvatel, kteří při chudobě krajiny žili téměř sami ze svých domácích zvířat, je zde nyní bez možnosti tato krmit a musí je dát pryč, neboť by byly vystaveny velkému nepořádku, protože pro ně nemají místo a ani pro obilí a ani pro své brambory. Aby zvládli plně neštěstí, je největší díl starostí ne proto, že by museli hodně platit, dále při nízkém pojistném, mnozí podle uvěřeného pojistného dostanou pouze 200 až 300 zlatých a tak je málo naděje, že ještě před zimou budou mít alespoň nouzovou střechu nad hlavou. Mnohá rodina neměla večer po požáru nic než prázdné místo, něco málo dobytka a trochu obilí na poli a od námahy roztrhané šaty na sobě. Z nejpotřebnějších potravin a ostatních věcí denní potřeby byly dodány ihned, pro samotný obrovský rozsah neštěstí mohlo být jen malou mírou pomoci, i když také z velké vzdálenosti se milosrdné ruce snažily a i když malými dary velké množství dárců se snažilo postiženým pomoci.“

- 20. září 1856 dosáhla společnost se 48 členy, mezi nimi i postižení ohněm, s 32 losy po 3 zlatých K.M. ve prospěch c.k. Invalidního fondu, výhry 3.000 zlatých K.M..

Všechny tyto výzvy vzbudily nejen v celých Čechách, ale i v blízkém Rakousku velkou spoluúčasť a tak proudily bohaté dary z blízka i z dále na penězích, naturáliích a oděvních součástkách. Celková suma zaslaných hotových peněz obnášela 10.587 zlatých 47 krejcarů K.M., naturálií asi 1.028 zlatých 34 krejcarů K.M. podle odhadu, k čemuž Jeho c.k. Majestát František Josef I. na přímluvu Jeho excelence pana ministra financí a obchodu pana Ondřeje Svobodného pána von Baumgartnera, daroval sám 3.000 zlatých K.M., potom Jeho c.k. Majestát císař Ferdinand (excísař) a jeho manželka Marie Anna 1.500 zlatých K.M. nejmilostivěji darovali.

Domy nebyly pojištěny. K znovuvýstavbě dostal každý dům s povolením Státního místodržitelství bezplatně z obecního lesa „Prostřední díl“ ..*).. kmenů dřeva. K znovuvýstavbě pivovaru a radnice , jejíž náklady byly odhadnuty na ...*)... zlatých K.M., bylo podle výše uvedeného povolení prodáno z „Černého vrchu“ kmenové dříví za částku..*)... zlatých.

*) pozn. překl.: množství není v kronice zapsáno.

ROK 1857

- dne 4. dubna byly sem přivezeny z Lince frymburskými povozníky Františkem Ortauerem a Vavřincem Hinterreiterem tři nové zvony. V 5. hodin večer přijel velebný pán prelát Dominik Lebschi z kláštera Schlögl (dárce zvonů) vedle ještě tří duchovních pánů a v 6. hodin ráno byly po předchozím kázání zvony vysvěceny, načež byly zvony, pod vedením zvonolijce Františka Hollederera z Lince, zavěšeny ve věži. Večer již bylo k modlitbě zvoněno velkým zvonem.
- října byl slavnostně vysvěcen nový hřbitov velebným pánem vikářem z Rožmberka Pavlem Schusterem za četné asistence, přičemž jmenovaný vikář pronesl dojemnou řeč o nesmrtnosti duše, o zmrtvýchvstání zesnulých. Cestou tam i zpět zpívala školní dívka píseň „Pochválen buď Ježíš Kristus“, načež začaly školní zkoušky.

ROK 1858

- května byla pohřbena první mrtvola na novém hřbitově. Byla to pětiletá dcerka Marie domkáře Ondřeje Grilla z Frymburka č. 69.

- v září byla snesena střecha věže kostela až na zdivo a byla opatřena nouzovou střechou.

ROK 1861

- učitel a ředitel kůru Václav Romersdorfer se odstěhoval z Frymburka na stejné místo do Haslachu.

ROK 1866

- 26. června zemřel ve frymburské farnosti velice zasloužilý ranhojič a porodník Bernard Herrle, zanechal truchlící manželku s 8 nezaopatřenými dětmi. Linecké noviny přinesly dne 22. 8. v jeho upomínku následující poznámku od Jordana Kajetana Markuse:

„Frymburk, 18. srpna . Před krátkou dobou zemřel ve Frymburku měšťan a ranhojič Bernard Herrle. Jako lékař požíval vynikající pověst !“ Z frymburské pamětní knihy vyjmeme následující poznámky o rodině Herrle:

„Jak ukazuje jméno, pochází tito ze Švábska. Ve Frymburku jsou Herrle prokazatelní po 450 let a pracovali všichni od prvního jako lékaři. Vlastnili a postavili četné domy. Bernard studoval v Salzburku chirurgii a převzal v roce 1831 po smrti svého otce jeho praxi a získal během svého 35letého působení a svým mladistvým zjevem a správně určenými diagnózami uznání svých kolegů a svou šťastnou povahou úctu a vděčnost svých pacientů. S jeho četnou rodinou truchlí nad ním celá farnost.“

- 8. října ještě nebyly všechny domy, které zničil velký požár v roce 1856 postaveny, ani nebyly ještě zahojeny rány, které přináší takové neštěstí a přišel 7. říjen 1866, půl třetí odpoledne a začalo hořet mezi domy č. 81. a 82. ve Frymburku a plameny se rychle rozšířily a strávily všechno na co přišly.

Protože váł severovýchodní vítr, tak se oheň rozšířil na vzadu stojícími domy s naplněnými stodolami jako blesk, na domy ležící na „Turnbergu“ a do ulice u Panského mlýna, které opět zapálily z jejich strany obrácenou stranu pravé řady náměstí (Greiplova strana) a levou stranu sousední vesnice Frýdavy.

Domy č.: 27., 28., 29., 30., 31., 32., 34., 35., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 70., 71., 72., 74., 75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 95., 102. 107., mezi nimi obecní pivovar, obecní dům na „Turnbergu“, měšťanský špitál, farní dvůr, kostel ve Frymburku, dále ve Frýdavě čísla: 1. , 2., 3., 4., 5., 6., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 28. vyhořely dílem úplně, dílem byly až na obytné místnosti zničené.

- Den 7. října 1866 byla neděle a pisatel těchto řádků (J. K. Markus byl zde právě na prázdninách) a velebný pán farář Petr Eder byli právě jako doprovod dvěma jim známým lineckým obchodníkům na Čertovu stěnu, společnost byla již došla k Petrovu mlýnu (Kobylnice), když uviděli ve směru Frymburku stoupat sloup kouře, který byl stále více mohutnější. Farář a Markus opustili oba hosty a spěchali, tušíce neštěstí, cestou necestou běželi do Frymburku. První co mohli z lesa uvidět, byla vesnice Frýdava, která stála z poloviny v plamenech, nad údolím Vltavy frymburský kostel a domy za ním, domy na náměstí v jednom moři plamenů. když se blížili k vesnici začala již hořet fara se dvorem a uviděli nejprve plni strachu a bolesti přes slzy pana kaplana Maxmiliána Holzingera stojícího na louce u stodoly u fary, jak na bíle pokrytý stůl, ukládá svátost nejsvatější a cimborium. Jeden mladý člověk držel přitom s obnaženou hlavou stráž. Farář spěchal do farního dvora, Markus nejdříve ke svým starým rodičům, kteří právě vyklízeli svůj majetek a když viděl, že se nenacházejí v nebezpečí, běžel se rozhlédnout na náměstí, kde by mohl být užitečný a mohl poskytnout pomoc. Zde našel množství zahálčivých diváků v selských kabátech, kteří měli hluché uši na mnoho proseb a volání o pomoc, aby se podíleli na hasicích pracích. Vypadali tak, jako by měli srdce obalené tak silnou vrstvou kůry jako borovice, s níž vyrostli. Jiní, hodní pracovali pilně a pomáhali postiženým chudákům. Tito dobrosrdeční byli dílem sedláci, větším dílem ale náleželi k řemeslnickému stavu.

Hlavní starost musela být zaměřena na to, aby zničující plameny se nemohly dále rozšiřovat. Střecha obvodových zdí fary až po řeznické kotce a dále musely být strženy, dřevěná stavba řeznických kotečů demolována a postarat se o to, aby z domu bývalého rychtáře (č. 26.) a z domů východně od fary opět nevzplál oheň, dále aby zničující živel nemohl zasáhnout dále od pivovaru. Všechny činy, které nám ti z Dolní Vltavice, Černé, Horní Plané, Vyššího Brodu a Hořic sem přispěchavší hasičské stříkačky a jejich statečná mužstva vykonala, byly záslužnou činností. Naše stará, od Kryštofa pocházející hasičská stříkačka byla skoro k nepotřebě.

V 5. hodin bylo slyšet poslední údery našich zvonů, brzo se roztavily a spadly v kusech do hlubiny vyhořelé věže. Jeden měsíc na to, byl největší nejpohutější pocit diváků, když z nejvyšší části věže nad vyhořelými krovky, blýskající se zlatý kříž se počal hýbat a pomalu, majestátně se naklonil k pádu, bylo to jako by se ten největší z králů zřítíl ze svého trůnu! Bylo slyšet zasyčení a daleko slyšitelné dunivé „ Ach ! .., jakoby vyražené z jedné hrudi! V pádu vyrazila pod křížem

držící železná tyč v klenbě presbyteria dvě díry. Kostel našťestí nevyhořel, přestože okna ležela ve střepech, mohlo se v bohoslužbách pokračovat bez přerušení.

Noc proběhla v hašení a na strážích. Ráno a v následujícím dni si prohlíželo mnoho cizinců prázdné spáleniště.

Lidské životy, Bohu díky, tentokrát nepřišly k úhoně, přes 30 prasat, které si koupili lidé na zimu na žír a teprve je zaplatili, dílem se udusilo nebo uhořelo.

Následujícího dne přijel Jeho velebnost pan Leopold Waczkarz, opat cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě a přivezl první pomoc, stejnou dobročinnost prokázal také souseď - souseďní okres Horní Planá, který přivázal postiženým již od prvního dne opakovaně chleba a mouku. Všechny tyto dary byly později registrovány.

Pan okresní hejtman sestavil okamžitě výpomocný výbor, do kterého jmenoval pana místního faráře, člena okresního výboru C. Sechtera a starostu J. Toussainta, kteří si určili učitele F. Fuchse za účetního a ke kterým určili ještě postižení ze svého středu Františka Pernsteinerja,

Pavla Hillgartnera a Řehoře Zabiho. Tento výbor měl obstarávat rozdělování přicházejících darů postiženým podle práva svědomí.

Aby byl podnícen soucit vzdáleně bydlících pro naše postižené, napsal Jordan Kajetan Markus výzvu do Budějovických listů, Lineckých novin, do Denní pošty a do četných předních vídeňských novin, ze které uveřejňujeme několik statí:

„ Šlechtní obyvatelé města Budějovic !

Když před 10 lety zapalující ruka osudu změnila náš městys v popel, tak jste to byli Vy, velkorysí Budějovičané, kteří jako první dobročinně otevřeli svoje ruce a nás jste obdarili almužnou. Opět a strašněji jak tehdy zuřily u nás plameny, kostel, farní dvůr, obecní pivovar, obecní dům, městský špitál a 60 soukromých domů leží v popeli, většina z nich leží v ruinách a vyhořelé, dřívější obyvatelé těchto domů pobíhají ve špatných šatech okolo a vzpínají ruce, prosíc pro sebe a svoje děti o chleba. Postižení těžkým neštěstím jsou dílem chudí, dílem staré ženy, kteří po celý rok pracovali v potu tváře a bylo jim ohněm zničeno všechno, stodoly, stáje a obytné domy, tkalcovský stav chudé ženy shořel: „Kde vzít chleba pro tolik lidí ?!

Dobrosrdeční obyvatelé Budějovic ! Buďte Kristem na poušti, dejte nám chleba, abychom nevyhladověli, dejte nám vše co může Vaše plné srdce postrádat, abychom naše a našich dětí světničky mohli postavit a nemuseli podlehnout přicházející zimě !

Ušlechtilé město Budějovice ! Buď opět naší milou paní - naší zprostředkovatelkou a utěšovatelkou - buď opět matkou milosrdnou pro ubohé děti frymburské !“

Ve výzvě v **Lineckých listech** vyzvedl pisatel zvláště to, že nás spojuje souseďství a doprava s bodrým Horním Rakouskem, že naši synové studují ve vašem hlavním městě a vaši zemi poskytují služby v duchovním učení a jako úředníci, že jsme podle řeči a kmenově spolu příbuzní a na vás závislí.

Ve **Vídeňských listech** popsal pisatel místo a jeho polohu, upozornil na neštěstí, které postihlo městys již před 10 lety, popsal strašné neštěstí a poručil nešťastníky do milosrdenství dobrosrdečných Vídeňanů.

Ze stejného péra pocházejí **děkovné dopisy** obcím Hořice, Dolní Vltavice, ředitelství tuhových dolů v Černé, na hornoplánské okresní zastupitelstvo, na vyšebrodský klášter, které nám poslali k hašení jejich hasičské stříkačky:

Milí

Když 7. t. m. se přehnalý zuřivý plameny přes naše domy a hrozily změnit celý náš městys v hromady popela, když veškeré obyvatelstvo městysu Frymburka nařikajíc a utíkajíc volalo o pomoc, tu přispěchali sem rychlostí blesku záchranní andělé, aby rozprostřeli své perutě nad námi a našimi majetky.

Mezi těmi z velké křesťanské lásky k bližnímu zvláště zachránci análech zapsáni. Odvaha, energické výkony, obratnost a činnost bez odpočinku, která těmto udatným mužům , kteří s přispěli k naší záchráně a jimž jsme zavázáni hlubokými dky. Bez jejich přítomnosti by se nám nebylo bývalo podařilo zadržet zničující živel a postiženým alespoň to málo zachránit, co se podařilo.

Díky, tisíceré díky vám šlechtní lidé ! Necht' vás Bůh , Všeodplatitel, odmění podle své velikosti a spravedlnosti a ušetří vás od takových neštěstí !

Obec Frymburk dne

ROK 1867

- 15. července vyhořelo opět 5 domů a sice č. 44., 43., 42., 41. a 40. Příčina požáru byla neznámá, jenom byla všeobecná domněnka, že Albert Proschko založil oheň mezi svým domem a domem pana starosty Františka Pernsteina. Vynikající služby přitom prokázali tesaři z Aigenu, kteří s obdivuhodnou chladnokrevností strhávali a shazovali hořící trámy z krovů střeš a tak také zachránili Holzbauerův dům před vyhořením.
- v srpnu zemřel ve Vídni světoznámý **Šimon Sechter**, profesor hlavních zásad kontrapunkce a učitel harmonie na konservatoři a dvorní varhaník. Narodil se ve Frymburku v domě č. 88. jako syn bednářského mistra Sechtera. Již když navštěvoval německou školu ve Frymburku vedenou známým vedoucím učitelem Maxandtem, projevoval se u něho vynikající hudební talent. Jeho otec, který by ho raději přidržel u bednářství, vyčítal mu často, „ztracený čas“, který strávil u vlastnoručně zhotoveného klavíru bez bočnic.

ROK 1868 - 1870

- v těchto letech došlo k velkému navýšení výsevu lnu v celém okolí. Vyrábělo se mnoho tisíc centýřů ročně a přádelny v Kleinmünchenu v Horním Rakousku, dále v Krumlově a i jiné zde nakupovaly.

ROK 1870

- se zde zařídil vlastní výkupce lnu pro Lambašskou a Kleimünchenskou přádelnu lnu. Tento vykupoval ročně pro uvedené přádelny mnoho tisíc centýřů lnu.

ROK 1872

- v tomto roce byl založen **Spořitelní a úvěrový spolek** 40 členy, kteří platili každý týden a to v sobotu 10 krejcarů do pokladny spolku. Prvním ředitelem byl pan **Ignáz Trautner**, pokladníkem byl **František Rabitschko**. Potom byl spolek provozován jinak a v tomto roce bylo prodáno 700 podílů.
- 5. února vyhořelo 7 domů a sice následujících čísel: 2., 3., 4., 5., 6., 7. a 8.. Oheň vypukl ve stodole domu č. 7. o půl šesté hodině ranní. U č. 1. hořela již střecha za ním postaveného mlýna, ale byla včas uhašena. Od domu č. 3. byl krov přední části zachráněn, přestože byl pokryt šindelem, neboť zadní strana byla pokryta vysokou vrstvou sněhu. Oheň by býval nenadělal takovou škodu, kdyby šli lidé oheň dříve hasit.
- v dubnu byl potom **založen sbor dobrovolných hasičů**, kterýžto chvalný institut měl problémy z počátku ze strany tzv. „poloměšťanů“. Když ale při několika požárech mimo městy, právě když hořelo v 5 hodin ráno v domě „Bauer“ v „Pufferu“, při němž se hasiči poprvé vyznamenali, byla uznána užitečnost této instituce.
- na podzim vyhořelo ve Vyšším Brodě 21 domů, přičemž se naši hasiči mimořádně vyznamenali.
- ve Výtoni uhodil blesk do tzv. „Gregoren“ domu, vyrazili hasiči o půlnoci a zachránili sedlákovi veškerý dobytek a mnoho hospodářského zařízení a náradí.
- Blatenský mlýn vyhořel dvakrát, přičemž hasiči se při prvním požáru vyznamenali. Podruhé vyhořel mlýn v 11 hodin v noci a mlynáři shořelo 13 kusů skotu, 6 prasat a jeden kůň.
- prvním voleným velitelem hasičů byl pan Gustav Greipl a po třiletém horlivém působení se konala nová volba, v níž byl zvolen za velitele Ondřej Wagner, mistr zednický.

ROK 1875

- na podzim byl vyroben první **ovocný mošt** majitelem domu č. 1. Alexandrem Stoiberem. Ovoce k tomu potřebné uzrálo v jeho zahradě.
- byl založen spolek veteránů k němuž se připojili také výtoňští.

ROK 1876

- 20. a 21. května byl takový mráz, že na mnoha místech byl led silný půl coulu a na mnoha místech způsobil velké škody. U nás nebyly škody podstatné. Pak následovalo 14 dní nepřetržitých dešťů, kdy Vltava způsobila velké škody. V Krumlově strhla vzniklá povodeň dva mosty. V této souvislosti vystoupil Dunaj v délce mnoha mil ze břehů a vše bylo pod vodou. Škody byly odhadnuty na miliony.
- v květnu byl zahájen proces tzv. „novoměšťanů“ proti 68 měšťanům oprávněným vařit pivo. Tito si činili v první řadě nárok na majetek patřící 68 „staroměšťanům“. Novoměšťané chtěli stejný podíl na pivovaru a hlavně na celkový majetek 68 měšťanů.
- 10. června zapsal **Jan Robitschko**, obecní tajemník a měšťan na č. 86. ve Frymburku. Následující zapsané události, zapsal ihned poté co se staly a sice bezprostředně po události.
- v noci z 12. na 13. července byla Spořitelnímu a úvěrovému spolku z Obecního archívu, kde měl uloženou pokladnu, ukradena pokladna včetně v ní se nacházejícího obnosu 368 zlatých a obnosu 100 zlatých ve stříbře a směnky v hodnotě asi 44.000 zlatých. Den na to byla pokladna nalezena vylomená bez peněz a obligací v trdlici na len Josefa Frische, směnky byly ale ve vylomené pokladně ponechány.
- v noci 17. července ve 14⁴⁵ byla zpozorována zvláštnost - **zemětřesení**, které bylo doprovázeno dunivými zvuky, což trvalo asi 3 sekundy.
- v měsíci červenci byl zvolen starostou na období 3 let pan Gustav Greipl.
- 20. srpna odpoledne o půl jedné hodině odpoledne vyhořelo ve Světlíku 10 domů, přičemž snaživě zasáhli i frymburští hasiči.
- 30. září byl vysvěcen nově postavený kostel Ondřejem Wagnerem z Frymburka ve Světlíku, budějovickým biskupem Janem Valeriánem Jirsíkem.
- 24. prosince zamítlo okresní zastupitelstvo žádost tzv. „novoměšťanů“ na majetek 68 měšťanů.
- zima tohoto roku byla tak mírná, že lidé na Mikuláše a celý adventní týden mohli pást dobytek a hlavně mohli provádět různé zemědělské práce venku.

ROK 1877

- 19. ledna bylo stále ještě krásně a teplo a po celou dobu nebyl žádný sníh, který vydržel pouze 2 dny.
- 3. dubna byl zde pořádán první trh dobytka, na který bylo přihnáno 150 párů volů. Mnoho jich zde bylo zakoupeno a vyměněno.

Bylo zde také nabídnuto k prodeji 30 krav a telat.

ROK 1878

- počátkem května bylo tak horko, že mokré louky a sice v „Hintaus“ byly již poprvé pokoseny 15. května.
- 10. června se zde konalo slavnostní vysvěcení praporu spolku veteránů. Prapor a stuhu k němu daroval pan Leopold Tröster se svou manželkou Aloisií rozenou Greiplovou, která byla také kmotrou praporu. Pan Tröster je protektorem tohoto spolku a daroval spolku významný peněžitý obnos. Slavnost svěcení praporu byla v celku velice dovedně provedena. Na slavnosti byly přítomny následující spolky:
 1. knížecí schwarzenberští uniformovaní horníci z Černé s kapelou skládajících se ze 24 hudebníků, se spolkovým praporem a v celkovém počtu asi 160 mužů.
 2. spolek veteránů z Horní Plané s kapelou a spolkovým praporem, celkem asi 40 mužů.
 3. hornoplánský pěvecký spolek s praporem, asi 12 mužů.
 4. hornoplánští dobrovolní hasiči, asi 20 mužů.

5. hoříčtí hasiči zastoupení 6 člennou delegací.
6. spolek veteránů z Krumlova s praporem a oddílem 34 mužů.
7. spolek veteránů z Rožmberka, delegace 22 mužů.
8. rožmberští hasiči v delegaci 5 mužů.
9. vyšebrodští měšťanští ostrostřelci, delegace 6 mužů.
10. vyšebrodští hasiči zastoupeni 2 muži.
11. vyšebrodský hudební spolek zastoupený 2 muži.
12. spolek veteránů z Benešova včetně kapely, v celku asi 60 mužů.
13. spolek veteránů z Dolní Vltavice včetně kapely, celkem asi 60 mužů.
14. spolek veteránů ze Zvonkové zastoupený 5 muži.

Již v předvečer slavnosti 9. července zde byl velký nával lidí z blízka i z dále. S nastoupivším soumrakem napochodoval zdejší spolek na čele s hudbou s hoříčtími pochodněmi před dům svého protektora pana Leopolda Trösterera, který bydlel právě toho času v domě č. 61. a bylo zahráno dostaveníčko přítomnými kapelami. Potom se pochodovalo okolo náměstí a během pochodu stály kapely tam, kde byl prapor vysvěcen a celý městyš byl osvětlen bengálským ohněm. Celý městyš byl nádherně osvětlen, ani jedno okno nebylo neosvětlené.

Dne 10. července byl v 5 hodin byl slavnostní fanfárou vytrouben budíček. V 7 hodin bylo zahájeno přivítání hostujících spolků. v 10 hodin byla sloužena polní mše, po níž pronesl slavnostní velice vhodnou a výstižnou řeč zdejší kaplan Jiří Huebauer, po níž byl prapor vysvěcen. Vysvěcení praporu se ujal pan prelát z Vyššího Brodu Leopold Waczkarz. Po vysvěcení následoval průvod, který skutečně působil velkolepě a impozantně.

O půl jedné následovala slavnostní tabule, při níž vyhrávala kapela z Černé, frymburská kapela zahrála několik kousků na náměstí.

Paní Anna Pable, hostinská od „Zeleného tkalce“ z Horní Plané, věnovala spolku hodnotnou stuhu k praporu.

Odpoledne kolem 5 hodiny bylo započato s loučením s hostujícími spolky. Večer byl koncert k tanci v hostinci a všechny domy byly vyzdobeny svícemi a několika stovkami praporů.

- 12. srpna se odstěhoval, zde všeobecně oblíbený, kaplan Jiří Huebauer, který nastoupil místo kaplana v Rohrbachu.
- v srpnu vybavil protektor spolku veteránů novou kapelu, která se skládala právě z 10 až 15letých chlapců a zakoupené hudební nástroje stály 351 zlatých. Dne 18. srpna tato nová kapela poprvé vypochoďovala. Kapela čítala 15 mužů a prvním kapelníkem byl náš Jan Robitschko, měšťan a obecní tajemník na č. 86. ve Frymburku.
- 12. září přišel do Frymburku nově vysvěcený kněz Herman Voraberger.
- téhož dne došla zpráva vysokého zemského výboru z Prahy ze dne 14. srpna 1878 č.j. 22190, týkající se zamítnutí žádosti tzv. „nových měšťanů“ ve sporu se 60 „staroměšťany“.
- 27. října se konala volba komunální správy o movitém a nemovitém majetku patřícím 68 měšťanům. Předsedou komunální správy byl zvolen pan Josef Frisch, jeho přisedícími pan Gustav Greipl a pan Josef Toussaint. Za členy výboru byli zvoleni pánové Vavřinec Sechter, Antonín Pernsteiner, Josef Woitsch a Alexandr Stoiber.
- v tomto roce byla dokončena regulace potoku na náměstí otesanou žulou. Náklady na tuto práci se blížily částce 1.000 zlatých.
- v tomto a dalším roce bylo obilí velice laciné a tak stál korec:
 - žita3 zlaté 60 krejcarů,
 - ovsa1 zlatý 70 krejcarů,
 - pšenice6 zlatých.

- 23. dubna byla důstojně i zde oslavena **stříbrná svatba Jejich majestátů** Františka Josefa a Alžběty, našeho nejvyššího císařského páru. Místní spolek veteránů s kapelou, stejně tak hasiči s kapelou, veškerá školní mládež, obecní reprezentace a zdejší četnická stanice se v 7 hodin zúčastnila slavnostní mše svaté. Večer téhož dne bylo uspořádáno hasičskou hudbou slavnostní hudební čepobití. Kapela spolku veteránů zahrála následující den v 9 hodin dopoledne a ve 3 hodiny odpoledne promenádní koncert. Radnice a několik dalších domů bylo vyzdobeno vlajkami.
- v měsíci květnu panovala stále velká zima.
- 11. května bylo na okolních výšinách na stopu sněhu. V samotném Frymburku bylo všechno pokryto 2 až 3 couly sněhu, na střeších visely rampouchy jako v nejtuzší zimě.
- 31. května vyhořel večer v půl desáté hodině tzv. „Reisův mlýn“. Oheň byl podle domněnky založen úmyslně. Zdejší hasiči vytrhli na požářiště a podle názoru a činnosti se vyznamenali.
- 11. června , v předvečer Božího těla, vyhořel opět „Bauerův“ dům u „Reisova mlýna“, stejně tak v půl desáté v noci. Věří se, že i tento oheň založila zlovolná ruka.
- v posledním týdnu června se odstěhoval zdejší farář P. Augustin Ganglmeir. Nově příchozí pan farář byl P. Eduard Wimsberger z kláštera Schlögl. Byl již ve Frymburku ve 40tých letech jako kaplan a byl zde velice oblíben a byl uvítán při svém příjezdu skupinami občanů, spolkem vojenských veteránů s praporem a kapelou, hasiči včetně hudby a školními dětmi. Přitom byly stříleny rány z mozdíře.
- v noci z 29. na 30. června řádila **strašlivá bouřka**, jakou si nikdo také ze starých lidí nepamatuje. Ale odtáhla, aniž by způsobila podstatné škody.
- v tomto roce se konaly **do obecního zastupitelstva**. Starostou byl na další tři roky, a to 1879 až 1882, opět zvolen pan Gustav Greipl.
- rok 1879 se ukazoval, že bude ve všem jako rok úrodný, ve Frymburku také narostlo mnoho ovoce.
- v srpnu byla nalezena Janem Hilgältnerem, synem obchodníka z „Puffer“ č. 128. v městyském potoce na louce Františka Köchla **tuha**. Mlýnář a výměnkář Jan Preitschopf ve Frymburku č. 52. si požádal u báňského úřadu v Budějicích o povolení těžby a potom ihned začal kopat a vrtat.
- 26. srpna v 5.30 hodin odpoledne zničilo **strašlivé krupobití**, kdy kroupy dosahovaly velikosti holubího vejce, veškeré letní plodiny. Ze stromů bylo sraženo veškeré ovoce. Mnoho malých ptáků bylo nalezeno ubitých. Od roku 1840 nebylo ve zdejší obci tak strašného krupobití.
- listopadu byly komunální správou vydány první tištěné smlouvy o rozdělení pozemků v majetku právovárečného měšťanstva.
- 15. listopadu začalo sněžit a sněh zůstal ležet až do konce února 1880. Samotní nejstarší lidé nepamatují tak velké mrazy, jaké byly v této zimě. Ovocné stromy mnohé zmrzly, dokonce lesní stromy borovice, smrky a zvláště jedle docela zmrzly.
- 5. prosince v polední hodině byla silná bouře s blesky a hřměním, v Rohrbachu uhodil blesk do kostelní věže, ale nezapálil. Po bouře nastala **strašlivá chumelenice**.

ROK 1880

- začátkem roku byl zvolen za dosavadního představeného komunální správy pana Josefa Frische pan Gustav Greipl.
- 30. března byl zahájen trh dobytka, bylo sem přihnáno dost dobytka, ale obchody neprobíhaly zvlášť dobře.
- ceny obilí pro prvním čtvrtletí za korec:
 - žito.....6 zlatých,
 - oves.....3 až 3 zlaté 50 krejcarů,
 - ječmen6 zlatých,
 - pšenice8 zlatých 50 krejcarů,

brambory2 zlaté.

- předjaří tohoto roku bylo stále deštivé, po několika týdnech přišel den kdy nepršelo. Na mokřích lukách a polích zničil vydatný déšť krmivo a obilí.
- dubna se konala volba, respektive obsazení místa zdejšího nadučitele. Ze tří učitelů pánů Jana Woitsche, Vavřince Sechtera a Františka Žižky, byl zvolen Vavřinec Sechter.
- 22. dubna došel doklad o daňovém výnosu, který vzhledem ke krupobití dne 26. srpna 1879 od zemského finančního ředitelství v Praze na c. k. berní úřad ve Vyšším Brodě, kterým bylo obci Frymburk odpuštěno na základní dani 347 zlatých.
- v měsíci dubnu byly **vysázeny** podél potoka na náměstí **topoly**.
- dne 19. a 20. května sněžilo tak silně, že na okolních výšinách leželo několik coulů sněhu.
- června bylo zahájeno ve zdejší obci **vedení nové pozemkové knihy**. Komise se skládala z pana okresního představeného Josefa Lenze z Vyššího Brodu a jednoho pracovníka tamního okresního soudu. Z obecního úřadu byl komisi dán k dispozici pan Matyáš Tröster, výměnkář z č. 44. jako všeobecný zástupce a jako důvěrníci a soudní svědkové pan Antonín Pernsteiner, měšťan a řezník v č. 12. a Jan Robitschko, měšťan a obchodník v č. 86.
- 13. června se konalo v Dolní Vltavici vysvěcení praporu tamního spolku veteránů. Zdejší spolek veteránů s praporem a kapelou a hasiči byli přítom zastoupeni delegací.
- 25. června nás poctil svou návštěvou velebný biskup Jan Valerián Jirsík z Budějovic. Následující den udílel svátost biřmování. Při jeho příjezdu v 15³⁰ ho přivítal spolek veteránů s praporem a kapelou a s hasiči. U domu pana Gustava Greipla mu byl postaven triumfální oblouk. Večer 25. června a za poledne 26. června mu na farním dvoře vyhrávala hudba spolku veteránů. Dne 26. června v 15³⁰ hodin při jeho odjezdu doprovázel oblíbeného duchovního pastýře spolek veteránů a hasičů až přes vltavský most.
- července v 11 hodin dopoledne vypukl ve vsi Hůrka u Černé **ohně** a vyhořelo 13 selských domů včetně hospodářských budov a jeden domek, celkem 14 čísel. Zdejší hasiči vyrazili k ohni v půl dvanácté hodiny polední a v 1 hodinu bylo mužstvo na požářišti, žel přijeli již když bylo vše vyhořelé. Ve 4 hodiny odpoledne se mužstvo v počtu 12 mužů vrátilo včetně stříkačky domů.
- srpna sloužil ve zdejším kostele primici (první mši) nově vysvěcený kněz Josef Hauser, selský syn Ondřeje Hausera (řečeného Heger - hajný) z Posudova. K udržování pořádku vyrazil spolek veteránů a hasičů.
- 4. a 5. srpna se konaly ve vesnici Frýdově jednání o založení nové pozemkové knihy. Komise se skládala z c. k. okresního vedoucího pana Josefa Lenze a jednoho podúředníka z Vyššího Brodu a z přidělených důvěrníků Josefa Lindla a Václava Hödla, majitelů hospodářství ve Frýdově a všeobecného zástupce Matyáše Tröstera z Frymburka.
- srpna se konala v Kaplici volba na obsazení zdejšího nadučitelského místa a zvolen byl pan Vavřinec Sechter, syn zdejšího mistra zámečnického Vavřince Sechtera. Na tomtéž zasedání byl pan Josef Zlonický zaměstnán na zdejší obecné škole jako podučitel. Je to rodák z Tuřan u Slaného v Čechách.
- 26. srpna ve 4 hodiny odpoledne vypukl ve vsi Posudově požár a vyhořel tzv. Starorychtářský a 2 další domy. Zdejší hasiči pracovali s velkou odvahou a nadšením a tak bylo zabráněno rozšíření strašlivého živlu.
- v měsíci srpnu přšlo po 14 dní a proto nemohlo být svezeno domů žito. Mandely, které byly špatně zakryty, musely být místy znovu usušeny a nově svázány.
- listopadu asi o půl šesté hodině ranní bylo zde pocíteno **zemětřesení**. Bylo slyšet dunění jako by hřmělo, které bylo doprovázeno 2 otřesy, které trvaly asi 2 sekundy. V Chorvatsku a v jeho hlavním městě Záhřebu způsobilo toto zemětřesení strašlivá zpuštění, zřítilo se přes 500 domů.
- žně tohoto roku byly vynikající, cena 1 korce
 žito.....6 zlatých,
 ječmen6 zlatých,
 oves2 zlaté 50 krejcarů.

Úroda zelí a okopanin byla průměrná.

- v pozdním podzimu bylo velice horko a krásně. 25. listopadu kvetly na lukách a zahradách nejružnější květiny.
- 28. listopadu rozhodlo obecní zastupitelstvo o zapojení 4 pouličních lamp, aby ve tmavých nocích bylo osvětleno náměstí. Na tomto zasedání bylo odpuštěn, pro špatně jdoucí obchody, nájemci pivovaru panu Konstantýnovi Thürovi nájemné ve výši 218 zlatých pro rok 1880.
- 5. prosince požádalo 42 držitelů rožmberského kontribučního obilného peněžního fondu vysoký Zemský výbor v Praze o vydání jejich podílů ve výši 529 zlatých 71 krejcarů a o předání do vlastní správy. Stejně tak učinilo 13 držitelů fondu z obce Frýdavy.
- zima roku 1880 byla velice krásná a bylo mnoho docela teplých dnů. Dne 29. a 30. prosince měly frýdavští sedláci dobytek na pastvě. Květiny v zahradách kvetly a louky byly celé zelené. Děle jak jeden den neležel žádný sníh. Sněžilo převážně jen několikrát a to byla maličkost, okna nikdy nezamrzla. Já jako písař těchto řádek jsem měl okna v kanceláři otevřená, nebylo potřeba topit.
- v tomto roce byly postaveny nové školní budovy ve Slupečné a v Blatné. Ve Slupečné bylo již předtím vyučováno v soukromém domě. V Blatné nebyla předtím žádná škola a děti musely docházet do školy ve Frymburku.
- v tomto roce byl také usazen kamenný rozcestník na silnici do Krumlova a Rožmberku.

VÝSLEDEK SČÍTÁNÍ LIDU

k 31. prosinci 1880

Ve 155 domech bydlelo ve Frymburku	1260 obyvatel
a ve 33 domech bydlelo ve Frýdavě	196 obyvatel
celkem	1456 obyvatel.

Počet koní a sice:	valachů	11 kusů,
	klisen	13 kusů,
	celkem	34 kusů

Skot a sice:	tažní voli	119 kusů,
	mladí voli	15 kusů,
	býci	8 kusů,
	krávy	314 kusů,
	telata starší 1 roku	132 kusů,
	telata mladší 1 roku	47 kusů,
	celkem	635 kusů.

Kozy	41 kusů,
Prasat na žír	104 kusy,
Selat a mladých prasat ...	14 kusů,
Včelstev	10 kusů.

FRÝDAVA

Koně a sice	valaši	1 kus,
Skot a sice:	tažní voli	47 kusů,
	mladí voli	6 kusů,

býci.....2 kusy,
 krávy.....64 kusy,
 telata starší 1 roku43 kusů,
 telata mladší 1 roku8 kusů,
 celkem170 kusů.
 Kozy12 kusů,
 Ovce4 kusy,
 Prasata na žír24 kusy,
 Mladá prasata6 kusů.

Z obyvatel Frymberka je 558 mužských a 702 ženských osob, sem příslušných 724,
z Frýdavy je 87 mužských, 109 ženských osob, sem příslušných 122,
celkem 645 mužských a 811 ženských osob, sem příslušných 846.

J. Zlonický, učitel.

ROK 1881

- pouliční lampy byly objednány ve Vídni a došly sem 19. února. Dne 21. února byly instalovány a 22. února večer byly poprvé rozsvíceny. Náklady na ně, včetně dopravy do Frymburka, činily 60 zlatých.
- 20. února byl založen 14 členný pěvecký spolek, za předsedu byl zvolen pan Gustav Greipl, jako sbormistr pan Jan Woitsch a jako zástupce sbormistra pan Antonín Schneider, učitel z Výtoně.
- 4. března nastoupil službu na zdejší obecné škole jako nový nadučitel pan Vavřinec Sechter.
- 8. března stoupla Vltava v důsledku trvajících dešťů tak vysoko, že se u Frýdavy vylila přes silnici a ta byla neprůjezdná.
- na jaře tohoto roku založilo 30 členů zemědělský klub a připojili se k zemědělskému a lesnickému klubu ve Vyšším Brodě. Jako předseda klubu fungoval pan Gustav Greipl. Přes okresní vyšebrodský spolek koupil klub 40 kusů ovocných stromků, které byly rozlosovány mezi členy a zasazeny. Jako sadbové byly spolkem zakoupeny cibulové brambory, které byly rozděleny mezi členy.
- na jaře byl korec obilí ve zdejších kraji za:
 - žito.....7 až 8 zlatých,
 - oves.....4 zlaté i méně.
- 28. března byla otevřena škola ve vesnici Blatná. Prvním učitelem byl Izraelita Vojtěch Weil.
- 30. března byly zaslány na c. k. hejtmanství v Kaplici výsledky sčítání lidu.
- 10. května bylo také zde u příležitosti sňatku korunního prince Rudolfa s princeznou Štefanií z Belgie mnoho vybráno, aby mohla být tato událost důstojně oslavena. Na náměstí byly vysazeny nadučitelem Sechterem 4 balzámové topoly, které opatřila obec, jako upomínka na tuto svatbu. V předvečer se shromáždili spolky veteránů a hasičů, kteří zaujali postavení před radnicí. Po vypálení několika ran z moždíře, zahrála kapela spolku veteránů několik kousků. Radnice, fara, škola a četné soukromé domy byly ozdobeny vlajkami. S nastávající tmou hrála na náměstí hudba, zformovaly se spolky a s hudbou pochodovaly okolo náměstí. Zajímavý byl pohled na průvod. Členové spolku veteránů nesli lampiony a pochodně. Většina domů byla osvětlena a na radnici byly umístěny transparenty. Na jednom z nich byl nápis „Sláva Rakousku“ a druhém „Ať žijí Rudolf a Štefanie.“ Okna Spořitelního a úvěrového spolku byla právě tak osvětlena. Na radnici se po průvodu seřadily spolky. Předseda spolku veteránů pronesl krátkou řeč o významu slavnosti a po jeho proslovu následovalo několikanásobné provolávání slávy. Po té byla zahrána národní hymna, pak se šlo do Liebenweiny hospody, kde se pilo víno, hrálo se a tancovalo a zpívalo až do začátku nového dne.

Po 5 hodině ranní zahrála hudba několik písní, mezi nimi i císařovu píseň. V 8 hodin byla slavnostní mše svatá, na níž se zúčastnily všechny spolky. Po mši svaté byla školní slavnost na níž pronesl řeč pan nadučitel Sechter. Při velké mši svaté byla hrána mše od Matyáše Pernsteinera (rodáka z Frymburka). Po celou oslavu zde dlelo mnoho lidí z okolních vesnic, hlavně 10. května to zde vypadalo jako v jiné slavnostní dny, tolik lidí zde bylo přítomno.
- z 10. na 11. května začalo zde tak silně sněžit, že ráno 11. leželo sněhu na výšku jedné stopy. Sněhová vánice trvala po celý den tak silně, že potok na náměstí byl vytlačen ze svého koryta, takže na náměstí netekla ani kapka vody. Staří lidé nepamatují v tomto čase takové sněžení.
- Sněhová bouře řádila také nepřetržitě v noci z 11. na 12. května, kdy dosáhl sních výšky 3 stop. Na místech, kde byl od větru navát, dosáhl výšky 6, 7 a dokonce 8 stop. Pošta jela z Frymburka do Vyššího Brodu na saních. Nesčetné stromy se lámaly pod tíhou sněhu. Z Blatné šel mladý, zdatný muž ve věku 28 let v 5 hodin ráno do půl deváté. Potřeboval 3^{1/2} hodiny, kde přece je k chůzi potřeba jenom 1 hodina. Také 12. května sněžilo bez přestání. Škody, které způsobil sních na stromech jsou nespočitatelné.
- 30. května v 7 hodin večer přednesl přednášku na téma o pěstování ovoce a jeho využití, dále o plátnu a pěstování lnu, zemský putovní učitel pan Ladislav Burket, ve zdejším Zemědělském klubu na radnici na shromáždění asi 60 obyvatel obce. Tento putovní učitel je vyslán Zemskou kulturní radou v Praze na Zemědělsko- hospodářské spolky, aby tam přednášel.
- 14. července byl exekučně vydražen měšťanský dům č. 82.

a byl zakoupen pro obec obecním představeným panem Gustavem Greipleem za nejvyšší nabídku 1.430 zlatých.

- 10. srpna došla zpráva, od c. k. Okresního soudu z Vyššího Brodu, o zapsání stavu obecního majetku v nově založené pozemkové knize:

Slavný Obecní úřad ve Frymburku.

Č.j.: 4430.
V souladu se zápisem ze dne 2. srpna 1881 byly při sjednocení stran zaneseny c. k. Pozemkový úřadem do vlastnického listu, vložky č. 83 a 34 pozemkové knihy katastrální obce Frymburk, změny majetku těchto nemovitostí tím způsobem zaznamenány, že nyní Správa obce ve Frymburku je majitelem v těchto vložkách zanesených nemovitostí.

C. k. okresní soud ve Vyšším Brodě dne 2. srpna 1881.

Pečeť. Lenz v.r.

- 21. srpna podnikl krumlovský tělocvičný spolek výlet do Frymburku. Všechny domy byly u příležitosti této slavnosti bohatě vyzdobeny. Obecní úřad opatřil 15 kusů nových praporů.
- v letošním roce a sice od 15. září byla zdejší Obecná škola rozšířena o pátou třídu
- v noci z 3. na 4. října začalo sněžit a ráno 4. října byly okolo ležící dvory a také střechy domů pokryty vrstvou sněhu.
- na podzim nechala zhotovit a vypálit Správa obce 45.000 cihel. Hlína k tomu byla vykopána na pozemku Františka Placha v „Pufferu“.
- měšťan Emanuel Wagner č. 64. zasadil v roce 1878 před svými okny **vinou révu**, která letos urodila první hrozny v počtu 17, které byly úplně vyvinuté, ale přirozeně kyselé.
- v noci ze 16. na 17. říjen **vyhořel** selský dům č. 14. a 15. Jana Leichtenmüllera v Mýtince. Při tomto neštěstí uhořel sám sedlák, bylo zničeno veškeré krmení a uhořelo 13 kusů skotu, 1 koza a 3 prasata.
- 6. listopadu se konaly **volby do obecního zastupitelstva** na období 1881 až 1884, při nichž byli zvoleni pan Gustav Greipl, Pavel Hilgärtner, Alexandr Stoiber, František Wurzinger, Jakub Wagner, Karel Friedl a Vavřinec Sechter. Představeným byl opět zvolen pan Gustav Greipl.
- v měsíci listopadu bylo průběžně krásné a teplé počasí. Pomístně kvetly květiny v zahradách a na loukách. Bylo možno pracovat na polích a lukách jako v létě. V některých dnech byla letní horka. Někteří měšťané a sice majitel domu č. 77. a majitel domu č. 90. vysévali ozimé žito. Abych nemusel topit, nechával jsem okna obecní kanceláře otevřená po většinu dní.
- korec žita stál v listopadu 6 zlatých a korec ovsu 2 zlaté 80 krejcarů až 3 zlaté.
- v letošním roce se v obci Frymburk - Frýdava narodilo 54 dětí, z toho 34 chlapců a 20 děvčat.
- podle nařízení vydaného Ministerstvy vnitra, spravedlnosti a financí ze dne 9. října 1854, vyhlásilo Zemské místodržitelství království Českého změnu zemského zřízení a měl tehdy Frymburk 917 obyvatel a Frýdava 175 obyvatel. Podle sčítání lidu v roce 1880 měl Frymburk k 31. prosinci víc o 342 obyvatel a Frýdava o 21 obyvatel, celkem o 364 víc jak tehdy.
- celkový obrat Spořitelního a úvěrového spolku „Svépomoc“ ve Frymburku obnášel za rok 1881 částku 259.968 zlatých 73 krejcarů.

ROK 1882

- 16. února na zasedání Obecního zastupitelstva bylo rozhodnuto o vybírání „**pivního krejcaru**“ na pokrytí vyšších požadavků obecního rozpočtu pro tento rok.
- podle sčítání lidu v roce 1880 má zdejší farnost s vesnicemi Frymburk, Svatonina Lhota, Hruštica a Slupečná 3.305 obyvatel.

- na jaře zakoupil zdejší Zemědělsko-lesnický hospodářský spolek opět 40 ovocných stromků (jabloně) a tyto vysadil.
- 11. dubna se zde konal první **trh na dobytek** v tomto roce a bylo sem přihnáno asi 35 párů volů, obchodu se ale nedařilo.
- 13. dubna se vystěhoval do Ameriky jistý Kryštof Pernsteiner, syn Antonína Pernsteiner z č. 12.
- 18. dubna se vystěhovali do Ameriky z Frýdavy Albert Liedl, jeho manželka se 2 dětmi a Václav Schaufler se svou ženou.
- na jaře tohoto roku kvetly již všude 1. května květiny a v Posudově rozkvetla již 19. března před domem Ondřeje Hausera hruška.
- 8. května pokosil již poprvé „Býčí louku“ nynější držitel býků Josef Pernsteiner měšťan na č. 42.. Tráva byla počátkem května na loukách již všeobecně dokonale narostlá.
- v této době od 8. do 19. května **nastaly velké mrazy**, denně sněžilo, okolo ležící výšiny byly pokryty sněhem. Tímto ochlazením došlo k omezení růstu polních plodin.
- v měsíci květnu byl u „Vysoké Boží muky“, vlevo od paseky, zalesněno smrkovými sazenicemi.
- od 8. do 18. června naproti tomu stále přšelo a bylo velice chladno. 18. června byla velice silná námraza, která způsobila velké škody na polních plodinách, hlavně na bramborách. Na polích vedle potoka úplně zmrzlo žito, mnohé partie musely být posečeny a vysázeny řepy.
- 18. června se konaly nové volby velení dobrovolných hasičů a zvoleni byli: jako předseda pan Konstantýn Thür, sedlák a jako jeho zástupce pan Ondřej Wagner, zednický mistr, jako pečovatel o nářadí pan Václav Hager, praktický lékař, jako jeho zástupce pan Josef Zlonický, učitel a dále jako mistr u stříkačky pan Jan Robitschko, měšťan a jeho zástupce pan Albert Sechter, zámečník.
- 25. června bylo první hasičské cvičení nově konstituovaného hasičského velení. Před nastoupeným mužstvem, které se konalo před skladištěm nářadí, bylo zpozorováno, že nad lesem u Výtoně stoupá velký sloup kouře. Rychlým krokem se vydalo mužstvo k ohni, kde uprostřed lesa zuřil oheň, založený pravděpodobně zlovou rukou. Mužstvo začalo okamžitě hasit a lokalizovat oheň, což se podařilo. Vyhořel prostor asi v rozloze 30 m².
- 23. července se konaly volby do výboru Obecního zastupitelstva, proti nimž vznesl protest zdejší nadučitel Vavřinec Sechter a jeho otec. Odpověď c. k. Místodržitelství v Praze na tuto stížnost zněla, že když při více jak 200 voličích se volí 18 členů výboru a tedy proto se mají nové volby konat.
- 20. srpna se konala oslava 10letého trvání dobrovolných hasičů a slib nových členů. K tomu byli pozváni hasiči ze sousedních míst. Dostavili se k této slavnosti dobrovolní hasiči z Haslachu v delegaci 11 mužů a delegace z Rožmberka v počtu 10 mužů. Slavnost měla v celku krásný průběh.
- 19. září byly stanovy spolku dobrovolných hasičů potvrzeny c. k. Místodržitelstvím v Praze pod č.j. 61756.
- 22. října se konaly nové volby. Autoři stížnosti nebyli přes silnou volební agitaci zvoleni (proto podávali stížnost), přestože by rádi něco znamenali. Tyto volby se konaly pod dohledem pana zemského komisaře Adolfa Woinecha, c. k. koncipienta, c. k. okresního hejtmanství v Kaplici.

Do III. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Albert Herrle, měšťan na č. 35.,

Josef Kern, č.101.,

Václav Pachinger, sedlák na č. 65.,

Josef Zaby, domkář ve Frýdavě č. 1.,

Leopold Neumann, koželuh ve Frymburku č. 154.,

Ondřej Sellner, domkář ve Frymburku č. 104.,

jako náhradníci:

Jan Pachner, domkář na č. 149.,

Karel Roth, domkář na č. 98.,

Emanuel Wagner, měšťan na č. 64.

Do II. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Gustav Greipl, měšťan na č. 74.,

Antonín Pernsteiner, měšťan na č. 12.,

Josef Kern, měšťan na č. 13.,

Josef Liedl, sedlák ve Frýdově č. 15.,

Alexandr Stoiber, měšťan ve Frymburku č. 1.,

Leopold Tröster, měšťan na č. 75.,

jako náhradníci:

František Wotz na č. 14. ve Frymburku,

Josef Pernsteiner na č. 42.,

Václav Huger, lékař na č. 43..

Do I. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

František Wurzluger, měšťan na č. 90.,

Konstantýn Thür, sládek na č. 83.,

Josef Woitsch č. 21.,

Matyáš Kraupatz č. 3.,

Ludvík Obermüller č. 105.,

Pavel Hilgärtner č. 4 9.,

jako náhradníci:

Ondřej Wagner, Frymburk č. 50.,

Matyáš Neugrischl, Frymburk č. 25.,

Jakub Wagner, Frymburk č. 80.

- koncem října stál korec obilí:
 - žito.....4 zlaté 50 krejcarů,
 - oves2 zlaté,
 - ječmen5 zlatých,
 - pšenice7 zlatých.
- 5. listopadu se konaly volby starosty v 1 hodinu odpoledne. Pan Gustav Greipl byl zvolen 17 hlasy opět a to potřetí za starostu. Jako obecní radní byli zvoleni pánové:
 - Albert Herrle 10 hlasy za I. obecního radního,
 - Antonín Pernsteiner 10 hlasy za II. obecního radního.
- 25. července začalo pršet a přšelo nepřetržitě po několik týdnů, vzácné byly jeden nebo dva dny kdy nepršelo. Léto a podzim tohoto roku byly úplně mokré.
- v noci z 11. na 12. listopadu napadl první sníh a chumelenice trvala až do 23. listopadu, kdy začalo opět pršet.
- 27. listopadu došla zpráva od Zemského výboru z Prahy, týkající se povolení k vybírání přírážky z nápojům a sice po 1 zlatém z každého hektolitrů piva a 3 zlaté z každého hektolitrů pálenky na dobu 5 let.

- 1. prosince se vystěhovaly 4 osoby z Frymburku do Ameriky.
- 27. a 28. prosince vystoupila Vltava v důsledku silných dešťů a tajícího sněhu do hrozné výše tak, že po následující dva dny nemohl nikdo přejet po mostě, neboť na frýdavské straně tekla voda několik stop vysoko. Nejstarší lidé nepamatují takový vysoký stav vody.
- v tomto roce obnášel celkový obrat Spořitelního a úvěrního spolku „Svépomoc“ částku 247.338 zlatých 54 krejcarů.
- v tomto roce zemřelo ve Frymburku 49 osob, z toho dospělých mužských osob 5 a dospělých ženských osob 14. Děti zemřelo 30, z toho 19 chlapců a 11 děvčat. Naproti tomu se ve Frymburku narodilo v tomto roce 49 dětí, z toho 25 chlapců a 24 děvčat.

ROK 1883

- 18. února bylo usneseno na zasedání Obecního výboru, aby se požádalo o zřízení **telegrafní stanice** ve Frymburku a podílet se na jejím zřízení. Zaručovalo z ní minimální roční příjem na 300 zlatých brutto a dodat bezplatně pro vedení potřebné sloupy.
- v březnu bylo stále bouřlivé počasí, téměř každý den sněžilo a okna byla každý den zamrzlá. V postním týdnu, zvláště pak poslední tři dny byly třeskuté mrazy a vedle nich ještě silná vánice.
- koncem měsíce března byla požádána vysoká c. k. Školní zemská rada o přeložení zdejšího nadučitele Vavřince Sechtera. Žádost byla podepsána členy výboru a od mnoha obyvatel obce, protože jmenovaný nadučitel nebyl všeobecně oblíben a nemohl se také svým vystupováním oblíbeným stát.
- 3. dubna bylo použito poprvé razítko zhotovené z kaučuku (razítko starostenského úřadu se znakem).
- 11. dubna vycestovaly ze zdejší obce 3 osoby do Ameriky.
- při odvolacím řízení v Budějovicích byl prominut vězeňský trest učitelce ručních prací Kristýně Sechterové, který jí byl vyměřen u c.k. okresního soudu ve Vyšším Brodě (za rvačku se Židovkou).
- 15. dubna o půl šesté hodině večerní zesnul po krátkém utrpení všeobecně oblíbený a ctěný I. obecní radní, pan Albert Herrle, měšťan na č. 35. ve věku 70 let. Po dobu 11 let byl také členem spolku dobrovolných hasičů.
- v tomto roce bylo započato se stavbou kostela, potažmo krovu na věži a kostele, stejně tak s kostelní klenbou ve Výtoni.
- 29. dubna byl zvolen na místo zesnulého obecního radního pana Alberta Herrleho pan Pavel Hilgärtner.
- začátkem května byly místním pivovarským nájemcem panem Konstantýnem Thürem poprvé použity k výstavu piva lahve.
- 8. května bylo na tzv. pastvině hovězího dobytka vysázeno několik tisíc smrkových a modřínových sazenic.
- 3. července vypukl ve vsi Větrná (farnost Malšín) oheň a tomuto strašnému živlu padla za oběť celá vesnice (a sice 9 selských domů včetně hospodářských budov a 3 domky). Byly zničeny zásoby sena vedle hospodářského náradí. Jedno dítě ve věku 1^{1/2} roku našlo v tomto ohni smrt. Zdejší hasiči v síle 24 mužů a stříkačky se zúčastnili na likvidaci tohoto požáru. Ve 2 hodiny v noci přišel tento oddíl domů. V Horním Marktschlagu vyhořelo téže noci 8 objektů, o život přišly dvě děti a příliš mnoho dobytka.
- 15. července byl na nově postaveném krovu věže na kostele ve Výtoni postaven věžní kříž za přítomnosti preláta z Vyššího Brodu, spolku veteránů s kapelou z Frymburka, dobrovolných hasičů z Výtoně a velkého množství lidu.
- polním plodinám a sice jak letním, tak podzimním se dařilo výtečně, mimořádně krásný byl len, brambory, ječmen a ozimé žito.
- v létě byl přestavěn vodní mlýn Ferdinanda Preitschopfa ve Frymburku č. 52. na mlýn strojní.

- 2. září v 7 hodin 15 minut se narodila korunnímu princovi Rudolfovi a korunní princezně Štefanii princezna. Ve zdejší obci jsme obdrželi o této události zprávu o půl jedné hodiny odpolední ještě téhož dne po zvláštním poslu z Vyššího Brodu. Okamžitě byly vyvěšeny prapory na radnici, c. k. poštovním úřadě, c. k. četnické stanici, c. k. tabákové trafice, c. k. loto sběrně a na školní budově a po krátké přestávce bylo vypáleno 21 ran mozdířem.
- 9. září podnikli zdejší dobrovolní hasiči (oddělení o 25 mužích) cvičný pochod do Černé, čímž bylo zahájeno a upevněno přátelství.
- 23. září vykonal hořický pěvecký spolek (v počtu 24 mužů s praporem) výlet do Frymburka. Ve Frymburku byli uvítáni spolkem hasičů a veteránů a hudbou. Na většině domů visely prapory. Při průvodu byli zpěváci zasypáni květinami.
- 3. října v noci a 4. října ve dne padal první sníh. Okolní výšiny byly zcela pokryty sněhem. Podzim a sice zbytek měsíce října, stejně tak polovina měsíce listopadu byly velice pěkné.
- 15. října byl změněn řád řemeslnických družstev, která po této změně se začala opět tvořit. Bylo zde povoláno 12 důvěrníků k poradenské službě statutu a k 11. listopadu byli zvoleni jako provizorní předsedové u obchodního a oděvního průmyslu a sice pánové:

Alexandr Ehrenbrantner jako předseda,

Václav Pachinger jako zástupce,

jako členové výboru:

Josef Kern Matyáš Ringler,

Leopold Neumann Josef Matschy,

Jan Robitschko

jako náhradníci:

Karel Friedl Arnošt Nades.

U zemědělsko potravinářského družstva pánové:

Ondřej Wagner jako předseda,

Alexandr Stoiber jako zástupce,

jako členové výboru:

Antonín Pernsteiner Pavel Hilgartner,

Jakub Springer Matyáš Greipl,

Josef Rabeneder,

jako náhradníci:

Ignác Wagner Josef Woitsch.

- 26. listopadu byl obecní úřad uvědomen c. k. Okresním hejtmanstvím Kaplice spisem ze dne 23. listopadu 1883 č.j. 13947 o výnosu c. k. Ministerstva obchodu pocházejícího z 11. listopadu 1883 č. j. 33582, že **zřízení telegrafní stanice** ve Frymburku připadá v úvahu v roce 1884.
- 28., 29. a 30. listopadu se objevily ráno a večer takové **červánky** na nebi, že nikdo nemyslel, že něco takového uvidí. Byly to vlastně jenom ranní a večerní červánky ale velkolepé, dlouho trvající jak po východu, tak i po západu slunce, jedním slovem hrůzné a přece příjemně krásné na pohled.
- 15. prosince byl uveden do provozu nově přestavěný mlýn Ferdinanda Preitschopfa č. 52..
- 30. prosince se konala definitivní volba členů představenstva a výboru družstev. Zvoleni byli pánové:

Alexander Ehrenbrantner za předsedu,

Václav Pachinger za zástupce,

členové výboru:

Josef Kern Leopold Neumann,

Matyáš Ringler Josef Matschy,

Jan Robitschko

náhradníci:

Karel Friedl

Arnošt Nader.

- v roce 1883 zemřelo v obci Frymburk 42 osob, z toho dospělých mužských 12 a ženských osob 12. Děti zemřelo 18, z toho 6 chlapců a 12 děvčat.

Narodilo se 40 dětí, 4 z nich bylo jenom nouzově pokřtěno a ihned zemřelo. Z žijících bylo 18 chlapců a 18 děvčat.

- v tomto roce činil celkový obrat Spořitelního a úvěrového spolku „Svépomoc“ 356.538 zlatých 1^{1/2} krejcaru.

ROK 1884

- 4. března byla sepsána smlouva o subvenci na zřízení telegrafního vedení notářem, který v tento den zde úřadoval.

Telegrafní sloupky byly rozvezeny během měsíce března na místa určení a sice do Pláničky 80 kusů, do Milné 100 kusů a do Frymburka 60 kusů.

Proti zřízení telegrafní stanice byla ze strany zlopověstného zámečnicka Vavřince Sechtera a měšťana Jakuba Wagnera vedena silná agitace. Vydali článek, který vedl k pravděpodobnému pisateli, právě tak dobře známému nadučitelovi Vavřincovi Sechterovi. Tento článek koloval a přinesl falešné informace, které některé strany přiměly k tomu, že tento článek podepsaly.

- 6. března vyhořely 3 zemědělské usedlosti v Meziříčí u Světlíku. K ohni vyrazili zdelší dobrovolní hasiči, nemohli mnoho pořídit, protože oheň pro mlhu nemohl být viděn a zprávu podal zde po 2 hodinách jeden povozník. Družstvo hasičů v síle 24 mužů se vrátilo.
- v druhé polovině měsíce března dalo několik mužů podnět k zřízení parku na náměstí, vysázením různých stromů a keřů, byli to v první řadě velebný pán kaplan Hermann Voraberger, Josef Rabeneder, měšťan na č. 78. a Emanuel Wagner, měšťan na č. 64. ve Frymburku. Emanuel Wagner obešel s písemnou výzvou strany, od nich se dalo očekávat, že jim projekt není cizí a dosáhl na zdejší poměry opravdu dobrý výsledek. Jako příspěvek bylo upsáno přes 40 zlatých.
- 23. března byl zvolen za předsedu Zkrášlovacího spolku pan Josef Rabeneder, měšťan na č. 76, za jeho zástupce Jan Robitschko č. 86., za jednatele pan kaplan Hermann Voraberger a za pokladníka pan Emanuel Wagner, měšťan na č. 64..
- na jaře bylo pokračováno s vysazováním sazenic smrku na „Hovězí louce“.
- 3. dubna byly zahájeny práce na budování parku na náměstí. První strom na pravé straně parku (kaštan) byl zasazen panem starostou Gustavem Greiple. , další stromy zasadili pánové: I.obecní radní pan Pavel Hilgärtner, II. obecní radní pan Antonín Pernsteiner, velebný pán evocerátor Hermann Voraberger, člen obecního zastupitelstva pan Alexandr Stoiber, učitel Vilém Richter, učitel Ludvík Rockert, člen obecního zastupitelstva, sedlák Konstantýn Thür, obecní tajemník Jan Robitschko a mistr zednický pan Ondřej Wagner. Sazení těchto stromů bylo provedeno dne 4. dubna od 6 do 7 hodin večer. Dne 5. dubna byly zasazeny ostatní stromy, po jednom pan učitel Jan Woitsch a pan učitel František Josef Grill.
- 4. dubna došly do železniční stanice Cetlov-Rybník kované součástky ke zřízení zdejší telegrafní pobočky.
- 6. dubna byly projednány stanovy Zkrášlovacího spolku.
- 7. dubna bylo započato se stavbou tyčkového plotu od horní části parku. Knížecí schwarzenberský nadlesní pan Josef Rodler dal ke zřízení tohoto plotu dřevo zadarmo.
Byly zasazeny 4 stromy u fary a u starých řeznických kotců. Jeden z nich a to kaštan, zasadil velebný pan farář Eduard Wirmsberger.
- 11. dubna bylo započato se stavbou telegrafního vedení. První ze sloupů byly usazeny na náměstí.
- 17. dubna byly práce na telegrafním vedení z Frymburka do Černé ukončeny a 18. dubna byla stanice otevřena. První depeše byla odeslána ze strany Starostenského úřadu Jeho Excelenci panu ministru obchodu Svobodnému pánu von Pino a bylo mu poděkováno. Druhá depeše byla

zaslána panu Antonínovi rytíři von Radda, c. k. vrchnímu poštovnímu řediteli v Praze. Třetí depeše panu c. k. vrchnímu řediteli telegrafů Langerovi v Praze a čtvrtá na c. k. Okresní hejtmanský úřad v Kaplici. Při otevření stanice byli současně přítomni: vedoucí stanice, revizor, pan starosta Gustav Greipl, I. obecní radní pan Pavel Hilgärtner a obecní tajemník Jan Robitschko. První telegrafické depeše, které sem v den otevření stanice došly, patřily knížeti Schwarzenberkovi jako pozvání na lov tetřeva. První den při otevření stanice činily příjmy 9 zlatých.

- 2. května byly zasazeny na „Hovězí louce“ smrkové sazenice.
- 4. května se vystěhovalo z Frymburka 11 osob do Ameriky.
- po celý měsíc květen bylo docela pěkné počasí, od počátku měsíce až do 24. bylo většinou horko. Osení se ukazovala velice pěkná a žito bylo již 20. května docela odkvetlé. Na loukách „Hintaus“ byla již tráva kosena 17. května a sušena na seno. Dne 23. a 24. května se objevila námraza, ale nezpůsobila na polních plodinách žádné škody. Ale námraza dne 27. května způsobila nevyčísitelné škody. Brambory, lněné semeno, tráva, ovocné stromy, květiny a také žito bylo zle poškozeno. Dne 28. května se objevila námraza na okolo ležících výšinách, kde ostatně nikdy žádná námraza nebyla a byla pokaždé v těchto dnech tak dobrá jako v údolích.
- 29. a 30. května byla každý den silná námraza. Dne 29. května jsme již měli zato, že žito, ležící okolo potoků a Vltavy je zmrzlé.
- 2. června uspořádali dobrovolní hasiči z Výtoně výlet do Frymburka v síle 40 mužů. Zdejší hasiči přivítali cizí spolek s hudbou a potom v hostinci „Hvozď“ uspořádali zahradní koncert při němž panovala mezi oběma spolky veselá zábava.
- od 3. do 29. června bylo stále deštivé a chladné počasí.
- 11. června byly potvrzeny stanovy Zkrášlovacího spolku c. k. Místodržitelství v Praze.
- v týdnu od 15. do 22. června byla poprvé vymalována radniční kancelář a archiv, který byl vybílen.
- 28. června došly potvrzené stanovy Zkrášlovacího spolku od c. k. Okresního hejtmanský úřad v Kaplici.
- v sobotu dne 29. června se konaly volby předsednictva. Pan Josef Rabeneder č. 78. byl zvolen předsedou, Jan Robitschko č. 86. jeho zástupcem, pan učitel Richter pokladníkem a pan učitel Ludvík Rochelt jednatelem.
- července zemřel v 86 letech velebný opat pan Dominik Lepschy z kláštera Schlägl. Tento prelát se o Frymburk velice zasloužil. Při požárech v letech 1856 a 1866 dal pokaždé každému vyhořelému podporu ve výši 10 zlatých. Pro zdejší kostel a faru vykonal mnoho.
- dny od 30. června do 17. července byly stále horké, taková horka již nebyla po mnoho let. Přestože v některých dnech byly bouřky v okolí, u nás nebyla žádná. Pouze 5. července v noci bezvýznamně přšelo.
- začátkem července byla Ministerstvem vnitra potvrzena místní skupina Německého pošumavského svazu pro Frymburk a okolí.
- léto v tomto roce bylo celé krásné, proto byly žně žita rychle ukončeny. Žito mnoho nesypalo, muselo se vyláti na korec zrna 20 mandelů.
- od 31. srpna do 15. září se konala v Budějovicích krajská zemědělská výstava na níž místní Zemědělský klub vystavoval různé polní, luční a lesní produkty. Jednotliví vystavovatelé dostávali na této výstavě čestná uznání.
- 21. září byl svěcen v Rožmberku prapor tamního spolku veteránů. Na této slavnosti se zúčastnil zdejší spolek veteránů s praporem a kapelou, celkem 34 mužů. Zdejší spolek dobrovolných hasičů se zúčastnil se 17 muži.
- 11. října jsme obdrželi z c. k. Mapového archívu v Praze katastrální mapy a protokoly o parcelách cestou Berního úřadu ve Vyšším Brodě, což stálo obec celkem 38 zlatých 96 krejcarů.

V tento den platily tyto ceny obilí za jeden korec:

žito.....od 4 zlatých 50 krejcarů po 4 zlaté 80 krejcarů,

oves.....od 2 zlatých do 2 zlatých 30 krejcarů,

ječmenod 5 zlatých do 5 zlatých 50 krejcarů,

bramboryod 2 zlatých do 2 zlatých 50 krejcarů.

Brambory byly všeobecně špatné, taktéž zelí, které bylo hlavně skrmeno dobytku. Len byl všeobecně krásný.

- od 9. do 16. listopadu bylo vysázeno Zkrašlovacím spolkem okolo kašny a pranýře 72 sazenic břízy a okolo potoka 15 sazenic olše. Dne 14. listopadu objednal Zkrašlovací spolek v Praze 6.000 sazenic hlohu obecného pro vysazení živého plotu u parku. Tyto stály včetně dopravy 49 zlatých.
- 16. listopadu se konaly volby do Výboru komunální správy, při nichž byli zvoleni pánové: Gustav Greipl, Antonín Pernsteiner, Pavel Hilgärtner, Leopold Tröster, Emanuel Wagner, František Zeller a Matyáš Kraupatz. Při těchto volbách bylo poprvé z přebytku příjmů obecní pokladny vyplaceno každému oprávněnému voliči po 5 zlatých.
- 23. listopadu se konala volba Předsednictva komunální správy, při níž byl jednohlasně zvolen za představeného pan Gustav Greipl, pan Antonín Pernsteiner za I. přísedícího a pan Pavel Hilgärtner za II. přísedícího.
- 8. a 9. prosince byly velice pěkné dny, já jsem měl v kanceláři otevřená okna.
- v letošním roce činil celkový obrat Spořitelního a úvěrového spolku „Svépomoc“ ve Frymburku 239.745 zlatých 58 krejcarů.
- v letošním roce zemřelo ve Frymburku 29 osob, z toho 5 mužských a 14 ženských osob. Děti do 15 věku života zemřelo 6 chlapců a 4 děvčata. Jeden chlapec mohl být pouze nouzově pokřtěn a hned po narození zemřel.
- v letošním roce se ve Frymburku narodilo 42 dětí, z toho 21 chlapců a 21 děvčat.

ROK 1885

- 14. ledna se konala v klášteře Schlägl volba preláta. Prelátem byl zvolen subprior velebný pán Norbert Schachinger, rodák z „Vnitřní čtvrti“.
- 8. února se konalo generální shromáždění dobrovolných hasičů, na němž byla provedena volba nového velitele. Jako předseda byl zvolen Jan Robitschko, měšťan na č. 86., jako jeho zástupce Konstantýn Thür, jako vrchní lezec Eduard Schullerbauer, obchodník a jako mistr stříkačky Josef Kern, obuvník.
- 25. února byl nově zvolený prelát Jeho Milost velebný pán Norbert Schachinger z kláštera Schlägl při průjezdu z Vyššího Brodu do Světlíku slavnostně pozdraven a přijat deputaci obecního zastupitelstva a jednotkou dobrovolných hasičů a spolkem veteránů včetně hudby.
- 23. března bylo započato s výsadbou živého plotu v horní části parku.
- v měsíci březnu bylo započato s výstavbou papírny v Loučovicích.
- 16. dubna bylo vysázeno v parku 12 kusů dubů, které daroval Zkrašlovacímu spolku jízdní revírník Gabriel Gasgo.
- 17. dubna bylo započato s vysazováním aleje stromů podél silnice. V dubnu zde byly dny tak horké jako bývají v červenci.
- od 26. dubna do 4. května zde byly konány misie. Misionáři byli 3 redemptoristé ze Steyeru. Nával lidí na tuto misií byl obrovský. Denně byla prováděna kázání a to v 7 a 9 hodin dopoledne a ve 3 hodiny odpoledne. Dříve se zde žádné misie nekonaly.
- 26. dubna na zasedání Obecního výboru bylo, mezi jiným, rozhodnuto o stavbě kanálu od vodního kohoutu od domu č. 73. až k pivovaru.
- od 1. května 1884 do 30. dubna 1885 muselo být vyplaceno na garantovanou náhradu 300 zlatých místní telegrafní stanici jako náhrada 128 zlatých 87 krejcarů.
- 3. května byl vedle dveří kostela postaven misijní kříž, který byl předtím nesen ve slavnostním procesí kolem náměstí. Neslo ho 12 chasníků s bílými šerpami, vedle nich šlo 12 dívek s

červenými šerpami slavnostně oděných a přes 50 malých děvčat v bílých šatech. Na procesí se dále podíleli dobrovolní hasiči a veteráni s kapelou. Při misií se vyzpovídalo 3.056 osob a přijali sv. přijímání.

- 12. května silně sněžilo, střechy byly pokryty vrstvou sněhu 1 palec vysokou. Okolo ležící výšiny byly úplně bílé, jako uprostřed zimy.
- 13. května byla silná námraza.
- 15. května odpoledne začalo sněžit a sněžilo po celou noc z 15. na 16. května. Výšiny byly pokryty sněhem do výše 1 stopy, který zůstal ležet 16. května po celý den a byl mráz jako o tuhé zimě. V okolních krajinách jako v Horním Rakousku, potom u Budějovic, kde již bylo žito odkvetlé, napůl zmrzlo. Stejně tak květy ovocných stromů byly trvajícimi mrazy zničeny.
- 20. května byla silná námraza, která napáchala mnoho škod. Následujícího dne byl opět silný mráz.
- 25. května podnikli dobrovolní hasiči z Výtoně výlet do Frymburku. Spolek byl přivítán zdejšími hasiči s hudbou. V 16³⁰ předvedli zdejší hasiči hlavní cvičení, k němuž přispěli i hosté. Po cvičení následoval odchod.
- 3. a 4. června byla každý den silná námraza a zničila mnoho brambor a žita.
- 12. června způsobil silný mráz mnoho škod na žitě a bramborách a následující den byla opět silná námraza.
- 15. června zahájila zdejší pošta venkovní provoz. Prvními přespolními listonoši se stali Kajetán Löffler a Adolf Strassenberger.
- 23. června byla opět námraza, tím došlo již potřetí ke zmrznutí brambor.
- 28. června oslavil zdejší spolek vojenských veteránů své 10. výročí založení. V předvečer tohoto dne bylo večer velké čepobití a pochodňový průvod, na kterém se podíleli i zdejší hasiči. Panu protektorovi spolku panu Trösterovi bylo před jeho domem zahráno dostaveníčko. Na vlastních oslavách se zúčastnil také spolek vojenských veteránů z Rožmberka s praporem v počtu 13 mužů, potom delegace rožmberských dobrovolných hasičů v počtu 4 mužů. Dále delegace dobrovolných hasičů z Hořic v počtu 9 mužů. Dále delegace dobrovolných hasičů z Výtoně v síle 21 mužů a místní hasiči.
- 30. června byly zahájeny práce ke zhotovení kanálu od Herrleho vodní nádrže až k hadici u pivovaru. Téhož dne byly zahájeny práce na oratoriu u zdejšího kostela.
- července byla od půl čtvrté hodiny odpolední do 6 hodiny večerní **strašná bouřka**. Déšť tekli proudy, ba byl to průtrž mračen. Padaly také kroupy, ale nezpůsobily žádnou škodu.
- 24. července se konalo narovnání sporu mezi obcí a zdejším nadučitelem a zprostředkovatelem byl pan c. k. okresní hejtman Václav Novak.
- 14. srpna projela Frymburkem **eskadrona dragounů**. Od Obecního zastupitelstva dostali vojáci hektolitr piva a čtené soukromé strany jim daly chléb a maso k jídlu. Dragouni se museli zúčastnit manévrů s Plzní.
- žně letošního roku, pokud jde o ozimé a jarní žito a ječmen, dopadly docela dobře. Pouze oves byl střední, naproti tomu brambor byl nadbytek. Korec žita stál 4 zlaté 50 krejcarů a ovesa ale 3 zlaté až 3 zlaté 20 krejcarů.
- 11. září sem přišel nový kaplan velebný pán Jindřich Sommer z kláštera Schläglu
- 12. září se rozloučil, v důsledku svého povýšení na faráře ve Stöcklu u Rohrbachu, oblíben a vážen malými i velkými, velebný pan kaplan Hermann Voraberger, který zde působil 7 let. Při jeho odjezdu vytáhli dobrovolní hasiči, spolek veteránů s kapelou a doprovázeli ho kus cesty. Stejně tak bylo při odjezdu přítomno obecní zastupitelstvo, jehož byl velebný pán členem jako zapisovatel a pokladník a získal si zásluhy. Stejně tak ve Zkrášlovacím spolku, při zřízení koupelových lázní, ve čtenářském spolku atd., atd.. Při odjezdu teklo pro něho mnoho slz. Mnoho chudých nemocných podporoval penězi, dával co měl. Nebylo proti němu slyšet to nejmenší, byl duchovním, který skutečně své povinnosti plnil dokonale.
- 29. září napadl první sníh, který brzo pokryl střechy a na okolních výšinách ležel do výše několika palců.

- 2. října došla od c. k. Okresní rady v Kaplici zpráva vysokého c. k. Ministerstva vyučování, týkající se přeložení zdejšího nadučitele odtud z trestu, které má následovat během 14 dnů.
- 29. října se konaly nové volby zdejšího Obecního výboru. Do III. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Ondřej Sellner, č. 104.,
 Leopold Neumann, č. 153.,
 Václav Pachinger, č. 65.,
 Josef Kern, č. 101.,
 Matyáš Draxler, č. 22. a
 Alexandr Ehrenbrandtner, č. 4..

Do II. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Antonín Pernsteiner, č. 12.,
 Josef Kern, č. 13.
 Josef Liedl, sedlák ve Frýdávě č. 15.,
 Pavel Hilgärtner, č. 49.,
 Ondřej Wagner, č. 50..

Do I. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Leopold Tröster, č. 75.,
 Matyáš Kraupatz, č. 3.,
 Josef Woitsch, č. 21.,
 Konstantýn Thür, sedlák na č. 83.,
 Jakub Springer, č. 8.,
 František Wurzinger, č. 90..

- 11. listopadu se konaly volba do Obecního představenstva. Jako starosta byl zvolen pan Gustav Greipl, měšťan na č. 74. již počtvrté jednohlasně. Jako I. obecní radní byl zvolen pan Antonín Pernsteiner, řezník na č. 12. a jako II. radní byl zvolen pan Matyáš Kraupatz, měšťan na č. 3..
- 21. prosince **zemřel** všude velice vážený měšťan a obecní tajemník **Jan Robitschko**, který pracoval 10 let jako obecní tajemník a byl předsedou spolku dobrovolných hasičů. Na jeho pohřbu, který se konal 23. prosince, byli hasiči s vojenskými veterány a hudbou.
- 27. prosince byla pohřbena manželka, dne 21. prosince zesnulého pana Jana Robitschko. Toto je událost, patříci zajisté ke zvláštnostem.

ROK 1886

- 6. ledna se konalo zasedání Obecního výboru, na kterém byl jednohlasně jmenován pan Alexandr Ehrenbrandtner, měšťan na č. 4., obecním tajemníkem.
- 22. června stoupla Vltava v důsledku vytrvalého deštivého počasí takovým způsobem, že vystoupla ze svých břehů natolik, že v úseku Dolní Vltavice - Frymburk zaplavila přilehlé pozemky, čímž postižení majitelé pozemků utrpěli citelné škody. Voda stoupala až do 23. června do asi 3 hodin ráno, zatímco přes 100 kusů vorů dřeva odplavila až k mostu ve Frymburku, kde se tyto navršily a voda se ještě více rozlila a také v kritické noci strhla zdejší lázeňský dům zednického mistra Ondřeje Wagnera. Nebezpečí se zmírnilo 23. června v 11 hodin dopoledne, kdy začala konečně voda opadávat. Naplavené dřevo leželo až k „Sattker“ (Václav Pachinger) nahoru, takže se po něm dalo jít docela nerušeně jako po mostě. Dřevo mohlo být odstraněno až koncem července, přičemž bylo po celou dobu na tom zaměstnáno 8 až 10 dělníků.
- 17. října se konala nová volba členů do místní školní rady v obecním výboru. Zvoleni byli pánové Leopold Tröster a Ondřej Sellner. Jako náhradníci byli zvoleni pánové Antonín Pernsteiner a Matyáš Kraupatz.

- 19. listopadu napadl první sníh, střechy byly brzo zakryty a na výšinách byl sníh do výše 1 palce.
- žně v tomto roce byly v celku dobré, žito, oves, ječmen a ostatní produkty, zvláště len se vydařil dobře. Len stál zpočátku za 100 kg 40 také 41 zlatých, byl ale v důsledku převážení prodáván brzo za 36 až 37 zlatých za 100 kg. Korec žita stál 4 až 4 zlaté 50 krejcarů, oves 2 až 2 zlaté 50 krejcarů.
- 30. prosince obdrželo c. k. Okresní hejtmanství v Kaplici první domobranské vyznamenání.

ROK 1887

- léto tohoto roku bylo velice suché, úroda byla přesto dobrá.
- 29. listopadu napadl první sníh, ale jenom v omezeném množství, pak nastala mlha, která trvala až do 14. prosince, po níž nastaly mrazy. Dne 16. prosince jsme zaznamenali -36°C . Od 17. až 19. prosince -30°C a 23. prosinec byl nejtudenější den s -37°C . Na to následovaly bouře a sněžilo tak, že během několika dní bylo sněhu 3 až 4 metry ale také až 5 metrů, který ještě do konce roku neroztál.

ROK 1888

- jaro tohoto roku začalo velice krásnými dny, které měly ale krátké trvání, konec jara a začátek léta byly studené, dne 12., 13. a 14. května nastaly mrazy, které zde po dlouhá léta nikdo nepamatuje. Dne 12. května bylo -36°C , 13. května -34°C a 14. května -36°C . Potom následovalo deštivé počasí, které potrvало do konce července. Celkem bylo v červenci 5 krásných dní, senoseč byla špatná.
- 23. července v noci o půl jedenácté hodině táhla velmi silná bouřka a blesk uhořel do domu Josefa Lepschyho v Posudově, zabil krávu a dům zapálil, oheň se šířil takovou rychlostí, že během půlhodiny byla levá strana vesnice kořistí plamenů.
- 21. září došla cestou c. k. Okresního hejtmanství Kaplice od Jeho c. k. Apoštolského Majestátu dobrovolným hasičům ve Frymburku nejmilostivější podpora ve výši 60 zlatých na opatření hasebních rekvizit.
- 7. října se konalo vysvěcení Mariánské sochy za intervence Jeho milosti velebného opata ve Schläglu. O půl jedenácté hodině dopolední se shromáždil spolek vojenských veteránů s kapelou a dobrovolní hasiči před radnicí a pochodovali za zvuku hudby až k Schifflerovým mukám a čekali až do třicetvrté na 1 hodinu odpolední, na pana preláta, který přijel od Světlíku, pozdravili ho a pochodovali potom před vozem za zvuku hudby až k faře, kde pan prelát sestoupil a vyslovil oběma spolkům nejsrdečnější poděkování. V půl druhé začalo stolování k němuž byli pozváni předsedové obou spolků a jejich zástupci. Ve 3 hodiny následovalo po požehnání seřazení k průvodu při němž vpředu šla kapela, potom veteráni a hasiči, kteří byli velmi silně zastoupeni, je následovalo 300 bíle oděných děvčat s modrými šerpami, která nesla střídavě sochu kolem náměstí. V 6 hodin pan prelát odcestoval, všechna bíle oděná děvčata a spolky ho doprovodily za zvuku hudby až k frýdavským mukám. Během slavnosti byly domy ozdobeny prapory a byly stříleny také salvy z mozdířů.
- 11. října bylo slaveno 100leté výročí narození hudebního skladatele Šimona Sechtera. Na tuto slavnost byli pozváni páni učitelé z okresu, kteří se po velké mši, která byla sloužena za jubilanta, shromáždili ve školní budově a zde byli shromážděni za obec pan Dr. Grill c.k. plukovní lékař v penzi, pan Leopold Tröster a pan Alexandr Ehrenbrandtner a 16 učitelů. Po tomto shromáždění šli všichni k rodnému domu a zazpívali několik písní. Potom pronesl řeč nadučitel z Rožmberku a předal nadučitelovi z Malšína (pan A. Blosl) jako seniorovi přinesený věnec, aby ho zavěsil na pamětní desku. Po skončení této ceremonie se všichni odebrali do hostince pana Jakuba Springera a bavili se zpěvem a veselými historkami až do 6 hodin večer a pak se rozloučili.
- 29. října se konaly volby do zdejšího Obecního výboru. Do III. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Ondřej Sellner z č. 104.,

Václav Pachinger z č. 65.,

Jindřich Watzl z č. 38.,

Matyáš Greipl z č. 23.,

Leopold Neukam z č. 153.,

Pavel Hilgärtner z č. 49.,

jako náhradníci byli zvoleni pánové:

Matyáš Draxler z č. 22.,

Jan Neukam a Josef Matschy.

Do II. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Antonín Pernsteiner z č. 12.,
František Wurzinger z č. 90.,
Gustav Greipl z č. 74. ,
Ondřej Wagner z č. 50.,
Josef Woitsek z č. 21.,
Jan Woitsek z č. 36.,

jako náhradníci byli zvoleni pánové:

Václav Hager z č. 43.,
Josef Setriffler z č. 77.,
Alexandr Stoiber z č. 1.

Do I. volebního tělesa byli zvoleni pánové:

Konstantýn Thür z č. 83.,
Josef Liedl z č. 76.,
Jan Ehrenbrandtner z č. 51.,
Dr. Ferdinand Grill z č. 53.,
Josef Kern z č. 13.,
Ondřej Schläger z č. 44.,

Jako náhradníci byli zvoleni pánové:

Jakub Springer z č. 8.,
Matyáš Kraupatz z č. 3.,
Eduard Wirmsberger z č. 27..

- 31. října bylo započato s kopáním jam hochy vyšších školních ročníků pro vysazení aleje stromů podél hřbitovní silnice a 2. listopadu bylo vše připraveno k vysazování stromků. Rozhodnutím Zkrášlovacího spolku byla alej pojmenována „Císařská alej“ v upomínku na 40 jubileum Jeho c. k. apoštolského majestátu.
- 11. listopadu se konala volba Obecního představenstva.
Za starostu byl zvolen pan Gustav Greipl, měšťan na č. 74 ve Frymburku a to 17 hlasy již popáté.
Jako I. obecní radní byl zvolen pan Dr. Ferdinand Grill, c. k. plukovní lékař na penzi a to 11 hlasy.
Jako II. obecní radní byl zvolen pan Antonín Pernsteiner, řezník na č. 12. ve Frymburku.
Jako III. obecní radní byl zvolen pan Pavel Hilgärtner, kovář na č. 49. ve Frymburku a to 10 hlasy.

ROK 1889

- 22. února v půl jedenácté dopoledne vypukl v hospodářské budově zdejšího měšťana a hamerníka Valentýna Auera na č. 91. oheň, z kterého přes rychlý zásah zdejších hasičů, vyhořela hospodářská a obytná budova. Příčina požáru je neznámá.
- 28. února se večer utopil zdejší měšťan a obchodník Karel Friedl v tzv. „Rohstümpel“ (*pozn. překl.: - tůň*). Mrtvola byla nalezena a vytažena z vody v 9 hodin dopoledne dne 1. března.
- 11. března v 11 hodin v noci vznikl z neznámých důvodů požár v domě č. 130. Ignáce Drasche. Požár zničil krov obytné budovy a také stodolu.

pozn. překl.: v kronice jsou nepopsané strany 191 až 202 t.j. 11 stran, které jsou čisté.

PŘEDMLUVA

Že nebyla obecní kronika dále vedena od 11. března 1889 je čtenáři této patrné. Na kom tu leží vina nemá být v této ctihodné knize, kterou založil sám vlastivědný badatel a spisovatel Jordan Kajetan Markus, syn Frymberka, řečeno, neboť by tím byl položen tomuto muži smutný pomník v této knize ! „Co se stalo, nedá se více odstát“ a tak se čtenář zajisté s těmito slovy spokojí a písaři odpustí.

Z doby po převratu, kdy byl starý stát vymazán, naše obec přišla do nového státního útvaru, ve kterém byl zřízen nový volební pořádek, v obecních volbách, byli na zasedání Obecního zastupitelstva dne 30. listopadu 1919 zvoleni pánové: František Peter, učitel, Josef Sechter a František Grims, oba obchodníci k vedení této kroniky.

Po strašlivé válce zazněl celým světem jednohlasný výkřik „**Vlast**“ a v tomto ohledu mělo být započato s obecní kronikou, aby bylo řečeno následujícím pokolením, co se během této „železné doby“ stalo s vlastí, obcí, vesnicí, se samotným lidem, jakou radost, jakou bolest tito pociťovali...

Že nové pokračování zápisů nebude chronologicky zapisováno, je věc nemožná, bude zapsáno více jako pojednání a bude čtenáři tak tento čas popsán. Vypravování je věrohodné a látka pochází od slečny učitelky Greiplové, která celý materiál sesbírала a zapsala pro školní kroniku a to o čase od vypuknutí války, tedy od roku 1914 až do převratu na podzim roku 1918. Jinak by nebylo pisateli samotnému možné, na příklad napsat: „Městečko Frymberk ve světové válce“, neboť on sám byl po celou dobu války na frontě, on by mohl psát paměti o frontě, ale ne paměti o světové válce v obci.

Bylo přáním obecního zastupitelstva, aby bylo pokračováno ve psaní obecní kroniky od roku 1913 a proto musí být započato rokem 1913 a všechno považováno za dodatek. Doba světové války samotné musí být popsána jako „Vyprávění“ - „Naše obec ve světové válce“.

Až bude dodatek jako takový ukončen, budou následovat zápisy chronologicky. Tím bude kronice, podle pravidel opravdové kroniky, dána pečeť.

František Peter v.r., učitel.

Frymberk v červnu 1921

Oválné razítko s česko-německým nápisem a znakem Frymberku: č. 82.

Purkmistrovský úřad

Frymberk v Č.

Potvrzuje se, že vedoucím kroniky byl František Peter, učitel ve Frymberku

Razítko:

Starostenský úřad Frymberk

v červnu 1921.

Klinger v.r., starosta.

ROK 1913

Z novinových výstřížků, které pisatel mohl schovat (1913), mohou být zapsány v kronice.

- v květnu podnikly žačky měšťanské školy z Vídně, v doprovodu svých učitelů, výlet do domoviny Adalberta Stiftera a Šimona Sechtera.
- 26. a 27. června se konalo ve Frymburku biřmování.
- 14. až 18. srpna se konaly vlastenecké dny
- 12. září konal pan učitel mykologie Julius Rotmayr z Lucernu (Švýcarsko) přednášku o houbách naší krajiny, spojenou s výstavkou hub.
- 31. srpna až 1. září byl v naší obci ubytován pěší pluk domobrany ze Sankt Pölten, jehož vojenská kapela v předvečer odchodu uspořádala muzikální čepobití. Jmenovaný pluk byl s lineckým pěším plukem domobrany na pochodu na císařské manévry a měl při cvičení obranu frymburského mostu. Lineckí projeli níže mostu se svými bateriemi řekou.
- 3. a 4. října byla kontrolována daňová příznání daňových poplatníků z Frymburku a okolních obcí panem c. k. berním inspektorem Heypeterem z Kaplice.
- 12. října vyšel v „Německé Šumavě“ v Prachaticích jako zpráva z Frymburka (Pohled zpět). „Uplynulé léto bylo pro život a pohyb v našem městysu bohaté na změny, což je patrné v nastávajícím“.
- 20. října zemřel ve vesnici Náhlov ve věku 84 let pan Jakub Leuchtenmüller. Byl pohřben jako veterán maršálka Radeckého.
- 22. října se konala přejímka přístavby naší školy školskými úřady. Při této příležitosti zde dleli pánové c. k. vedoucí úřadu Baretta a c. k. okresní školní inspektor Hoka s ještě některými pány z Okresního hejtmantství.

Nově postavená část obsahuje tři třídy, tělocvičnu a prostornou úřední místnost. Jak důležité jsou tyto třídy, vyplývá z toho, že naše šestitřídní škola, která již má beztoho dvě paralelní třídy, obdrží od listopadu třetí definitivní postupnou paralelní třídu, protože v šesté třídě je letos umístěno 120 žáků.

Tělocvičný spolek „Jahn“ obdržel povolení cvičit v tělocvičně školy. Všechno tělocvičné nářadí dává tento spolek také k dispozici škole. Konečně tento spolek se snažil dlouhá léta dostat odpovídající místnost, aby se mohl volně, bez omezení věnovat ušlechtilému cvičení.

- listopad: účetní uzávěrka za v srpnu pořádanou vlasteneckou slavnost mohla být provedena s konečnou platností, až byly k dispozici všechny účty. Příjmy činily 2.325,58 Korun, vydání 2.082,62 Korun, takže čistý výnos činil 242,96 Korun a tato částka byla uložena u zdejší Spořitelny a úvěrové pokladny. Neuloženo bylo 100 Korun, které byly použity na výdaje a sloužily jako vklad u Poštovní spořitelny pro pokrytí šeků. Vlastní čistý výnos by tedy byl 342,96 Korun, což vzhledem ke špatnému počasí je docela uspokojivé.

O „vlastenecké slavnosti“ samotné uveřejnila novinovou zprávu „Německá práce lidu“ dne 24. srpna 1913, vycházející v Prachaticích. Na přiložených arších jsou podpisy, které během vlastenecké slavnosti byly vyloženy v kanceláři slavnosti na radnici. Na podpisových arších nejsou podepsáni všichni účastníci, neboť mnozí na to zapomněli.

- v okolních vesnicích Hrušticích a Moravicích upadly dva selské dvory do rukou zlopověstných „zabijáků statků“. Mimořádně smutné na tom je to, že je to opět jeden a ten samý „zabiják statků“, který v Hrušticích „Koriherův dům“ a v Moravicích Mayrův dům („Sulzbacher“) rozkouskoval a který po celém našem kraji krouží jako dravý pták. Hnízdo tohoto dravého ptáka je v Černé a v Budějovicích. Když si pomyslíme, že na jihu, v Loučovicích, je činná stejná společnost a na severu jsou činní její nohsledí, tak se nám objevují pochmurné obrazy do budoucna. Aby byl učiněn jejich činnosti s konečnou platností konec, byl zdejším Svěřeneckým spolkem rozhodnuto, uspořádat velké veřejné shromáždění, na něž budou pozváni všichni představení okolních vesnic a jejich obyvatelé. Aby byl pozván putovní řečník, který by přítomným význam „zabijáctví statků“ vysvětlil. Mimoto bude vytvořena místní rada, skládající se z předsedů Svěřeneckých spolků, představených obcí a budou přizváni i někteří sedláci. Zajisté se to podaří při spolupráci těchto v osudné spolupráci, když k ní zodpovědně přistoupí. V každém našem sedlákově se musí a bude se konečně muset projevit pevně zakořeněné „všude dobré německé řemeslo!“

- 9. listopadu zde zemřel pan Josef Pilat v 87. věku života. Necht' je mu německá země lehká.
- u příležitosti 100letého výročí bitvy národů u Lipska a osvobozené války byl zapálen na výšně oheň místní skupinou Svazu Němců žijících v Čechách (B.d.D.i.B.). S hudbou pochodovali účastníci od svazového domu za svitu lampionů k „Hohen Marter Berg“ (*pozn. překl. = kopec s vysokou Boží mukou*), po té se konala ve svazovém domě noční slavnost.
- aby naše vesnice mohly být obšťastněny moderním, krásným, elektrickým světlem, spojilo se několik mužů dohromady, aby v s.s r.o. zřídili elektrárnu, kterou chtěli umístit do „Panského“ mlýna. K této společnosti náležejí pánové: Geibl („Herrenmüller“), Antonín Hilgärtner, kovář, Richard Pernsteiner, řezník a Josef Wagner, zednický mistr. Během tří týdnů měli být vyřízeny veškeré práce a tak potom také naše obec se rozsvítí v lesku moderního světla. Opěry pro dráty byly právě všude upevněny a všude se začalo s natahováním drátů.
- čestnou medaili za 40leté věrné služby udělilo místodržitelství Františkovi Löschovi, Matyášovi Lenzovi a Karlovi Lepschymu.
- za blesků a hřmění přinesl nám bůh počasí první sníh, který ale na zemi se docela rozpustil, naproti tomu na okolních výšinách zůstal ležet.
- 30. listopadu zemřel náhle na srdeční mrtvici pan Karel Lepschy, kterému byla před nedávnem udělena čestná medaile, ve věku 72 let. Tento se vydal v 6 hodin ráno na rováty, na dolním kúru se mu udělalo nevolno, byl snesen dolů a u misijního kříže před kostelem zesnul, po té co mu jen mohlo být uděleno poslední pomazání. Zesnulý se chtěl po této mši vydat na sv. Tomáš, kde měl převzít z rukou nadlesního svou čestnou medaili, protože plných 40 let pracoval jako Olesní dělník ve službách knížete Schwarzenberka. Protože to nebylo samotnému zesnulému dopřáno, přišel pan nadlesní v pondělí sám a připnul zesnulému v rakvi medaili na prsa.
- 2. prosince v úterý v polední hodině zazněl v naší obci požární poplach, mělo hořet v místě u „Lenze“. Naši hasiči byli brzo hotovi a odjeli odtud. Po půlhodině jeli zpět, protože se jednalo jenom o komínový požár.

ROK 1914

Obec Frymburk ve světové válce

(učitelka Fanni Greiplová)

Tento osudově těžký rok započal jako jiné roky. Dny ubíhaly stejným způsobem jako jindy, přinášely radost i starost. Lidé se zabývali svou obvyklou prací, nic nenasvědčovalo tomu, že se připravují velké násilné události.

Noviny přinášely sotva zvláštní zprávy. Náš parlament nezvládl v proudě národnostních sporů svou práceschopnost. Koncem dubna se setkali delegace v Budapešti, aby se poradily o vyšších požadavcích vojenské správy. Při této příležitosti mohl následník trůnu arcivévoda František Ferdinand v trůnní řeči konstatovat, „že mezinárodní situace doznala dalšího zmírnění, že vztahy k zemím trojspolku byly upevněny, takže udržení a upevnění míru v Evropě by mohlo být zachováno“.

A ministr zahraničních věcí hrabě Berchthold se vyjádřil při stejné příležitosti „těžiště naší politiky je přátelského ke každému, v Srbsku se ale nemůže probojovat pochopení pro naši vstřícnost“.

Všechny tyto zprávy nepřinášely nic překvapivého.

V měsíci červnu se konaly v Bosně velké manévry, kterých se také zúčastnil následník trůnu, kdo dále očekával tuto novinovou zprávu ?

Tu se rozšířila náhle zpráva o hrůzné události, která pohodu změnila v ohromení a vyvolala v celém ohromeném světě odpor a zklamání.

Dne 28. června byl v poledních hodinách v Sarajevu zastřelen náš následník trůnu arcivévoda František Ferdinand a jeho manželka vévodkyně Žofie von Hohenberg mladým Srbem jménem Princip.

Sem došla zpráva o vraždě 29. června v dopoledních hodinách jako blesk z jasného nebe. Každý byl naplněn hrůzou a odporem nad tímto zločinem a plni účasti hovořili také o dětech zavražděných, která přes všechno bohatství, byla chudší než mnohé dítě žebračka., otce a matku budou nyní postrádat po všechn čas. Plni účasti vzpomínali na šedivého císaře, kterému život již tak dost naplnil kalich

bolesti. Kolik dětí se mělo ještě stát atentátem v Sarajevu sirotky, kolik tisíc životů tam bylo zabito, to nevěděl nikdo.

Plni napětí se čekávalo nyní na noviny, neboť hned po uveřejnění zprávy o vraždě, bylo slyšet hlasité domněnky, že se zde nyní jednalo o politickou vraždu.

Pachatelé byli zatčeni a bylo zahájeno vyšetřování a neprodleně se ukázalo, že zločin byl známkou spiknutí, které vzešlo ze Srbska, že nitky tohoto ďábelského plánu se sbíhaly v Bělehradě. Byly to srbské zbraně, které zabily rakouského následníka trůnu, z nejbližší blízkosti srbského trůnu byl atentát povolen a vyžádán. Takový čin žádal trest.

Dne 23. července byla Srbsku předána Rakouskem časově omezená nota. V tomto ultimátu požadovalo Rakousko-Uhersko záruky, které by štvavému ruchu Srbska proti Rakousku učinily jednou pro vždy konec.

Lhůta pro odpověď na notu byla vyměřena na 48 hodin a dne 25. července večer uplynula. Plni napětí jsme očekávali na odpověď, protože kdyby nedopadla uspokojivě, stáli bychom před válkou. Jak bylo již dlouho hovořeno o válce? Již dlouhá léta bylo slyšet o hrozícím nebezpečí války a přece byl stále mír v zemi. Stále se dařilo knížení míru na rakouském trůně všechny hrozící konflikty uklidnit. Tím jsme se nechali ukolébat v pocit, že přicházíme do doby, ve které se lze domnívat jako v pohádce, že spory mezi národy a říšemi budou řešeny s mečem v pěsti a za vraždu a ponížení by měla být požadována krvavá odplata. Mínilo se, že náš šedivý císař ponese žezlo, že se nemusíme obávat žádné války. Ale také velká láska k míru našeho šedivého císaře stála po vraždě v Sarajevu v bodě, kdy také trpělivost by měla mít své meze, když tomu, kdo ji provádí, nemá dát znamení slabosti. Bylo tedy podáno Srbsku ultimatum. Pomsta, která byla požadována, byla malá ve srovnání k činu, měla být jenom hořící pochodeň, která měla ohrozit a zničit sousední stát.

A kdyby mělo Rakousko dát těžké podmínky, mohlo by se Srbsko vážně Rakousku postavit? Mohl by tento malý balkánský stát být tak zaslepený, aby mohl vzdorovati Rakouské velmoci?

Srbsko to udělalo, odpověď na ultimatum nemohla být uspokojivá a tak se stalo, že bylo Rakousko ve válce.

Dne 26. července byla nařízena **všeobecná mobilizace**. Sem přišla o tom zpráva ráno 26. července. Byla neděle a všichni návštěvníci kostela stáli spolu nyní na náměstí ve skupinách a prohovořovali událost. Ještě zde nebyly známy bližší podrobnosti, ještě doufali lidé, že to nepovede k vyvrcholení, ale přesto věděl každý, že to může ještě trvat jenom hodiny než přijde povolávání. Úzkostlivé starosti o své milé tížily všechny.

Tu kolem 16 hodiny přijel posel z Okresního hejtmánství v Kaplici, který přivezl **mobilizační vyhlášky**. Zaznělo víření bubnů. Výzva byla přečtena, do 24 hodin po vyhlášení musel každý příslušník povolávané jednotky, dostavit se ke svému pluku.

Když doznělo víření bubnů rozešlo se spěšně všechno, mladí a staří, malí a velcí. Bez dechu naslouchali všichni a když pochopili volání císaře, rozešli se s vážnými tvářemi, každý hledal své, dokonce děti, které tam byly přítomny cítily, že dnes bubny oznamovaly něco zvláštního, že je nevolají jako obvykle k radosti a veselí. Tíše, plaše obstoupily ty větší, které volaly bubny do boje za vlast.

Povolávací vyhláška byla nyní vyvěšena na radnici, u hostince „Hvozd“ a u mostu a připravení poslové ji museli roznést do okolních vesnic, aby také tam bylo známo volání císaře.

Téměř všichni vojenskou službou povinní z našeho okresu patřili k povolancům pluku č. 91., pluku domobrany č. 29., dragounskému a dělostřeleckému pluku, které patřily k Českému armádnímu sboru. Také z naší školy narukovali dva učitelé, pánové Peter a Benda.

Četní aktivní vojáci, kteří zde dleli na dovolené, odjeli ještě večer 26. července s poštou pryč, aby byli poslušni rozkazu, okamžitě se dostavit ke své jednotce.

V pondělí 27. července se pořádal „Anenský výroční trh“, který probíhal tak tíše a smutně, jako žádný předtím. Ráno byl hustě naplněn kostel příslušníky rukujících, kteří přišli vyprosit Boží ochranu pro své milé, od nichž se museli odloučit - na dlouhou dobu, zajisté - navždy. Mnoho mužů bylo ještě u zpovědi, potom odešli na náměstí, koupili si prádlo a vše co potřebovali k narukování, neboť každý měl přinést mimo páru dobrých bot, také jídlo na dva dny.

Otcové šli se svými dětmi od jednoho stánku ke druhému, nakupovali bohatě hračky a sladkosti pro malé, které musí nyní opustit. Všechno bylo připravené na rozloučení s milými.

Odpoledne museli povolanci odejít pryč. Po druhé hodině předjely na radniční náměstí 4 žebříňáky, které měly naše válečnický odvézt na dráhu do Černé (narukovat museli všichni záložníci, muži domobrany 8. a 9. sboru, včetně narozených v roce 1875 až po 50leté).

Nyní sem přicházeli doprovázeni ženou a dětmi, rodiči a sourozenci a přáteli. Stále a opět bezhlasé rozloučení, plačící visely děti a ženy na mužích, kteří vzlykajíc objímali tam ještě dlící své staré matky, které musí opustit. - Ještě stále byly vozy prázdné, rozloučení s vlastní bylo těžké - ale muselo to být. Vlast byla v nebezpečí, kdo zde mohl váhati ?

Tu vystoupil jako první učitel Benda k vozům. „Povinnost volá !“ tak pravil tiše sám pro sebe. „Ve jménu Božím“, tak řekl a vyšvihl se jako první na vůz a nyní ho následovali také ostatní plní odvahy a bojového nadšení. Všichni doufali ve šťastný návrat domů a mnohý z loučících se vyslovil též naději, že to nebude příliš dlouho trvat, až se vrátí domů. Ženy, děti, rodiče a přátelé obklopili vozy - ještě poslední podání ruky - a nyní jedou bojovníci ven, doprovázeni křesťanským požehnáním těch, co zůstali zpět. - Učitel Peter jel již ráno brzo se svou ženou poštou do Budějovic, aby se mohl rozloučit ještě s rodiči. - Většina jela nejdříve do Budějovic, kde byla vystrojena a již 1. srpna odešel 1. transport vojáků 91. pěšího pluku odtud proti Srbsku, mezi nimi z našich také učitel Benda.

Ticho, v pravém slova smyslu bylo ticho v obci, bylo ale slyšet tu a tam píseň, tak se obracel každý, hledaje toho, který ještě nepocítil vážnost doby. Malí si hráli na vojáky - velcí pracovali a strachovali se. Zajisté to nemohli ještě pochopit, co všechno slovo „válka“ znamená, neměli pro to správný pojem, ale právě proto potlačovali to cizí, nepochopitelné.

První dny po narukování záložníků přišly ještě krátké zprávy z Budějovic. Když ale velká část 1. srpna odešla na srbské hranice, tu přicházela tu a tam zpráva o jízdě, která vedla přes Vídeň, Štýrský Hradec, Pětikostelí do Srbska na Drinu. Teprve po 20. srpnu byly přicházející zprávy častější, nyní již z pole. Pěší pluk č. 91. byl přidělen 33. armádě. Jakou radost měl každý kdo odtud dostal zprávu. Samozřejmě neobsahovaly lístky vše to, co bychom vše chtěli vědět.

Cenzura byla přísná. Nikdo nesměl napsat kde se nachází, ale hlavní věc byla, že lístek přinesl zprávu, že milí jsou v dále ještě zdraví. Brzo stálo také na lístcích, že přežili křest ohněm - jak se nyní starali o to víc - a doufali - a modlili se.

Každý pátek byla konána v kostele válečná pobožnost: mše o brzké, šťastné ukončení války a během této mše se modlil růženec. Když nám to bylo možné, tak jsme se této mše zúčastňovali. Neboť víra v Boha byla v těchto těžkých dnech to nejužitečnější. Víru v Boha nám všem dávaly také zprávy, které přicházely z pole.

A zatímco se čekalo na sporé zprávy z pole plni napětí, studovaly se s nezvyklou důkladností noviny, jejichž příchodu jsme se nemohli dočkat. V prvních dnech jsme stále očekávali, že se podaří ukončit konflikt se Srbskem. Místo toho brzy přišlo jedno vypovězení války za druhým. - Poté co vypukla válka s Ruskem, došlo na i další. Pluk č. 29., který byl doposud ve vnitrozemí, odešel na frontu. Táhl na Rusko.

A netrvalo dlouho, přišly zprávy o zraněních, která naši bojovníci utrpěli. První zranění, kteří měli jenom lehká zranění, mohli odjet do domácího léčení. Tak přišel Hois z Moravic, Václav Kallinger z Kleštína na přechodnou dobu domů, stejně tak Loistl z Frymburka, který potopen v Polsku v bažině si přinesl těžký revmatismus, který ho učinil k další službě ve zbraní neschopným.

Brzo jsme četli o těžkých bojích na severu, brzo na jihu. Protože ale největší část našich vojáků bojovala na jižní frontě, byl největší zájem o události na této frontě. Aby mohla být odvrácena ruská převaha, musela větší část armády táhnout na severní frontu - také spřátelené Itálii se nemohlo důvěřovat a proto musela být i tato hranice zajištěna proti přepadení - a tak to byla poměrně malá část vojska, která bojovala proti Srbům. Omezovala se větším dílem na obranu proti nepřátelským útokům. Ale v pronásledování nepřítele se naši dostali přece do srbského vnitrozemí. A noviny vyprávěly o hrdinství našich vojáků a o podlosti Srbů. Nad celou střední Evropou vládly v srpnových dnech roku 1914 horoucí vedra, spalující bojovníky na jihu a ti žízňící museli snášet tato vedra. Mnoho studní bylo otráveno, nebo byla voda nepoživatelná. Když naši vojáci vpochoďovali do jedné srbské obce, nesměli nikde pít, pokud nebyly studny přezkoušeny. Stávalo se, že ženy našim vojákům přinášely vodu, aby je nalákaly - a každý doušek přinášel jistou smrt, protože v ní byl přimíchán jed. Za každou zdí číhala smrt, když naši vpochoďovali do obydlené vesnice. Samotné děti a ženy se neostýchaly, použít smrtící zbraně a zabíjely lstivě zezadu, často toho, který jim před okamžikem dal milost.

První dny druhé poloviny srpna přinesly těžké boje v Srbsku, to byl postup až k Šabace a po jejím obsazení opět ústup až k Drině. Učitel Benda o tom napsal dne 20. srpna: „Kdybych vám mohl popsat hrůzy posledních dnů, tak byste sotva věřili co je válka“.

Tyto boje vystřídaly naše 91níky nyní na jihu klidné dny, které strávili v Bosně a sice ve Vilimo Selo. Teprve vlomení Timocké divize dne 6. září do Maďarska, který byl odražen, přinesl znovu vítězné boje. Tyto si ale vyžádaly svoje oběti. „Vítězství je psáno krvi !“

Již po 10. září přišly zprávy od Ludvíka Watzla, Jiřího Lackingera, Václava Steininger, Josefa Danko a ostatních, že byli více či méně zraněni a umístěni do nemocnice. A 17. září došla zpráva, že položili svůj život za vlast: učitel Ludvík Benda, padl 8. září dopoledne a našel svůj hrob v srbské půdě.

Polední poštou přišly pro něho zpět dopisy s poznámkou: „Padl dne 8. září“ a současně psal jeho šikovatel Emanuel Fechter. Se slovy správného ohodnocení padlého, sděloval plný smutku smrt svého přítele. Šrapnelová koule přinesla, povinnost plnícímu, statečnému vojákovi bezbolestnou smrt.

Dojem, jaký zpráva o smrti zde vyvolala, byl nepopsatelný. Bylo to , jako by teprve nyní došla lidem strašlivost války do vědomí. Jako bleskový požár se zpráva o této smrti rozšířila, všude vycházeli lidé z domů, jeden se ptal druhého, nikdo tomu nechtěl věřit, že učitel Benda, kterého měl každý v paměti jako obraz mladistvé síly a radosti ze života, který byl srdečně nakloněn jak malým, tak i velkým, že právě on jako první zemřel za vlast, za svou domovinu, kterou tolik miloval. Ohromení a smutek, které zachvátily všechny mysli, stáli tak výrazně napsány v obličejích všech, že cizí lidé, kteří v poledních hodinách procházeli obcí, okamžitě věděli, že se muselo stát něco mimořádného, vypadalo to tak, že se zde zastavil život. Když zazněl z věže kostela umíráček, nezůstalo jedno oko suché. Duše, kterou chtěl umíráček doprovodit domů, neminula zajisté cestu k věčnému míru.

Ve stejný den jako učitel Benda, nalezl smrt na poli cti také sedlák Preitschopf z Kaliště. Těžce zraněn byl přenesen na obvažiště, kde zemřel. Teprve po několika týdnech obdržela ale jeho žena, kterou si teprve týden před narukováním dovedl domů, zprávu o jeho smrti. A ještě více než předtím se obával každý o své milé, kteří stáli venku v poli. Jak rádi bychom jim pomohli ulehčiti námahu a strasti války, abychom jim mohli dokázati lásku. Ale polní pošta nebyla ještě tak dobře zařízená, jak to bylo později zařízené, nebylo možno jednotlivci jeho situaci zlepšiti. Bylo ale možno se pokusiti zmírniti námahu války tím, že jsme se snažili léčit rány , které působila válka. To byl také nejlepší způsob jak uctít naše hrdiny, kteří bojovali a krváceli na hranici říše. Smutek nepatřil do této velké doby, těm, kteří dávali v sázku svůj život za svobodu vlasti, ve svých činech na nás volali: „Pomozte dokončit dílo, jehož dokončení my již nebudeme viděti, pomozte, aby naše krev nebyla prolita nadarmo !“

A ti co zůstali doma porozuměli tomuto volání a všichni byli hotovi toto naplniti.

Sotva válka započala, dal německý školský spolek, který celou svou organizaci dal k dispozici Péči o válečné poškozence, vyzval svoje místní skupiny prosíc, aby zavedly sbírky na Červený kříž. Frymburk mohl být pyšný na výsledek této sbírky ve výši 800 Korun. Během jednoho týdne byla tato částka vybrána. V obci sbírali paní Dr. Hoffmannová a učitelka Greiplová. Ve vesnicích předkládali sběrací archy listonoši a skoro každý dal podle svého majetku a u mnohých jsme měli pocit, že dali na své poměry příliš mnoho. Jedna chudá žena u níž jsme se neodvážili zaklepat, protože jsme věděli, že sama bojuje s bídou, přinesla svůj niklák sem, tázajíc se, zda tento dar není příliš malý. Pomyšlení, že zajisté právě ti, kteří jsou nám nejbližší toto budou užívat, co by zde na společné dobročinnosti chybějící vyprošeno býti mohlo, zvýšilo dobrovolné dary a radost z práce.

Dne 8. září byli lidé vyzváni z kazatelny aby darovali pro raněné prádlo a plátno ! Vlákna na rány mají být rozcupovaná a pan děkan Hermann Voraberger dal k dispozici velkou místnost na faře, ve které se již následující den shromáždilo na 100 dětí. Tyto nyní pod vedením a dohledem učitelek naší školy čile svými prstíky pracovaly - pro vlast.

Množství darovaného plátna a prádla narůstalo den ze dne. Obnošené a poškozené kusy prádla byly většimi dívkami vylepšeny a z darovaných látek bylo šito nemocniční prádlo. Učitelky stříhaly, paní a dívky prádlo šily, tak velký byl počet. Pomocnic bylo tolik, že nemohly být najednou zaměstnány všechny.

Ale nejen našim zraněným patřila naše péče. Přestože slunce ještě letně hřálo, myslely již místní ženy a dívky na to, aby naši válečníci byli chráněni před zimními mrazy. Nebylo vidět v jejich rukou žádné jiné ruční práce než punčochy, oteplovačky a podobné ze šedé vlny. Velké množství ochranných prostředků proti chladu mohlo být předáno Válečné péči.

Obec zřídila v hostinci „Hvozď“ pečovatelskou stanici pro zraněné válečníky. Dne 14. listopadu sem přijel první transport raněných, přestože sem dorazil po 10 hodině večer, shromáždilo se velké množství lidí na náměstí, aby očekávalo jejich příjezd. Nepřivedla je pouhá zvědavost, mnozí přišli v naději, že najdou mezi nimi známého nebo se od zraněných dozví něco o známých. Byli to ale válečníci ze vzdálených krajů naší vlasti, povětšinou z Polska a z části Haliče, kam vtrhl nepřítel. Pouze někteří z nich věděli kde se nachází jejich rodiny, protože tyto musely před Rusy uprchnout do

vlasti. Slyšeli jsme co musí snášet obyvatelé těchto krajin, pak jsme si uvědomili štěstí, že jsme ve vlasti a byli jsme naplněni díky k těm, co zabránili nepříteli, aby nás oloupil o domácí štěstí. Každý se snažil podle svých sil zpříjemnit zde pobyt zraněným a pomoci jim zapomenout na hrůzy války. Pan Dr. Hoffmann, který převzal bezplatnou péči a také léky a obvazy hradil z vlastních peněz, stejně tak jeho paní, která ho v jeho působení podporovala, byli velkou oporou trpícím válečníkům. Pan děkan a oba kaplani je často navštěvovali a obdarovávali je různými dary a veškeré obyvatelstvo Frymburka a jeho okolí dokazovalo svoji účast bohatými dary. Denně jim někdo dal svačinu, kávu, guláš, vuřtíky, pivo a tak podobně.

Tak utekl podzim a naděje na brzký mír byla stále menší. Stále častěji ubývalo zpráv od našich bojovníků, jedni byli mrtví, jiní zranění nebo upadli do zajetí. Tomuto nejsmutnějšímu osudu všech vojáků neunikli ti, co narukovali k 29. pěšímu pluku domobrany. Tito všichni s výjimkou několika málo, odtud Josef Liedl, Ondřej Friedl, František Josef Hoffmann, upadli dne 10. září před Lublinem do ruského zajetí.

Utekly dlouhé týdny, než od nich došly první zprávy. Dlouhá cesta ležela za nimi ve stížnostech a zklamání, než mohli svým rodinám oznámit místo svého pobytu. Většina z nich byla v Krasnojarsku na Sibiři. Odtud tam byli: Jan Danko ze Studené, Rudolf Binder, Rajmund Oppok, Václav Nachtmann, Mikuláš Iloc, Jakub Hölzl, Draxler, Pröll z Kovářova, Heyrer ze Svatoniny Lhoty, Friedl z Hrdoňova, Robitschko a Liedl z Blatné, Friedl z Hruštic.

Mnohé ženy se domnívaly, že jsou nyní jejich muži ukryti a zbavení všech nebezpečí války. Zajatci si ve svých sporých zprávách také nestěžovali na nic, než na touhu po domově a čekali netrpělivě na každou zprávu z domova. Dlouhé měsíce o nich nic nevěděli, vánoce přišly a žádný ze zajatých nedal o sobě znaménko života a žádné z domu nedostal. Pro mnohé ale byl vánoční pozdrav od dětí, který psaly ve škole, prvním pozdravem vlasti. A mnohým nebylo již dopřáno navrátit se do vlasti. A když na vzácných lístcích opakovaně stálo, že by zajatci tisíckrát raději stáli v dešti kulek a bojovali za vlast, tu bylo ženám jasné, že osud jejich mužů není záviděnlivý.

A přece se dařilo zajatým vojákům v Rusku lépe než těm, kteří padli do rukou Srbům a Černohorcům. V Srbsku začala koncem srpna nová ofenzíva, po tvrdých bojích, ve kterých si i stateční Šumavané dobyli bohaté vavříny, pronikli Rakušané dne 2. prosince do Bělehradu. Jaký jásot vyvolala tato zpráva ! Samotné srdce plné starosti vydechlo radostí. Také na znamení radosti ozdobili domky prapory, se zvučnou hudbou procházeli v pochodňovém průvodu obcí, jejichž domy byly osvětleny stovkami světel. Byla to slavnost radosti - a přece připomněla plápolající světla mnohým slavnost Všech svatých. Vzpomněli jsme plni pýchy statečných bojovníků - plni smutku za padlé hrdiny. Přece pro každého, který dopomohl k vítězství, hořela jedna svíčka - i když hroby v nepřátelské zemi byly četnější než mnoho, mnoho světel!

Ano, vítězství je psáno krví!

Ale jenom krátkou dobu jsme se mohli těšit z obsazení srbského hlavního města. Již 15. prosince 1914 bylo znovu dobyto a současně tam naše vstoupivší jednotky byly staženy ze Srbska. Tak jak byl velký jásot při obsazení Bělehradu, tak silně omráčila zpráva o ústupu všechny naše. Jestliže měli všichni, co v Srbsku vykrváceli zemřít zbytečně, měly se stát jejich hroby kořisti nepřítelů ? Mělo by skutečně zvítězit bezpráví ? Jak ale tyto myšlenky srážejí náladu - to byly smutné vánoce, které přinesl rok 1914.

Při ústupu ze Srbska upadlo mnoho našich vojáků do rukou nepřátel, mezi nimi Haas, Feyrer Rudolf, Schechauser (Plískov), Pachner (Milná), Klein (Mýtinka), Zeller Jiří a Backinger (Frymburk).

Způsob jakým zacházeli Srbové a Černohorci se zajatci odporuje jakékoliv lidskosti. Nemoci a hlad popadly tam většinu z nich, takže když bylo Srbsko poraženo, mohli jsme konstatovat, že sotva ještě 20 % válečných zajatců v Srbsku bylo na živu.

Poté co naše vojska byla ze Srbska stažena, byla v Maďarsku znovu vystrojena, aby, až se poněkud zotaví ze strážní srbského tažení, táhla proti nepříteli na severu říše, neboť tam hrozilo říší vážné nebezpečí.

Na začátku války se naši armádě dařilo opakovaně porážet Rusy, přesto tyto obrovské masy vojáků byly již před vypuknutím války přivedeny na hranice Rakouska. Nakonec museli ale naši podlehnout přesile Rusů. Celá východní a střední Halič byla obsazena Rusy. Obyvatelstvo těchto oblastí prchalo před útočícími nepřáteli, kteří řádili rabující a vypalující vše v zemi. Uprchlíci, většinou polští Židé, hledali ochranu ve vnitrozemí říše, přišli také do našeho kraje. V Rožmberku, Vyšším Brodě a Horním Dvořišti našel velký počet těchto uprchlíků útočiště.

Ale plán Rusů vtáhnout do Vídně a Berlína zůstal neproveditelný. Ve dnech 8. až 12. prosince se podařilo Spojencům proniknutí Rusů na Krakov zastavit, vítězná bitva u Limanory ukázala převahu našich vojsk. Velice rozvinutá ofenzíva Rusů zde byla zastavena a také nejdivočejší útok proti Karpatům nepřinesl úspěch. Ve sněhu a ledu zde držela naše vojska věrně stráž. Všechny snahy Rusů o překročení pohoří byly marné. Podařil-li se jim tu a tam postup, tak byli našimi brzo odrazeni zpět.

Ale jeden úspěch se jim podařil, podařilo se jim dobýt pevnost Přemysl, ale ne silou zbraní. Vyhladovělá posádka pevnosti, po obléhání, které trvalo řadu měsíců, pevnost vydala. Byl to zlý den, který přinesl tuto zprávu: Přemysl padl - bylo to 22. března 1915.

Nyní se domnívali naši nepřátelé, že zlomili sílu odporu Rakouska a jeho věrných spojenců. Ale ve vší tichosti zahájili již dříve Spojenci přípravy na to, aby byl nepřítel zahnán zpět za hranice. Pouze nepříznivé počasí mělo na tom vinu, že plán nemohl být proveden, že jsme nemohli také pevnost Přemysl ochránit od pádu.

Ale 2. květen 1915 přinesl začátek velké ofenzívy proti Rusku. Byl překročen Dunajec a nezadržitelným náporom byla vyčištěna Halič až do nejzazšího východu. Dne 3. června byla pevnost Přemysl opět v našich rukou a 22. června stejně tak hlavní město Haliče Lvov. A mezi statečnými osvoboditeli Lvova byli také naši dobří Šumavané. Proto byla naše radost nad tím mimořádně velká. Opět zaválaly vítězné prapory z našich domů a každý obracel svůj zrak k nebi s prosbou, aby tento úspěch byl trvalý ! A Bůh vyslyšel prosby, nejen na hranicích říše byli Rusové zahnáni zpět, celé Polsko a část Volyně byla obsazena Rakouskem a Německem. Dne 5. srpna vtáhla vítězná vojska do polského hlavního města Varšavy. Radost naplnila všechna srdce, plná pýchy a vděčnosti k těm, co brání naši vlast, co ve věrném plnění povinností dávají na ochranu vlasti krev a životy.

A právě když na znamení radosti nad dobytím Varšavy vlály vítězné vlajky, udělila také zde válka čerstvou ránu: učitel Pokorný, který také působil na naší škole několik měsíců a naposledy byl zaměstnán v Rožmberku, položil svůj život při vítězném útoku dne 26. července u Sokalu. Současně s učitelem Pokorným vykrváceli mnozí naši při osvobození Haliče a dobytí Polska.

Převaha Ruska byla nyní zlomena - skvělým způsobem ukázaly Rakousko a Německo celému světu, co může vykonat společná věrnost !

A v týchž dnech, kdy museli Rusové ustoupit z Haliče, se stal z Itálie, třetího člena Trojspolku - zrádce. Itálie vypověděla smlouvu s Trojspolkem - vypověděla Rakousku válku. Tato zpráva vyvolala jenom pocit u každého správně myslícího člověka - opovržení ! Rozhořčení nad zpronevěřením spojence bylo veliké. Vědělo se, že konec války byl odsunut. Od vypuknutí války nikdo nevěřil předstírané neutralitě Itálie. Byli jsme znechuceni jednáním Itálie a každý mohl její měsíce trvající zdráhání považovat za falešné.

Právě když Itálie vyhlásila válku byla vypsána 2. válečná půjčka. Také úspěch této byl podpořen tímto porušením věrnosti. U 1. válečné půjčky se selské obyvatelstvo drželo velice zpátky, peněz vůbec moc nechybělo, ale mnozí považovali jistotu této peněžní půjčky za pochybnou. U 2. válečné půjčky to nebylo z počátku také lepší. Když ale přišla zpráva o italské proradnosti, tu si byli mnozí vědomi liknavosti, nyní platí nasadit veškeré síly, váhavost by byla nyní zločinem a nyní přinášeli přátelsky ze silnou kletbou na nového nepřitele. A co to bylo co Itálii přimělo připojit se k našim nepřítelům ? - Opovržení ! Jižní Tiroly, Pobřežní země, celé pobřeží Adrie, to požadovala Itálie a ještě jiné, jako cenu za svou neutralitu. - Podobní železné zdi stáli naši vojáci jako stateční obránci vlasti na sočské a tirolské frontě. S bezohledným obětováním lidských životů se pokusil nepřítel prolomit naše obranné linie a najít cestu do Lublaně a Terstu. Všechno marné !

Ještě 8. sočská bitva v říjnu 1916, po té co bylo město Gorlice obsazeno cizími, téměř po 18 měsíčních bojích, získal nepřítel 1/30 cesty do Terstu. A zatím co se italská vládcovská snažili v marném boji dosáhnout svých cílů a železnou zeď našich marně se snažili prolomit, dokázala naše flotila opakovaně, že duch Tegetthoffa v ní ještě žije a letadla jim nestála blíže. - Neuvěřitelné činy statečnosti prokazovali naši, mimo získání nových vavříků. A hodné jednotky Šumavanů, které v létě 1914 přišly hned první před nepřitelem a první vstoupily na půdu Srbska, které potom věrně držely stráž ve sněhu a ledu na vrcholech Karpat a v létě 1915 statečně spolupracovaly na vytlačení Rusů z Haliče, ty stály nyní na sočské frontě a drží tam s tvrdošíjnou setrvačností stráž proti cizím vetřelcům.

Krátce po té co Itálie vyhlásila válku, muselo mnoho obyvatel jižních Tirol opustit svoji vlast. Mnohé rodiny přišly také do Frymburka a do okolo ležících vesnic. Ve Vltavském mlýně a v Schacherlově hostinci bylo uprchlíkům nabídnuto ubytování. Za prudkého deště přišli sem dne 2. června 1916 večer. Svoje svršky měli v pytlích a balících, které byly uloženy u starosty a vzlykajíc obklopily ženy s dětmi a několika málo muži, kteří s nimi byli, vozy a snažily se svou řečí vyjádřit svá přání, neboť jenom málo z nich rozumělo německy.

Všichni přicházeli z Rovereta a okolo ležících vesnic. Mnohé byly dělnicemi v tabákové továrně v Saccu. Sourozenci Darigotti z Isera byli zřejmě nejbohatší ze zde dlících uprchlíků, jeden z nich byl Capo di Comunne, starosta, který měl také s sebou znak svého úřadu a opatroval jím žádosti uprchlíků. Jeho paní byla říšská Italka, která ale s Vlarchy nesympatizovala.

Každý se snažil, situaci bezdomovcům ulehčiti, čím jsme si zasloužili, že náš osud není rovný s jejich? A komu děkujeme za to, že zůstáváme v klidné domovině a můžeme osazovat hroudu našich otců?

Obyvatelé jižních Tirol se zde cítili přes léto dobře, nikde nedošlo k rozmíškám mezi nimi a domácími. V celku to byli řádní lidé. Jen jeden muž byl mezi nimi mrzák s dřevěnou nohou, jehož mínění nevzbuzovalo důvěru. V manželském boji nebo při poctivé práci nohu nepostrádal. Později odešel do internačního tábora v Linci. - Na podzim si stěžovali Italové na drsné podnebí, jedna rodina po druhé se odtud stěhovala pryč, někteří do Kaplice, jiní do Německého Benešova a poslední se odstěhovala rodina Darigotti do Vyššího Brodu. Krátce před vánocemi byli odvoláni poslední pečovanci Vojenské péče z Frymburka a pečovatelské místo nebylo více obsazeno.

Ve vlasti pokračoval život svým normálním chodem. Muži, kteří byli na frontě, museli být podle možnosti nahrazeni, bylo pro všechny dostatek práce. S potravinami, jejich ceny stále stoupaly, se muselo zacházet šetrněji. Každý se musel přizpůsobit situaci, ale dobrovolně a trpělivě. Naši vojáci se starali o to, aby naše důvěra nevymizela. Samozřejmě si vyžadovala válka svou krvavou obět.

Uprostřed září 1915 přinesly noviny zprávu o začínající bojové činnosti na srbských hranicích - nyní by mělo být vyúčtováno s vrahy a jejich pomocníky pomocníků - nyní by měli být pomstěni naši bojovníci, kteří během prvního tažení v roce 1914 našli v srbské půdě svůj hrob. - Rakousko-uherská vojska se svými německými bratry ve zbrani si vynutila 6. října 1915 na mnoha místech přechod přes Sávu a Dunaj a již následujícího dne se jim podařilo dobýt Bělehrad. Dne 8. října zavlály ze srbského královského paláce rakouské a německé prapory. Přes rozhořčený odpor Srbů dosahovali naši denně úspěchů. Při přechodu přes Sávu v říjnu bojovali také naši stateční Šumavané, domobrancí Schuster, Kamrl a Borstl od nás byli při tom, posledně jmenovaný zde i padl smrti hrdinů.

Rakousko a Německo našly také silného spojence ve zbrani: Bulharsko. V rychlém vítězném náporu pronikli Spojenci do srdce Srbska jako neslýchaný živel. Anglie a Francie slíbily nepříteli další pomoc, ta ale nepřicházela a zbytek srbské armády se zachránil útekem do hor Albánie, ale hnali s sebou také mnoho rakouských válečných zajatců, kteří v prvním válečném roce upadli do rukou Srbů. Hladovějící a mrznoucí byli hnáni na této cestě utrpení, bez bot, téměř bez šatů byli Srby hnáni s sebou, aby nemohli být rakouskými vojsky osvobozeni. Jen několika málo se podařilo ukrýt se v nějaké trhlíně, než jim Rakušané, Němci nebo Bulhaři umožnili cestu do vlasti. Z naší obce tam nebyl nikdo.

Jiří Zeller, Jan Scherhauser, Ondřej Pachner a Josef Pachner šli mučednickou cestou přes Albánii a odtud do Asinare, na italský ostrov. Pachner z Milné tam zemřel, když se nemohl zotavit z utrpených útrap, přesto ale bylo se zajatými v Itálii zacházeno slušně. Ostatní tři se dostali do Francie, kde byli využiti jako dělníci. Ale Pachner z Blatné zde našel svůj hrob, nemocný přišel z Asinare do Toulonu, později do Marseille, kde zemřel. Mnozí, kteří byli v srbském zajetí, zůstali nezvěstní. Po Srbsku zasáhla trestající spravedlnost Černou Horu.

Po tvrdošijném boji, jehož se zúčastnil také šikovatel Ludvík Greipl, pronikaly naše jednotky stále více do země černých hor.

Dne 10. ledna 1916 se podařilo dobýt Bolzano, dva dny později bylo obsazeno i hlavní město Černé Hory. Dne 17. ledna prosil jejich král o mír, tím dosáhli ti bojovníci, kteří padli do jeho rukou opět svobodu. Odtud tam byli Kanal a Schuster, potom Edelbauer ze Slupečné. Zatím co byl mezi osvobozenými Mohreradl z Výtoně, který zemřel, aniž by uviděl někoho známého, přišel Schuster z nemocnice do Třeboně, kde ho přece mohla navštívit jeho žena, ale vlast již také neviděl.

Poté co se Černá Hora vzdala, se doufalo, že také ostatní nepřátelé budou jednat stejně, ale tato naděje se ukázala lichá - válka pokračovala. Jak ještě dlouho? Tato otázka zůstávala nezodpovězená, tak jak často byla položena. Tu jsme se pokoušeli různým způsobem poznat budoucnost. Pomoci klepání stolečku byl osud otázan. Jiní vážali klíč na nit, kterou dávali na určité místo do modlitební knížky, z toho na které straně se volně kmitající klíč nacházel, usuzovalo se na budoucnost. Každý se těšil právě již na mír a tak mnozí se strchovali o milý život a chtěli vyzkoumat, co mají od budoucnosti očekávat a čeho se obávat!

Jak jsme jásalí, když naše vojska v roce 1916 překročila jihotirolské hranice a vpadla do hornoiitalské nížiny. Již to nemůže dlouho trvat a také italská fronta na Soči by měla padnout. Ale ještě nám nebylo dopřáno dosáhnout tohoto cíle. Ještě jednou jsme měli pocítit ruskou převahu, všechny zálohy bylo

potřeba k zastavení ruského náporu - náš postup v Itálii musel být přerušen, obsazená území dílem opuštěna. Úspěchem Rusů bylo, že naše východní korunní země Bukovina opět padla do jejich rukou a stejně tak části východní Haliče. Obyvatelé těchto krajů přišli nyní také do naší obce - samí Židé. Ti se nechovali veskrze tak docela klidně jako italsí uprchlíci z Tirol. Obchodovat chtěli i zde, za potraviny platili často dvojnásobek než bylo zvykem, beztoho již dosti vysokých cen a co společně koupili, prodávali ve městě. Nosili mléko ve vědrech domů, domácí mohli dostat sotva jeden litr. Všichni jsou tímto ubytováním rozhořčeni, pouze sedláci jsou s nimi dobří přátelé.

Úspěch Rusů v Bukovině vyhrál našim cizincům také jednoho spojence: Rumunsko. Tato země ujišťovala stále naše střední síly, že zůstane neutrální. Toto ujištění bylo zopakováno ještě 27. srpna, kdy již vyhlášení války vyslancem bylo již na cestě. Rumuni překročili sedmihradské hranice a započalo nepřátelství, zatímco jejich vyslanec byl na ministerstvu a předával svá vládní pověření.

Zpráva o vyhlášení války Rumunskem potlačila naši náladu a mír byl v nedohlednu. Toto ale nemělo dlouhého trvání. Samozřejmě dosáhli Rumuni zcela významné úspěchy v Sedmihoří překvapujícím úderem, ale brzo, ale brzo se list obrátil! Rakousko a Německo úzce spojení vyhnali nepřátele brzo ze Sedmihoří, z čehož byla velká radost, že Rumunsko bylo obdařeno tak malým válečným štěstím. Sedmihoří bylo osvobozeno, velká část Dobružky byla dobyta Bulhary a jejich spojenci a nyní postupovali Rakušané se svými spojenci přes Transylvánské Alpy do Valašska a i tam jim byla válečná sláva nakloněná. Při vši této radosti zakalily ale zprávy z Vídně tyto vítězné dny. Našeho císaře přepadly lehké nevolnosti, psaly noviny na začátku druhé poloviny listopadu. Při vysokém stáří císaře mohly být ale tyto nevolnosti osudové, proto jsme s napětím sledovali všechny sem o tom přicházející zprávy - které ale nemohly zastít obavy - a dne 22. listopadu jsme dostali smutnou zprávu: „**Jeho Majestát císař František Josef tiše zesnul dne 21. listopadu v 9 hodin večer.**“ My všichni jsme ho milovali, našeho dobrého císaře, lásku k němu jsme zdědili již po svých rodičích a prarodičích, ale jak velice jsme ho milovali, bylo mnohým jasné až při zprávě, že jeho věrné srdce přestalo bít.

Frymberk se opět zahalil do smutku, jako v letních dnech roku 1914, když arcivévoda František Ferdinand našel smrt. Tehdy byl náš smutek zastíněn hrůzou a ohromením nad ohavným zločinem. Dnes se naplňuje bolestí srdce každého Rakušana. „Císař je mrtev!“ Žádné jméno nebylo vysloveno, když byla oznamována jeho smrt „Císař“ - to stačilo, stejně tak jako dítě když mluví o otci. Obyvatelé Frymberku dali svému smutku také jasný výraz, když 27. listopadu byla sloužena ve zdejší kostele slavná zádušní mše. Uprostřed ztemnělého kostela byl umístěn sarkofág, na jehož přední straně mezi zeleným listím byl umístěn císařův obraz. Kostel byl naplněn do posledního místečka, hustě namačkání stáli truchlící, dokonce v mnohých očích zasvítily slzy.

A když byl císař František Josef dne 30. listopadu 1916 pohřben v Kapucínské kryptě ve Vídni, vyzněla oslava mrtvého v imponantní hold zde uloženému monarchovi.

Jeho nástupcem se stal Karel I. Byla to vážná a těžká doba, když převzal vedení státu. Ještě za života císaře Františka Josefa I. musel za vojáky na bojiště a v mnoha těžkých bojích bojoval v jejich čele a vedl je vítězně vpřed.

Dne 9. prosince zde byla sloužena slavnostní mše svatá u příležitosti nástupu císaře Karla na trůn. Shromáždilo se sem Obecní zastupitelstvo, spolky a školní mládež se svými učiteli a mnoho jiných lidí. Na počest nového císaře vlály z domů prapory. Ale ještě jiný důvod měla vlajkosláva, že tak vesele vlály ve studeném zimním vzduchu.

Poslední z našich dosavadních nepřátel, který překonal na falešnosti a podlosti všechno, co doposud ukázala světová válka, Rumunsko, utrpělo rozhodující porážku: jeho hlavní město bylo mocnostmi a jejich spojenci dobyto, na královském zámku v Bukurešti vlály rakouské a německé prapory, vedle bulharských a tureckých. Poté co byla Bukurešť obsazena spojeneckými vojsky, zaslaly vlády Spojenců: Rakouska, Německa, Turecka a Bulharska nepřátelským státům notu, ve které vyslovily svou připravenost vést jednání o míru. V jejich notě ze dne 12. prosince 1916 se praví: „Rakousko touží po míru, který by zajistil existenci, čest a možnost vývoje válku vedoucím národům.“ Také Amerika a Švýcarsko se snažilo ukončit strašný boj národů, ale vše bylo marné.

Válka nepotřebovala jenom peníze, také materiál a kanóny. Také v naší obci byly během této doby, dne 4. prosince odebrány zvony a sice „Dvanáctníci“, „Pozdvihovací zvon“ a dva z „Vysokých muk“.

Nyní byla dne 31.1.1917 oznámena zostřená, neomezená **ponorková válka**. To bylo důsledkem toho, že se vláda Spojených států postavila na stranu našich nepřátel. Dne 4. února 1917 byly přerušeny diplomatické styky, dne 2. dubna následovalo vyhlášení války Německu. Mezitím vypukla v Rusku revoluce, carství zrušeno a vyhlášena nová republika. V celé zemi zavládla krvavá občanská válka. Léto 1917 přineslo na bojové frontě proti Rusku větší bojovou činnost. Naším vojskům se podařilo

dobýt znovu Tarnopol, Kolomnu osvobodit od nepřátel a dne hlásilo válečné zpravodajství: „Černovice padly dnes potřetí do našich rukou, byly vysvobozeny z ruské bídy.“ Když končil rok 1917 byl mezi Spojenci a Ruskem uzavřen klid zbraní. Nyní následovala jednání o míru v Brest-Litevsku, tím se naplňovaly nejpodstatnější naděje a ty jsou pro nás oprávněnější, když také boje s Itálií jsou vítězné. Samozřejmě se také Řecko dostalo pod bezpodmínečný vliv našich nepřátel. Srbové začali také obnovovat boje a bojová činnost na Soči je strašná, uprostřed května 1917 započala 10. sočská bitva. V bitvě u Jamiana dne 27. května byl ve válečném zpravodajství pochvalně zmíněn náš 91. pěší pluk.

V létě 1917 vykrváceli v boji s Itálií četní Frymburčané: Josef Wagner (Florian), Josef Lehmer, Jan Oppeck František Feyrer ze Svatoniny Lhoty. Úspěch Italů byl sotva významný, chtěli za každou cenu vtáhnout do Terstu jako vítězové. V této době byla také vypsána 6. válečná půjčka, ale tentokrát bylo velice těžké získat selské obyvatelstvo. Ceny dobytka šly dolů, proto si ztěžovali sedláci, že nemají peníze. Mnoho jich nechtělo nic upsat, dokud neskončí válka. Na podzim 1917 se objevily znovu pověsti, že odchází velké transporty vojska na jih, dokonce prý byli vidět němečtí vojáci na cestě na jih. Všechny tyto pověsti se potvrdily: dne 24. října přišlo oficiální hlášení, že německá vojska zasáhla do bojů a následuje z iniciativy v nouzi a smrti věrní střední spojenci sem postoupili do 12. sočské bitvy. Nyní přinášel každý den veselou zprávu o pokračujících bojích proti Itálii. Tam byl také náš 91. pěší pluk, mezi jeho vojáky byl také učitel Peter, který byl již poručíkem. - Dne 29. října 1917 došla zpráva: „Padla Gorica!“ Nemohli jsme věřit, že v tak krátkém čase nepřítel ztratil, co vybojoval ve dvouletých bojích.

Dne 3. listopadu zde byla sloužena slavnostní mše za vítězství a dobytí Gorice. Naše vojska postupovala bez přestání, překračující říšské hranice, se snažily spojenecké armády za nepřestávajícího deště a za silného sněžení dosáhnout Piavy. Dne 10. listopadu ji dosáhly a zde teprve se podařilo Italům postup Spojenců zastavit. Ale také na tirolské a korutanské frontě vítězně pronikala naše vojska a jen s pomocí Francouzů a Američanů se podařilo hornoitalská opevnění udržet. Naše vojska se nyní usadila dobře v horní Itálii: víno a potraviny nám zpočátku nechyběly. Ale také látky a prádlo, které zde Italové zanechali na útěku před postupujícím nepřítelem, ukořistila naše vojska.

Tu přišly vánoce, čtvrté křesťanské svátky ve válce a ještě stále nepřicházel mír. Ale přece šlo světem tiché tušení míru. Zajisté byly ještě jednou vypsány odvody službou povinných ročníků - dvacáté odvody domobranců od začátku války, tentokrát byli odváděni narození v roce 1900 a již 6. února museli narukovat. Jednoho jasného zimního rána to bylo, když tóny lesního rohu: „Chtěl bych zase do vlasti, do drahé otcovské obce“ zazněly nám do uší - s tím se loučili 17letí obránci vlasti s domovinou.

Protože na italské frontě panoval téměř úplný klid zbraní, bylo možno se soustředit na mírová jednání v Brest-Litevsku. Rusko vyhlásilo válečný stav se Spojenci za ukončený, nepřistoupilo ale na normální mírovou smlouvu. Vydalo rozkaz k úplné demobilizaci na všech frontách. Ruští váleční zajatci v Rakousku byli propuštěni a vraceli se do vlasti. Opakovaně zde procházely skupiny po asi 10 mužích, kteří přicházejíce z Horního Rakouska, chtěli jít přes Prahu domů.

Nejvíce se těšili z ukončení války s Ruskem ti, jejichž rodinní příslušníci dleli v ruském válečném zajetí a těch bylo hodně. Doufali jsme všichni, že tito, co beztoho již tak dlouho byli pryč z vlasti, by se brzo nyní mohli vrátit ke svým milým - čekali jsme, čekali jsme - ale marně. Jen několika málo těm, co byli na Ukrajině, nebo v blízkosti Ukrajiny, se podařil brzký návrat domů. S Ukrajinskou lidovou republikou, která se od carské říše odtrhla, byl právě v Brestu dne 9. února uzavřen mír, který byl nazýván chlebovým mírem, protože byl kladen obzvláště velký důraz na obilná pole země. Ještě panovaly zde ale beznadějnější poměry jako v ostatním Rusku. Nakonec volalo obyvatelstvo a vláda Spojence na ochranu proti bandám, které pustošily zemi. Již s ohledem na dodávky obilí, které odtud měly přijít, mělo Rakousko a Německo velký zájem na uspořádané poměry na Ukrajině. Proto tam vtáhla naše vojska, došla až do Oděsy, mezi vojsky byl i náš 91. pěší pluk, v něm bylo mnoho našich domácích bojovníků. Tito tam prožívali dobré dny, než byli opět nasazeni proti Itálii.

Mezitím byla ale, brzo po „chlebových bandách“ na Ukrajině, podepsána mírová smlouva dne 3. března 1918 s lidovými zástupci Ruska Leninem a Trockim.

O několik dní později, dne 6. března, byl v zámku Buflea u Bukurešti podepsána prozatímní mírová smlouva mezi Spojenci a Rumunskem, dne 7. května následovalo potom uzavření míru s konečnou platností. V Bukurešti, která byla během celé té doby v rukou Spojenců, byl také jeden Frymburčan, poštovní úředník Jan Obermüller, který sloužil u telegrafické jednotky, nejdříve v Polsku a potom v Rumunsku.

Když přišel květen 1918 bylo slyšet stále častěji, že se připravují velké boje na italské frontě. Ale pokaždé, když měly začít, se ukázalo, že se o tom nepřítel dozvěděl a plány musely být změněny. V

měsíci červnu to vypadalo, že by to mohlo být již vážné. Ve dnech 15. a 16. postoupila naše vojska na celé frontě ve Venecii, začátek sliboval velikost, ale úspěch se nedostavil. Opět byla ve hře zrada a stále tvrdohlavěji se rozšiřovala pověst, že se na tom nepodílí císařovna Zita. V této spojitosti se vyprávělo, že se bude muset císař nechat rozvést a že císařovna byla zatčena a automobilem odvezena pryč. Nechtěli jsme těmto zvěstem věřit. Zajisté stály její sympatie na straně nepřítele, její matka byla přítelkyně Itálie a ona sama také. Zнала každý náš válečný plán - to nebylo nemožné, aby povídačky se zakládaly na pravdě. Pak vešlo ve známost, že císař Karel chtěl pomoci svého švagra vyjednávat o mír. Po císařově prohlášení, že byly dopisy falšovány - nikdo nevěřil tomuto císařovu slovu. Účel dopisů byl ale dobrý: dát národům tak dlouho žádaný mír. Proč se nepostavili čestně za svůj čin?

Dlouho a stále lítostně hledíme do budoucnosti !

V Albánii nyní vzplanuly opět boje. Srbové chtěli s pomocí Francouzů dobýt opět svou zem. Bulhaři byli od nich silně ohrožováni.

A nyní přišel rozsudek: 30. září došlo mezi Bulharskem a armádou Čtyřspolku v Soluni k dohodě o klidu zbraní. Po odpadnutí Bulharska hrozilo opět Rakousku odtud nebezpečí, kde válka začala a 91. pěší pluk musel nyní z italské fronty opětovně do Srbska. Německo nemohlo také poslat žádná pomocná vojska, neboť již muselo pod tlakem Američany posilněné armády ze svých postavení ustoupit. Potřebovali sami posilu a rakouská vojska táhla přes Rýn a s nimi také ohněstrůjce Otto Woitsch z Frymburka. Nyní vzplanul boj kolem dokola, také na Piavě měla naše vojska těžké postavení, jakmile Němci odtáhli. Nevypadalo to nyní na bojištích nadějně, v zázemí byly poměry pro Němce v říši neutěšené. Stále více muselo být každému Němci jasné, že jeho národ nedosáhne toho, pro což po celá válečná léta trpěl.

Ve Vídni bylo jednáno se zástupci vlastních národností, Maďarsko se odtrhlo od Rakouska, společný zůstal pro obě poloviny říše pouze vládce. Také český národ se snažil, poté co byl Kramář a jeho druhové propuštěni, o samostatný stát. Uprostřed října sem došla zpráva, že v Praze byl již svolán nový stát. Z počátku to byla pouze zvěst, ale po dvou týdnech později, dne 28. října 1918 se stala zvěst pravdou. Dne 1. listopadu se prohlásilo německé Rakousko jako svobodný stát a německá území Čech se k němu připojila, měly být k němu připojeny jako Šumavská župa. V této době převratu, protože zde vlastně nebylo žádné vojsko, aby střežilo právo a pořádek, bylo tak některé zlodějské sebrance docela vítaným, aby mohla loupit a rabovat. Tu se dali muži obce dohromady a vytvořili občanskou obranu. Střídavě drželi stále několik stráží v noci. Později se k nim připojili domů se vrátivší vojáci a vytvořili národní obranu, velitelem zdejší skupiny byl Ludvík Kraupatz. Tato mužstva byla vyplácena také z Lince. Z Budějovic měly být jižní Čechy obsazeny českým vojskem a sokolskými jednotkami. Nejprve se snažili obsadit železnici a potom pohraniční obce.

Do Černé přišla dne 29. listopadu vojenská jednotka v síle asi 200 mužů. Větší část odjela dále do Horní Plané, asi 30 mužů tam zůstalo, obsadilo poštovní úřad, provádělo domovní prohlídky po zbraních. V Horní Plané se postavilo na odpor vojsku oddělení národní obrany, aby ochránilo obec před obsazením. Bylo to marné. Vojsko mělo také dělostřelectvo a postaviti se proti tomu by bylo šílenství. Nyní následovala četná zatčení. - Když o tom sem přišla zpráva, že do Černé přišlo vojsko, nastalo u všeho obyvatelstva velké vzrušení. Co by se mělo dělat ? Bylo svoláno zasedání obecního zastupitelstva, na něž byli pozváni muži z národní obrany. Bývalý starosta Greipl pronesl pevnou zásadní řeč: „jestliže máme nyní vzdát boj, poté co jsme dlouhá léta za vlast bojovali a snaželi válečnou nouzi ?“ Jasně planoucí nadšení zachvátilo všechny ! „Ne, naši domovskou obec nedostanou, jsme Němci, Němci jsme byli a naši předkové, kteří půdu zúrodnili - chceme zůstat Němci ! „ Přišli muži národní obrany z Vyššího Brodu a Dolního Dvořiště. Doufali jsme v pomoc Hornorakušanů. Mnoho sedláků, kteří byli povinni vojenskou službou, odešlo přes hranice, aby nebyli přidrženi k vojenské službě. K obsazení obce ale nedošlo. Muži národní obrany ze sousedních obcí odešli opět domů. Posel z Lince přinesl zprávu, že žádná pomoc odtud by nemohla přijít. Být odkázáni sami na sebe, by byl každý odpor jenom zbytečným proléváním krve. Zbraně byly odvezeny do Leonfelden, musíme být důstojní věcí, které přijdou.

Během dní největšího vzrušení, zavládla ve Frymburku a okolí chřipka a vyžadovala denně své smrtelné oběti. V kostele jsme měli, poté co jsme všechny větší zvony obětovali válce, jenom ještě umíráček, který zvonil nyní téměř bez přestávky po celý den. Dříve volal ke mši, potom sloužil svému pravému poslání jako pozdvihovací zvon, potom doprovázely jeho tóny mrtvé na jejich poslední cestě a potom byl slýchán při úmrtích. V jednom dni docházelo častěji ke 3 - 4 pohřbům. Jaké štěstí, že epidemie netrvala příliš dlouho. Škola byla zavřena - všichni tři duchovní byli upoutáni na lůžku. O duše pečoval výpomocný duchovní ze Schläglu. A k tomu všemu obavy z budoucnosti. Mnoho lidí se připravovalo na útek. Již hned po zhroucení naší armády, když se říkalo, že odzbrojená vojska táhnou přes Terst a Lublaň na sever, byly ukovány plány na útek. A když se právě nemyslelo na útek, uložil

každý svoje zásoby pohotově, které by ho měly chránit před nouzí. Byli jsme připraveni na vše. Bylo zabito mnoho prasat, aby nepadla do rukou postupujícím vojskům. - Vyšší Brod byl mezitím obsazen. U Kaplice byla svedena formální bitva, protože národní obrana a obyvatelstvo města chtělo zabránit svému obsazení. Tam bylo použito i dělostřelectvo. - Sem přišla před polednem Štědrého dne vojenská patrola z Černé, která pátrala po vojenských uniformách a zbraních. Jeden školák si hrál na dolním náměstí a měl na hlavě vojenskou čepici. Vojenská hlídka mu ji chtěla odebrat, on utekl do jednoho domu a vojáci za ním.

Mezi navrátilci byli i takové živly, kteří byli naočkování bolševizmem. Také těch jsme se museli obávat. Bylo také pochopitelné, že zmizel veškerý respekt před zákonem, že bojovníci, jímž po dlouholetém plnění povinnosti, takový návrat domů byl skromný, byli docela rozhořčení. Ale nedošlo zde k větším výstupům. Dne 21. ledna 1919 přišly i sem tak dlouho očekávané okupační jednotky, příslušníci bývalého pěšího pluku č. 91. V Krumlově se nechali vyzdobit kyticemi, květinami a prapory, jak bylo zvykem během války u polních praporů. Vojsko bylo ubytováno v sále u Ehrenbrandtnera a ve školním sále a v několika soukromých domech, důstojníci u „Klingera“ a slečny Robitschkové. - Pro kulometnou rotu musela být vyklizena tělocvična.

Dva týdny po příchodu okupantů, dne 4. února, slavil Frymburk slavnost navrátilců, která měla důstojný průběh a nebyla rušena přítomností vojska. Ale pro ty, kterým se rodinní příslušníci nevrátili to byl truchlivý den. Šťastní byli ti, co ale ještě mohli doufat na shledání, protože jejich milí byli ještě drženi v zajetí. Dopoledne byla slavnostní mše svatá v upomínku mrtvých kamarádů ve zbrani. Odpoledne bylo slavnostní shromáždění v hostinci „Hvozd“. Poté co Dr. Hoffmann navrátilce pozdravil srdečnými slovy a vzpomněl také smutného průběhu války, promluvil Ludvík Kraupatz jménem navrátilců a učitel Peter věnoval vzpomínku padlým kamarádům. Prohlásil: „Jednoduchá hvězda by měla nést jména všech, jimž nebylo více dopřáno být v našem středu a když přijde za rok Svátek mrtvých, chceme jim postavit pomník, abychom si připomínali ty, kteří leží v nepřátelské zemi pod propadlým hrobem“. Ženy z Ženské organizace vzaly talíř a sbíraly od navrátilců na první kámen pomníku padlých a výsledek byl v porovnání velký. Večer byl zakončen tanečním věnečkem.

Všechny odpolední řeči byly stenografovány jedním důstojníkem okupantů. Celkem nedocházelo mezi lidem a vojskem přece k žádným větším nedorozuměním, jenom při tanci došlo k několika rvačkám. - Jednou přišel inspekční důstojník z Krumlova a naznačil starostovi, že nemůže ochránit pomník císaře Josefa v parku a že by bylo dobré, kdyby byl z parku odstraněn. - Tak byl tento vyzvednut a převezen do hasičské zbrojnice a tam byl uložen. Podstavec byl opatřen dřevěným bedněním. Když se to stalo byl pochmurný, deštivý den.

Příslušníci 91. pěšího pluku byli vystřídáni legionáři z Itálie, jejichž počet byl z počátku 200 mužů. Tito měli provádět ostrahu hranice a byli postupně vystřídáni. Poslední legionáři nás opustili na jaře roku 1920, poté co převzala ostrahu hranice Finanční stráž. První čas po převratu jsme poněkud doufali, že sudetským Němcům bude přiznáno právo na sebeurčení. Mír ze Saint Germaine učinil těmto nadějím konec. Stali jsme se v únoru roku 1920 občany Československé republiky a museli jsme se s tím smířit.

Dne 19. září 1920 zřídila farnost Frymburk svým vojákům, kteří v bojích padli nebo jinak ve válce nebo v zajetí přišli o život, pěkný pomník. Byl to první pomník na Šumavě. Při odhalení byli přítomni poslanci měšťanských stran. Tato slavnost zůstane každému v paměti, kdo ji zažil, jako veliká událost v paměti.

HOSPODÁŘSKÝ ŽIVOT BĚHEM SVĚTOVÉ VÁLKY

Docela mimořádné poměry, které přinesla válka, vykonávaly také největší vliv na hospodářský život. Když na počátku války, když mnoho mužů bylo v době žní povoláno pod prapory, tu se mnohý staral kdo nyní bude dělat práce doma, kdo bude sklízet z polí plodiny a pole znovu obdělávat. - Ale následovaly jedny odvody za druhými, stále opět byl počet práce schopných mužů povolován a přece neuvázla práce doma, žena sáhla po pluhu, ženské ruce prováděly mužské práce. Každá byla pyšná na to, že když se muž vrátí domů, že najde hospodářství v dobrém stavu. A tuto snahu podporovala vůle, v každé se probudila netušená síla - stařec, který se již usadil na výměnku, dítě, které doposud znalo hru a radost, soutěžili s ženou, aby hrouda, za jejíž svobodu bojují a krvácejí muži, byla obdělána tak jak doposud byla. - V prvním válečném létě se ještě nedostatek pracovních sil tak nepocítil. Ve druhém roce to již bylo mnohem dříve pocíťováno a čím déle válka trvala, tím více byl citelnější nedostatek mužských pracovních sil a nejenom nedostatek dělníků ztěžoval obdělávání půdy. Byl také stále větší nedostatek potahů. Hned po provedené mobilizaci museli být dodáni vojenskou službou povinní koně. Ale také ti koně, kteří k tomu nepatřili, museli být v následujících měsících stále opětovně přiváděni k odvodu. Kde to bylo jen možné, byly zavedeny volské potahy, ano bylo to zde v roce 1916 takové, že dokonce byli volí používáni k poštovním jízdám. Ale ani tažných volů nebyl nadbytek, velká spotřeba masa našich armád přinášela s sebou, že hovězí dobytek, stejně jako vše ostatní, zaznamenal strašlivé stoupání cen, 1.000 Korun za pár volů nebyla na jaře 1916 žádná zvláštnost. Takové pohádkové ceny lákaly zemědělce k tomu, aby prodali všechno co nutně nepotřebovali a tak se snižoval zcela zřetelně i počet tažných volů.

Tak jako ceny dobytka stoupaly ale také ceny za ostatní předměty. Zvykli jsme si v průběhu války platit ceny třikrát vyšší, dokonce ke konci války 10 až 20 krát vyšší ceny se staly pravidlem, oproti cenám předválečným a byli jsme překvapeni, že jsme ty věci vůbec dostali. Všude se vytvářely z toho docela neočekávané poměry. - Opatrní lidé, kteří disponovali s potřebnými penězi, hleděli také hned při vypuknutí války, nadcházející poměry částečně předvídati a proto si poříditi co možná největší zásoby. To nejlepší co bylo nejdražší hned na začátku války byla pšeničná mouka. Protože Rakousko v mírových dobách muselo dovážet velké množství potravin, především obilí ze zámořských zemí, bylo možné předpokládat, že mouka, rýže a podobné zboží by mohly být drahé. To bylo vidět také zde v obci, mnozí lidé běhali od obchodu k obchodu, aby nakoupili mouku za staré ceny. Chudí lidé, kteří to viděli, poukazovali právem na to, neboť jim chyběly peníze na to, aby si opatřili jen malé zásoby. Větší část obyvatelstva ale zdůrazňovala tolik společného, že jim přišlo v povědomí, že když ti chudí budou muset snášet zdražování potravin, bude to muset snášet i střední stav.

A jak mají nyní nasazovat svůj život na ochranu vlasti, být vystaveni námahám a nebezpečí, tak by měli na sebe vzít obtíže války také ti co zůstanou doma. Protože ale byla po všech potravinách vyšší poptávka, tak bylo větší pokušení, obchodníci by to mohli využít nebyvalým způsobem a proto bylo přísně nařízeno, že každý obchodník má na nápadném místě umístit cenovou tabuli potravin - tehdy jsme se obávali v první linii zdražování, že by ale potravin, zvláště obilí skutečně mohl být nedostatek, na to nikdo nepomyslel. Nikdo to ale nepovažoval za možné, že při soudobých válečných zbraních by mohla válka trvat tak dlouho. Když ale Německo dobývalo v Belgii a Francii jedno vítězství za druhým, tu se objevil anglický plán na vyhladovění. Když Spojenci nemohli být poraženi zbraněmi, tak je měl zlomit hlad, tu přišlo poučení o šetření s potravinami a obilím. Hlavně se mělo šetřit s pšeničnou a žitnou moukou, nikdo nesměl z těchto péci bez smíchání, každý měl mít za svou povinnost vůči vlasti, zásoby ušlechtilé mouky tak šetřit, že je měl míchat s ječnou a kukuřičnou moukou. Pekaři směli péci jenom výhradně z jednotné mouky, tak zvané válečné mouky, která se vymílala z obilí na 70 až 80 %. Malé pečivo smělo být výhradně pečeno jenom v jednotné formě, podobné „bulinám“, jímž se podobalo formou a konečně bylo zcela zastaveno, neboť když nemá krev našich hrdinů téci nadarmo, potom se musíme v zázemí chovat stejně statečně: zásoby, jsoucí k dispozici musí vydržet až do nových žní. Jen tak bude možno zmařit anglický plán na vyhladovění.

Za tímto účelem musel každý koncem února 1915 odevzdat své zásoby mouky a obilí. Každá osoba směla nyní denně spotřebovat pouze 300 g zrní nebo 240 g mouky. Kdo vlastnil větší zásoby, které byly větší než by do 15. srpna spotřeboval, musel je odevzdat. Z toho potom dostávali ti, kteří neměli žádné odpovídající zásoby obilí a mouky. Určení komisaři, většinou učitelé, museli jít dům od domu a museli kontrolovat zásoby a údaje podle možnosti museli přezkoušet. Jejich činnost byla tehdy velice ztížena strašnou vánicí, která právě v určený den zuřila a trvala dále, často skutečně vyžadovala nadlidské síly.

Zda-li výsledek této činnosti odpovídal námaze, může být zakryto, protože žel nebylo mnoho těch, kteří přesné dodržování těchto úředních nařízení považovali za věc svědomí. Svoji krev a život dával každý bez předsudku vlasti, ale že právě tak bez předsudku musel odevzdat svoje zásoby těm, co je

neměli, to bylo pro sedláka něco strašlivého – každý si myslel, že musí bezpodmínečně vyhladovět, když se nařízení podrobí.

Po obilí byl zastaven prodej chlebových plodů, nesmělo být prodáno ani zrnko, obchodníci neměli mouku, obyvatelstvo mělo být potřebnou moukou zásobeno Obcí - ale úřední zásobování moukou nebylo dokonalé. Kdo nyní nebyl tak šťastný, že neměl chlebovou mouku, ten musel po několik týdnů místo mouky jíst brambory. Ve Světlíku a v některých mlýnech v okolí byla ještě mouka, tato měla být ale zachována v první řadě pro vlastní okres. Tu chodilo nyní mnoho lidí, často v noci nebo za nejranějšího rána do Světlíku, Slavkova, Rovného, Vyšného (u Nových Hradů) a ještě dále, aby zakoupili načerno mouku. Nejhorší bída o chleba zde byla před velikonoce, ale konečně byla zažehnána rozdělováním mouky Obcí. Výdej mouky byl prováděn u obchodníka Grimse. Tlačeničky byla veliká. Dlouhé hodiny čekali lidé, než na ně přišla řada. Během prvního týdne dostávali lidé ještě čistou, i když poměrně černou mouku, později byla smíchána s ječnou, ovesnou nebo kukuřičnou moukou. Nikdy před válkou nebyla kukuřice zdejším obyvatelstvem požívána v této formě, byla používána jenom jako krmivo. Tu jsme si mohli jen těžko zvyknout vařit z kukuřičné mouky a nakonec byli lidé rádi, když dostali koupit kukuřičnou mouku nebo krupici. Koláče z kukuřičné mouky s borůvkami bylo velice oblíbené jídlo a bylo v mnoha rodinách požíváno místo brambor, jejichž zásoby byly počítány jako denní jídlo. Všechno se již nyní spokojilo s tím, že každý dostane týdně jenom svoje určené množství chlebové mouky. Pšeničná mouka byla jenom v omezeném množství pro nemocné a byla vydávána pouze na příkaz lékaře. Kdo proto neměl vlastní zásobu pšeničné mouky, musel nyní také všechny moučníky připravovat z žitné nebo kukuřičné mouky. Brzo to lidem nepřípadalo těžké, museli se vrátit k jednoduchému způsobu života. V době našich prarodičů museli se lidé spokojit s výrobky domácí hroudy. Cizokrajné zboží bylo spotřebováno v tak omezeném množství, že procházející kramáři mohli lehce pokrýt jeho potřebu.

Během let jsme si ale na to velice zvykli, také plody nejbližších zemí používat k denní potřebě, protože byly snadno za poměrně levný peněz všude k dostání, přemýšlelo se ještě sotva, které potraviny nabízí domovina a které musí být dovezeny z daleké ciziny, proto přinesla válka takový velký zvrat. Co země dávala muselo se rozličným způsobem využít a přitom se s tím muselo zacházet s největší šetrností. U obilí nebyla omezena spotřeba nejen žita a pšenice, ale musel se také využívat oves k výrobě mouky, proto mohl být oves používán pouze ke krmení koní a jako přídatek k chlebovému obilí a to jen v omezeném množství. Každému majiteli koní bylo povoleno pro koně a den skrmit 3 kg ova a ještě později jenom 1 kg. Nedostačující oves museli nahradit různými náhradními krmivem. Byly vydány různé letáky, aby byli lidé poučeni o těchto náhradních krmivech. Surový cukr byl mnohými používán jako náhrada za oves. Velká část zemědělců se musela samozřejmě podřídit úředním nařízením, protože byly používány těžké tresty pro ty co zatajovali zásoby, což zastráovalo jen málo lidí, toto dělat. Přesto ale stačily zásoby do nových žní. A potom několik týdnů byl výdej mouky poněkud nepravidelný a nedostačující, neboť špatné počasí o žních poněkud opozdilo svoz obilí, bylo to potom o to lepší. Kdo nevládnul ani mouku, ani obilí, obdržel v neděli na radnici chlebový lístek, na který bylo možno v obchodě zakoupit na 1 týden avizovanou mouku, toto obnášelo z počátku 320 g denně, ale v průběhu roku to bylo sníženo na 240 g. Byla vydávána nejen žitná mouka, ale také pšeničná mouka jako chlebová mouka č. 2., mouka na vaření č. 1. a mouka č. 0. na pečení. Zemědělci, kteří neměli chlebové lístky mohli čas od času za žito vyměnit pšeničnou mouku. Po vánocích, počátkem roku 1916, byla nyní vydávána pšeničná mouka pouze na úřední potvrzení nemocným a lidem starším 70 let. Kukuřičná mouka směla být od této doby vydávána pouze na chlebové lístky. Od dubna až do května počínaje musel již každý nejprve 25 %, později 50 % kukuřičné a ječné mouky přikoupit jako chlebovou mouku, aby zásoby pšeničné a žitné mouky vydržely až do nových žní.

Velice obezřetně jsme vyhlíželi nové žně. Louky a pole slibovaly velice dobrý výnos. Tu udělala uprostřed června silná námraza během jednoho dne konec velice nadějně úrodě. V pruzích zmrzla všechna žita. Ale nebylo to jenom samotné obilí, které bylo ponecháno každému v předepsaném množství. Na jaře roku 1916 byly zabaveny brambory a každému ponecháno pouze 3/4 kg na osobu a den. Toto množství nebylo dostačující, ale pro dnešní dobu, kdy právě brambory hrály velkou roli ve vyživovací otázce, museli lidé nyní také s těmito šetrně zacházet, protože s ohledem na nedostatek mouky se přidávaly brambory do chleba, používaly se k přípravě většiny moučníků a nacházely se v každém domě denně jako pokrm v poledne a večer.

Čím déle válka trvala, tím obtížněji se řešila otázka stravování. Zásoby rýže byly téměř snědены, hrách a čočka se nedostala koupit, maso dosáhlo ceny za níž si nemohl mnohý dovolit toto ani jako sváteční jídlo. K šetření s masem byly uzákoněny dva bezmasé dny, ale ve většině rodin bylo více bezmasých dnů.

V zimě 1916 byla velice oblíbená jídla z černé žitné mouky, často dokonce z otrub připravovaný perník, který lidé jedli nejen s kávou a čajem jako polední jídlo, nýbrž také se zelím a řepou při příležitosti spotřebování zásob, mohl tím pověřený komisař v samotném Frymburku napočítat toto jídlo ve více jak 30 domech.

Ale nyní došlo k omezování cukru. V obchodech nebyl žádný k dostání a tak byly nyní vydávány stejně jako na mouku lístky na cukr, aby byla řízená spotřeba. Každá osoba měla měsíčně nárok na 1^{1/4} kg cukru. Zajisté jsme se mohli během prvních měsíců uspořádat sbírku lístků na cukr, protože z počátku neměli obchodníci dostatek cukru. Když došla zásilka cukru, tak stáli lidé namačkání hodiny dlouho, aby také něco dostali. Dokonce museli se v této době kávy, která již dávno nebyla pochoutkou, buď vzdát, nebo ji sladit medem, sirupem nebo kandysovým cukrem.

Brzo byl také zastaven volný prodej kávy, každá osoba měla od července roku 1916 nárok na 1/4 kg kávy na 4 týdny. Přečasně nebylo k mání mýdlo a sůl. Petrolej se nedostával úplně po celé týdny a kdo neměl zavedené elektrické světlo, musel svítit jako v pradědečkových dobách loučemi. Mnoho lidí si proto nechalo elektrické světlo zavést, protože byl nedostatek svíček a staly se nepoměrně drahé.

Nedostatkem potravin trpěly doposud mimořádně ženy, pro které bylo stále těžší připravit chutné a syté jídlo. Nyní nastal také nedostatek piva a tabáku, to byl citelný úder pro muže, kteří často při jedné sklenici piva nebo jedné fajfce tabáku se snažili najít zapomnění hubeného oběda. Hostinští dostávali pouze 1 procento množství piva, které v roce 1913 vyčepovali, tak se mohlo stát, že mnohdy nebylo pivo vůbec. Mnohý hostinský netočil v pracovní dny pivo vůbec, aby měl něco na neděli. Cena piva stoupla na dvojnásobek a přitom byla kvalita podřadná. Ječmen musel být v první řadě použit jako chlebové obilí, pouze nepatrná část zůstala k přípravě sladu, proto se vařilo pivo také z rýže a brambor. Frymburský pivovar byl úplně uzavřen a pivo bylo dováženo z Černé. Na počátku roku 1916 se stalo také kuřivo přídělovým zbožím: nejprve cigarety, později také kuřivový tabák a doutníky. Všude v trafikách bylo vidět lístky, které oznamovaly, že kuřivo není k mání, protože to malé množství co trafiky dostávaly, bylo opět hned vyprodáno. Nedostatek kuřiva vydrželi muži tou mírou, že kouřili domácí byliny jako mařinku vonnou, také uvařené a usušené bramborové slupky. Domácí rostliny musely nyní také namnoze nahrazovat zámořské obchodní výrobky. Čaj, který hrál důležitou roli ve stravě vojáků v poli, též také v nemocnicích a zajateckých táborech, byl převážně vyráběn ze sušených listů ostružin a jahod, jehož zdejší školní mládež nasbírala na 200 kg. Ale nejen čajové listy sbírala školní mládež. Na jaře roku 1915 byla zorganizována po celém Rakousku velká sbírka kovů při které naši žáci sebrali pozoruhodné množství 353 kg. Mnohý oblíbený kuchyňský nástroj, mnohé upomínkové předměty ze šťastnějších dnů byly darovány, aby byla zachována a udržena obrana schopnost naší statečné armády. Na mnoha místech byly měděné střechy sejmuty z budov, byly darovány kostelní zvony a také zde byla předána stejnému účelu velká měděná pánve z pivovaru a v prosinci roku 1916 dva zvony, „Dvanáctérák“ a pozdvihovací zvon.

Aby se zabránilo nedostatku bavlny a ovčí vlny byla zavedena na podzim roku 1915 první a v létě roku 1916 druhá sbírka vlny. Nové prádlo a dobře zachovalé oděvy byly darovány a vedle toho velké množství hadrů, staré kožešinové věci a koberce v pozoruhodném množství. Pro nedostatečný dovoz bavlny byla již v roce 1915 zabavena a vykoupena celá úroda lnu. V důsledku nedostatku surovin stouply strašně ceny látek a poptávka po látkách starého provedení byla i zde veliká, že obchodníci se střízným zbožím svoje sklady v hodnotě tisíců korun v létě roku 1916 skoro vyprázdnili. Nové látky byly tak drahé, že jsme si je bez naléhavé potřeby nemohli dovolit koupit.

V ceně strašlivě vysoko stouply a přesto nebyly k mání, boty, tu přicházely opět naše, spravedlivé dřeváky a polodřeváky ke cti ! Neboť dřeva bylo v naší domovině dostatek. A přece mohli lidé v létě roku 1916 dostávat palivové dřevo v omezeném množství, protože byl nedostatek dělníků, kteří by dřevo káceli a zpracovávali. A tento nedostatek ve všech druzích koženého zboží pro život stoupal stále, často byl způsoben také touhou po zisku.

Tak na příklad mnozí lidé neměli tuk, aby si mohli omastit zelí, to by se u nás ale nikdy nemohlo stát a že se mléko dostalo za cenu 24 haléřů za litr jenom za pár dobrých slov, mělo také svůj důvod vlastně v touze po zisku zemědělců. Že nouze mezi obyvatelstvem nebyla ještě větší, bylo tím, že mnozí ještě měli peníze, aby si mohli nakoupit potřebné potraviny, přesto v mnoha rodinách byl nedostatek potravin, což mělo důvod v tom, že členové rodin, kde museli muži narukovat, dostávali státní podporu, která v poměru k rostoucímu zdražování, byla také během doby zvyšována. Tato podpora činila v průměru 1,50 Koruny na osobu a den. Po ukončení války byla vyplácena podpora v nezaměstnanosti až do doby kdy navrátilce dostal odpovídající práci.

Léto roku 1916 nebylo pro sedláky dobré, počasí bylo nevhodné, většina škod byla způsobena mrazem. Jedna jediná noc zničila většinu žitných polí. Jak velká to byla škoda, se ukázalo namnoze teprve v celém svém rozsahu až při kosení žita. Pomístně, na příklad v Hrušticích, Hrdoňově a

Kovářově se našlo na žitných polích, která byla oseta několika hektolitry semene, bylo nalezeno pouze několik zrn v klasech. Mláčení žita si tamní sedláci odpustili. A k osetí ozimého žita se muselo osivo nakoupit. Dva vozové náklady byly dovezeny z ostatních krajů Čech, jejichž klima odpovídá zdejšímu. Tím, protože dodávka byla ztížena dopravními poměry, došlo osivo částečně pozdě a tím byla setba ozimů opožděna a to tak, že mnozí od setí upustili. Ale protože ozimé osení roku 1916 bylo nádherné, osení rostla bujně, dříve než přišly první podzimní bouře a mrazy. Ale nyní nechtěla přijít hřejivá pokrývka sněhu, aby chránila osení před zimními mrazy. Okolo vánoc nabízela krajina obraz předjarní krajiny, místo sněhu posílaly mraky množství deště. A aby poznalo lidstvo všechny hrůzy přírody, přinesly poslední dny roku 1916 tak strašlivé hodiny, jaké si dříve nikdo nedovedl představit. V lesích byly způsobeny velké škody.

Vyživovací situace byla i během zimy 1917 těžko řešitelná. Zásobování moukou bylo prováděno skutečně Obcí bez závad. Přesto ale v důsledku špatné úrody žita mohli dostat mnozí sedláci chlebové lístky, každý množství mouky, které bylo stanoveno nařízením. Byla to žitná mouka, pšeničná chlebová mouka a ječná mouka. V některých místech byla vydávána také již ovesná mouka. Kukuřičná mouka a kukuřičná krupice byly k mání velmi zřídka a sice také jenom na chlebové lístky. Špatná úroda brambor v roce 1916 nedovolila nadále výrobu bramborové mouky. Mnozí sotva zachránili tolik brambor, kolik jich zasázeli. Koupit se dostaly jen v omezeném množství za velké peníze, za jeden pytel lidé rádi zaplatili 10 až 12 Korun. Úroda brambor byla ale všude špatná, chladné deštivé počasí v létě bylo pro brambory nevhodné, proto se muselo s bramborami zacházet velice šetrně. Použít je jako krmivo pro prasata si mohlo dovolit jen málo lidí, protože museli každý brambor šetřit pro výsadbu. Nyní přišly ke cti zelné hlávky a museli si na to zvyknout i měšťáci. Noviny přinášely návody, jak chutně připravovat různé druhy zeleniny. Řepa musela být stejně jako brambory používána jako krmivo, ale také jako pokrm. Mohli jsme řepu u nás, kterou jsme jedli i v mírových dobách, používat novým způsobem. Zelí nebo ještě lépe burgundskou řepu, omyjeme, rozkrájíme, usušíme a potom upražíme a rozemeleme a použijeme jako přídatek do kávy.

Zrnková káva nebyla skoro k dostání. Žitná a ječná káva a rozličné jiné druhy byly používány a místo fíkové kávy se používala upražená řepa - tedy všechno domácí produkty. A také za rýži nabízela domovina náhradu, vařili jsme proso jako za dob prababiček. Před válkou stál 1 kg prosa 20 až 30 haléřů a proso bylo používáno jako krmivo pro malá kuřata, nyní stál 1 kg prosa 2 až 3 Koruny, nyní jsme ho jedli samotné a prosná kaše a jiná jídla z něho nám připadala velice chutná. Nyní jsme byli velice rádi, když jsme ho dostali koupit. Hrách byl k dostání velice zřídka a to v omezeném množství, stejně jako fazole.

Maso bylo stále vzácnější, volný prodej dobytka byl zastaven. Úředně ustanovení nákupčí dobytka se měli starat o to, aby potřebné hovězí maso bylo dodáno tam, kde nebylo dobrovolně nabízeno k prodeji, mohlo být také nuceně zabaveno, pokud dobytek nebyl používán jako potah nebo dojnice.

Vykoupený skot musel být potom odtud a z okolo ležících vesnic dopraven do Vyššího Brodu, kde byl zvážen a podle kvality prodán za pevně stanovenou cenu. Řezníci dostávali přidělen určitý počet skotu a telat k volnému prodeji, prodej prasat v zemských hranicích byl ještě volný.

Kdo měl peníze nemusel si maso odříkat. Dokonce byly i uzeniny někdy k dostání ale stály nyní místo 8 haléřů až 40 haléřů. Počet bezmasých dní stoupl nyní na tři, maso se nesmělo jíst v pondělí, ve středu a v pátek. Pouze skopové maso a játra a podobné byly povoleny. V hostincích byla sobota vyhlášena za beztukový den, pečení jídel na tuku a tuk pro vyvařování byl úplně zakázán. Muselo se šetřit tukem a olejem na všech stranách. A proto bylo ke Všem svatým v roce 1916 až na další dobu trvání války zakázáno osvětlování hrobů. Tento bezsvětelný svátek mrtvých se bude počítat k nejvážnějším vzpomínkám, které budeme mít na válku. Ale chudí nesměli v tomto roce také bez ministerského nařízení stavět světla na hroby svých mrtvých, protože svíčky a olej byly strašně drahé. Jako jedlý olej se používal místo olivového oleje olej slunečnicový. Na nedostatku tuku se zakládal také nedostatek mýdla. Dokonce co bylo prodáváno jako mýdlo, bylo bezcenné přes svou vysokou cenu, která za to byla placena. Dočasně nebylo vůbec žádné mýdlo k dostání a mnozí lidé si je vyráběli, jako za starých časů sami doma. Protože ale takto byly opět používány látky sloužící k výživě, byla výroba mýdla doma zakázána. Měli-li lidé potřebný tuk, tak opět použili způsob jako za pradědečkových časů. Protože petrolej nebyl po dlouhé týdny k mání, což právě v zimě bylo skličující pro ty, kteří neměli elektrické světlo v domě. Když konečně opět petrolej přišel, byl prodáván pouze v omezeném množství proti předložení potvrzení starostenského úřadu. V souvislosti s nedostatkem tuku a petroleje, byl také nedostatek kolomazi, která byla k dostání sotva jenom za velké peníze. Docházelo proto k tomu, že někteří sedláci svůj vůz mazali pro ně lehčeji dostupným levným máslem nebo jiným tukem, jak noviny často psaly.

Smola k odření štětín prasat při zabíjačce, která stála před válkou 16 haléřů, byla nyní sotva k dostání za 12 Korun a tak to šlo skoro se všemi výrobky, které přes vysoké zdražování byly stále obtížněji k mání. Tak to šlo také s tabákem, s přidáním domácích rostlin rostla kvantita, ale kvalita byla horší a současně vyšší ceny. A přece byly vzaty trafiky útokem, když došla zásilka tabáku. Každý kuřák dostal nyní buď 2 doutníky nebo balíček tabáku. V žádném případě nebylo tabákové zboží vydáváno dětem a osobám pod 16 let věku. A tak jako to bylo s tabákovým zbožím, tak to bylo nyní s pivem. V hostincích byla také čepována „lavorová“ kořalka, která byla vyráběna v pivovaru v Černé a mnohdy nebyl jiný nápoj než malinová šťáva.

Od 1. ledna 1917 musela být placena z každého rohu daň - také řezníci museli za každé tele a skot, který poráželi mít vlastní povolení, které jim bylo vydáno, když zaplatili příslušné poplatky. Finanční stráž kontrolovala, zda hostinští mají určené provozovny, do kterých měli zdaněné nápoje ukládati. Přesto ale v zimě 1916/17 již mnohé chybělo, na což válka nebrala zřetel - my na venkově jsme si nemohli ještě stěžovat - ale pro měšťáky přinášel nedostatek brambor a všech potravin všeho druhu hořkou bídu. Nebylo dost na tom, že lidé byli často zaměstnaní stáním dlouhé hodiny před obchody, toto postávání se stalo přímo mukou, když v posledních lednových dnech uhodily kruté mrazy, které trvaly několik týdnů. Aby tato muka byla ještě větší, nemohli se ubozí měšťáci zahřát ve vlastních jízbách, neboť nebylo uhlí, které dostávaly jenom školy. Ohřívárny, divadla a zábavné lokály byly uzavřeny, obchody byly otevřeny.

Jak jsme byli šťastní, že nás od tohoto zla chránily naše domácí lesy. Dokonce mnozí, kteří před válkou život na venkově nacházeli nevhodným a jejich smysl pro kraj byl založen na tom jít do města, záviděli nám nyní naši klidnou lesní domovinu.

Protože mnoho zemědělců nechtělo odevzdat svoje zásoby obilí, mnozí také docela neuvěřitelně malý výnos úrody zahrabali, byly provedeny prohlídky za pomoci vojáků. Když tyto měly úspěch, byly zavedeny všeobecně tyto vojenské komise. Zde procházelo 5 vojáků s úředníkem z Kaplice, který vedl zdejší komisi, v doprovodu starosty a zemského rady. Ukrytého zde nebylo nic nalezeno - také v nejbližší ležících vesnicích jen nepatrná množství. Bohatý lup našla vojenská komise v „Mariánském dvoře“, kde bylo ukryto asi 400 kg ovsa, také bylo nalezeno pozoruhodné množství žita, přesto stále požadovali lístky na chleba. Podařilo se jim právě ještě nechat semlít nějaké žito bez úředního mlecího povolení. Tito sedláci to považovali za něco samozřejmého, zdůrazňovali, že s přiděleným množstvím by nemohli vystačit.

Ale snědli větší množství než přidělovaných 112 dkg na hlavu a týden, s čímž museli vystačit, což bylo pro sedláky v každém případě dost, když měli v domě maso, brambory, řepu, mléko a tuk a nadto měli ještě bohatě naplněný sáček s penězi, zajisté lehceji než pro chudáka, který si všechny potraviny, které byly ještě bez lístků, nemohl koupit, protože měly nezodpovědně vysoké ceny. Na Bílou sobotu sem bylo dovezeno asi 7000 kg brambor, které mohly být prodány nejpotřebnějším.

Po ukončení jarních osevních prací v roce 1917, přišla opět komise, aby vykoupila ještě něco přebývajících obilí. Dříve byla ale přece zemědělcům ponecháváno každé zbylé množství obilí, které bylo potřebné až do poloviny srpna k zaopatření, nyní byla povoleno k mletí, bez nichž žádný mlýn obilí k mletí nepřevzal, vystavena jenom do konce července. Všechno přebývajících obilí muselo být odevzdáno, zato měli všichni obyvatelé okresu od 1. července nárok na lístky na chleba. U nás nebylo beztoho mnoho těch, jimž vydrželo obilí až do nových žnín, ale ti co měli navíc, cítili se šťastni - nyní ale museli s těžkým srdcem i toto obilí odevzdat, jak zákon nařizoval. Kdyby věděli jaké těžké časy nás čekají, bylo by jim u srdce tíže. Nikdo by nepomyslel, že by zde mohlo dojít k takovému nedostatku potravin, k takové nouzi by mohlo dojít, jak zde poslední měsíce a týdny panovala přede žněmi.

Počasi bylo v roce 1917 takové jako před 100 lety, kdy lidé dne 2. května mohli jít do Výtoně ještě ze Slupečné přes led. Koncem dubna 1917 ještě opakovaně sněžilo. Dne 29. dubna se změnilo počasí a nyní přišla řada pěkných dní. Každý den se mohlo pracovat na poli, protože počasí bylo příhodné a dělníků nebylo málo, protože mnozí vojáci dostali dovolenou k setí. Jak všechno rychle klíčilo a rostlo, posoudíme z toho, že již 24. května se kosilo seno a před prostředkem července bylo již vidět mandele žita, u nás velká vzácnost! Bůh dal v tomto roce včasné a bohaté žně. Byl nejvyšší čas, neboť co bylo zelené jako zelenina bylo upraveno a snědno: kopřivy, kyselá jablka a jiné. Ve městech byla mladá jetel používána ke stejným účelům a byla draze zaplacená. Když žně začaly byla nouze největší. Dokonce mnoho rodin zemědělců nemělo po týdny chleba, neboť samotné množství mouky, které mohli nárokovat na chlebové lístky, nebylo k mání, nebo se na ně dostala jenom část. Přitom museli lidé pracovat od nejčasnějšího rána až do pozdní noci často bez jiného jídla jak mléka a vajec. Místo chleba si brali ženci natvrdo uvařená vejce, maso a špek byl vzácností dokonce i v selských domech, protože jako krmivo pro prasata byly pouze brambory a obilí v omezené míře, proto byla tučná prasata

stejně tak vzácná. Také pro slepice chybělo zrní a čočka ke kladení vajec. S mlékem to bylo podobné, protože předepsanými dodávkami skotu se počet skotu zmenšil. Mnoho Frymburčanů si přinášeli svou skromnou mírku mléka z Milné, Plískova, Posudova, ano dokonce ze Svatoniny Lhoty a Moravic.

Velkým dobrodiním pro lidi bylo, když zrály borůvky. Léto roku 1917 přineslo mimořádně bohatou úrodu bobulovin. Již koncem června chodily děti do lesa sbírat bobulovité plody a když přišly prázdniny tak chodily do lesa den co den. Toto ale nedostačovalo lidem k obživě, téměř každý ubýval viditelně na váze, což bylo u mužů způsobeno nedostatkem piva, což bylo mimořádně zlé. Bída přinutila také mnoho lidí ke krádežím: byly odřezávány klasy, brambory vykopávány a mnozí byli zachvázeni závisť, že těm co si ušetřili něco potravin a nebo co si za drahé peníze něco koupili na černém trhu záviděli. Jak jsme již toužili po nových žních! A Bůh pomohl! Úroda žita byla nebývale dobrá, brambor byl dostatek, že mnozí zemědělci je nemohli ani uložit do sklepa, nýbrž museli je ukládat v zahradě nebo na poli do krechtů. Vedle toho již přišli mnozí na nápad, že by se takto uložené brambory mohly lehčeji vymknout kontrole než ty uložené ve sklepě, protože i letos byla úroda pod státní kontrolou. Přes vysokou úrodu byli ještě stále měšťači bez brambor. Mnozí z nich jezdili nyní sami na venkov a nakupovali tam sami brambory a nosili je v batozích domů. Byli při tom i lidé, kteří by si v mírových dobách sami ani bramboru neokroužili - a při tom soužení se museli stále obávat, že budou dopadeni a že jim těžce získané zboží bude zabaveno, protože volný prodej byl zakázán. K zaslání drahou bylo potřeba povolení a toto nebylo lidem nikdy uděleno, což mělo hlídat četnictvo. Ne pro peníze, ale ze soucitu jsme se snažili oko zákona klamat: v dětských kočárkách, spící nebo hrající si dítě nahoře, jsme vozili pytle brambor na poštu, jindy byl k tomu použit cestovní koš, v němž byl ukryt pytel. Jak byl ale velký nářek a ne menší rozhořčení, když byl někdo dopaden a své brambory musel odevzdat na Obec. Ale obyvatelé obce Frymburk, Hruštic, Svatoniny Lhoty, Slupečné, Výtoně, Pasečné kde byl pan Liedl odtud komisařem, pověřeným nákupem polních plodin, konal také všeobecně proti své povinnosti.

Od 1. srpna 1917 do července 1918 bylo odtud dodáno 173437 kg žita, 134174 kg ovesa, 4846 kg ječmene a 569864 kg brambor. Často jelo v jednom dni více než 50 povozů s volskou přípřeží na dráhu s bramborami, jejichž dodávky musely být provedeny do příchodu mrazů. Na potazích byly dodávány i hlávky zelí, většinou do Krumlova a Loučovic.

Zde se platilo 40 haléřů za 1 kg, byli ale lidé, kteří za to požadovali jenom 20 nebo 10 haléřů. Neboť když také naši sedláci všeobecně onemocněli touhou po zbohatnutí a za všechny výrobky požadovali pravé keřaské ceny, stalo se, že jeden sedlák přede žněmi v roce 1920 požadoval za 1 kg žita 10 Korun, ano byli také lidé pro něž „Zaplat' Pánbůh“ platilo víc než mnoho korun ve skříni. Za peníze nebylo možno již dlouho něco koupit, kožené zboží, zboží z ovčí vlny a vlněné látky nebyly již k mání, nanejvýš papírové látky za drahé peníze, za něž jsme dříve mohli koupit samet a hedvábí. Dočasně chyběla sůl, ocet, petrolej, svíčky chyběly úplně. Výměnným obchodem jsme si mohli tyto věci opatřit. Za tabák, cukr, pšeničnou mouku jsme dostali od našich sedláků všechno. Sedláci jezdili často do Budějovic a vyměňovali tam za máslo tabák, látky na šaty a kůži. Výměnný obchod byl ve velkém a krásném rozkvětu.

Opět byl v domech slyšet kolovrátek, nebyla jenom spřádána nit ze lnu ale i z ovčí vlny. Ovce byly chovány pouze za tímto účelem. Tkaly se jako dříve obleky pro muže a chlapce.

Pivo nebylo zde ve Frymburku k mání od masopustního úterý roku 1917 až do masopustní soboty roku 1918. Všechna tato strádání se stupňovala o to více v roce 1918. Nouze války přiváděla obyvatelstvo této krajiny na pokraj zoufalství. Aby byla zachráněna mládež vydal císař Karel nařízení „Dítě hostem“, v záchranném programu. Také v naší farnosti se našlo okolo 40 rodin, které si vzaly přes léto do své péče děti, přes nedostatek potravin, který u nás panoval. Děti byly příslušně vyživovány a obdarovány, když na podzim odcházely opět domů a do školy. Zdražování všech zemědělských produktů bylo obrovské, následkem čehož zavládla velká bída u většiny národa.

Válka skončila, my jsme žili v novém státě, který s nepřátelskými mocnostmi, které na nás uvalily hladovou blokádu, byl spřátelen a spojen. Mělo by být brzo lépe, tak mysleli mnozí! Ale hospodářská nouze zůstala ještě dlouho, dlouho i po válce a byla větší než kdy předtím! V následujícím ceníku válečné a poválečné doby od roku 1914 až do roku 1918 je patrné postupné zdražování:

Předmět v Korunách	Před válkou	Ve válce	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Žitná mouka 1 kg	0,31	0,38	0,54	0,52	0,56	0,56	1,00	
Pšeničná m. 1 kg	0,44	0,58	0,74	1,32	nebyla	3,10		
Hovězí maso 1 kg	1,68	1,76	3,20	4,00	7,20	7,00	8,00	17,00
Vepřové maso 1 kg	1,76	1,84	3,60	4,80	8,40		28,00	47,00
Telecí maso 1 kg	1,20	1,36	2,00	2,60	5,20	12,0	12,00	16,00
Sůl 1 kg	0,26	0,26	0,28	0,28	0,34			2,10
Rýže 1 kg	0,64	0,64	1,70	4,00				15,00
Cukr 1 kg	0,88	0,92	0,96	1,04	1,20		3,20	4,80
Petrolej 1 l	0,42	0,48		0,76				24,00
Lih k pálení 1 l	0,52	0,52	0,92	0,92	1,20	2,60		2,80
Vejce 1 kus	0,04	0,05	0,07	0,10			1,00	1,00
Mléko 1 l	0,14						1,00	1,00
Máslo 1 kg	2,20	2,40	4,80	5,00			40,60	41,40
Flanel na koš. 1 m	0,44							36,00
Boty 1 pár	15,0	17,0	20,0	50,0				120,80
Pánský klobouk	9,00		11,0				100,0	250,00

POVÁLEČNÁ DOBA

K této době patří první roky po válce: 1919, 1920, 1921, 1922 a 1923. Hospodářská situace doznala, jak je patrné z předchozího ceníku, ještě mnohá zdražení, způsobené kolkováním peněz a odebrání hotovosti, které první se konalo v únoru 1919 a poslední bylo provedeno později, aby byla stabilizována vlastní měna. Všichni obyvatelé obce se měli snažit spolupracovat na výstavbě obce. Již shromáždění navrátilců v lednu 1919 přineslo tuto myšlenku jako přání. Na tomto shromáždění byl

položen základní kámen ke stavbě pomníku padlých, když se toto ozvalo ve výzvě několika přítomných a aby bylo vzpomenuo těch, kterým nebylo dopřáno se vrátit domů. Dne 19. září 1920 mohl být tento pomník odhalen, jako znamení, že věrný Frymburk a jeho okolí nezapomíná svých padlých hrdinů, ale také ještě ve válečném zajetí hladovějících dětí domoviny, dlících daleko a teprve postupně přicházejících domů z Ruska a Francie.

V červenci 1919 se konaly **první obecní volby v republice**. Byly provedeny na základě politického stranického systému. Zvoleno bylo 24 členů, z nichž připadlo na Křesťansko sociálně zemědělskou stranu 15, na Německou národní stranu 8 a na Sociálnědemokratickou stranu 1 zástupce. Starostou byl zvolen pan Augustin Klinger, který byl starostou od roku 1913. Po obecních volbách byly volby do Národního shromáždění a do Senátu. V 9. volebním kraji, Budějovické župě, obdržely 3 německé měšťanské strany po jednom zástupci a sociální demokraté také jednoho zástupce v Národním shromáždění.

I když také volby ukázaly stále různé směry smýšlení obyvatel Frymburku, tak byla ale společná mysl mezi obyvatelstvem, přes stranickost, opravdově pravá. To ukázalo utvoření Elektrifikačního sdružení obce Frymburk a okolí. Přestože existovala již malá elektrárenská společnost v roce 1913, která ale nestačila spotřebě pro světlo v na petrolej chudé poválečné době. Dálkové vedení elektrického proudu bylo napojeno na hořické vedení a proud byl dodáván z Pečkova mlýna přes Slavkov. Společné smýšlení se projevilo také při opatřování nových kostelních zvonů, protože naše kostelní zvony musely být během války odevzdány.

V poválečném období bylo mnoho úmrtí. Špatná výživa byla příčinou tohoto velkého umírání. Nejvíce umíralo starých lidí a novorozenců a právě tak dospívající děti. Ale také mnoho navrátilců z války bylo obětí této poválečné doby. O pozůstalé se zvláště starala, po válce utvořená místní skupina

invalidů a tak mnohé válečné vdově a nově stávající válečné vdově a jejím dětem mohly být opatřeny podpory a penze.

Také spolkový život se dostával do dřívějších kolejí. Na místa dívek a žen uvnitř hasičstva během války, nastoupili domů se navrátilí muži. Tak se také sloučily, na popud tělovýchovného spolku, některé místní spolky a uspořádaly v létě 1922 velkou vlasteneckou horskou slavnost u zříceniny Vítkova kamene. Ze široka a daleka sem proudily ve skupinách Němci, aby se mohli této horské slavnosti zúčastnit. Poslanci lidu zde hovořili pod širým nebem a horská mše zvěstovala Němcům, německou důvěru v Boha, německou víru, lásku a naději. Z popudu místní skupiny Svazu Němců žijících v Čechách, bylo s ostatními místními spolky, Obcí a komunálním zastoupením v čele, rozhodnuto zahájit přípravné práce na ustavení vlastní Vlastenecké slavnosti frymburčanů v roce 1923. Opět se má stát Frymburk, jako to bylo při Vlastenecké slavnosti v roce 1913, shromáždštěm svých rodáků z dále, roztroušených nyní v tolika státech, shromážditi je a ubytovati ve svých vlastních zdech. Také tato slavnost dosvědčila společné smýšlení obyvatel Frymburka a okolí. Přes špatnou valutu a špatnou hospodářskou situaci každého jednotlivého frymburského rodáka v Rakousku se dostavili mnozí, aby se potěšili z plna srdce v poválečné vlasti. V následující listině přítomných, která obsahuje jen část přítomných, ostatní přílohy pocházejí z novinových článků.

Pozn. překl.: Následuje 85 více či méně čitelných podpisů účastníků Vlastenecké slavnosti v roce 1923 na setkání rodáků ve Frymburku.

- Dále následují novinové výstřížky z různých novin, popisující program a průběh slavnosti.
- Dále následují:
- pohled na Frymburk v roce 1923,
- skupinová fotografie frymburských rodáků.
- fotografie Pröllovy ulice se sv. Tomášem v pozadí.
- 3 fotografie z vlastivědné výstavy sestavené slečnou Greiplovou a panem Františkem Peterem..

Žel nelze tyto fotografie reprodukovat pro jejich nejasnost.

K obětem bylo připraveno obyvatelstvo Frymburka také německému národu v poválečné době, že německou školu silně podporovalo v kulturním svazku při slavnostech. Po všechna léta od roku 1920 byla slavena velká slavnost kulturního svazu a výnos z ní v tisících Kč byl věnován hlavnímu vedení. Pro chudé školní děti byla zřízena pod vedením ve válce založené ženské organizace na ochranu dětí a péče o mládež a za spolupráce všech místních spolků, výše uvedené ochranné organizace, každoročně byly prováděny vánoční nadílky a přinášeny a rozdělovány hodnotné dárky pro potřebné. Většinou to byly oděvní součástky, které byly také darovány od velkostatkářů Schwarzenberků a Buquoitů.

Mnohé spolky slavily oslavy výročí svého založení. Tak dobrovolní hasiči ve Frymburku v létě 1922 slavili 50. výročí svého založení.

Jednotlivá léta přinášela pozoruhodné **záplavy**, tak v roce 1920 největší, jaké nepamatovali nejstarší lidé. V hostinci „U mostu“ byly tak zaplaveny pohostinské pokoje a salon. Nájemce „Woisetschläger“ musel se svoji rodinou z „Grunbergské cesty“ vystupovat a vstupovat oknem. V „Panském mlýně“ musely být přízemní místnosti vyklizeny. Voda ve Vltavě sahala až nad tůň Inu ve Frýdávě vlevo na louce naproti „Zaby“. Jedna stodola v „Gerelet“, kovářského mistra Antonína Hilgärtnera byla zvednuta a odnesena proti mostu, kde zůstala viset a teprve po poklesu vody a demolování střechy od mostu, mohla být částečně vyzvednuta.

Rok 1921 byl mimořádně suchý s velice horkým létem. Zimy 1923/24 a 1924/25 byly velice bohaté na sněh. Obyvatelé museli k ulehčení svým střechám mrznout do června a sněh odházet lopatami. Stejně tak museli často prohazovat cesty. Také docházelo v této době k požárům. Zvláště zlé byly v roce 1921. Dne 22. května byl lesní požár na „Vřesovém vrchu“, dne 26. května zapálil blesk na „Tělocvičném kopci“ dům „Soiber-Preitschopfa. V srpnu byl lesní požár na „Jelením vrchu“ a blesk zapálil v Kobylnici a za obět padla dvě hospodářství. Dne 29. srpna hořelo v Lojzových Pasekách u „Watzla“.

V roce 1924 vyhořela stodola vedle obytného domu „Zaby“ na „Tělocvičném kopci“, obytný dům mohl být zachráněn.

Dne 2. října 1923 se konaly **druhé obecní volby** od vzniku republiky. Měly být vedeny v německé jednotě, že k tomu nedošlo, dokazují 2 kandidátní listiny (*pozn. překl.: v kronice jsou vylepeny dvě*

kandidátní listiny, jedna za Německou křesťansko sociální lidovou stranu Svazu zemědělců a německé národní strany a druhá za Křesťansko německé domkáře a živnostenskou stranu, na každé z nich je po 27 kandidátech). Tentokrát smělo být zvoleno pouze 18 zástupců, protože počet obyvatel, podle provedeného sčítání v poválečné době, poklesl. Jestliže obec Frymburk čítala před válkou 1.500 obyvatel, tak poklesl jejich počet při novém sčítání lidu v roce 1920 na 1.403 obyvatel.

Strany první kandidátní listiny dosáhly 14 zástupců a rozdělily si je takto:

Křesťansko sociální lidová strana5 zástupců,

Německá národní strana.....5 zástupců

Svaz zemědělců4 zástupce.

Strany druhé kandidátní listiny, které před tím ve Frymburku vůbec nebyly a které byly založeny těsně před volbami, obdržely 4 zástupce.

Z první kandidátní listiny byli zvoleni:

za Křesťansko sociální lidovou stranu (KSLS):

1. Augustin Klinger, Frymburk č. 78.,
2. Jakub Schnälzer, Frymburk č. 23.,
3. Josef Liedl, Frymburk č. 76.,
4. František Grimms, Frymburk č. 45. a
5. Josef Wagner, Frymburk č. 10.

za Německou národní stranu (NNS):

1. Jan Preitschopf, Frymburk č. 52.,
2. František Peter, Frymburk č. 82.,
3. Ludvík Lenz, Frymburk č. 156.,
4. Jan Wipplinger, Frymburk č. 96. a
5. František Köchl, Frymburk č. 49.

za svaz zemědělců (SZ):

1. František Josef Hoffmann, Frymburk č. 45.,
2. Adolf Herrle, Frymburk č. 35.,
3. Josef Sechter, Frymburk č. 11. a
4. František Stoiber, Frýdava č. 24.

Z druhé kandidátní listiny byli zvoleni:

1. Ondřej Friedl, Frymburk č. 55.,
2. Rudolf Kopplinger, Frymburk č. 56.,
3. Josef Kollinger, Frymburk č. 66. a
4. Gustav Hutterer, Frymburk č. 70.

Starostou byl zvolen, po volební dohodě stran, na první kandidátní listině opět pan Augustin Klinger, za KSLS a za jeho zástupce pan František Josef Hoffmann za SZ.

V obci se pilně muzicírovalo a tak oslavil „Spolek přátel hudby“ v červnu 1924 své 25 výročí od založení. Tělovýchovný spolek proto opatřil hudební nástroje a dotáhl to nadšením a vytrvalou pílí svých mladých členů, na vynikající pochodovou kapelu. Kapela čítá v současné době 34 mužů.

S přechodem k pozvolnému mírovému hospodářství přicházeli v letních měsících , jako před válkou, frymburští letní hosté, jejichž počet rok od roku přibýval. Také Zkrášlovací spolek se opět ujal v poválečné době své práce, neboť během války postupně zmizely lavičky k odpočívání. Pod předsednictvím pana starosty Augustina Klingera a přičinlivou prací pana učitele Kundlatsche byly všude , v parku, na silnicích, na vyhlídkových místech a lesních cestách umístěny pevné, fixní betonové lavice. Zvláště se na těchto pracích podíleli mladí cvičenci. V parku byly umístěny záhony

květin. Hliněné a dřevěné hnízdní budky byly umístěny pro naše zpěvné ptactvo na stromech. Okolo silnic a cest byly vysazeny mladé stromky, převážně jeřáby a jilmy.

Také zpěv začal být pěstován, když v roce 1924 byl založen „Mužský lidový pěvecký spolek“. Prvním předsedou byl pan Jan Preitschopf a prvním sbormistrem pan Robert Thür.

Rozkvětu doznal také kostelní zpěv za vedení ředitele kůru pana učitele Isidora Stögbauera. On sám je mistrovský varhaník a uznávaný komponista v hudebním světě. On založil v místě „Cecilský spolek“, který měl za cíl pozvednout úroveň kostelního zpěvu. On pořádal kostelní koncerty a všichni mistři varhanní hudby jako Bach, Steger a jiní, zněli v tónech jejich děl našim domem božím. Tak mohlo být v zimě 1925/26 přikročeno ke zvětšení varhan. Také zde se projevil společný smysl všech partnerů mezi obyvateli Frymberka, když sbírkami dům od domu byl zvětšen varhanní fond.

V červnu 1925 se konaly **druhé volby do národního shromáždění a do senátu**. Ve volbách do národního shromáždění bylo v naší obci odevzdáno 725 hlasů, z čehož připadlo na :

Německou národní kandidátku 127 hlasů,
Křesťansko sociální kandidátku.....472 hlasů,
kandidátku Svaz zemědělců.....24 hlasů,
Sociálně demokratickou kandidátku 77 hlasů,
Komunistickou kandidátku 13 hlasů,
na české strany připadlo..... 12 hlasů,
neplatných hlasovacích lístků 7 kusů,
prázdných hlasovacích lístků 2 kusy.

České strany dostaly hlasy od českých zaměstnanců pošty a od četníků.

Ve volbách do senátu bylo odevzdáno 632 platných hlasů, z čehož připadlo na:

Německou národní kandidátku99 hlasů,
Křesťansko sociální kandidátku.....421 hlasů,
kandidátku Svazu zemědělců.....25 hlasů,
Sociálně demokratickou kandidátku 62 hlasů,
Komunistickou kandidátku 11 hlasů,
neplatných hlasovacích lístků 3 kusy,
prázdných hlasovacích lístků 1 kus.

Zima roku 1925/26 byla mimořádně mírná. Zatímco na Štědrý den padal velice silně sníh, o vánocích nastala obleva a deštivé počasí, takže se až do konce roku 1925 zaplnila Vltava vysokou vodou, která se rozlila daleko z frýdavského břehu. Nebylo vidět sníh široko daleko, nedomnívali jsme se, že máme nový rok, ale velikonoce v dubnu. V Novém roce nebylo také příliš mnoho sněhu. Nejkrásnější období bylo na velikonoce v dubnu a počátkem května. Bylo to mimořádně horké a krátké předjaří po němž následoval nepřetržitý déšť po celý květen, červen a červenec s velice málo pěknými dny. Vltava přinášela stále záplavy, senoseč přišla pozdě a seno většinou shnilo ve stodolách.

V červnu 1926 slavil zdejší Spolek práce výročí svého 25letého trvání. Při této příležitosti byla obec slavnostně vyzdobena jedlovým chvojím, také Zkrášlovací spolek přiložil tentokrát snaživě ruku k dílu. Tak byly v dubnu v parku, v jeho dolní i horní části postaveny obloukové lampy, v každé části jedna. Cvičenci a pan učitel Kundlatsch s panem starostou Klingerem a s právě sem přišedším panem drážním mistrem Emmerichem Bauerem postavili stožáry pro obloukové lampy, k jejichž zasvěcení uspořádal Tělovýchovný spolek pod vedením svého velice zasloužilého kapelníka pana bankovního úředníka „Sackmauera“ koncert k poslechu od 7 do 8 hodin, který byl proveden mimořádně jemně. V šumění stromů zářilo krásné denní světlo obloukových lamp a naproti tomu milé tóny zdatné a čilé hudby Tělovýchovného spolku. Tělovýchovný spolek se rozhodl provádět koncerty v parku nejméně jednou týdně.

Smutné a současně strašné neštěstí se stalo dne 13. července na Vltavě při vysoké vodě, kde se přesto letní hosté stále koupali. Naproti „Grünbergera“ , kde „Skelný potok“ vytvořil poloostrov protažený do délky do Vltavy, tento byl ale Vltavou celý zaplaven, se koupal v tento den vrchní zemský soudní rada se svým 10letým synkem. Oba byli strženi zde mimořádně silným proudem rozvodněného „Skelného

potoka“ a proudem rozvodněné Vltavy a dostali se do nebezpečí utonutí. Na jejich volání o pomoc jim přispěchali zde se koupající letní hosté „U kamene“ a do Vltavy se vrhnuli ihned jeden vrchní důlní rada a jeden vrchní berní správce aby zachránili synka vrchního zemského soudního rady. Již jeden z pánů synka uchopil, když se oba potopili, záchrance i se synkem. Druhý záchrance zmizel stejně tak v záplavě před očima své ženy a dcery. Srdcervoucí volání o pomoc upozornilo pány nacházející se na kuželníku u „Woisetschlägera“ a sice pány učitele Kundlatsche, Wesselskyho, Wagnera a stejně tak pány Greipla a Přibíka, kteří pochopili rychle situaci a utíkali na místo neštěstí. Mezitím skočili manželka s dcerou vrchního berního správce do Vltavy, aby zachránily svého manžela a otce. Učitel Weselsky s učitelem Wagnerem zachránili paní a dceru vrchního berního správce a stejně tak vrchního zemského soudního radu, učitel Kundlatsch, pan Přibík a Greipl šli poněkud pod místo neštěstí do Vltavy, nemohli ale již vytáhnout vrchního důlního radu a vrchního berního správce jako živé. Synek vrchního zemského soudního rady byl poněkud později vytažen jako mrtvola nedaleko místa neštěstí pomocí písečné lodi. Na obou utopených pánech byly po dobu 30 minut prováděny oživovací pokusy pomocí umělého dýchání, ale byly bez úspěchu, protože pánové každopádně ve vodě podlehli srdeční slabosti. Velký byl nářek těchto rodin, velké bylo zděšení obyvatel v místě. Oba pánové byli převezení do Moravské Ostravy a Brna. Chlapec byl pohřben na zdejším hřbitově.

Dne 3. června 1927 byla provedena revize.

Frymburk dne 3. června 1927.

Profesor Vavřinec Quines (?), okresní školský inspektor, v.r.

Kronikáři bylo sděleno, aby se držel předepsaného vedení kroniky.

Po mimořádně mokřím létě, kdy shnilo z větší části seno a senoseč, následovalo překrásné pozdní léto a podzim. Toto ale nemohlo zachránit to, co z celkové úrody shnilo. Úroda obilí, lnu a brambor byla podstatně menší než v dřívějších letech, takže celý rok 1926 musí být zapsán jako rok neúrodný. Mírná byla i následující zima, panovalo sice několik chladných dní, takže Vltava nesla po celou zimu svůj ledový krunýř k radosti zimních sportovců a majitelů ledových sklepů.

ROK 1927

- tento rok, přinesl mokré jaro, které přecházelo často v horké předletí. Vlastní léto zůstalo víceméně horké a suché.
- dne 6. června slavil bývalý Spolek vojenských veteránů, nyní přejmenovaný na Podpurný spolek vysloužilých vojáků, vysvěcení nového praporu a 50leté výročí založení.
- dne 8. července zemřel pan Alexander Ehrenbrandtner, **dlouholetý obecní tajemník**, který tuto funkci vykonával 41 let. V pohřebním průvodu šli nejen členové obecního zastupitelstva a členové místní školní rady, ale také místní spolky a velká část zdejšího obyvatelstva místní farnosti.
- na podzim se opět konaly **obecní volby**, které neměly vliv na změny v obecním zastupitelstvu.
- zima byla mimořádně mírná, bylo málo sněhu, více vlhkosti a přinesla stoupání hladiny Vltavy a obvyklé jarní záplavy.
- ve dnech 13. až 15. srpna oslavil tělovýchovný spolek „Jahn“ své 20. té výročí od založení.

ROK 1928

- jak bylo již vzpomenuto bylo předjaří vlhké s následnými velkými mrazy, které způsobily velké škody na polích a lukách. Dne 10. května padal sníh a také dne 11. května byla krajina pokryta sněhem jako v zimě.
- aby spojili Frymburk s železniční stanicí, pojali tři mladí muži záměr, pořídit si nákladní auto, což také skutečně učinili. Byli to krejčovský mistr Richard Wagner, Ludvík Matscheko a Jan Pösenböck, který navštěvoval řidičský kurs. A tak vozili osoby a náklad, žel nemohli finančně vydržet a auto opět prodali. Okamžitě mělo na jaře převzít dopravu mezi železničními stanicemi poštovní auto, totéž ale zůstalo také nesplněno.

- nepříhodné předjaří vystřídalo koncem června a začátkem července velice horké léto. Stav vody ve Vltavě byl nižší, koupání domácích a četných letních hostů probíhalo po celém toku Vltavy, která měla teplotu + 22°C a koupání v ní připadalo jako koupání ve vaně.
- rok 1928 byl opět rokem Vlastenecké slavnosti. Každé úterý, počínaje květnem, byla zasedání výboru oslav, platilo přece, že musí být největší - měly být odhaleny dva pomníky - Stifterovi a Jahnovi. Je tomu právě 100 let co přišel Stifter do Frymburka a zde v Greiplově domě poznal svou mládickou lásku Fanni a proto Frymburku ve svých dílech stále častěji stavěl pomník. Naproti tomu se v roce 1928 slaví 150. výročí narození Jahna. Zdejší Tělovýchovný spolek vyrobil vlastními silami a členy spolku „Jahnův pomník“. Oba pomníky mají být nyní při Vlastenecké slavnosti odhaleny. Frymburk očekává své rodáky z dále, přátele našeho vlasteneckého básníka Stiftera a přívržence a přátele Jahnovy na nadcházející Vlastenecké slavnosti. Ať ji krásné počasí přeje !
- Program slavnosti dne 18. srpna 1928:
 1. Úvodní pochod (Spolek přátel hudby Frymburk).
 2. Uvítání.
 3. „Sláva otci Jahnovi“ mužský sbor (Spolek lidového zpěvu Frymburk).
 4. Úvodní projev - učitel František Peter.
 5. Slavnostní básně (přednesou slečny Emma Lenzová a Marie Preitschopfová).
 6. „Cikánské melodie“ pro violu a klavír od Pabla de Sarasate, přednesené panem profesorem hudby Prokschem a jeho synem.
 7. Přednesy písní (slečna Elsa Thürová a paní Grandlová).
 8. Ideály snů - valčík od Fučíka (Spolek přátel hudby).
 9. Elektrické kroužení kuželem.
 10. Skupinová píseň „Zanotuj ...“.
 11. Závěrečný pochod (Spolek přátel hudby).

Změna programu vyhrazena.

Není nutné ztrácet mnoho slov o Vlastenecké slavnosti samotné, protože denní zprávy „Jihočeských lidových novin“ všechno uveřejnily. Sám Frymburk může být pyšný na proběhnuvší slavnostní dny a na to, že se vše podařilo.
- po létě přišel krásný podzim.
- ve Frymburku se usadil nový autodopravce, Lechner z Krumlova se svým šoférem Janem Mayerem.
- konec roku přinesl velice studenou zimu.

ROK 1929

- tato zima trvala i v Novém roce, dokonce přinesla nejstudenější teploty, které byly naměřeny až -43°C. Také v naší domovině se rozvinul, jmenovitě mezi mládeží, zimní sport - lyžování.
- Zvláště o nedělích bylo vidět rozmanitý obraz na Vltavě - bruslaři, hráči lední metané, lyžaři na svazích kopců, ano dokonce během týdne používali dělníci, kteří chodili do práce do Loučovic, Vltavu jako jízdní dráhu pro kola. Zajisté zvláštní zimní obraz, vedle bruslařů a hráčů lední metané, jezdci na kolech na Vltavě !
- mokré jaro následovalo krásné, horké léto, takže podzim přinesl dobrou úrodu polních plodin. Zvláště je třeba poznamenat, že jehličnaté stromy na jaře tak kvetly, že se zvedala celá mračna zeleno žlutého pylového prachu ve větru a vznášela se nad lesy a padala na náměstí, jakoby přišla síra. Déšť splavil tento květový pyl ze střeš a na kalužích ležel jako zeleno žlutá vrstva. Jako by měla příroda lesa předtuchu, co se ...
- ... dne 4. července stane na velkých lesních celcích. **Strašná větrná smršť** složila v tento den celé pruhy lesa. Mohutné kmeny ve výši muže ulomeny, vyvráceny s kořeny, mladší porosty byly

ohnuty až k zemi jakoby to byly pruty. Krajina okolo Frymburka byla sama uchráněna, ale mnozí majitelé luk měli seno z luk pryč. Veškeré seno bylo odvanuto pryč, naproti tomu zuřila bouře u Weißenbachu v Horním Rakousku, potom okolo Loučovic, kde shodila smršť nejvyšší tovární komín, aniž by tento při pádu způsobil větší škody, protože spadl na drážní těleso. Stejně tak zuřila smršť v okolí Vyššího Brodu, kde klášterní lesy větším dílem roztříštila. Velký, silný kříž na věži klášterního kostela byl ohnut do pravého úhlu. Mnoho domů pozbylo střechu.

- ve slunečném podzimu svítily špice uchráněných lesních porostů, červených od mnoha šišek.
- následovala mírná zima, která trvala po celé zimní měsíce.

ROK 1930

- jaro přišlo se studeným květnem, oproti tomu byl velice horký červen, který přinesl +43°C, a no koncem června +45°C na slunci.
- dne 26. června zapálil blesk tak zvaný „Krejčovský domek“ v Hrdoňově a v panujícím větru stála brzo celá vesnice, až na 2 hospodářství, v jednom plameni. Lze poděkovat hasičským sborům z Frymburka, Pláničky, Dolní Vltavice a Blatné, že tato 2 hospodářství byla zachráněna od plamenů vesnice. Lidské životy nebyly díky Bohu ztraceny.
- horký červen následoval chladný, deštivý červenec a srpen. Žito stálo dlouho na polích a nemohlo být svezeno. Několik pěkných dní to ale přece umožnilo, aby byly polní plodiny postupně svezeny. Také podzim byl většinou mokrý !
- na náměstí byla umístěna, pro pozvednutí turistického ruchu, velká mapa Šumavy.
- dne 30. listopadu se přehnal přes naši krajinu **silný orkán**,
- který způsobil v lesích velké škody. Padl mu za oběť charakteristický, osamělý borovicový strom na tak zvaném „Quiatn“, který vévodil celému okolí v polích. Byl bouří zlomen a více nevyrašil.
- dne 2. prosince se konalo 2. sčítání lidu.
- v pozdním podzimu v důsledku trvalých dešťů vystoupila Vltava často ze břehů.

ROK 1931

- dne 19. července se konalo svěcení hasičské motorové stříkačky. Frymburští hasiči se tak zařadili mezi ostatní hasiče, kteří byli již dříve vybaveni motorovou stříkačkou. Patronkou motorové stříkačky byla paní velkopřemyslníková Poraková.
- ve dnech 4. až 6. září slavil Německý šumavský svaz svoje hlavní slavnostní shromáždění, na které přišlo do Frymburka mnoho lidí a to přesto, že po všechny 3 dny pršelo. Každému zůstane ve vzpomínkách historický průvod z minulosti Šumavy. Na Greiplově domě byla Šumavským svazem darovaná, odhalena pamětní deska na mladičkou lásku Adalberta Stiftera Fanni Greiplovou.
- dne 27. září se konaly **obecní volby**. Dlouholetý starosta pan Augustin Klinger byl opět zvolen.

ROK 1932

- dne 12. června oslavili dobrovolní hasiči 60 té výročí svého založení. V tuto sobotu bylo vidět v obci velké množství hasičů, kteří kamarádsky poslechli pozvání frymburských hasičů, aby se zúčastnili této slavnosti.
- dne 25. listopadu zazněl požární zvon signálem ve 12 hod. 15 min. „Požár v obci“. Průběh požáru byl podrobně popsán v „Jihočeských lidových novinách“:

„V pátek 25. listopadu vypukl z neznámé příčiny ve 12 hod. 15min. v poledne ve Frymburku ve stodolách („Hintaus“), Náměstí č. 80. a 81. **požár**, který rychle zachvátil nádvorní budovy domu č. 80. a to tak, že v krátkém okamžiku nejen tyto dvě stodoly, ale kolna, stáje a jedna obytná budova stály v jasném plameni. Tak rychle vzniklá požární situace velice ohrožovala větší část horního náměstí, zvláště v plamenech stojící hořící objekty čísla 80. sahaly až po eternitem a šindeli pokryté střechy dvorní strany čísla 80. a 81.. Tak jak rychle se požár rozšířil, o to rychleji ale byli na místě hodní frymburští hasiči, kteří mohli být zalarmováni tklivým tónem prastarého zvonu na pranýři. Rychle byla motorová stříkačka u potoka na náměstí, rychle následovaly ostatní tři ruční tlakové stříkačky a v okamžiku zaútočilo 9 linií hadic proti 700 m vzdáleným plamenům. Frymburští hasiči a obyvatelé vědí, co znamená zvonění zvonu na pranýři ! S nasazením všech sil bojovali hasiči na ohniscích požářiště, čas byl tak vzácný, protože oheň pokročil tak dalece. Na všech stranách bylo pilně pracováno, ale také frymburské ženy a dívky v neúnavné práci s konvemi a kýbly, a neúnavné ruce na ručních stříkačkách, které stále pumpovaly a v této divoké a houževnaté snaživosti pokračovala, téměř uklidňujíc, motorová stříkačka. Byli by to dokázali ve spojení s tolikou houževnatostí a pravým sebeobětováním všech ? Byli to tvrdé čtvrt hodiny houževnaté práce. Již kouřily střechy strany náměstí od č. 80. a 81., nebyl by to žádný div, kdyby také vzplanuly, dvorní stěna od č. 80. byla z prken a sahala až po střechu dvora od č. 81., která

byla pokryta šindelem a lepenkou, až k plamennému moři dvorní budovy od č. 80. ! Ve správném okamžiku se podařilo přetáhnout jednu hadici dvorem č. 82., přes přízemní střechu tam stojícího nemocničního izolačního domečku a již stáli hasiči na dvorní straně střechy č. 81. - a tito přišli právě ve správný čas. Již se plazily plameny z prkenné stěny a klenuté strany střechy od č. 80. vzhůru, když je potlačil proud vody z motorové stříkačky. Ne méně čile se pracovalo na č. 79. podél nádvorní strany a přilehlé stodole, která byla pokryta plechem. Mezitím dorazili hasiči z Loučovic a Výtoně a mohli se do jasně přehledné situace zapojit s hasebními pracemi. Z dalších hasičských sborů dorazili hasiči z Černé, Krumlova, Pečkova mlýna, přádelny konopí, budějovičtí hasiči z povolání, čeští a němečtí z Prachatic, Malšína, Hůrky, Kaplice a ze Slupečné. Ti již nemuseli zakročovat, neboť požár již byl skutečně lokalizován. Odborníci cizích sborů byli udiveni, že se lokalizace požáru za takových okolností a požární nebezpečností domů č. 80. a 81. frymburskému sboru podařila. Samozřejmě, že loučovičtí a výtoňští hasiči pomohli ještě při definitivním potlačení zbytku ohně. Samozřejmě, že se frymburští hasiči drželi statečně a zaslouží si uznání a poděkování všech Frymburčanů. Zničena byla celá úroda, zemědělské nářadí a stroje. Škodu nemohlo pokrýt u obou vyhořelých velice nízké pojištění. Kdyby neměl Frymburk motorovou stříkačku, byly by jistě měli hasiči velice těžkou práci. Všeobecně zdůrazňují domácí jakož i cizí, že by severní část náměstí byla velice ohrožena !“

- zdejší obecná škola v poválečných letech se rozrostla ze 6 definitivních tříd a 4. a 5. paralelní třídou na 11 tříd. V místní školské radě se již dlouho snaží o zřízení měšťanské školy. Opakovaně bylo několik pánů s předsedou místní školské rady panem Augustinem Klingerem v Praze, aby v hlavním městě, na rozhodujících úřadech dosáhli zřízení měšťanské školy. Bylo poznamenáno, že jakmile se budou měšťanské školy stavět, bude první zřízena ve Frymburku.
- protože starý historický dřevěný most již více nevyhovoval moderní dopravě, byla zahájena vyměňování pro nový objekt mostu, na němž pracoval 1 inženýr a 2 projektanti. Prodloužená Pröllova ulice měla vést přímo přes Vltavu. Má to být železobetonový most.
- při pracích na přestavbě domu na náměstí č. 76. „Liedl“ byla po otlučení omítky nad domovními vraty nalezena velká pětistá rudá růže, která vystupovala reliéfovým způsobem nad vraty. Majitel, pan Josef Liedl, nechal růži ve věrném napodobení obnovit. Podle pověsti měl tento dům sloužit jako boční ubytování pro Vítkovce.
- počasí bylo v tomto roce mimořádně příznivé.

ROK 1933

- konečně bylo skutečně dlouholeté a dlouho žádané přání mít měšťanskou školu a všechno dlouholeté snažení bylo konečně korunováno **zřízením měšťanské školy**. Počátkem školního roku 1933/34 byla na podzim měšťanská škola otevřena. Již v červnu se konaly zkoušky žáků zdejší obecné školy na měšťanskou školu, neboť naše měšťanská škola byla ihned otevřena se 3 třídami. Zkoušky byly provedeny učitelskými silami z vyšebrodské a kaplické měšťanské školy a zaznamenaly velký úspěch žáků. Při slavnostním otevření měšťanské školy panovala všeobecná radost v projevech domácích i přespolních hostů.
 - na jaře bylo započato s dlážděním obce. Bylo započato s dlážděním radničního náměstí a má se pokračovat dále, pokud budou stačit finanční prostředky obce.
 - v červnu navštívil naši obec na cestě Šumavou princ manžel z Nizozemska, Jindřich Nizozemský, vévoda z Meklenburku. Ředitel banky Kiesewetter doprovázel vysokou návštěvu s doprovodem našeho Úvěrového ústavu, pan starosta Augustin Klinger návštěvu pozdravil a přivítal. Na čestné stránce naší kroniky se návštěvníci podepsali. Vedle toho je na fotografii okamžik přivítání.
- pozn. překl.: na stránce 281 obecní kroniky je fotografie přivítání, která je pro nejasnost nereprodukovatelná. Dále je zde zápis: „Jindřich, princ Nizozemský, vévoda Meklenburský. Dne 15. června 1933.“ Vlastnoruční podpis princův, nečitelný podpis plukovníka a křídelního adjutanta a 6 dalších nečitelných podpisů.*
- v létě oslavil zdejší Tělovýchovný spolek 25 té výročí svého trvání a opět navštívilo obec velké množství cizinců.
 - jako každoročně byla pod vedením Organizace žen pro ochranu dětí a péče o mládež za spolupráce všech místních spolků organizována

- vánoční nadílka pro potřebné chudé školní děti, aby ve stále rostoucí nouzi v důsledku hospodářských poměrů něco obdržely. Také v akci školských polévek bylo Organizací žen úspěšně pokračováno, neboť bylo
- možné po celá léta vydávat denně okolo 300 až 400 porcí.
- v uplynulém roce bylo u nás víc vlhko než sucho.

ROK 1934

- tento rok byl pro naši lesní krajinu dobrým rokem. Většinu polním plodinám se dařilo velice dobře, což s hospodářskou krizí bojujícímu obyvatelstvu, přišlo velice vhod. Jmenovitě stouply ceny lnu a tak pěstitelé osadili větší plochy lnem. Byl to suchý rok.
- také v naší obci stoupala nezaměstnanost, zatímco v poválečných letech naše obec čilou stavební činností nejenom získávala více domů, ale byla tím také plná zaměstnanost, přinejmenším v krásném počasí všichni naši zedníci a tesaři, stejně tak nádeníci a také ostatní řemeslníci měli práci. Tento stavební ruch postupně utichal a tak bylo postupně v tomto krásném suchém roce 1934 stále méně práce.
- proto byla z popudu Svazu Němců také v naší obci, Ministerstvem vnitra povolená, „Sudetoněmecká národní pomoc“, sestavená velkým výborem ze zástupců všech korporací, stran a místních spolků. Domovní sbírky, dání k dispozici pevných nemalých částek, stejně tak představení všech místních spolků zajišťovalo od začátku úspěch této akce.
- v létě oslavil Lidový pěvecký spolek 10leté trvání, spojené se svěcením praporu. Opět zde byli ubytováni v naší obci četní účastníci slavnosti.
- suché léto vystřídala více vlhká a mokrá zima, která měla za následek četná onemocnění. Jmenovitě se mezi školní mládeží rozmnožil zánět slepého střeva.

ROK 1935

- tento rok byl opět dobrý ! Krásné suché léto dokázalo, že pro naši lesní krajinu je lepší než docela mokré léto. Oproti tomu podzim byl mimořádně krátký a přinesl již v říjnu vydatné sněhové srážky, kterými byly způsobené strašné škody na stromech okolo silnic, v zahradách a také v lesích. Na stromech bylo ještě všechno listí, k tomu celé hroudy sněhu, vážící až 50 kg, takže byly zlámány celé okrajové stromy. Sníh se opět rozpustil a deště v říjnu a koncem listopadu zvedly hladinu Vltavy. Záplavy by byly počátkem prosince mimořádně zlé, ale nenastaly noční mrazy, čímž déšť přešel ve sněžení.
- žel byl také rok 1935 ve znamení nezaměstnanosti. Tak jako v minulém roce zahájila svou činnost Sudetoněmecká národní pomoc a pokračovala v akci školských polévek a ve vánoční nadílce.
- v květnu se konaly **volby do Národního shromáždění a do senátu**. Většinu hlasů obdržela Sudetoněmecká strana (SdP).
- v tomto roce zmizel symbol Frymburka. Nejezdí již starý poštovní kočár, autobusové spojení mezi oběma železničními stanicemi změnilo staré časy poštovního kočáru, protože nyní majitel koncese pro přepravu osob „Schuster“ v Černé byl pověřen i přepravou pošty.
- letošní rok přinesl školní mládeži cvičiště, které získal zdejší Tělovýchovný spolek dary a jmenovitě vysokomyslným darem 5.000 Kč panem učitelem Kundlatschem. Studenti a žáci, stejně tak mladí cvičenci pracovali po celé léto na odborném zařízení cvičiště.
- přiměřeně studená zima, která větším dílem byla ve znamení těžké šedé přikrývky mračen nad krajinou, nechala konečně o vánočních dnech zasvitnout slunce a nám tak ulehčila rozloučení s rokem 1935. Kéž by rok 1936 započal hospodářsky zdravěji !

ROK 1936

tento rok začal s lehkým, malým množstvím sněhu a přiměřeným chladnem, takže jsme zimu dobře přestáli. Na jaře začalo již pršet, bylo horko a louky se zazelenaly, což slibovalo dobrou senoseč, dobře se vyvíjela pole a doufali jsme v dobrý výnos obilí. V době květu obilí ale velice silně pršelo,

takže žito, oves a ostatní obilí polehlo a v době žní ještě také pršelo, takže úroda byla podprůměrná 45 až 50 %, zvláště špatná byla úroda brambor, takže mnozí lidé sklízeli méně, než zasadili.

Ceny zemědělských produktů byly zemědělcům v době vánoc placeny v Kč takto :

Produkt	1935	1936
Žito za kg	1,10	1,00 - 1,16
Oves	1,00	1,00
Ječmen	1,10	1,15
Lněné semeno	1,40	1,45
Brambory	0,30	0,35 - 0,40
Len	5,00 - 7,00	4,50 - 5,50
Máslo	12,00	12,00
Mléko za litr	1,30 - 1,60	1,30 - 1,60
Vejce za kus	0,30	0,30
Seno za kg	0,30 - 0,40	0,30 - 0,35
Sláma	0,20 - 0,25	0,20 - 0,25

Ceny dobytka za kg živé váhy v Kč - rok 1936

Voli.....	4,50 - 5,00
Krávy.....	3,00 - 4,00
Jalovice.....	4,00 - 4,50
Býci	4,00 - 4,50
Mladý skot pod 1 rok.....	3,50 - 4,00
Prasata	7,00 - 8,50
Ovce	3,00 - 3,50
Telata.....	4,50 - 5,50
Jehně za kus.....	25,00

Ceny masa za 1 kg v Kč - rok 1936

Hovězí maso	12,00 - 14,00
Vepřové maso.....	12,00 - 14,00
Skopové maso.....	8,00
Telecí maso	8,00 - 10,00
Jehněčí maso.....	7,00 - 8,00
Koňské maso	4,00

- nezaměstnanost se oproti roku 1935 nezlepšila, v letních měsících bylo hlášeno 30 až 40 a v zimních měsících 70 až 80 nezaměstnaných osob. Celoročně bylo hlášeno 524 osob nezaměstnaných, které žádaly o podporu v rámci Státní vyživovací akce. Z těchto 524 osob bylo poděleno:

339 osob s 2.084 poukázkami na potraviny v částce 20.084 Kč,
 339 osob s 1.316 poukázkami po 2,59 Kč v částce 3.408 Kč,
 260 osob s poukázkami na mléko po 4.90 Kč v částce 1.274 Kč.

Mimo to bylo ještě rozděleno 205 kg cukru, 83 kg tuku, 90 kg mouky a pro děti nezaměstnaných vánoční příspěvek ve výši 650 Kč.

Tak jako v minulém roce byly i letos provedeny veřejné sbírky a také po domech Sudetoněmeckou národní pomocí a Obcí ve prospěch nezaměstnaných. Mimo to byla opět organizována akce školních polévek a vánoční nadílka pro chudé školní děti.

- Obec měla na rok 1936 rozpočet ve výši.....236643 Kč
 pokrytí činilo169459 Kč
 manko činilo67184 Kč
 Toto manko by mělo být pokryto zvýšením domovní daně o 200 % a všech ostatních daní o 350 %.

Obecní rozpočet v letech	1935	1936
příjmy	89815,71 Kč	116919,95 Kč
výdání	122395,39 Kč	116621,55 Kč
saldo	-32539,68 Kč	+298,40 Kč

Manko ve výši 32.539,68 Kč bylo pokryto jako běžná půjčka od pana starosty Augustina Klingera.

- ke státnímu svátku dne 28. října byla na Obecním úřadě vyvěšena státní vlajka a také k narozeninám pana státního presidenta, obecní zastupitelstvo se zúčastnilo na službách Božích a na slavnosti pořádané učitelským sborem na měšťanské a obecné škole.
- v roce 1936 byly zaznamenány tyto změny v majetku:

- 1) dům č. 15. majitelé Josef a Františka Baumüllerovi, nabyvatel Frymburská spořitelni a úvěrová pokladna - soudní exekucí.
- 2) dům č. 18. majitelé Pavlína Tichatschková, nabyvatel Isidor a Kateřina Kollingerovi - koupí.
- 3) dům č. 175. majitelé Jan a Aloisie Pischultzovi, nabyvatel Německý spořitelni spolek v Českém Krumlově - soudní exekucí.
- 4) dům č. 176. majitelé bratři Günzlovi, nabyvatel Frymburská spořitelni a úvěrová pokladna - soudní dražbou.
- 5) dům č. 177. majitelé Adolf a Eleonora Kroiherovi, nabyvatel Německý spořitelni spolek v Českém Krumlově - soudní dražbou.
- 6) dům č. 132. majitelé Jan a Františka Gruberovi, nabyvatelé Kateřina a Jan Gruberovi - koupí.
 - dne 9. srpna slavili dobrovolní hasiči ve Frýdávě své založení, spojené se svěcení domácí stříkačky.
 - dne 1. září ve školním roce 1936/37 byl otevřen jednoroční učební kurs (4. třída měšťanské školy), který bude navštěvovat 16 žáků. V současné době existují 4 třídy měšťanské školy a 1 paralelní třída a 10 tříd obecné školy, 5 definitivních a 5 paralelních. Protože ve školní budově není tolik místa, musely být 2 třídy obecné školy umístěny v soukromých domech a to v domě č. 28. (dětský domov) a v domě č. 83. (pivovar).
 - obecní zastupitelstvo mělo 7, obecní rada 4, obecní finanční komise 4 zasedání.
 - povětrnostní katastrofy a požáry nebyly zaznamenány.
 - narodilo se 44 dětí, z toho 22 chlapců a 22 dívek, z toho zemřely 3: 1 chlapec a 2 děvčata. V celku zemřelo 20 osob, z toho 7 žen ve věku 65 až 86 let, 10 mužů ve věku 28 až 74 let a 3 děti ve věku 1 až 5 let.

ROK 1937

- tento rok započal v lednu přiměřeným chladnem a menším množstvím sněhu. V únoru bylo velice mrazivo, takže hostinští a řezníci mohli skladovat led. V březnu a dubnu bylo počasí pro zemědělce příhodné, takže mohla být provedena jarní setba. V květnu započaly bouřky, první byla 10. května. Dne 18. května byla velice silná bouřka s deštěm podobným průtrži mračen. U „Pachnerů“ „Tanzer“ v Kovářově uhodil blesk, ale nezapálil, zabil jenom 2 prasata. V době květu žita bylo krásné počasí, takže následovala dobrá úroda. Senoseč byla dobrá, bylo mnoho krmiva a bylo dobře a krásně svezeno domů. Úroda byla střední, v průměru 55 až 60%. Brambory se poměrně dobře vydařily a bylo dosaženo 9 až 10 násobku zasázených. Dne 11. listopadu poprvé napadl sníh.
- ceny zemědělských produktů byly zemědělcům placeny okolo vánoc takto:

žito za 1 kg	1,25 Kč
oves za 1 kg	1,03 Kč
ječmen za 1 kg	1,20 Kč
lněné semeno za 1 kg	1,30 Kč
brambory za 1 kg	1,20 Kč
len za 1 kg	4,00 až 6,00 Kč
máslo za 1 kg	12,00 Kč
mléko za 1 litr	1,00 až 1,60 Kč
vejce za 1 kus	0,30 až 0,40 Kč
seno za 1 kg	0,30 až 0,40 Kč
sláma za 1 kg	0,25 až 0,30 Kč
- ceny dobytka: (za 1 kg živé váhy)

voli	3,50 až 4,00 Kč
krávy	3,00 až 3,50 Kč
jalovice	3,50 až 4,00 Kč
býci	3,00 až 3,50 Kč
mladý skot	3,00 až 3,50 Kč

telata	3,50 až 4,50 Kč
prasata	6,00 až 7,00 Kč
ovce	3,00 až 3,50 Kč
jehně za 1 kus	15,00 až 20,00 Kč

- ceny masa (za 1 kg):

hovězí maso	10,00 až 12,00 Kč
vepřové maso	12,00 až 14,00 Kč
skopové a telecí maso	8,00 až 10,00 Kč
jehněčí	7,00 až 8,00 Kč
koňské maso	4,00 Kč.

- u příležitosti 87. narozenin prvního presidenta Československé republiky Dr. T. G. Masaryka se zúčastnilo obecní zastupitelstvo na školní oslavě pořádané dne 6. března měšťanskou a obecnou školou.
- dne 7. května byla nám prokázána velká čest pozdravit v našem okrese pana presidenta republiky.

pozn. překl.: v kronice je velký vlastnoruční podpis pana presidenta.

Pan president navštívil města Rožmberk n./Vltavou, Vyšší Brod a Loučovice.

Pan president přijel se svou paní chotí Hanou Benešovou v doprovodu pánů: ministra Ervína Zajíčka, Dr. Strompla, ministra Dostálka, senátora Kroihera, generála četnictva Ježka, generála Bláhy a zemského presidenta Dra. Sobotky. Po příjezdu do Vyššího Brodu byl pozdraven asi 5.000 osobami.

- dne 28. května byla k uctění pana státního presidenta Eduarda Beneše, zorganizována obecnou a měšťanskou školou oslava u příležitosti jeho narozenin, na níž se zúčastnili i zástupci Obce.
- dne 14. září ve 3 hodiny 29 minut zemřel v Lánech president - Osvoboditel T. G. Masaryk. Dne 17. září byla ve škole uspořádána smuteční slavnost. Dne 21. září v 8 hodin bylo u příležitosti smutečních slavností pohřbu prvního státního presidenta Dra. T. G. Masaryka slouženo ve zdejším kostele requiem. Po requiem se na náměstí před radnicí konala smuteční tryzna, na níž se zúčastnili všichni členové obecních zastupitelstev z Frymburka, Slupečné, Hruštic, Mýtinky, tak jako zástupci místních školských rad, žáci obecné a měšťanské školy s celým učitelským sborem, všechny spolky s hudbami, četnictvo a stejně tak velký počet obyvatelstva. Smuteční projev měl pan učitel František Peter v německé řeči, v němž popsal dílo a činnost, život od narození až do smrti bývalého presidenta. Potom pronesl smuteční projev v české řeči pan učitel Jan Sirůček, vedoucí české obecné školy ve Frymburku, který jako jeho předřečník vylíčil zásluhy presidenta Osvoboditele. Obecní zastupitelstvo nato uspořádalo smuteční zasedání k uctění zesnulého v kanceláři radnice, kde pan starosta promluvil o zásluhách a díle, načež bylo věnováno mrtvému 5 minut vzpomínkového ticha.
- dne 3. a 4. června se konalo krajské zasedání Venkovské mládeže a okresní tělovýchovná slavnost Tělovýchovného okresu Český Krumlov, na nichž se zúčastnilo velké množství lidí.
- dne 25. července se konala slavnost svěcení motorové stříkačky dobrovolných hasičů ve Frýdově.
- dne 26. července přistál říšskoněmecký plachetní letoun, který pilotovala Gertruda Alžběta Schmidtová z Hambornu na louce u Valentýna Auera.
- dne 27. září byl zatčen pro údajnou vojenskou špionáž Jan Hoc a převezen do věznice na Pankráci.
- počet hlášených nezaměstnaných v celém roce činil 363, z toho pobíralo podporu 229. V minulém roce bylo hlášeno 524 nezaměstnaných, takže nezaměstnanost poklesla. Tak jak před rokem byly pořádány veřejné sbírky po domech Sudetoněmecké národní pomoci. Dále bylo pokračováno ve školské polévkové akci a s vánoční nadílkou pro chudé školní děti. Poděleno bylo 75 občanů a 168 žáků obecné školy, stejně tak 68 kojenců a malých dětí prádlem, látkami, oděvy, obuví a podobně nákladem 7.500 Kč.
- Obec potřebovala na pokrytí rozpočtu pro rok 1938 233.578 Kč
- proti tomu stálo pokrytí ve výši 181.329 Kč, takže vzniká manko 52.249 Kč. Toto manko má být pokryto 200 % zvýšením domovní daně a 350 % zvýšením ostatních daní.

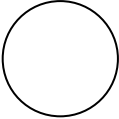
Obecní rozpočet na rok 1937 vykázal:

příjmy 101917,50 Kč
výdaje 101441,78 Kč
pokladní hotovost 475,72 Kč.

- v roce 1937 se narodilo 42 dětí, z toho 19 chlapců a 23 děvčat, žádné z nich nezemřelo. Zemřelo celkem 21 osob, z toho 8 mužů a 13 žen. Dne 28. srpna bylo 4leté dítě Bohumíra Sambergera z Frýdavy č. 15. přežeto a zabito autem, které patřilo Františkovi Liedlovi z Frymburku č. 76.
- v roce 1937 byly zaznamenány tyto změny v majetku:
 - 1) dům č. 148. ve Frymburku od Josefa Payera na Jana a Terezii Wagnerovi - dědictvím.
 - 2) dům č. 26. ve Frýdavě od Václava a Terezie Lackingerových na Jana a Terezii Lackingerovi - předáním.
 - 3) dům č. 177. ve Frymburku od Spořitelního a úvěrového spolku v Českém Krumlově na Marii Immervollovou z Loučovic (sv. Prokop) - koupí.
 - 4) dům č. 119. od Rudolfa a Františky Binderových na Karla a Annu Binderovi - předáním.
 - 5) dům č. 39. ve Frymburku z poloviny od Vavřince Pernsteinerja na Marii Pernsteinerovou - dědictví.
 - 6) dům č. 164. ve Frymburku (zámečnická dílna) od Josefa a Anny Pösenböckových na Františka a Františku Höpflovi - koupí.
 - 7) dům č. 56. a 57. ve Frymburku od Rudolfa a Anežky Koplíngerových na Kateřinu Koplíngerovou - koupí.
 - 8) polovina domu č. 107. ve Frymburku od Okresní nemocenské pojišťovny Kaplice na Františka Mühlböcka, Frymburk č. 52. - koupí.
 - 9) polovina domu č. 10. ve Frymburku od Okresní nemocenské pojišťovny Kaplice na Alberta Pöschla v Černé - koupí.
 - 10) dům č. 19. ve Frýdavě Jan a Hermína Pröllovi na Jana a Annu Grillovi - koupí.
 - 11) dům č. 46. ve Frymburku od Pavlíny a Jana Franzových na Jana a Josefu Franzovi - předání.
 - 12) dům č. 73. od Karoliny Möstlové na Annu Möstlovou - dědictví.
 - 13) dům č. 185. ve Frymburku od Františka a Terezie Bredlových na Spořitelni a úvěrový spolek Český Krumlov - dražba.
 - 14) Spořitelni a úvěrový spolek Český Krumlov dům č. 195. ve Frymburku na Jana a Hermínu Stolzmuellerovy - koupí.
 - 15) polovina domu č.10. ve Frymburku od Alberta Pöschla z Černé na Marii Friedrichovou - koupí.
 - 16) dům č. 24. ve Frymburku 1/8 od Františka a Terezie Schlägrových na Aloise Neugröschla - koupí.
 - 17) dům č. 126. ve Frymburku od Františka a Josefy Köberlových na Gustava a Marii Watzlovi - koupí.
- v tomto roce bylo 8 zasedání obecního zastupitelstva, 5 zasedání obecní rady a 3 obecní finanční komise.
- v měsíci listopadu asi v půl dvanácté v noci vypukl v domě č. 9. u Františka Watzla oheň, kde byla zasažena část zadního traktu, stáj a od domu č. 10. sklad dřeva. Oheň vznikl údajně od žhavého popela a jenom díky rychlému a jistému zásahu frymburských hasičů se tento požár nemohl rozšířit dále.
- povětrnostní katastrofy nebyly zaznamenány.

pozn. překl.: přes celou smostatnou stránku je v kronice v jejím středu velký hákový kříž a datum 1. 10. 1938.

pozn. překl.: na straně 293 frymburské kroniky je vlepěn strojem napsaný dopis: (**x**) = orlice s hákovým křížem v drápech)

Národně-socialistická (x) Německá strana práce	
Župa Hornodunajská Okresní vedení Kaplice	
Okresní tiskový úřad.	Panu starostovi obce
Naše značka: HÖ	<u>Frymburk n./Vltavou.</u>
Věc: pamětní kniha obce Frymburk.	Kaplice 27.1.1944
V příloze je zpět vracena po nahlédnutí pamětní kniha obce Frymburk n./Vltavou. Aby nebyl dán pozdějším generacím falešný obraz o životě Němců v bývalém českém státě, je závěrem roku 1938 přiložen dopis na věčné časy našeho okresního vedoucího. Je třeba zvláště podrobně popisovat dobu sounáležitosti k Velkoněmecké říši a zameškané neprodleně dohoniti. Doporučuje se proto, dosavadní, na vlastivědném poli zběhlou pisatelku pamětní knihy, také nadále pověřiti vedením pamětní knihy Frymburka. Na přiložený návod k vedení pamětní knihy se upozorňuje.	
Kulaté razítko odesílající organizace:	Heil Hitler! Hans Hölzl v.r.
	

3. listopadu 1938

K začátku budovatelské práce ve velkoněmecké Říši !

Zemské hejtmanství Horní Dunaj:

8 nečitelných podpisů

Okresní hejtman:

nečitelný podpis

V návalu událostí bylo žel opomenuto běžné zapisování do obecní kroniky, bude tedy zanedbané podle možnosti dohnáno.

ROK 1938

- byla to tuhá zima začátkem tohoto roku: nezaměstnanosti stále přibývalo a tím také bídy, která zachvacovala stále další kruhy.
Německá zimní pomoc se snažila také v tomto roce zvládnout tu nejhorší bídu, ale byly to jenom almužny co mohly být dávány potřebným a toto ponižovalo jak obdarované, tak dávající. Bylo voláno po práci a zde nemohl jednotlivec pomoci. Moc ve státě ležela v rukou Čechů a jejich přání bylo přece vyhubení Němců v jejich státě, přestože Němci nesli nejtěžší daňové zatížení, byli úplně bezprávní. Pomoc mohl přinést jenom bratrský národ v Německé říši, se svým vůdcem Adolfem Hitlerem.
- dne 25. ledna od 8 do půl dvanácté v noci byla vidět **polární záře** nebývalé krásy. Měla nám naznačit, že tento rok bude pro nás také jasný?

- v březnu následovalo začlenění Východní Marky (*pozn. překl. = Rakouské republiky*) do Velkoněmecké Říše - to posilovalo naši jistotu a stále větší byl počet těch, kteří se připojovali k Sudetoněmecké straně (SdP) a jejímú vůdci Konrádovi Henleinovi, ti všichni chtějí spolupojovat za svobodu národa.
- dne 1. května bylo velké shromáždění SdP, na kterém se zúčastnila také naše místní skupina. Měla by být vybojována samospráva ve všech oblastech kulturního a hospodářského života, k tomu bylo potřebné, aby bylo uznáno po obou stranách české hranice, jaké nebetyčné bezpráví museli Němci v ČSR vytrpět, což nejsou nadále ochotni snášet.
- Ve vypsáných obecních volbách na den 12. června 1938 jsme se mohli konečně veřejně přihlásit k našemu politickému vyznání: jako jeden muž se přihlásil Frymburk k SdP, těch několik stojících stranou mezi Němci a malá česká menšina, měli se svou agitací malý úspěch, že museli od přihlášení vlastních kandidátů upustit, podle toho probíhaly volby. Velká byla všeobecná radost nad tímto úspěchem.
- dne 2. července se konala volba starosty: starostou byl zvolen obchodník Josef Danko, jeho zástupce učitel Arnošt Kundlatsch. Naše příznání k německé jednotné straně mělo silnější význam pro české mocipány. Po včlenění Východní marky do Velkoněmecké říše měli Češi starosti, že i Němci osídlená území jejich státu v dohledné době by mohli přejít do německé vlasti. Nechali proto podél hranice proti Německu vybudovat opevnění k zajištění jejich na lži a podvodu založeného státu. V našem okolí byla vlastní opevňovací linie vedena od Krumlova, zatímco na státní hranici v obci Pasečná byly jenom bunkry nepatrného rozsahu, že by naši čistě německou oblast nemohli dlouho držet, museli naši utiskovatelé ale sami uznat ve svém bláznovství, když si to sami nepřiznávali, že těch málo Čechů, kteří zde byli zaměstnáni na poštovních úřadech a četnictvo, nestačí opomenout žádnou příležitost, nám zabránit v našem osudu, povstat proti českému jihu. „Budeme obec dláždít německými hlavami“, „Budeme se brodit v krvi Němců!“ atd..
- koncem května obsadily české jednotky náš most přes Vltavu a zabudovaly kulometry, v průběhu další doby byly na mostech a na silnici do Vyššího Brodu postaveny barikády a tak uzavřeny. Most přes Vltavu byl podminován velkým množstvím výbušnin.
- uprostřed srpna zde byla zorganizována rozsáhlá župní slavnost. Přítomnost českých vojsk mohla ale vyjádření našich pocitů potlačit, aby mohla provést každé úřední zakročení. - ale přesto došlo všude ke skutečnému výrazu „Němci stojí v jednotné frontě ! „, Slavnostní průvod byl vysoce disciplinovaný ale nebyl demonstrativní.
- když dne 5. září 1938 na říšském stranickém sjezdu Adolf Hitler vysvětlil, že Němci nejsou v Československu ani bezprávní, ani opuštění, věděli jsme, že naše osvobození je blízké. Nyní se řítily také události: zatýkání, domovní prohlídky, demonstrace, mobilizace udržovaly obyvatelstvo ve vzrušení. Poté co Konrád Henlein vyzval k sebeobraně, odešlo mnoho branné povinností povinných mužů přes hranice, aby se připojili ke Svobodnému sboru (*pozn.překl.: Freikorps*), ostatní začali budovat úkryty v okolních lesích, aby mohli poskytnout pomoc, kdyby to bylo potřebné. Abychom nebyli informováni o událostech po obou stranách hranice, musely být odevzdány všechny radiopřijímače. Ale stále se nacházela možnost, jak být informováni o průběhu vyjednávání o mírovém řešení sudetoněmecké otázky. Tak nás zastihla také zpráva o **podepsání Mnichovské dohody** ze dne 29. září, že nás od českého jha osvobodila. V posledních hodinách 30. září odtáhly odtud české okupační jednotky - také česká menšina se k ním připojila. Kancelář četnické stanice byla otevřená a nakouknuv, mohl si každý vzít svůj radiopřijímač. O půlnoci jsme slyšeli poprvé zprávy německého vysílače jako svobodní Němci. Následující den byl slavnostní pracovní den: věnce a prapory na domech a silnicích oznamovaly naši děkující pyšnou radost: děkujeme našemu Vůdci !
Jeden národ - jedna říše - jeden vůdce !
- **dne 2. října , v neděli, vtáhla německá vojska do Frymburka** a byla oslavována starými i mladými, velkými i malými. Za jednotkami šla také hned Národní pomoc, vyvolala nové nadšení s bohatou akcí oděvní a stravovací, která pomohla všem potřebným. Všude byla radost a nadšení !
- když se vrátili příslušníci Svobodného sboru, chyběl mezi nimi jeden, obchodník František Liedl, který ztratil svůj mladý život v boji na hranici. Jeho pohřeb na zdejší hřbitově se stal velkou manifestací za tuto obět hnutí, pro které vzal všechno nebezpečí na sebe. Záznamy o zdejší vesnickém chasníkovi budou podrobněji zveřejněny o skutečnostech našeho osvobozenického boje.
- dne 17. října byl zahájen 1. nový školní rok pod vlajkou s hákovým křížem a brzy nastal klidný život práce. Hejna žebráků zmizela, nebyla již bída a nezaměstnanost.
- žňové a osevní práce byly provedeny na podzim bez závad, přestože nyní sely pouze ženy, děti a staří lidé, protože zde zůstaly samy, ale počasí bylo dobré a sousedská výpomoc byla každému samozřejmá.

- k 15. září přestala platit česká koruna, výměnný kurs byl za 100 Kč = 12 RM (*pozn. překl: říšská marka*).

- na den 4. prosince byly vypsány **doplňovací volby** do Velkoněmeckého říšského sněmu. Volební lístek měl na svém vrcholu tato jména: 1. Adolf Hitler, 2. Konrad Henlein, 3. Karel Heřman Frank. Ve dnech 2. až 4. prosince provedla vzducholod' Hrabě Zeppelin svou sudetoněmeckou jízdu svobody. Nastal velký jásot, když se zde vzducholod' objevila a nad obcí přeletěla ! Volba dosáhla i zde jednohlasného „Ano !“.
Při této příležitosti jsme slavnostně ozdobili domy, my jsme chtěli v tento den dokázat Vůdci svou vděčnost! Usnesením zasedání obecního zastupitelstva dostalo zdejší náměstí označení: Náměstí Adolfa Hitlera a Pröllova ulice jméno Ulice Konráda Henleina.
- ihned po následném včlenění do Říše, byl okres Kaplice z větší části připojen k Hornorakouské župě, byla také zřízena poštovní autobusová linka do Lince, druhá do Krumlova a třetí do Kaplice.
- manželství bylo uzavřeno v tomto roce 26, z toho 11 v posledních třech měsících, počet narozených 79, počet úmrtí 56 . Velký počet byl také změn majetku:
 - 1) Matylda Zellerová předala nemovitost č. 21. Karlovi a Marii Zellerovým.
 - 2) František a Terezie Schlägerovi prodali Janovi Pernsteinerovi na č. 5.: 2 ha, 12 a, 35 m² pozemku.
 - 3) Václav Matscheko předal svému synovi Janovi nemovitost č. 92.
 - 4) Gustav Hutterer polovinu nemovitosti (?) Richardovi a Kateřině Huttererovým.
 - 5) Josef a Terezie Liedlovi prodali Rudolfovi a Lydii Eymannovým 17 a 55 m² pozemku.
 - 6) Spořitelni a úvěrový spolek v Krumlově prodal Františkem Bredlem postavený domek č. 185. Jakubovi a Kateřině Langovým.
 - 7) Anna Pernsteinerová v „Pufferu“ prodala na „Dobrovolnou Prahu“ (?) 30 a pozemků.
 - 8) Rudolf Neugröschl prodal Janovi a Marii Pachnerovým z č. 96. 1 ha 31 a 43 m² pozemku.
 - 9) Rudolf Neugröschl prodal Josefovi a Marii Schlägerovým z č. 44. 35 a 7 m² pozemku.
 - 10) Barbora Preitschopfová prodala 67 a 30 m² na(?).
 - 11) JUDr. Rudolf Koplinger prodal Janovi a Kateřině Amasederovým, Frýdava č. 39. 60 a 7 m² lesa.
 - 12) Františka Wagnerová prodala polovinu domu č. 10. Dr. Josefovi Friedrichovi.
Byly dokončeny novostavby - rodinné domky:
Grill Josef ve Frýdově č. 45.,
Karel Hutter, Frymburk č. 183.,
Antonín Dolzer, Frymburk 191.,
lékárna: Rudolf Eymann.

ROK 1939

- poté, co jsme byli připojeni k Velkoněmecké říši jako součást Hornorakouské župy, měli jsme se podílet také na sociálních, kulturních a hospodářských zařízeních našeho státu, na výstavbě, k provádění tohoto začlenění platí také opatření úřadů v 1. pololetí. Hned na počátku roku dostala naše obec příspěvek z Říšské pokladny ve výši 4.810 RM. V průběhu následujících měsíců byl majetek obce a Frýdavy přičleněn k obecnímu majetku Frymburka. Měšťanská daň byla zavedena ve výši 300 %. Bylo také započato s přípravnými pracemi na nutně potřebou stavbu školy, bohužel plánovaná stavba nemohla být provedena.
- Frymburk byl určen jako obec cizineckého ruchu a podle sdělení Zemského svazu pro cizinecký ruch Horní Dunaj - Salzburg činí denní sazba pro letní dovolence 5 RM.
- březen přinesl zase politické události: české části bývalé ČSR, Československé republiky, byly začleněny do Velkoněmecké říše jako **Protectorát Čechy a Morava**. Dne 14. března jel do Berlina český státní prezident Dr. Hácha k Vůdci - dne 15. března vpochovala říšská vojska do Prahy.
- dne 22. března vrátila Litva Říši zpět **Memel**.
- dne 6. dubna 1939 složil v Kaplici přísahu starosta Josef Danko.
- v dubnu bylo započato se stavbou **lazaretu** Německé pracovní služby (RAD) na „Černém vrchu“. Zpočátku byli zaměstnanci ubytováni v Schacherlově hostinci a stravovali se v hostinci „Hvozď“. Denní apel se prováděl před radnicí, až dne(?) RAD mohl být osídlen na „Černém vrchu“.
- dne 20. dubna byly také v naší obci slaveny 50 té narozeniny našeho Vůdce Adolfa Hitlera. Všechny domy byly vyzdobeny smysluplně věnci a prapory. Jeden chtěl druhého ve výzdobě překonat, aby tak vyjádřil svoji vděčnost Vůdci. Večer byla obec také slavnostně osvětlena a pochodňový průvod pochodoval s hudbou a písněmi frymburskými silnicemi a ulicemi. K slavnostnímu průvodu nastoupila v 8¹⁵ hod. obecní zastupitelstva Frymburku, Svatoniny Lhoty, Mýtinky, všechny formace Strany, školní mládež a velké množství lidu před radnicí k působivé, důstojné ranní oslavě. Zástupce starosty stranický kolega nadučitel Arnošt Kundlatsch hovořil k

srdci jdoucími slovy ke shromážděným a uzavřel svůj slavnostní projev slovy: „Adolf Hitler je Německo a Německo je Adolf Hitler !“

- dne 30. dubna zde bylo nařízeno cvičení všeobecného zatemnění a provedeno podle předpisu.
- dne 1. května zde zahájil činnost také Občanský úřad. Novomanželé obdrželi od tohoto Vůdce knihu „Můj boj“ jako dar. Aby bylo ulehčeno také hospodářsky slabým založení vlastní domácnosti, byly zaručeny novomanželské půjčky, které bylo možno splácet po malých částkách, ze které ale při narození dítěte byla pokaždé část odepsána. Také zajištěním dětskými přídávky, jmenovitě 10 RM na každé dítě, bylo zaručeno ohodnocení rodiny státem.
Vůdcem darovaný Čestný kříž německým matkám, byl darován na Den matek 1939 matkám starším 60 let, které darovaly život 4 a více dětem.
Z obce Frymburk dostalo 29 matek Zlatý čestný kříž, mezi nimi 10 starších 70 let, 16 Stříbrný, mezi nimi 8 starších 70 let a 22 Bronzový čestný kříž, mezi nimi 7 matek starších 70 let.
Rozdělování Čestných křížů a diplomů bylo provedeno v rámci oslav Dne matek v sále „Hvozdu“. Byl to dojemný obraz, když matky zvedly svoje upracované ruce k pozdravu Vůdci.
- dne 10. května se konaly ve Vyšším Brodě **odvody** nesloužících ročníků 1906 a 1907 a 1913 až 1913 včetně.
- dne 17. května bylo provedeno všeobecné sčítání lidu, povolání a podniků. Toto přineslo tyto výsledky:(?)
- koncem července zuřila ve zdejší krajině **strašlivá bouře**, která způsobila zvláště velké škody v lesích, v mnoha úsecích byly stromy zlomeny nebo vyvráceny.
- rok 1939 přinesla také politické události největšího významu nejen pro Německo, ale i pro celou Evropu.
V květnu byl uzavřen mezi Německem a Itálií politický a vojenský pakt. Tento pakt následoval v srpnu pakt o neútočení mezi Německem a Ruskem, který byl přijat se všeobecným podivem, ale zvláště s ohledem na neudržitelné poměry v Polsku s velkým uspokojením.
Tak jako v naší domovině museli Němci trpět pod zlovlnou nadvládou Čechů, tak byli Němci v Polsku utlačováni ještě horším způsobem, neboť všechny krutosti, které nám jenom hrozily, jejichž provedení ale bylo zamezeno rychlým zákrokem Adolfa Hitlera, museli Němci v Polsku všechny tyto nelidské krutosti snášet. Vůdce chtěl přinést pomoc také této části německého národa a snažil se dohodnout s Polskem všemi prostředky mírovou cestou, ale Anglie zabránila listivým způsobem všechny dorozumívací pokusy a útlak Němců v Polsku se stupňoval až do neúnosnosti. Předpokládalo se, že dojde k válečnému střetnutí a tak jsme byli málo překvapeni, když v posledních srpnových dnech narukovali záložníci do branné moci. První narukovali do Freistadtu, odkud byli přiděleni k různým vojenským jednotkám. Nebyla to všeobecná mobilizace, byly jenom povolány určité ročníky. Povolání mužstva následovalo povolání koní.
- výnosem ze dne 27. srpna bylo nařízeno s okamžitou platností zavedení odběrních poukazů na zboží, aby bylo obyvatelstvo rovnoměrně a dostatečně zásobováno životně důležitými potravinami. Jednalo se přitom o opatření přípravného druhu, které vstoupí okamžitě v platnost při vypuknutí války s Polskem.
- dne 30. srpna bylo ustaveno Ministerstvo pro říšskou obranu.
- dne 1. září následoval **vstup německé branné moci do Polska** ke svržení hrůzovlády proti Němcům, tím započala velkoněmecká osvobozovací válka. **Gdaňsk**, staré německé město, se vrátilo domů do Říše ! Velké bylo všeobecné nadšení také u nás: my sudetští Němci jsme mohli tak opravdu s polskými Němci soucítit, neboť jsme také pocítili tlak cizí nadvlády na vlastním těle. A teprve když jsme uslyšeli o krvavých činech Poláků, bylo nám jasné, že by hrozby Čechů na nás právě tak hrůzně mohly být provedeny, kdyby nás Vůdce tohoto osudu neušetřil.
- dne 3. září **vypověděla Francie a Anglie válku** Německu. Vítězné tažení německé branné moci tím nebylo dotčeno.
- dne 6. října mluvil náš Vůdce v říšském sněmu o porážce Polska. Rozhlas přenášel vůdcevo řeč po celé zeměkouli - tak se mohl stát celý svět svědkem varovného návrhu míru západním mocnostem, který ale dne 12. října Chamberlein zamítl. Ve své řeči v říšském sněmu dne 6. října oznámil také Adolf Hitler zpětné osídlení německých menšin ze sousedních zemí, jehož provedení se brzo uskuteční.

pozn. překl.: na stránce kroniky č. 305. je vlastnoruční podpis říšského župního vedoucího Hornorakouské župy Eibgrubera a ještě jeden nečitelný podpis. Důvod přítomnosti obou není uveden.

- boj na západě s Francií a Anglií se omezil zprvu na předsunuté hlídky a srážek vojsk, na německé straně vzniklo nepřekonatelné hraniční opevnění Západní val, na francouzské straně byla hranice opevněna Maginotovou linií.

- ve vlasti běžel život svým obvyklým během. Slintavka a kulhavka, která vypukla v prvních měsících tohoto roku v některých domech obce, byla aniž by způsobila větší škody, zcela potlačena.

Žňové a osevnické práce na podzim byly bez většího zdržení zvládnuty, přestože chybělo tolik pracovních sil. Zásobování potravinami bylo díky dobré organizaci více než uspokojivé. Životní úroveň byla přes existující válku lepší než v čase Čechů v tak zvaném míru. Rodiny těch co narukovali dostávaly od Obce Pečovatelkou rentu, která činila v celku 80% příjmů živitele rodiny. Případné tvrdosti, které nastaly, jako u zemědělských dělníků, jejichž mzda byla poměrně nízká, byly vyrovnávány od NSV (*pozn. překl.: = Nationalsozialistische Volkswohlfahrt = národně-socialistická péče o blahobyt*). Protože naše obec ve válce s Polskem zůstala také ušetřena od smrtelných obětí, nekazilo nic naději ve vítězství.

- jednomu našemu nadšenému národním socialistovi nebylo ale více dopřáno dlouho se s námi těšit touto nadějí: dne 9. září zemřel zastupující starosta a nadučitel zdejší obecné školy Arnošt Kundlatsch v nemocnici v Krumlově na rakovinu jícnu. S ním ztrácí nejen škola čilého učitele, nýbrž spravedlivého, národně uvědomělého bojovníka a sám připraven k pomoci každému šel tak do hrobu.

Narodil se 17. března 1887 v Radlu u Jablonce v severních Čechách, po ukončení svého studia působil na různých místech Šumavy, naposledy v Dobré Vodě u Budějovic. Když Češi, zvláště v jazykově smíšených částech země omezovali stále více německé školy, byl Arnošt Kundlatsch přidělen na podzim roku 1920 do Frymburka. Brzo se zde zabydlel a považoval neustále Frymburk za svoji vlast, pro jehož zkrášlení mnoho udělal. V místním parku a na mnoha místech blízkého okolí, která nabízela krásný výhled, byly z jeho popudu a za jeho spolupráce umístěny lavičky k odpočinku. Také **trpaslík**, zhotovený z umělého kamene, umístěný v parku a povětrnostní sloup před školou jsou jeho díla. Zvláštní zásluhy ale získal tím, že zakoupil pozemek národním cvičeneckému spolku naší obce pro zřízení tělocvičného hřiště za podstatnou částku 5000 Kč. I kdyby jinak neudělal již pro všeobecné blaho, zasloužil se tím, že jeho jméno nezůstane zapomenuto, neboť v době Čechů to byl v první řadě tělovýchovný spolek „Jahn“, který zde vedle národních ochranných svazů zastupoval práva Němců a proto také nebyl za svou práci úřady žádným způsobem pronásledován. Zřízením vnější tělocvičny, který byl založen německou uvědomělou mládeží na místě věnovaném A. Kundlatschem, dali cvičenci nejen sobě ale i školní mládeži vhodné místo ke cvičení.

Po našem návratu do německé Říše, byl A. Kundlatsch pověřen vedením obecné školy a jmenován zastupujícím starostou. Brzy nato onemocněl a smrt byla pro něho vysvobozením od velkých bolestí. Podle svého přání byl zpopelněn v Budějovicích, byl ale napřed převezen z Krumlova sem a žáci a učitelstvo, zástupci Obce, Strany a její organizace a občanstvo ho doprovodili od radnice přes obec až na cvičiště na jeho cestě ke zpopelnění do Budějovic.

- na podzim roku 1939 byla zdejší mateřská školka převzata od NSV.
- dne 21. října převzala Obec fond pomníku padlých ve výši 212 RM, výbor pro péči o pomník A. Stiftera předal již v srpnu svůj majetek Obci.
- dne 4. listopadu byla zaveden církevní daň.
- v průběhu měsíce prosince byla vedena jednání o převzetí komunálního majetku Obcí, nebylo ale dosaženo závěrečné dohody.
- Jiří Zeller, majitel domu č. 42. ve Frymburku, se zakoupil v Loizendorfu, pošta Alkenrdorf v Horním Podunají, poté co zde svůj dům prodal Dr. Hoffmannovi a pozemky prodal různým kupcům (protože dům spadl v rámci Říšského vysídlovacího zákona, nebyl prodej povolen a Jiří Zeller mohl v roce 1943 opět sem zpátky).
- dne 9. listopadu požádal Robert Thür o povolení postavit kino. Kino bylo v roce 1943 postaveno a provoz v něm zahájen.
- dne 9. listopadu zahájil německý národ vzpomínkový den na padlé Hnutí. Při této příležitosti pronesl, jako každoročně, Adolf Hitler v mnichovském městském pivovaru vzpomínkovou řeč. Krátce poté, co Vůdce opustil budovu, explodovala jedna bomba umístěná za sloupem, daná tam pomocníkem pomocníka anglické tajné služby, která místo, kde před několika málo minutami Vůdce stál, proměnila v trosky. Při tomto atentátu na život našeho milovaného Vůdce bylo zabito 6 zasloužilých starých bojovníků Hnutí a přes 60 osob těžce zraněno. Že dobrá prozíratelnost zachránila Vůdce před atentátem nepřátel, naplnila Němce po celém světě děkovnou radostí a věrnými shromážděními zdůrazňovali jejich spjitost s Adolfem Hitlerem.
- počet narozených v celé farnosti byl v tomto roce(?), počet úmrtí(?), manželství bylo uzavřeno (?).

ROK 1940 - 1942

- tomto časovém prostoru nemám žádné bližší záznamy o událostech v naší domovské obci (vedení obecní kroniky mně bylo přiděleno teprve koncem roku 1943. V důsledku velkého dobového dění, vymizely i z mé paměti, válečné události, blesková vítězství našich armád, byla tak mohutná, že ostatní se zdálo nepodstatným. Co na západním valu byla v zimních měsících pouze činnost průzkumných oddílů a potyčky předsunutých hlídek, přinesl 9. duben 1940 zprávy o **obsazení Dánska a Norska** německými vojsky k ochraně jejich neutrality, která byla západními mocnostmi mnohokrát hrubě porušena a to útokem na tankový parník „Altmark“ britskými loďmi v norských vodách a kladením min na norském výsostném území.
- dne 10. května 1940 následoval německý útok přes západní hranice, aby se předešlo plánovanému útoku západních mocností na Ruhrskou oblast, **vpochodovaly naše armády do Lucemburska, Belgie a Holandska**. Belgie a Holandsko kapitulovaly, Maginotova linie proti Německu byla prolomena a již 14. června 1940 následovalo vpochodování německých vojsk do Paříže. Dne 22. června 1940 byl podepsán německo-francouzský klid zbraní.
- dne 19. července apeloval Vůdce Adolf Hitler ve své řeči v Říšském sněmu naposled na Anglii, aby došlo k narovnání mírovou cestou. Výzva byla i tentokrát bezvýsledná. mezitím vstoupila také Itálie na straně Německa do války a 27. září 1940 byl podepsán v Berlíně pakt třech mocností Německo - Itálie - Japonsko, ke kterému se koncem listopadu připojily také Maďarsko, Rumunsko a Slovensko. Závěrem roku 1940 bylo atlantské pobřeží od Narviku až po Pyreneje v německých rukou. Naše armáda předvedla nezapomenutelné činy !
- rok 1941 se důstojně připojil, došlo k obsazení Jugoslávie, která se nejprve připojila k paktu tří mocností, po vojenském puči ale zaujala vyložené protiněmecké postoj, takže dne 6. dubna 1941 vstoupila německá vojska do Jugoslávie a později také do Řecka. Uprostřed června byly Srbsko a Řecko v německých rukou. Chorvatsko, které se od Jugoslávie odtrhlo jako samostatný stát, se připojilo k paktu tří mocností, stejně tak Bulharsko věrné Německu a dne 18. června 1941 byla také uzavřena přátelská smlouva s Tureckem. - Tak stála proti nám jako nepřítel pouze Anglie. Ale také chování Ruska bylo stále pochybnější, přestože bylo s Německem spojeno paktem o neútočení z roku 1939, shromažďovalo na svých západních hranicích obrovské množství vojsk a bylo stále jasnější, že jeho smlouva s Německem sloužila k účelu dokončit svoje vyzbrojení, aby potom mohlo přepadnout Německou říši a podřídit ji bolševismu. Proti tomu se také muselo jednat a tak odpovědělo Německo na věrolomnost Sovětského svazu vpochodováním svých armád do Ruska dne 22. června 1941. Na straně Německa nevystoupili v tomto boji jenom spojenci paktu tří velmocí, ale i Legie dobrovolníků ze Španělska, Dánska, Švédska a Norska, Valoni, Vlámové a Holanďané se připojili k obrannému boji proti bolševismu. Nezadržitelně postupovali naši bojovníci na východ a na konci roku 1941 stáli hluboko v ruské říši. Ale také započal boj proti Anglii, v severní Africe začala v březnu ofenzíva a Angličané byli zatlačeni daleko na východ a mnoho tisíc BRT (*pozn. překl.: brutto registrovaných tun*) lodního prostoru Britů leželo na dně Středozemního moře. Když se ale také Spojené státy severoamerické, pod hlavním válečným štváčem Rooseveltem, připojily otevřeně k našim nepřítelům, věřili tito že Německo bude nyní brzo poraženo. A když rok 1942 započal mimořádnými mrazy, byli přesvědčení o zániku německých armád, které skutečně neměly představy o krutosti ruské zimy a nebyly na to připraveny odpovídajícím způsobem, takže jejich situace byla opravdu tristní. Tu vyzval Adolf Hitler, který převzal sám velení branné moci, národ aby vypomohl v nedostatku a daroval kožichy a zimní boty. Úspěch byl velkolepý: obrovská množství vlněných a kožešinových oděvních součástí mohly být zvláštními vlaky dodány vojákům na východní frontě. Již uprostřed ledna bylo zaznamenáno jako předběžný výsledek sběru vlněných a kožešinových součástí v Říši 56 milionů kusů. Jarní ofenzíva zaznamenala také postup našich vojsk na východě, který dosáhl v letních měsících Volhy. Ukrajina se svým přírodním bohatstvím je v našich rukou, zásobovací situace lepší než kdykoliv předtím. Jihoruské oblasti, Němci racionálně obdělávají, dávají velké množství pšenice a také uhlí a železo pro hospodářství Říše. Každý dovolenec, který jel z východu domů, dostal při překročení německé hranice potravinový balík s moukou, máslem, salámem a jinými věcmi. Často bylo v jednom dni na jedné hraniční stanici vydáno 5.000 až 10.000 takových balíků. Ale zima, ano již pozdní podzim 1942 přinesl našemu národu a především našemu Vůdci velké starosti. **Stalingrad**, pevnost na Volze, obsazená našimi vojsky, byla Rusy obklíčena. Zrádcové z řad spojenců k tomu nabídli pomocnou ruku a tisíce hodných německých vojáků tam muselo obětovat své životy a byli po dlouhou dobu zásobováni statečným letectvem, aby mohli vybudovat nové obranné linie, aby zadrželi nepřítel pronikajícího z východu. Zatímco se rozvíjely vítězné boje na západě, východě a jihu, plnila také vlast zdatně své povinnosti. Přes stálý nedostatek pracovních sil, který byl částečně pokryt nasazením zemědělských dělníků z Polska a později i z Ukrajiny, mohly být sklizňové a osevňovací práce řádně

provedeny a předepsané dodávky běžně splněny. Výsledek žní byl uspokojivý, rok 1942 přinesl rekordní úrodu brambor.

Jako dárek k narozeninám našemu Vůdci uspořádal německý národ v březnu 1940 sbírku kovů, která byla ve Frymburku provedena dne 26. března. Četné krásné, často již dlouho chráněné předměty z čínského stříbra, čistého niklu, mědi, mosazi a bronzu, namnoze ozdobné předměty domácnosti, byly darovány a dodány, aby byla dokázána vděčnost a láska Vůdci. Měsíčně prováděné sbírky pro Zimní výpomoc a stejně tak na Červený kříž měly u nás stoupající tendenci. Zdravotní stav byl u nás dobrý, epidemie se u nás nevyskytovaly. Na podzim roku 1940 vypuklo ve Frymburku a ve Frýdově onemocnění několika dětí spinální dětskou obrnou, což vzbudilo velký rozruch, podařilo se ale zabránit rozšíření této strašlivé nemoci. Aby bylo úspěšně bráněno tuberkulóze, bylo provedeno všeobecné roentgenové vyšetření.

Počet narozených v roce	1940	1941	1942
celkem	98	93	83
z toho ve Frymburku	57	55	33
Počet zesnulých celkem	50	40	54
z toho pod 3 roky	9	9	4
Počet uzavřených sňatků	22	12	11
z toho jeden na dálku.			

U úmrtí jsou započítány také válečné oběti jejichž počet v letech 1940 až 1942 je 23.

ROK 1943

- zima tohoto roku byla velice bohatá na sníh. Osevní práce, přestože muselo narukovat mnoho mužů k branné moci, byly provedeny včas.
- po **pádu Stalingradu byla vyhlášena totální válka**: nikdo nesmí zahálet v této velké, těžké době, kdy se rozhoduje o bytí a nebo nebytí našeho národa. Byly proto nasazeny pracovními úřady a stranickými vedoucími nezaměstnané pracovní síly do přetížených domácností. Mnoho žen pracovalo dobrovolně a rádo, kde bylo zapotřebí, samozřejmě byli žel i tací, kteří se za různých výmluv práci vyhýbali, to byly ale jenom výjimky.
- v rýnských průmyslových oblastech pokračovali dále ve své ničivé práci angloameričtí letci s brutálním násilím, napadali zvláště obytné čtvrti a kulturní památky a ničili je bombami. Takovým způsobem ženy a děti, které se staly bezdomovci, musely být ubytovány v jiných oblastech říšského území. Pro Düsseldorf byl určen, jako místo ubytování, okres Kaplice. Sem nepřicházeli jenom poškození bombardováním, nýbrž hlavně rodiny, které se potřebovaly zotavit, o které bylo nejdříve pečováno v hostincích. Pro ty, co se potřebovali zotavit se starala NSV, o vybombardované pečovala Říše. Při tomto ubytování jsme viděli jak právě zřetelně, charakterové jsou rozdílní ale Němci jednotlivých říšských oblastí, rozdíl mezi námi těžkokrevnými Šumavany a lehce žijícími Porýňany byl zde mimořádně nápadný. My jsme sotva mohli rozumět, jak zde někteří s formální touhou po životě, milostným hrátkám využívají každou příležitost a vyslovovali opět svůj podiv nad tím, že se naše ženy věnují tak úplně práci v domácnosti a dětem. Když ale uběhly týdny a měsíce, tak si zde již mnohé docela zvykly, přestože v prvních dnech říkaly: „Lépe být pohřbena pod troskami, než žít v této bídné krajině!“ Samozřejmě vycházelo obyvatelstvo také těmto bezdomovcům s pomocí vstříc, tyto ale předhazovaly opětovně všem, jak málo jsme my pocítili válku. Zásobování potravinami bylo dostačující, takže v tomto směru opravdu nebyl důvod k nespokojenosti. A přece jsme byli ve čtvrtém roce války. Musíme jenom pomyslet jak bídné bylo zásobování ve světové válce v roce 1918. Zajisté jsme již slyšeli o „černém obchodě“ a o doslovných keřaských cenách, které byly požadovány za máslo, slaninu a drůbež, eventuálně byly nabízeny. Ale ke cti našeho obyvatelstva mohlo být zjištěno, že tyto případy byly výjimkou.
- během léta vytvořilo osazenstvo zdejšího mužského RAD tábora za domy na Věžovém vrchu k silnici do Černé cestu, která zajisté měla za následek mnohé nepříjemnosti.
- v létě bylo naše elektrické vedení proudu připojeno na Hornodunajské elektrárny, což nám přineslo podstatné zlevnění. Zatímco ještě v roce 1942 stála 1 kWh 60 říšských pfeniků (RPf), platíme nyní mimo měsíční základní taxu asi 5 RM za 1 kWh pouze 8 RPF.
- úroda byla dobrá, zvláště obilí se dobře dařilo v celé Říši, takže přídělky pšeničné mouky mohly být zvýšeny a ječmen pro krmné účely mohl být uvolněn. Přídělky chleba a mouky byly převážně nově stanoveny: přiměřeně spotřebě žita a pšenice před válkou, byla Říše rozdělena na 4 oblasti, ve kterých podle životních zvyklostí bylo více či méně přidělováno bílého eventuálně žitného chleba a mouky. My jsme byli s Hornodunajskem přiděleni k oblastem s největším přídělem pšeničné mouky.
- neuspokojivá byla úroda brambor, což bylo proti rekordní úrodě minulého roku těžce pocíťováno. Muselo být proto obhospodařování brambor zpřísněno. Samozásobitelům bylo na stravování povoleno na osobu 170 kg, ostatním bylo přiděleno 100 kg. Nesamozásobitelé dostali jako vyrovnání ostatní potraviny, hrách, krupici, rýži a podobně. Pro krmení prasat bylo ponecháno pro 1 zvíře 200 kg brambor. Také množství sadbových brambor bylo pevně stanoveno. Zatímco v minulém roce, podmíněno bohatým výnosem brambor, dostávali spotřebitelé ve zvýšeném množství posilující výrobky, jako bramborovou mouku a pudinkové prášky, byl tento příděl omezen a nahrazen obilnými výrobky.
- obraz nezkalené radosti ze života poskytly dne 4. října Stranou uspořádané dožínky, které byly v různých místech, tak také ve Frymburku oslaveny ve velkém stylu. Ve slavnostním průvodu, který se postavil na silnici z Černé a pochodoval okolo náměstí a potom na cvičiště na silnici k Vytoni,

byl následován důstojně ozdobeným vozem, který vezl selskou svatbu ve starých krojích, následovaný ženci, mlátiči, přádláky a jinými venkovskými skupinami pěšky, nebo na odpovídajícím způsobem ozdobených vozech. Na slavnostním shromáždění promluvili nejdříve zástupci Strany k množství shromážděných stranických soudruhů. Pro nepřátelskou propagandu by tato slavnost nepřinesla vhodnou látku ! Vzhledem k mnoha krvavým obětem, které si již válka vyžádala také od zdejšího obyvatelstva, nebyla nálada nijak zvlášť ponurá.

- v listopadu 1943 bylo otevřeno zdejší kino a představení byla hojně navštěvována.
- setí ozimů bylo zvýhodněno počasím a bylo provedeno bez zvláštních potíží, na rozdíl od minulého roku, kdy tak překvapivě brzo napadl sníh, že mnoho polí nemohlo být obděláno.
- v prvním týdnu prosince zde byla tak silná námraza, že se větve stromů pod její tíhou skláněly až k zemi a mnoho se jich zlámalo. V lese bylo neustále slyšet praskání a lomoz. Teprve na jaře se ukáže jaké škody tato, v tak velkém rozsahu řídká přírodní událost napáchala s mrazem.
- koncem roku bylo na občanském úřadě nahlášeno 65 narození a 64 úmrtí, dalších 5 dětí z našeho okolí se narodilo na linecké klinice, takže můžeme zaznamenat přírůstek obyvatelstva o 6 osob. Mezi mrtvými je 20 příslušníků branné moci a 4 děti pod 3 roky. Nízká dětská úmrtnost je také důsledkem stoupající lékařské péči. Tak zde bylo ve dnech 28. května a 25. června 1943 provedeno všeobecné očkování dětí na ochranu proti záškrtu a spále.

Válečné dění roku 1943 bylo na východě částečně ovlivněno pádem Stalingradu. Velké části země musely být přenechány opět nepříteli, ale strašné masové útoky Sovětů se probíjely o železný val německé branné moci.

Itálie, jako v minulé světové válce porušila slovo, dne 27. července byla zrada Badogliova zřejmá, Mussolini odstoupil, byl ale zrádci držen v zajetí až ho 12. září německé výsadkové jednotky, muži Bezpečnostní služby a muži zbraní SS chladnokrevným zákrokem z jeho zajetí na výšinách Gran Salto osvobodili. Tři dny předtím Itálie bezpodmínečně kapitulovala. Mussolini vytvořil novou fašistickou vládu, která stála na straně Německa. Zrádcovským postojem Itálie jsme byli nuceni se vzdát severní Afriky, naše tam bojující vojska se mohla ale vyhnout tam hrozícímu obklíčení, ale zadní voje, které kryly ústup hlavních vojsk upadly ale do anglického zajetí, mezi nimi se nacházeli někteří ze zdejšího kraje.

Nepřátelským leteckým útokům čelila německá vlast hrdinným chováním, připravenost k boji a připravenost přinášet oběti podržela německý národ.

ROK 1944

- počátek roku ukázal Vltavu bez ledu, pouze nad jezem byla pokryta poměrně těžkou pokrývkou ledu, která odtud dne 27. ledna odplavala a nyní následovalo několik dní s nádherným jarním počasím, ale již v polovině února nastalo silné sněžení a teplota klesla pod
- 26° C. Kdo nevyužil plně ledového počasí se sněhem dřívě, protože vyčkávání se zdálo beznadějně, měl nyní ještě krásnější led.
- transport vysídlenců z Vídně, který byl ohlášen na polovinu února, musel být odložen, protože vozové cesty ve vesnicích, kam také mnohé rodiny měly přijít, byly pro velké množství sněhu neprůchodné. Na tom se ale také mnoho nezměnilo, když po jednom slunném dni dne 29. února vysídlenci z Vídně 68 osob, většinou ženy se 2 až 5 dětmi se přišly. Byly většinou ubytovány v okolo ležících obcích, protože v samotném Frymburku byl nedostatek bytů.

Již následujícího dne začaly sněhové vánice, že nejenom vesnické cesty, ale i silnice na Černou a Krumlov byly úplně nesjízdné pro sáně, pouze do Lipna a Vyššího Brodu byly cesty sjízdné se sáněmi taženými jedním koněm, takže jsme nebyli docela odříznuti od světa. Toto trvalo nejen několik dní, ale týdny ! přestože denně bylo zaměstnáno často i 70 lidí na prohazování sněhu na okresních silnicích. Sněžilo téměř denně a co bylo jeden den proházeno, bylo druhého dne zaváto. Jízdní dráha vyšebrodské silnice byla místy ohraničena až 2 m vysokými sněhovými stěnami. Ve Frymburku se hromadily sněhové masy v nevídaném množství, vedle chodníků podél domů byly již sněhové valy ve výši 2 až 2,5 m, ze střeš musel být sníh namnoze odházen lopatami, aby se tyto neprolomily, jednotlivé kolny a stodoly se pod vahou sněhu zřítily. Ještě v poslední březnové dny sněžilo a bouřilo jako o vánocích, dne 24. března nebylo možno jet do Černé ani na saních. Když mezi dvěma bouřkami slunce na krátkou dobu se objevilo mezi mraky, bylo slyšet v posledních březnových dnech trylkovat skřivánky. Dne 2. dubna, na Palmovou neděli, první správný sluneční den po týdnech, přinesl špačky. Byl to mimořádný okamžik, když vazači s palmami ke svěcení, z nichž ale některé měly čerstvě zelené olistěné lískové větve, dlouho zaniklé ve sněhových valech ! Nebylo možné věřit, že by na velikonoce bylo možno na žitná pole zastrkat i posvěcené palmy, protože všechny nivy byly pokryty vysokou vrstvou sněhu a bylo to neuvěřitelné, že po dvou týdnech byla téměř všechna pole bez sněhu.

- jarní setí šlo bez zvláštních zpoždění bez problémů, koncem května byly zasázeny také poslední brambory. Louky slibovaly mimořádně dobrý výnos krmení, lidová pranostika měla se svými slovy: „Jak jsou vysoké závěje, tak vysoké jsou hromady sena!“ Ale senoseč byla ztížena nestálým počasím: 2 až 3 pěkné dny následovala většinou bouřka, často s průtržovým lijákem a přes nestálé počasí bylo seno veskrze krásné a dobré svezeno pod střechy. I letos se našli také dobrovolní pomocníci, kde byl nedostatek pracovních sil a tak byla senoseč dne 26. července ukončena. Co zůstalo počasí dlužno v června a červenci, přinesl srpen. Jeden den byl krásnější než druhý, vedra byla na zdejší poměry velice vysoká, mnohdy stoupl teploměr přes +52°C na slunci. Obilí zrálo rychle a mohlo být dobře svezeno. Také sklizeň brambor a ječmene mohla být všemožně dobře ukončena. Výnosy byly u nás všeobecně dobré, částečně dokonce velmi dobré. Zemědělci mohli svoje dodávky splnit. Velká množství sena byla na podzim dodána do zdejší výkupny slisovaná a dopravena nákladními auty. Letos bylo také poměrně dodáno odtud hodně brambor, zatímco v minulém roce byly brambory dodané zdejšími zemědělci vykoupeny zdejšími obchodníky, bylo právě mnoho rodin, které sami brambory pěstovaly a z pohodlnosti toho zanechaly a tyto si zakoupily. Toto bylo v letošním předjaří potíráno a přidělením sadbových brambor podporováno.

Přestože byla Německá říše téměř se zásobováním soběstačná a zcela na sebe odkázaná, nemohlo se ani nyní ještě naříkat na nouzi. Byla sice snížena dávka mléka na 1/8 litru plnotučného mléka (děti a nastávající a kojící matky dostávaly nadále 3/4 eventuelně 1/2 l plnotučného mléka denně), pšeničná mouka a bílé pečivo bylo částečně nahrazováno žitnou moukou a žitným chlebem, ale celkové množství bylo ještě stále postačující o to více, že přiděly masa doznaly podstatného zvýšení, když při vyklizování východních a západních pohraničních území v důsledku válečných událostí, pozoruhodná množství stád dobytka byla přihnána do vnitrozemí Říše, která stav dobytka nepřiměřeně zvyšovala a částečně byla předána k výživě obyvatel. Jako vánoční přídavek obdržel letos každý spotřebitel 1/4 kg masa, také mohl být přiděl chleba vyměněn za maso a sice 1 kg chleba za 1/2 kg masa. Pro děti a mladistvé byl také zvýšen přiděly medu a cukrovinek. Špatně na tom byli muži s tabákovými výrobky o vánocích, neboť trafiky byly vyprodány, kdo neměl vlastní vysetý tabák, nebo si nevypomohl s bylinami, neměl právě nic ke kouření. Také piva a vína byl nedostatek, víno bylo jenom výjimečně a pivo mělo pouze 2% obsah alkoholu. Výroba piva byla v poslední době zastavena úplně.

Velice nedostatkové byly všeobecně přiděly pleteného, na 4. říšskou oděvní kartu se nyní dostalo pouze zboží v každém čtvrtletí 1/4 m látky na zalátání, pouze děti a mladiství dostávali letos 5. oděvní kartu, ale bylo těžké ve Frymburku na tyto připadající zboží zde dostat, je zde totiž rezervováno velké množství pleteného zboží pro vybombardované. Ve zvláštních případech potřeby byly ale vydávány poukazy Hospodářskými úřady. Upřednostněny byly také nyní nastávající matky, tato dostávaly zvláštní přiděly mléka, tuku a potravin a také oděvní kartu o dodatečných 50 bodech, takže matky dostaly vše potřebné.

- Počet narozených dětí je u nás docela uspokojivý, v každém případě je vyšší než jinde. U zdejšího Občanského úřadu bylo ohlášeno v roce 1944:(?) narození, úmrtí(?), z toho válečných obětí(?), a(?) dětí pod 3 roky. Počet sňatků činil(?).
- a venku v širých prostorách východu, v Itálii a na světových mořích a ve vzdušném prostoru pokračoval dále boj národů. Stále častější byly letecké útoky na německá města, také Východní marka a Protektorát nezůstaly ušetřeny. Dne 30 května jsme uviděli poprvé nepřátelský svaz v počtu asi 300 letadel na západním horizontu a skřípot a bzukot strojů zaplnil vzduch. V důsledku toho jsme si již na tyto zvuky zvykli, že také děti je od jiných rozeznávaly. Byly to bojové svazy, které nalétávaly do Protektorátu, nebo odtud odlétaly, které byly vidět nad naši vesnicí. Opakovaně byly z nich shazovány staniolové pásky a letáky, jednou také hmyzem naplněné balony zde byly shazovány. Ve vzdálenějším okolí jako v Mokré a jinde byly shazovány také bomby, ale způsobily pouze nepatrné škody. Těžké boje si vyžádaly také další své krvavé oběti. Každý sledoval s napětím zprávy z bojiště. Na západě stála naše vojska po měsíce dlouho připravena na Atlantickém valu, na východě útočili Rusové s posílenými silami, doufajíce, že se jim, připravovanou invazí na západě více vázaná naše vojska, podaří rozšířeným průlomem vpochodovat do Říše. Narazili ale všude na rozhořčený odpor, jejich úspěchy musely být vykoupeny velkými oběťmi krve.
- **dne 6. června započala invaze** na západě, angloamerickým vojskům se podařilo za těžkých ztrát vstoupit do severní Francie a v jeho důsledku byla některá území našimi vojsky vyklizena, s výjimkou několika opěrných bodů, které měly za úkol rušit přísun nepříteli.
- dne 15. června započala Vůdce ohlášená odplata teroristických náletů na mírová města a na nenahraditelné kulturní památky. „V 1“ a „V 2“, létající, dálkové řízené bombové střely ohrožovaly od nynějška neustále Londýn a jižní Anglii a ničila velké části města a průmyslových oblastí. Zpočátku Anglií bagatelizované, musela nyní přiznat, že nebyl nalezen žádný prostředek k

účinné obraně. Státisíce žen a dětí opustily „V 1“ a V 2“ ohrožovaná území a byly obětmi stále obchodu chtivých Židů, neboť jen ten kdo měl peníze a mohl dobře zaplatit, našel ubytování jinde - chudák byl ubytován na okraji silnice a musel zde zahynout.

Jak je tomu ale jinak u nás, kde pro vybombardované a bombami ohrožené je přednostně postaráno. Veškerá péče ve spolupráci státu a Strany je jim věnována a nedostatkové zboží je v první řadě pro ně.

Zatímco nyní německý národ ve vlasti a na frontách nasazoval všechny své síly, aby rozdrtil své nepřátele na východě, západě a jihu, vypracovala poměrně početně malá společnost šlechty d'ábelský plán, který měl náš národ přihrát do rukou bolševizmu. Dne **20.června** přinesl rozhlas zprávu o **bombovém útoku na Vůdce**. Při této zprávě se rozkývala každému, ať mladému nebo starému, půda pod nohama - až věta „Vůdce je nezraněn !“, nechala každého ulehčeně vydechnout. Následující hodiny přinesly potom zprávy o osobě atentátníka a jeho společníků a tak jsme mohli zjistit, že patří do stejné společenské třídy, která by zradila sudetské Němce Čechům, pro některé osobní výhody a chorobnou ctižádost svých cílů to jsou důvody jejich jednání. Někteří jmenovaní, jejichž nedostatečná schopnost a charakteristická vlastnost nebyla použitelná na frontě a nebo byli úplně z branné moci propuštěni, šlechtici s náboženským vzděláním, chtěli Vůdce, se souhlasem nepřátel Říše, zavraždit, strhnout moc na sebe a vládnout. Plán se nezdařil: jako zázrakem utrpěl Vůdce jenom nepatrná zranění a popáleniny, zatímco členové přítomného vojenského štábu byli dílem těžce, ano dokonce někteří smrtelně zraněni. Během 6 hodin bylo povstání v Berlíně vyřízeno a národ byl těchto zločinců zbaven, pro které každý správný člověk cítí opovržení a odpor. Rozpoutal by se nepředstavitelný chaos nad námi, kdyby se atentát podařil ! Představme si jenom, že ti, kteří dříve ze zbabělosti a vlastního prospěchu stáli stranou boje národa a nyní ze stejných pohnutek se plíživě upsali národnímu socialismu, nyní z přísluhovačských důvodů také těch, v jejich počátcích vytvořili malou bandu spiklenců, ve spojení s jinými mezinárodními živly všech barev, zradili čestné bojovníky a to by bylo strašnější tak jak dny roku 1918. Díky prozřetelnosti, která Vůdce tak zázračně zachovala a pokud možno s ještě větší oddaností a připraveností k obětem v boji o konečné vítězství, to jsou plody d'ábelského díla zrádců. Totální pracovní nasazení bude prováděno zesílenou měrou. Divadla a různé školy byly uzavřeny a tím uvolněné síly byly nasazeny do branné moci, všichni zbraně schopni muži měli být uvolněni pro frontu, protože pod násilnými útoky nepřátel na všech stranách musela naše vojska být stahována stále blíže k říšské hranici a když Rumunsko následovalo příkladu Itálie, rozpadl se svazek věrný kruh s Finskem a konečně také Bulharsko podlehl tlaku Sovětů, mohlo to připadat malomyslným lidem, že by mohl německý národ vykrváčet. Víra ve Vůdce a sebevědomí statečnosti našich vojáků nechala nás být pevnými i v nejtěžších dnech.

- dne 20. října byla Vůdcem založena „Národní obrana“ (Volkssturm), k níž patřili všichni mužští soukmenovci ve věku mezi 16 a 60 lety. Hlavní úloha „Národní obrany“ spočívala v obraně domoviny. Tak jako v roce 1813 nastoupila „Zeměbrana“, tak měla nyní „Národní obrana“ dokázat nepřátelům, že stojí proti nim celý německý národ k potlačení jejich zničující vůle proti všemu německému a staré evropské kultuře.
- dne 21. října pochodovali naši muži Národní obrany do Vyššího Brodu, z nichž ti staří, většinou bojovníci z první světové války, ve švarném vojenském držení těla, za nimi HJ (*Hitlerjugend* = *Hitlerova mládež* - pozn. překl.), oni věděli všichni o co jde. Naši rotě Národní obrany velel učitel Peter, který v první světové válce bojoval a také v nynějších čtených letech byl v branné moci a jako kapitán se vrátil domů. Naše rota patřila k loučovickému praporu. Okamžitě byl zahájen vojenský výcvik, z počátku každou druhou a později každou sobotu nastoupila Národní obrana, která byla rozdělena do 3 nasazení, ke školení.

V důsledku stálého ohrožování Vídně nepřátelskými letci, byly sem již na jaře přesídleny 2 transporty žen s dětmi. Dne(?) přišel sem nový transport z Vídně. Opatření ubytování zajistila Strana a NSV. Mnoho bytů, zvláště ve vesnicích, muselo být nově vybaveno, mimořádné obtíže způsobilo také opatření sporáků.

Mimo Vídeňáků měla zdejší oblast přijmout soukmenovce z Banátu, z Pobaltí a Chorvatska, kteří museli prchat před útočícími bolševiky, když zradou Rumunů a Bulharů se jim otevřely brány. Všichni tito uprchlíci přicházeli z úrodných krajín, kde měli bohaté úrody, plně obsazené stáje a podle našich poměrů přebohatě zaplněné zásobovací prostory museli opustit. Mnozí si přinesli pytel pšeničné mouky, hrnec sádla a jiné potraviny, mnohá matka ale mohla jenom dovést svoje děti do bezpečí a musela veškerý svůj majetek tam zanechat, postele si přinesli téměř všichni. Chorvaté přijeli s vlastním potahem, většinou měli lehké, ne příliš velké koně, postroje se sestávaly většinou z provazů. Chorvaté se na cestu připravili lépe než ti z baltských zemí, kteří svůj útek pokud možno co nejvíce odkládali. Podivuhodné je, že si všichni tito lidé zachovali nefalšovanou německou řeč a její dialekty. Měli, až na malé výjimky, svůj starý kroj, podobný tomu co nosily naše selky před 60 až 80 lety: dlouhé, široké sukně a zástěry z tmavé vlněné látky,

nebo z modře potištěného plátna, k tomu přiléhavý kabátec s krátkým šosem, velké náprsní šátky (*pozn. překl.: u nás zvané vlňáky*) a stejně tak tmavé šátky, zavázané pod bradou. Muži a také některé ženy nosili vysoké kožešínové čepice. Z pobaltských států přicházely téměř jenom ženy a děti, poněvadž jejich muži byli jako dobrovolníci u SS v branné moci, u Chorvatů byl také u mnohých rodin vždy jeden muž, který pečoval o koně. Tito lidé si ale stěžovali, že museli ve vlasti zanechat majetek, také svoje staré rodiče nebo prarodiče a nyní jsou o tyto plni starosti, jsou si ale jisti, že svoji vlast přece neztratili. „Statek a půda nám zůstane, to nám nemůže nikdo odnést a když my budeme opět doma, chceme všechno postavit. Když to naši předkové vybudovali, budeme to moci i my!“ to je jejich pevná víra.

Nesmýšlností Rumunů a Bulharů byla přenesena válka na maďarské území, bylo to jako v tureckých válkách a také se bolševikům podařilo proniknout až do Budapešti. Také na rakouských hranicích stál již nepřítel částečně na německém území a o staré císařské město zuřily těžké boje.

Angloameričané oznámili s plnou jistotou, že Německo nemůže již dál pokračovat ve válce, neboť jeho branná moc je zničená, ještě před vánocemi se chtěli sejít vedoucí státníci nepřátelských mocností k oslavě vítězství v Berlíně. Místo toho ale prorazila německá vojska nepřátelskou frontu v Lucemburku a zahнала angloamerické armády překvapivým útokem daleko zpět. To bylo pro Ameriku velké zklamání, pro nás ale ten nejkrásnější vánoční dárek a tak hledělo také těch málo malověrných a zamlklých nyní opět s plnou důvěrou do budoucnosti!

ROK 1945

Po květnových událostech mně byla předána tato kniha.

Pohled zpět :

Po začátku tání muselo obyvatelstvo, staré a mladé, kopat pilně díry do země podél všech silnic a cest pro střelce pancéřových pěstí. Mezi silnicemi do Krumlova a Černé byl vykopán dlouhý příkop. Na „Černém vrchu“ byly vykopány 4 podzemní bunkry, byly rozšířeny uzávěry silnic. Východní a západní fronty postupovaly stále blíže.

Již tvrdili někteří, že vzdálené hřmění nepochází samo více od leteckých bomb, nýbrž od nepřátelského dělostřelectva.

Říkalo se, že v Dolní Vltavici jsou již Američané. Vydal jsem se do Dolní Vltavice a tam byl všude klid, pouze žebříňáky byly vystrčeny z domů na loukách. V Pestřici byli ale skutečně. Hřmění dělostřelby znělo v Dolní Vltavici stejně tak daleko jako ve Frymburku.

Přešlo několik dní a Američané nepřicházeli, také německá ustupující fronta přes nás nepřešla. Pravděpodobně se zastavili a přenechali nás Rusům.

Pan okresní vedoucí přišel a musel pamětihodným způsobem vyslechnout od shromážděných žen, že si Frymburk nepřeje, aby obec byla bráněna. V noci byly vidět záblesky dělostřelby nad Šumavou.

- **dne 6. května 1945 v neděli v 10 hodin vstoupila do Frymburka americká armáda.**

V 9³⁰ hod. bylo řečeno: „Jděte do sklepů, od Výtoně přijíždějí tanky“. Málo lidí šlo do sklepů, všichni se ptali: „Budou uzávěry uzavřeny?“ Jeden nadporučík a jeden poručík stáli připraveni bránit most. Jeden kulomet střelil na tanky, mohl být umístěn venku u „Sviňského rypáku“ na levém břehu Vltavy. Američané jeli také se samohodnými děly po silnici k prvním domům. Lidé, kteří šli z Dětského domova se museli vrhnout na zem. Jeden muž byl zraněn. Dvě německá auta přešla po mostě a vzala s sebou z mostu důstojníka. Odjeli směrem k Malšínu.

Byly vylomeny dveře do věže a směrem k Výtoni byl vyvěšen bílý prapor, kulomet umlkl. Americká pěchota šla přes pole poněkud před prvním tankem. Velitel Národní obrany, místní stranický vedoucí a starosta nesli vstříc přes most bílý prapor. Američané vystoupili a přijali viditelné předání obce. Lidé stáli na svahu u školy, aby viděli co bude nyní následovat.

Američané prozkoumali most, pokud jde o jeho nosnost. Jeden tank jel opatrně přes most, ale probořil se před prvním pilířem. Leží ještě dnes na břehu.

Bílý prapor na kostelní věži byl stažen, zástupci Američanů vešli nyní do obce.

Uviděl jsem, jak se něco nad bankou (mohla tam být kancelář) zalesklo, jeden četník vzal poboční zbraň a hodil ho na silnici. Toto můžeme vítězi zajisté poskytnout, přesto ale moje srdce přitom krvácelo.

Čeho se opatrní od počátku báli a museli bezbranně přihlížet, nyní nastalo: se zhroucením národního socializmu bylo s sebou strženo do propasti nejen Velkoněmecko, nýbrž i to Německo a to Rakousko, které bylo dříve uznáváno v celém světě. Vidím jak jsou páleny prapory s hákovým křížem.

Most byl již vylepšen, auta plní obec a tanky se zdržují ve Frýdávě. Bylo nařízeno vyvěsit bílé prapory na domech, od Božího domu to nebylo vyžadováno. Ještě téhož dne byla sloužena pro katolíky americké armády v kostele mše se sv. přijímáním. Májová pobožnost se nesměla konat pro zákaz vycházení. Vesnice byly projížďeny auty a domy byly prohledány k vůli zbraním.

Od 7. května mohly být slouženy mše svaté teprve od 8 hodin.

Pošta a železnice byly zastaveny.

Od 8. května mohli lidé navštěvovat služby Boží přes zákaz vycházení.

Domy musely být pro vojsko úplně vyklizeny.

Bylo slyšet, že ruská armáda pronikla až do Kaplice.

Mnoho majitelů pozemků v následném čase trpělo tábory na svých pozemcích.

Rusové, kteří s námi bojovali, táboří v „Puffer“ s mnoha koňmi. Lesní stromy byla odkorněny, aby mohlo být přikryto noční ustájení.

Maďarská sanitní jednotka táboří ve Frýdově, na lukách je vidět mnoho koní.

Velký tábor pro německé vojáky byl zřízen od silnice na Sv. Tomáš dolů směrem k Vltavě.

Lehce lze získat koně.

Hřbitov automobilů se vytvořil před obcí mezi silnicemi na Krumlov a Černou, v americkém táboře mezi silnicemi na Krumlov a Malšín.

Tábor Pracovní služby je také přirozeně obsazen.

Školáci a větší děvčata vidím jezdit na koních s americkými vojáky.

Dne 11. června : Dorazilo 8 mužů československého četnictva. Vykonávali s Američany bezpečnostní službu.

Poznámka překladatele:

Toto je poslední zápis kronikáře v pamětní knize.

Na další stránce je český zápis, který přikládám v kopii v poměru 2 : 1.

OBSAH

PAMĚTNÍ KNIHA	1
ÚVODNÍ SLOVO PŘEKLADATELE	2
FRYMBURK	5
VZNIK MÍSTNÍCH JMEN	5
CHRONOLOGICKÉ POZNÁMKY	7
HOSPODÁŘSKÝ ŽIVOT BĚHEM SVĚTOVÉ VÁLKY	82
POVÁLEČNÁ DOBA	88